ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Troska_Jan_Matzal-Zapas_s_nebem_3-Metla_nebes.pdb

PDB Name: Troska, ZSN3, Metla nebes
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 4.9.2003
Modification Date: 4.9.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

J. M. Troska
Metla nebes

Kapitola první
PROCITNUTÍ V MODRU

První, kdo se probudil, byl Pavel. Avšak jeho nervy se velmi těžce probouzely k životu. Měl podivný, nikoli nepříjemný pocit naprosté tělesné nehmotnosti. Všecky jeho smysly dosud spaly nebo byly v hluboké mdlobě.
"Jsem mrtev?"
Tato otázka probudila jeho mozek k činnosti. Podivná bezcitnost náhle ustala a dostavoval se pocit zhmotnění, ne však celého těla, nýbrž jen hlavy, ve které začalo brnět.
Teď se probudil i zrak.
Pavel viděl nad sebou kopuli, vlevo nějakou skříň - copak je to? - ach, ano, kuchyně; vpravo páčky a kličky, pult s přístroji, síť kabelů a drátů - to je to, co ovládá Arne...
Co je s Arnem? A co s Petrem? A proč on sám leží na podlaze? Odkud to ostré, příšerné, sinavé světlo? Co ta podivná bezcitnost těla? Je ochrnut? Naopak, podivuhodně lehce pohybuje rukama i nohama... skoro úplně bez námahy se posadil.
Tu je Arne. Leží na dosah, naznak a k němu je přitulen Petr. Oba blaženě spí... Spí? Ano, vždyť dýchají!
Ale vždyť...
Jakoby ozářen ostrým světlometem, vyvstal mu v mysli obraz prožité hrůzy. Příšerný obrovský zjev, nesmírná hlava se změtí svíjejících se hadů kolem temene a skrání, rozšklebená tvář, cáry rubáše mlhovitě halící průsvitné tělo... fosforově svítící přízrak rychle rostoucí do nesmírných rozměrů... bezmocně se k němu řítí Aeronautilus... náraz a...
Oživlý dojem prožitého děsu vymrštil Pavla na nohy tak prudce, že vzlétl vzhůru a v přemetu se zvolna snesl přímo na těla svých druhů.
Aha! Tu je vysvětlení zdánlivé tělesné lehkosti: nepatrná přitažlivost, jak ji už prožili na hranici neutrálního pásma za letu k Měsíci.
Váha Pavlova těla byla sice velmi zmenšena, ale přesto stačila, aby probudila oba spáče; jejich procitnutí bylo takové, že se rázem rozplynula všecka Pavlova úzkost a obava o tělesné i duševní zdraví kamarádů.
"Proč mě biješ?" mumlal Arne ještě v polospánku.
"Dej pokoj! Nemáš dost místa ve své posteli?" osopil se na něho Petr a zbavil se ho štulcem, po němž Pavel odletěl jako míč.
Ale hned byl zpátky.
"Lidé," třásl oběma kamarády, "vstávejte! Mám radost, že jste v pořádku, ale chtěl bych od vás slyšet moudré slovo."
"Já ti dám moudré slovo!" ohnal se po něm Petr.
"Tak se vzpamatuj," těšil ho Pavel. „Stačí, aby ses trochu rozhlédl. Oba ležíte na podlaze a ne v posteli. Vzpomeňte si, co jsme prožili. A vstávejte opatrně, nebo se budete koulet ve vzduchu jako já."
Dva páry očí hleděly na něho čím dál vyjeveněji. Viděl s úlevou, že se jim vrací vědomí.
Petrovy oči utkvěly strnule v neurčitu a z úst se mu linulo přerývaně: "Koulet... ve vzduchu...? Ta příšera... náraz... pohltila nás..."
"Vzpamatuj se, Petříčku," hladil ho Pavel. "Jsme všichni živi a zdrávi. Já to přece musím vědět jako lékař."
"Koulíme se."
"Nekoulíme! Já jsem se koulel, protože jsem příliš rychle vstal. Je tu malá přitažlivost. Jen si vzpomeň na neutrální pásmo, jaké kozelce jsme dělali, plavali v Aeronautilu všichni tři i s Habakukem, na zmenšenou přitažlivost na Erósu, na Marsu, na Venuši i na Měsíci."
"Kde jsme? Odkud to modré světlo? Vyhlížíme jako mrtvoly," poznamenal Arne.
Vstali. Aeronautilus jako by byl ponořen do světélkujícího fosforu nebo hořící síry. Za okenní tabulí nebylo možné nic rozeznat.
Pavel rozestřel na stole mapu vnějších planet a zahájil hvězdářskou přednášku:
"Vzlétli jsme z Venuše, kde se nám Slunce jevilo v objemu větším než na Zemi, což je přirozené, neboť střední vzdálenost její dráhy od Slunce je asi sto osm miliónů kilometrů, kdežto Země obíhá ve střední vzdálenosti skoro o

padesát miliónů kilometrů dál. Slunce jsme viděli naposled, když nás Žlutý přízrak vyvrhl do vesmíru. Tehdy zářilo jen jako veliká hvězda. Na svém dosavadním meziplanetárním letu jsme byli od Slunce nejdále na Marsu."
"Na Erósu," vpadl Petr, ukazuje na mapě nejzazší bod vyznačené dráhy této planetoidy.
"Nezdržuj svými laickými nápady!" pleskl ho Pavel přes ruku. "Nemám kdy na dlouhé výklady. Podle období, kdy jsme se z Marsu dostali na Erós, bylo to někde zde, kde se zdánlivě protíná dráha Marsu s Erósem, ale ten byl na cestě tímhle směrem, tedy se blížil ke Slunci, a ne naopak, jak se domníváš. Důkaz je už také v tom, že jsme se záhy dostali do přitažlivosti Venuše, která nám byla nejblíže."
"Jak vidím, nejblíže byla Země," namítl Petr.
"Už jednou jsem ti vysvětloval," rozčílil se Pavel, "že si musíš tyhle čáry představit v prostoru a ne na ploše. Planety neobíhají ve stejné rovině. Kromě toho byla Venuše v té době zde, kdežto Země na opačné straně, tedy od nás vzdálená proti Venuši několikanásobně.
Podle této polohy jsme byli na Marsu nejdále asi dvě stě miliónů kilometrů od Slunce, tedy skoro o polovinu dál, než činí průměrná vzdálenost zemské dráhy. A přece se nám jevilo z Marsu Slunce jen o málo menší, než je vidět ze Země. A poněvadž jsme je posledně viděli tak velmi zmenšené, jsme nyní nesporně..."
"Někde zde," ukázal Arne na dráhu Jupitera.
"Tak daleko snad ne," odpíral neurčitě Pavel, "ale přece někde poblíž."
"Proč jsme tedy neviděli Jupiter, který je ve svém průměru jedenáctkrát větší než Země?"
"Zase, taková otázka," šlehl přírodovědec po Petrovi zlostně očima.
"Jupiter oběhne kolem Slunce jednou za bezmála dvanáct pozemských let a je nyní jistě někde na opačné straně své dráhy. A poněvadž jeho vzdálenost činí asi sedm set sedmdesát osm miliónů kilometrů od Slunce, je od nás teď kolem miliardy kilometrů daleko."
"A co tedy soudíš? Co znamenal ten strašlivý přízrak, do kterého jsme vlétli jako do kaše hořícího fosforu, v níž vězíme, jak je vidět podle zářící hmoty kolem Aeronautila? Přece jsme se nemohli zabořit do žhavé hmoty některého tělesa? To bychom se už dávno byli rozplynuli. A v plynech nejsme, poněvadž náraz působil jako zapadnutí do bahna. Pamatuji se, že jsem slyšel pronikavý skřípot..."
Arne pojednou ztichl.
S utajeným dechem hleděli vyjeveně na hrot tužky, kterou Pavel táhl po eliptické dráze - Enckovy komety.
Tužka zvolna překroužila nejzazší oblouk dráhy a stanula asi v trojnásobné vzdálenosti zemského oběhu od Slunce.
"Zde jsme," splynulo přesvědčivě z Pavlových rtů. "Podle šipky letíme k Slunci?"
"Ano, Arne."
"Proboha, vždyť ta dráha se téměř dotýká Slunce! Pozvolna se budeme pražit, až se konečně rozplyneme v žáru," děsil se Petr.
"Nemusí být tak zle," uklidňoval ho Pavel. "Oběh Enckovy komety trvá průměrně tři roky a sto patnáct dní. Pravím průměrně, poněvadž se, což je pozoruhodné, nepravidelně zkracuje vždy asi o dvě a půl hodiny. V nejhorším případě nám tedy zbývá ještě asi pět set dnů života."
"Malá útěcha," zamumlal Petr.
"Není také docela jisté," pokračoval přírodovědec, "že žár bude pro nás smrtící. Na téhle mapě se nezdá být ani v nejbližším bodu sluneční blízkost tak nebezpečná, porovnáme-li dráhu planety Merkur, který se Slunci přibližuje ještě blíž, a přece i tu je čtyřicet pět miliónů kilometrů daleko. Je to planeta nejbližší Slunci, její hmotu se dosud nepodařilo hvězdářům bezpečně určit, soudí se, že činí asi pět setin hmoty zemské, ale hustota hmoty je skoro táž a je obklopena hustou atmosférou. To vše by ukazovalo, že Merkur má snad snesitelné podmínky pro přírodní život. Prozatím je jisté, že jsme ponořeni do samotného jádra čili spektra komety. Naštěstí je to spektrum emisní, které dává světlo přímo vysílaným zdrojem, na rozdíl od spektra spojitého, které dávají žhavé látky tuhé a kapalné. Ačkoli i tu záleží na teplotě, neboť se vzrůstající teplotou přibývá síly a prudkosti kratších vlnových délek, čímž se světelná energie mění v tepelnou, čili světlo v žár, jak jistě zná dobře každý, kdo se opaluje ať už přímo na přirozeném nebo na umělém slunci. Obal a jádro tvoří hlavu. Tvary jsou rozličné. Zde jsme daleko od Slunce, a proto byl ohon poměrně krátký a celá kometa se podobala ohromné příšeře s divoce rozevlátými vlasy a cáry světélkujícího rubáše."
"Bylo to hrozné!"
"Ano, strašidelný pohled. Ale otázka je - světlo! Může být spojité, totiž sluneční světlo odražené od tuhých částeček v kometě, nebo pásmové, které vydávají různé plyny, z nichž se nejvíce soudí na kysličník uhelnatý a kyan. Oba jsou jedovaté a působí stejně: ochrnují nervovou soustavu. Ale ani jiné plyny nejsou vyloučeny. Žádný z nich není dýchatelný, naopak, každý vraždí. A konečně může ve spektru působit také elektřina."
"Vida ho, doktora!" vybuchl Petr. "Hodinu nám tu žvaní zbytečné učenosti a nejdůležitější slovo řekne nakonec. Arne, zkus své páčky! Vždyť je možné, že z téhle příšerné břečky vyvázneme.
Zatím už Arne seděl za řídicím stolkem. Levice tiskla startér a pravá ruka posunula páčku reostatu.
Trojice napjatě sledovala účinek. Marně.
Po chvíli už měli jistotu, že prostředí je zcela bez elektřiny.
"Přece je všude ve vesmíru elektrické napětí," hučel Petr.
"Není všude stejné," kroutil Arne hlavou.
"Aspoň magnetické vlivy okolních těles," mínil Petr.
"Okolní tělesa," vyprskl Pavel posměšně. "Člověče, už jsi zapomněl na temno kolem nás před odpoutáním od Žlutého přízraku? Jen si vzpomeň, v jaké jsme byli tůni, jako na dně oceánu. Hvězdy byly jen jako tečičky a Slunce jako pěst. Zde jsme v nesmírné, bezedné propasti, vymetené touto nebeskou metlou."
"Metla nebes! Věru, našels vhodné jméno, doktore," kýval Arne zamyšleně hlavou. "Vyčistila si v šíř i v dál svou

strašnou dráhu."
"Jen my jsme se do ní zapletli, nebo spíše nás vsála do sebe jako vysavač prach do svého pytle. Na mou duši, jsme v pytli," pouštěl Petr uzdu své představivosti. A pojednou se ťukl do čela:
"Jste oba zabedněnci!" vykřikl.
"Cože? Co si to...?"
"Počkej, doktore! Proč vás nenapadlo, abyste zapojili tu martskou figurku?"
Pavel s Arnem vyměnili vyčítavý pohled.
Ba věru! Vždyť se už jednou osvědčila v podobném případě. Tajemný výrobek martského Démona umožnil spojení jejich elektřiny s elektřinou Erósu.
S nervózním chvatem spojil Arne pitvornou věcičku, připomínající skřítka s dlouhýma pavoučíma nohama, s hlavním vedením a zvolna, nejvýš opatrně posunul páčku na reostatu na prvý kontakt.
Jen se tak stalo, třeskla rána jako z pistole a pojistka v rozvodní desce se rozlétla v prach.
"Teď jsi to vyvedl!" zamumlal Pavel.
"Nu, nic vážného, mám v zásobě pojistek dost," řekl Arne klidně. "Tuto nehodu vyváží poznatek, že jsme skutečně v prostředí nabitém elektřinou."
"Ale zase až příliš nabitém. Úžasný kondenzátor."
"Ano, bude třeba transformovat."
"Tak transformuj!"
"To je tvrdý oříšek, Petříku. Musíme nejdřív provést analýzu, rozbor elektřiny, a zjistit napětí. To bude vyžadovat delší dobu."
"A výsledek?"
"Těžko předvídat. Ale doufám v úspěch."
"Jak to chceš provést?"
"Musíme obětovat několik pojistek, nepodaří-li se svést výboje do našeho akumulátoru jinak. Budu ještě přemýšlet."
"A co bez pojistek? Svádět proud přímo do akumulátoru zapojením nejsilnějšího kabelu?"
"Toho se neodvážím. Mohl bych způsobit výbuch a požár celého vedení a zničení všech přístrojů. Zadusili bychom se v dýmu, neboť větrání se nemůžeme odvážit pro nebezpečí jedovatých plynů. Nesmíme jednat zbrkle. Jen když máme aspoň jakousi naději, paprsek do smrtelné tmy."
"Jakápak smrtelná tma?"
"Divíš se, Pavle? Nechtěl jsem vás předčasně lekat, ale oba jste nevzpomněli na to nejhrozivější."
"Nač?"
"Na hlad, žízeň, a snad i nedostatek vzduchu."
Strnuli v hrůze. Ano, Arne má pravdu. Skoro dva roky ještě jim zbývalo do konce života, řekl Pavel, kdy je kometa zavleče do lidstvu dosud nedostupné blízkosti žárného Slunce. Ale do té doby budou všecky zásoby potravin i vody dávno vyčerpány a vzduch snad také stráven. Zemřou hladem a žízní, nebo se zadusí už mnohem dřív. Musí se sami vysvobodit z tohoto strašného vězení. A co nejdříve, aby měli dost času vrátit se na Zemi.
"I když se nám podaří dostat se odtud, co dále? Jak se dostaneme z této nekonečné propasti, z které metla nebes vymetla v šíř i dál všechna tělesa, s nimiž bychom mohli navázat magnetický styk a postupnou dopravu k Zemi?"
"To mně nedělá starosti, Pavle. Jsem si skoro jist, že se mi podaří analýzou vypátrat podstatu této elektřiny. Pak už snadno přizpůsobím naše přístroje a protikladným pólem docílíme odpudivou sílu tak mocnou, že poletíme rychlostí jako Žlutý přízrak. Kometa přitahovala Žlutý přízrak a také odpudila, což bylo řízeno těmito ďábly, kteří jsou snad příbuzní martského Démona. A možná že jejich tajemství, kterým ovládají celý vesmír, spočívá ve stejné figurce, kterou nám Démon daroval a netušil, že nám dává svobodu."
"Hoši, mám nápad," ozval se Petr.
"Je-li moudrý, ven s ním," zabručel Pavel.
"Nemůže být moudřejšího: navrhuji, abychom něco pojedli." "Jednomyslně přijato," usmál se Arne a Petr se ujal své osvědčené kuchyňské funkce.
"Kdepak je Habakuk?" vzpomněl si náhle Arne.
V kopuli ho marně hledali a také volání zůstalo bez účinku. Našli ho v ložnici, zalezlého v kupě polštářů, zpřeházených nárazem.
Jinak nebylo nic poškozeno, neboť nábytek byl připevněn k podlaze.

Po jídle si lékař s Arnem rozdělili práci. Pavel měl prozkoumat hmotu a ovzduší komety a Arne jako odborník v chemii a elektrotechnice provede příslušný rozbor.
Postupná zjištění jim působila starosti:
Venkovní héliový teploměr se stupnicí od -230° do 1000° Celsia ukazoval na sto pětatřicet stupňů mrazu. Jen důmyslné konstrukci letounu a elektrickému topení zapojenému nyní na akumulátory měli co děkovat, že v Aeronautilu byla snesitelná teplota. Byla tu však vážná obava, že akumulátory se za nějaký čas - podle Arnových teoretických rozpočtů a praktické zkoušky před odletem ze Země nejpozději za tři měsíce - vybijí, bude-li proud neustále čerpán. Což za těchto okolností bude nezbytné, nemají-li zmrznout.
Tím se vynořilo nové smrtelné nebezpečí, které nadto značně zkracovalo jejich životní lhůtu. Byly to pouhé tři měsíce, neoteplí-li se přiblížením k Slunci jejich okolí tak, jak to potřebuje k životu lidské tělo. A v to nemohli doufat.
Zároveň se v Arnově přemýšlivé hlavě hlásila otázka:
Jaká je to elektřina, která v tomto strašném chladu vyvíjí napětí stovek miliónů voltů, když elektřina, i atmosférická čili

ovzdušní, podmiňuje teplo? Nesmí plést a svádět k omylu teorie, že potenciál čili mocnost napětí v elektrickém poli, které se prostírá kolem Země, směrem do výše vzrůstá na jeden metr o padesát až osmdesát voltů, v létě o šedesát voltů, v zimě asi o sto padesát voltů, tedy více, neboť toto pole se podle nauky udržuje pohybem kladných elektrických nábojů vzhůru a záporných dolů, tudíž je tu neustále tření, pohyb, krátce energie, tedy podklad k vzniku elektřiny.
Dále: V krychlovém centimetru vzduchu je asi sedm set iontů, elektrických nábojů, a jejich vznik se vysvětluje účinkem paprsků gama a beta, vysílaných rádiem a thoriem v zemi a jejich emanací čili vyzařováním ve vzduchu i velmi pronikavým zářením, které přichází naopak z vesmíru, tedy zase tření a teplo.
Je tedy atmosférická elektřina totožná s elektřinou, která vzniká třením, ať už rotačním tělesem v elektromotoru nebo jen třením skleněné tyče.
"Jaká je tohle elektřina?" vyklouzla Arnovi bezděčně otázka.
"Která?" projevil Petr zájem.
"Ta, co nám sežehla pojistku. Vězíme v tělese tak mrazivém, že chybí jen šest stupňů a tlak čtyřiceti atmosfér, aby se v něm vzduch změnil v kapalnou směs kyslíku a dusíku. Při sto pětatřiceti stupních pod nulou - jak ukazuje náš teploměr tuhne skoro polovina známých plynů. Kysličník siřičitý ztuhne při šestasedmdesáti stupních pod nulou, amoniak při sedmasedmdesáti stupních pod nulou, kysličník dusný se promění v pevnou hmotu ochlazen na sto patnáct stupňů pod nulou a kysličník uhličitý má hranici tuhnutí pětašedesát stupňů pod nulou. Naše okolní temperatura se už značně blíží stavu, který prakticky znamená ne-li zmrtvení, tedy nehybnost, neboť teplo je pohybová energie atomů a molekul hmoty. Ustane-li tento pohyb naprosto, bylo dosaženo absolutního bodu mrazu."
"K tomu máme ještě daleko," ozval se Pavel. "Absolutní bod mrazu činí dvě stě sedmdesát stupňů pod nulou.
"Vím," přikývl Arne, "proto jsem také řekl nehybnost a nikoliv zmrtvení, jaké by nastalo při absolutním mrazu. A také jsem řekl prakticky na rozdíl od teorie, jakou číslice -273 ve skutečnosti je, neboť této teploty v praxi nebylo dosud nikdy dosaženo."
"Jak by ne! V některých amerických a anglických laboratořích se jí při pokusech přiblížili až na nějaký zlomek stupně."
"Také vím, ale takové pokusy mnoho neznamenají. Jako přírodovědec musíš vědět, že v mezihvězdném prostoru panuje mráz ještě o tři stupně vyšší."
"Máš pravdu," kapituloval doktor. "Přírodní věda také mluví o nesmírném žáru kosmické hmoty, kterou je celý vesmír prosycen, a jenž, střízlivě odhadnuto, činí patnáct tisíc stupňů nad nulou..."
"To je ale síla, doktore!" ušklíbl se Petr.
"Snad pro tebe," oplatil mu přírodovědec úsměšek. "Ty si samozřejmě nemůžeš věc náležitě představit. Nasycení prostoru si nemůžeš představovat jako nacpaný žaludek. Ve skutečnosti je hustota kosmické hmoty tak nepatrná, že ji skoro žádný člověk nepochopí, vyjádří-li se mu v číselném porovnání. Jedinému anglickému hvězdáři Eddingtonovi se podařilo jakési lidové přirovnáni, které uvádí ve své knize jako zajímavý recept:
Vezmi sklenici vody a označ si v ní všecky atomy, abys je rozpoznal."
"Rád bych viděl člověka, kterému by se taková piplavá práce podařila," zasmál se Petr.
"Ovšem, je to naprosto nemožné," připustil Pavel, "ale neskákej mi do řeči. Pak tuto vodu s označenými atomy vylej do moře a počkej, až se stejnoměrně rozptýlí do všech světových oceánů a potom..."
"Čím dál, tím líp!"
"... potom naber z moře kdekoliv vodu do sklenice a najdeš tam několik tuctů označených atomů. Takový asi je také poměr hustoty kosmické hmoty ve vesmíru, která se rovná jedné kvadriliontině hustoty vody. Všechnu kosmickou hmotu z prostoru, jaký zaujímá zeměkoule, možno vměstnat do příručního kufříku. Všecky atomy ve vesmírném prostoru víří, a jsou tedy žhavé následkem pohybové energie. Proto je ve vesmíru nejtužší mráz a zároveň pekelný žár. Chápeš už?"
"Ne! Nemohu pochopit mráz i žár současně. Prolétli jsme už na miliardu kilometrů vesmírem, a přece jsme nepoznali tak krajní rozdíly v temperatuře. Teprve teď jsme se octli ve velikém mrazu. Chladno tedy připouštím. Ale patnáct tisíc stupňů žáru, člověče, když platina taje při tisíci sedmi stech čtyřiačtyřiceti stupních? Už jsme se často přesvědčili o chybách přírodní vědy."
"Počkej, doktore," ozval se Arne, "pokusím se to Petrovi objasnit technicky, pro něj srozumitelněji. Ten žár je pomyslný vzhledem k nesmírné řídkosti žhavých atomů kosmické hmoty. Těch patnáct tisíc stupňů se vztahuje na vnitřní teplotu atomů, která se však rychle rozplývá v nekonečném vesmíru. Je nemožné stanovit byť jen přibližně přesné přirovnání, ale představ si, dejme tomu, v téhle kopuli kousíček roztavené platiny asi jako makové zrníčko, který bude mít vnitřní žár tisíc sedm set čtyřicet čtyři stupňů. Zvýší se tím teplota v Aeronautilu?"
"Rozhodně ne. Aha - teď už chápu."
"Konečně, tupohlavče," zabručel Pavel. "Tak, hoši," začal opět vážně, "teď jsem hotov s analýzou látky, kterou jsem kohoutkem ve stěně vpustil zvenčí do vývěvy."
"Plyny?"
"Ano, jen plyny."
"A co ta kaše? Vždyť jsme vlétli do břečky?" namítal Petr. "Zkrystalizovaný amoniak. V plynném stavu je kysličník uhelnatý, něco etylénu čili uhlovodíku a příměsek neznámého plynu."
"Dusidla a oheň," mumlal Arne. "Krásná atmosféra. S tou nejsou hračky."
"Je vyloučeno, aby ses pokoušel o průzkum účinku naší elektřiny," mínil Pavel.
"Hm! Je to ovšem nebezpečný pokus, ale přesto jej provedu." "Člověče, vždyť..."
"Neboj se, Pavle! Jsem přece chemik. Uhlovodík hoří ve vzduchu čadivým plamenem, kysličník uhelnatý je velmi nebezpečný jedovatý plyn a plynný čpavek hoří jen v kyslíku. Jediný uhlovodík by se tedy mohl vznítit, ale jen ve

vzduchu, a já přístup vzduchu k této směsi zamezím."
"Jak to chceš provést?"
"Inu, zavedu do skleněné rourky žhavicí těleso, jaké je například v elektronkách v rozhlasovém přijímači, spojím ji s vývěvou, která z ní vysaje vzduch, a pak ji naplním vnější atmosférou, uzavřu a zapojím elektrický proud."
"Bude to tedy jakási elektrická žárovka, naplněná plyny z komety?"
"Ano. A poněvadž v těchto plynech nebude vzduch, nemohou se vznítit. Zato se ukáže, jak na ně účinkuje teplo a výboje naší elektřiny, Doufám, že tyto poznatky přispějí k rozluštění podstaty elektřiny této komety."
Pokus měl zajímavé výsledky.
Zpočátku atmosféra budila dojem, jako by baňka byla naplněna mlékem.
"Vidíte? Zkrystalizovaný čpavek působením teplého obalu retorty zkapalněl a kapalina zarosila sklo," vysvětloval Arne. "Ale teď pro jistotu oblékneme skafandry. V baňce je sice v tekutém stavu pouze čpavek, ale ten se rychlým zahřátím žhavicího tělesa promění v plynný. Je tedy nebezpečí rozpínavosti."
"Nespěchej," radil moudře Pavel, zatímco oblékali skafandry. "Můžeme chvíli počkat, až se směs ohřeje na naši teplotu v letounu. A mimoto můžeš přece reostatem pozvolna zvyšovat žhavení."
"Máš pravdu, doktore, tím se značně zmírní nebezpečí náhlé rozpínavosti. Ale přesto si nejsme jisti, jaké výše dostoupí tlak v retortě."
"Musíme bedlivě sledovat tlakoměr na vývěvě."
"Správné upozornění, Petříku, a to bude tvým úkolem."
"Jaký tlak snese retorta?"
"Dvacet atmosfér."
"Je to možné? Takové slabé sklo? Vždyť to už je přetlak parního kotle."
"Sklo by to ovšem nesneslo. Ale tohle není sklo. Je to táž průhledná hmota, z které jsou okenní tabule v našem letounu, vynález Pavlova strýce inženýra Holana."
"A praskne-li přece?"
"I na tu možnost se připravíme. Uzavřeme neprodyšně padací dveře do ložnice, vývěvou vyčerpáme otrávené ovzduší a nahradíme je novým. Ale do dvaceti atmosfér jsme jisti. Také gumové rukavice si navlečeme, poněvadž amoniak leptá pokožku. Nuže - připraveni? Petře, sledovat a hlásit vzestup tlaku! Doktore, hlas optické zjevy a změny a já budu řídit žhavení. Zapojuji!"
Rudá jiskra zasvitla v baňce. Mléčná hmota se pozvolna měnila ve světélkující opál.
"Jedna atmosféra," hlásil Petr.
Arne posunul páčku reostatu o další bod. "Hmota řídne," podával Pavel zprávu.
"Tlak rychle stoupá. Tři atmosféry," oznámil Petr. Po dalším posunutí páčky:
"Obsah v retortě se vlní."
"Šest atmosfér."
"Žhavení prosvítá jasněji a žloutne. Uvnitř po obalu kapou tmavé stružky a na dně se rychle vypařují."
"Plyny ztrácejí mléčný zákal, ale vlnění je prudší."
"Chvilku počkáme, až se kapalný čpavek promění docela v plyny," řekl Arne. "Jaká je teplota v baňce?"
Pavel otevřel přívod do vzdušného Jolyho teploměru, spojeného hadičkou s krčkem baňky, kterým se měří teplota podle změny objemu plynů.
"Skoro osmdesát stupňů," hlásil.
"Pak můžeme něco přidat."
"Vydrží baňka ještě vyšší teplotu?"
"Snese mnohem větší žár, Petře."
"Teplota rychle stoupá. Sto... dvacet... čtyřicet... sto padesát pět. Stojí."
"Dvanáct atmosfér," hlásil Petr tlak.
"Tekutina v retortě zmizela. A záření zklidnělo a zprůhlednělo. Žhavicí těleso svítí bíle."
"Tak pozor, hoši, zesílím žár ještě o bod."
Sotva se tak stalo, koule v letounu vzplanula v záplavě oslnivého fialového světla, které tryskalo z retorty, jako by v ní žhnuly uhlíky obloukové lampy.
"Srazit zpátky," křikl Petr. "Devatenáct atmosfér!"
"Jen se neplaš," uklidňoval ho Arne. "Devatenáct není dvacet."
"Ale teď už chybí jen, dvě desetiny!"
"A teď?"
"Stojí."
"Hlas okamžitě, kdyby se tlak zvýšil! A co teplota, Pavle?"
"Jsme v koncích. Teploměr přestoupil nejvyšší bod stupnice. Musil jsem uzavřít přívod, aby nepraskl."
"Správně," pochválil ho Arne. "Ale co teď, hoši? Tohle všecko byl dosud jen chemický pokus, a já jsem chtěl prozkoumat elektřinu. Tlak stojí, jak vidím, na devatenácti - copak to? Devatenáct a dvě desetiny. Hlásil jsi devatenáct a osm?" obrátil se na Petra.
"Ovšem."
"Pak tedy klesá! Že by plyny někde ucházely z retorty? Hned se přesvědčíme."
Arne zapálil lihový kahan a objel jím kloubení.
"Neucházejí," řekl ulehčeně. "Při tomto tlaku by uhlovodík chytil a plamen by sálal jako z dmuchavky. Něco se děje v baňce. Asi se směs spaluje žárem. Tlak nesporně pomalu klesá. Teď zase o desetinu. To je zajímavé. Světlo neslábne.

Naopak, nezdá se vám...?"
"Skutečně, září ještě silněji," potvrdil Pavel.
"A tlak stále klesá," zjišťoval Arne, "teď už je pod devatenáctkou. Jak si to vysvětlit? Co teplota? Zapoj teploměr, Pavle."
"Praskne," varoval Petr.
"Nemyslím. Napadá mne už... jen zapoj!"
K jejích úžasu teploměr ukazoval nyní na pětadevadesát stupňů.
Chvilku pozorovali stupnici.
"Také klesá, zvolna sice, ale nepopíratelně. A světlo plane stejně, ztrácí jen fialový odstín a září běleji."
"Jako Slunce?"
"Ano, jako Slunce."
"Arne, řekl jsi, že tě cosi napadá. Co?"
"Počkáme, co bude dál. Nechci se ukvapovat v úsudku."
"Je mi v tom skafandru nějak horko," mumlal Petr.
"Také jsem zpocený," souhlasil lékař.
"Svlékneme skafandry," rozhodl Arne, "teď už je nepotřebujeme."
"Je tu horko jako v peci," mručel Petr, když sundal přilbu. "Lehká pomoc. Vypojíme topení a vzduch se rychle ochladí. Zajímavé. Objevili jsme nový a účinný způsob vytápění, kterým uspoříme na akumulátorech," liboval si Arne.
Asi po čtvrthodině pokles tlaku stanul na šesti atmosférách a teploměr klesl na temperaturu, jaká byla - v kopuli. Zjistili nadto, že teplota v baňce klesala s teplotou vzduchu v letounu, a naopak, souměrně s ní zase stoupala, když Arne opět zapojil topení. Při tom světlo nijak neměnilo svůj "sluneční" jas.
Z toho dospěli k dalšímu poznatku, který plně potvrdil Arnův dosud nevyslovený nápad.
"Tak, teď už jsem si jist," začal Arne vítězně. "Chemickou cestou jsme došli k řešení. Bezděčně jsme současně provedli rozbor elektřiny komety. Začali jsme s analýzou plynů a skončili s elektřinou. Krátce: tepelná energie v baňce se nám proměnila v energii světelnou, žár v chladné těleso. Teď je v retortě uzel elektřiny, jehož všecka síla je soustředěna do jasu. Něco podobného, jako známé chladné světlo Nemovo, jenže tohle je mnohem mocnější. Domnívám se a myslím, že se nemýlím, že celá ta směs plynů v baňce se změnila v elektrickou energii světla rozkladným procesem atomů. Co myslíš, Pavle?"
"Tvůj dohad zní sice značně fantasticky, ale ani z chemického nebo přírodovědeckého stanoviska jej nelze označit za nesmysl. Možnosti v chemii i přírodě jsou a budou snad stále bez hranic. Ale teď vysvětli výsledek rozboru elektřiny komety!"
"V podstatě je stejná jako statická elektřina zeměkoule. Rozdíl je jen v napětí. Pozemská elektřina má jistou hranici, kdežto tahle je mnohonásobně mocnější a její sílu a rozsah nemůže člověk ani určit, tím méně vypočítat."
"Tohle chápu, Arne," přikývl Pavel. "Je to vliv a důsledek plynné hmoty a obrovské dráhy komety, která v elipse protíná koloběh všech planet, od Slunci nejbližšího Merkura přes Venuši, Zemi, Mars, planetoidu Erós a přes sedm set miliónů kilometrů široké pásmo asteroid, až skoro k dráze Jupitera, kam světlo ze Slunce letí tři čtvrtě hodiny, kdežto na Zemi dopadne za osm minut."
"Ano, kometa, která za dobu tří roků a jedné třetiny proletí ve vesmíru elipsu, jejíž dráha měří přes půldruhé miliardy kilometrů, vzdálí se od Slunce skoro na osm set miliónů a naopak se k němu přiblíží na pouhých padesát miliónů kilometrů, potřebuje jistě nesmírnou energii, aby se jako plynné těleso udržela pohromadě a odolala odsávací i přísavné síle jiných těles pevných, a zejména strašlivé magnetické moci Slunce. Tuto energii mu může dát pouze elektřina. Je tedy tělo této komety nesmírný kondenzátor, v němž je zhuštěno nepředstavitelné napětí. Mým úkolem bude najít okovy, které by spoutaly tento divoký, skoro bezmezný živel."
"Transformátor?"
"Ano, Petře, transformátor. Je to nejtěžší úkol, jaký mně byl dosud uložen, ale nesmíme zmalomyslnět. Musíme všichni dát hlavy dohromady; byl by v tom čert, abychom něco nevymysleli."

Kapitola druhá
V ŽÁRU CENTRA

Uplynulo několik dnů, je-li možné mluvit o dnech a nocích při neustálém umělém světle, jehož podivuhodný zdroj se zdál nevyčerpatelný a jehož oslnivost zmírnili zavěšením retorty pod kopuli do veliké báně z nerozbitné sklovité hmoty a zakalené leptáním tak účelně, že prozařoval jen příjemný svit.
Ačkoli měl Arne ochotné, snaživé a svědomité pomocníky, jak ani jinak nemohlo být, neboť všem šlo stejně o život, přece všecka obrovská tíha jako hora ležela jen na jeho důmyslnosti a důvtipu. Petr jako strojní inženýr mu mohl prospět jen v hrubé konstrukci, ve stavbě a montáži stroje, ale tvůrčí úkol tohoto stroje, jeho skutečnou duši, zaručující správnou výkonnost a účel, mohl vymyslit a vytvořit jen Arne, inženýr elektrotechniky a chemie.
Pouhý transformátor! Přístroj ku přeměně proudu na menší napětí, přijatelné pro jejich přístroje. Panečku, to není pouhý transformátor! Pro odborníka není příliš nesnadné sestrojit měnič proudu, je-li mu známo - napětí v primárním zdroji, je-li proud střídavý nebo stejnosměrný, třífázový a podobně. Z toho ovšem nebylo Arnovi známo nic. Věděl jen, že napětí v atmosféře komety je mnohonásobně větší než na Zemi. Transformátorů, měnících proud z primárních dvaceti tisíců či třiceti tisíců na dvě stě dvacet voltů, je všude na světě habaděj, ale přeměnit napětí v atmosférické elektřině, jejímž výbojem vznikají blesky, tedy živelnou sílu o miliónech voltů, kdo to dokázal? Jediný Nemo, který jim dal účelný měnič do Aeronautila. Ale počkat! Vždyť už také Arnův děd si do jisté míry podmanil pozemskou

atmosférickou elektřinu, to byl základ pro paprsky smrti. A Arnův otec přístroj zdokonalil. Ne, přece to byl jen Nemo, poněvadž děd i otec si podmanili jen pozemskou statickou elektřinu, a to jen částečně, kdežto Nemo sestrojil měnič, který přijímá nejen pozemskou elektřinu, ale také ve vesmíru a z jiných planet. Na Marsu však Nemova konstrukce přece selhala pod záhadným vlivem Démonovy figurky.
Teď ta figurka nebyla k ničemu.
Z čeho postaví transformátor, když v letounu nemá materiál? Pokusí se o rekonstrukci dosavadního. Může se toho odvážit? Co když zničí Nemův důmyslný stroj? Dá jej potom zase dohromady? Vždyť je to jejich hnací síla. Bude muset při rozebírání dát veliký pozor. Eh, pryč s takovými myšlenkami! Darmo ho zdržují! Hezky po pořádku!
Prvá otázka: co způsobilo zničení pojistky? Nesmírné napětí. Druhá: proč zůstala Démonova figurka při tomto výboji neporušena? Proč? Proč se také nerozprskla, když se v ní napětí soustředilo nejméně stejně mocně jako v pojistce?
Zde je háček!
Arne vstal a prohlížel figurku. Čím déle hleděl, tím více se mu zdálo, že se mu figurka vysmívá.
Vztáhl ruku.
Zadrž! Dotyk znamená okamžitou smrt!
Znehybněl zmrazen vzpomínkou, že už několik dnů od chvíle, kdy se krátkým spojením pojistka rozlétla v prach, žili všichni tři v dosahu smrti, neboť zapomněl vypojit proud! Nyní ho sám dobrý duch strážný varoval.
Ale zároveň... je to nedocenitelný objev: ta dábelská věcička je už po několik dnů plně nabita úžasnou silou elektrického živlu komety, aniž na ní bylo znát nejmenší účinek. Kabely jako dlouhé a tenké nohy pavouka-sekáče jsou také bez viditelné úhony.
Jak je to možné?
Proč výboj zničil prostou pojistku a nepoškodil tohoto pavouka, když ten přece je - spojkou, svodičem, a tedy vlastně - pojistkou?
Pojistkou? Spojkou, svodičem, ano. Ale proč pojistkou? Spojka, svodič je přece, široký pojem pro elektrikáře a jméno pro různé stroje a přístroje: motory, dynama, bleskosvody, kondenzátory, transformátory - ano, transformátory!
Nesmysl! Tohle nemůže být transformátor. Proč by ne?
Protože by při výboji vybuchl první.
A což byl-li chybně zapojen? Proč zbytečně dumáš? Vypoj a prozkoumej spoje.
Arne srazil hlavni páku. A v příštím okamžiku se z konečků pavoučích nohou snesla sprška jemného prachu.
"Popel!" zvolal udiveně. "Tak je to tedy. Výboj roztavil také kabely, které spojovaly přístroje, a izolační obal zuhelnatěl. Podivné, že jen v místech před kontakty. Ale... vždyť hořejší dva kabely, které vedou k hlavnímu svodiči, k rozsoše na temeni letounu, jsou - neporušeny. Aha, proto ta výstraha: pavouk, sám nabit, mocný a živý jako kometa, obětoval konce svých pařátů, aby ochromil Aeronautila, a teď mě zlomyslně štval k dotyku, ukládal mi o život. Počkej, netvore, ukážu ti, kdo je chytřejší! Teď jsi v mé moci. Rozpitvám tě zaživa. Šklebíš se? Hm... Už vím proč. Jsi dosud napojen, viď? Pustím ti žilou!"
Vypojil vedení k rozsoše, oblékl gumové rukavice, postavil se na silnou izolační desku a z pultu zvedl kovovou vidlici s gumovým držadlem; jedním koncem vidlice se dotkl vedení do akumulátorů, reostat seřídil na nejvyšší napětí a pak se druhým hrotem vidlice přiblížil k figurce. Hrot byl na decimetr daleko, když za silného praskotu sršely fialové jiskry. Arnovy oči šilhaly současně na voltmetr, aby viděly sílu napětí, a na výboje, které pozvolna slábly zvukem i jasem, žloutnoucím, růžovějícím, až konečně rudnoucím.
Jiskry se zmenšovaly a po chvíli ustal praskot a sršení. "Teď jsem tě vysál, což?" řekl vítězně.
"Koho cucáš, upíre?" objevil se na prahu Pavel, rozespale mžouraje očima do světla.
"Snad ses nepustil do Habakuka?" zhrozil se Petr.
"Už jste se vyspali?"
"Ne dosyta. Probudil nás praskot. Cos kutil s elektřinou? Voní tu ozón."
"Vysál jsem tuhle potvůrku. Ani byste neřekli, co v sobě měla mízy. Naše akumulátory dostaly řádné sousto. Myslím, že jsem věci přišel na kloub."
"S transformátorem?"
"Ano.
"Kde jej máš?"
"Tuhle!" ukázal Arne na figurku. "Ta věc je zároveň kondenzátorem i transformátorem, jenže se nesmí přímo spojit s našimi přístroji, poněvadž napětí komety je tak vysoké, že nesnese bezprostřední transformaci s naší elektřinou. Musí se dříve přerušit další přívod elektřiny z atmosféry komety a pak si figurka transformuje proud sama do našich akumulátorů, takže my pak můžeme s naší elektřinou libovolně hospodařit, ovšem jen v letounu, pro svou vlastní potřebu."
"A navenek?"
"To je ještě otázka."
"Táák! Jaký tedy úspěch?" ušklíbl se Petr. "Co nám pomůže hospodaření, když jsme v doživotním kriminálu?"
"Nebuď neskromný," káral ho Pavel. "Arne ještě neřekl poslední slovo."
"Mám nápad," řekl Petr.
"Vážně?"
"Není mi do žertů."
"Tak ven s ním!"
"Arnovy paprsky smrti!"
"Paprsky smrti? Copak s nimi?"

"Rozbijí atomy."
"Nu ano. A dál?"
"Rozkrájet kometu!"
Arne znehybněl. Jeho oči hleděly strnule do prázdna. Konečně se ozval:
"Jak jsi na to přišel?"
"Tvůj dědeček zrovna tak kdysi rozkrájel severní záři."
"Ano, ale..."
"Paprsky smrti rozbijí atomy."
"Ovšem. Jenže..."
"Proč by se totéž nemohlo stát zde?"
"Právě ti to chci vysvětlit, ale přerušuješ mě. Paprsek smrti z mého přístroje má sice nesmírnou intenzitu, působí přímočaře do nekonečna, pod jeho dopadem se rozbíjejí atomy, ale jeho průměr činí sotva setinu milimetru. Rozčlenit severní záři bylo poměrně snadné, poněvadž shluk jejích atomů je klidný a nehybný. S kometou bychom nic nepořídili, protože její tělo neustále víří a chrlí protuberance asi jako Slunce. Mezery by se rychle scelovaly a docílili bychom pravý opak: víry by se změnily ve smršťě. Zvýšením tření by samozřejmě vzrostlo teplo a s ním nesporně elektrické napětí. Dostali bychom se do elektrické i magnetické bouře, která by neodvratně přivodila naši rychlou zkázu."
"Myslím, že posuzuješ situaci příliš černě. Aeronautilus je dobře zajištěn proti elektřině svým nevodivým obalem, který je neprůbojnou izolací," pokusil se Petr hájit své stanovisko.
"Kdybychom aspoň věděli, jak jsme hluboko ve spektru! Tvůj nápad totiž není zcela bez významu. Jsme-li na okraji, odvážil bych se k tomu přes všechno nebezpečí. Kdybych se mohl orientovat, vykroužil bych směrem do středu spektra kráter. Počítám totiž se soudržností vlasatice, jejíž plynné tělo po vzoru planet je kulovité a do středu se zvyšuje tlak."
"Kluci," Petr vyskočil z křesla tak náhle, že se vznesl na metr od podlahy. Ale nevšímal si smíchu kamarádů a chrlil ze sebe: "Vždyť my jsme zapomněli na tlakoměr!"
Přiběhli k přístroji.
"Osmnáct! Do toho kdyby se dostalo naše tělo, zvyklé na tlak čtyřnásobný, vybuchne jako puma! Nemůžeme být hluboko. Jsme na okraji."
"To není jisté," kalil mu Arne radost.
"Ovšem," dotvrzoval Pavel. "Tlak plynů je rozdílný od vzdušného. A pak: pomysli na vzdálenost vlasatice od Slunce, které má na tlak nebeských těles veliký vliv."
"Je chyba, že jsme si nepovšimli tlakoměru hned při procitnutí. Ztratili jsme skoro týden. Dnes nemůžeme nic podniknout. Musíme vyčkat a sledovat, klesne-li tlak nebo stoupne."
"A stoupne-li?"
"Pak se noříme hloub."
"A propaseme možnost dostat se na svobodu!"
"Nic jiného nezbývá, Petře. Teď se toho naprosto nesmíme odvážit. Lepší je jiskérka naděje než beznadějná jistota."

Příští dny jim přinesly pravé peklo trýznivých obav a nejistoty a plně potvrdily Arnův předpoklad. Tlak stoupal. Zpočátku zvolna, později se stupňovanou rychlostí. Čtvrtého dne ukazoval tlakoměr už na sto šedesát, den poté překročil dvě stě, o několik hodin později dvě stě šedesát a příštího dne se ručička šinula přes čtyři sta.
V noci byli probuzeni ze spánku dunivým bručením, jako by v letounu přecházel podrážděný medvěd. Habakuk se vyděšeně choulil k Arnovi a úzkostlivě mňoukal.
"Je to klam, nebo se skutečně okenní tabule prohýbají?" vykřikl Petr.
Nebyl to klam. Sklovitá hmota, naštěstí dostatečně pružná, se povážlivě vzdouvala dovnitř pod vnějším tlakem atmosféry, zhoustlé v kašovitou hmotu, svítící jako roztavené stříbro. Vzduch v letouny byl horký a dusný, a když se Arne dotkl okenní tabule, skoro žhnula.
"Tu máš odpověď na své otálení!" vytýkal mu Petr. "Teď se zaživa upečeme nebo nás ta kometa rozmačká!"
Krev se jim bouřila v tepnách, v uších hučelo a tělo zachvátila mdloba.
Místo slabé přitažlivosti, která se už dříve postupně zvyšovala, nastoupil pocit tíhy, jako by nesli na bedrech centové břemeno.
S velkým namáháním vstoupili do kopule, kde Arne vypojil topení. Avšak teprve umělý přívod chladného vzduchu z přístroje, kterým ochlazovali lednici ve spodní části letounu, jim poskytl jakousi úlevu. Výměna vzduchu odčerpáním byla však velmi obtížná, neboť vývěva, ačkoli měla velkou výkonnost, jen stěží překonávala vnější protitlak, který obnášel podle tlakoměru přes třicet atmosfér.
Ten sice zvolna, ale očividně stoupal.
O několik hodin později přestala vývěva pracovat.
"Do ložnice!" vyrazil ze sebe Arne.
S vynaložením všech sil sestoupili se schodů, nad nimiž Petr uzavřel padací dveře do kopule a otevřel naopak příklop do spodní části letounu, odkud k nim vnikl chladnější vzduch. Ale i to jim poskytlo úlevu jen na chvilku, a teprve když uvolnili ventil z lednice, v ložnici se znatelně ochladilo.
Avšak to byla jejich poslední možnost a zároveň poslední zbytek vědomí. Jako by se prodírali lavinou, doplazili se na lože.
Záhy bylo v Aeronautilu mrtvé ticho, rušené jen temným hukotem jako v přetopeném kotli, v němž zanikaly sípavé výdechy, stále namáhavější a nepravidelnější.

Bručivý hukot se zvolna tišil a měnil v šumění.
Sípavé výdechy se uklidňují. Teď už je skoro - ticho.
Jen jakýsi temný zvuk, jako rytmické vanutí křídel. Peruť anděla smrti?
Chrapot! Smrtelné chroptění rdoušených obětí? Zní jaksi jinak.
Ale vždyť je to - spánek! Zdravý, úlevný spánek tří mladých těl.
Vedro se mírní, okenní tabule se zase narovnaly. Nebezpečí minulo. Sláva!
Psst! Tiše! Nechme je spát! Věru, zaslouží si odpočinek.

"Á - áááá - u!"
"Co... co je? Co kvílíš jako štěně? Áááá - u!"
"Tak vidíš, ty také," hájil se Petr.
"Ano."
"I ty?" dloubl Pavel Arna do boku.
"Ze solidarity," smál se Arne. "Zívání je nakažlivé."
"Ale co vlastně - jsme živi nebo už po smrti?" probíral se Petr z rozespalosti.
Po něm se rychle vzpamatovali ostatní.
"Uzavři lednici, Petře, ať se nám nezkazí zásoby," ujímal se Arne vedení. "Zavři příklop, je tu chladno! Topení zatím nezapojuj, okna jsou teplá," dával rozkazy. "A teď do kopule."
"Tlak je dosud značný," konstatoval Pavel, když vstal z postele, "ale už se snese. Jen když jsme venku z toho pekelného středu a přežili jsme to bez úrazu. Tvoje domněnka, Arne, byla správná: proletěli jsme středem a teď se zase odstředivou silou budeme blížit k okraji."
"Spirálovým letem," dodal Petr.
"To už je lhostejné, jakým," odsekl Pavel.
"A to se tedy tuze mýlíš," zašermoval mu Petr rukou před tváří. "Spirálová cesta znamená obkroužit několikrát střed, a tudíž si počkáme, než se dostaneme k povrchu."
"Čtrnáct dní," odhadl Pavel.
"Podle čeho tak usuzuješ?"
"Je to táž doba, jakou jsme potřebovali do středu."
"Chyba. Zapomínáš, že jsme vlétli do komety kolmo a zabořili se dříve, než jsme začali spirálu."
"Nu," mínil Arne, "nějaký rozdíl asi bude, ale nevadí. Naštěstí nejsou naše zásoby tak chudé, aby odklad několika dnů ohrozil naše životy. Do kopule!"
Jakmile otevřeli dveře, udeřila je do tváře horká vlna vzduchu.
"Pekelné vedro! Musíme spustit vývěvu a vyměnit vzduch. Řádně vyvětrat celý letoun. Co dělá tlakoměr?"
"Skoro o tři sta více než je průměr na Zemi," hlásil Petr. "Buď jsme dlouho spali, nebo se vracíme mnohem rychleji, než jsme letěli do centra. Hleďte, jak rychle klesá! Za tuhle chvilku zase o tři stupně. A lidi, dýchejte!" sál čerstvý vzduch do plic.
"Přidal jsem trochu víc kyslíku," usmál se Arne.
"Hned to uprav," zvolal lékař. "Kyslík spaluje plíce."
"Už je to v pořádku," upravil Arne přívod vzduchu.
"A teď, kuchaři..." Pavel dopověděl spokojeným zabručením, neboť Petr se už ujal ve vlastním zájmu své kuchařské role.

Kapitola třetí
PÁD DO VESMÍRU

Uplynulo deset dnů. Stříbřitá hmota za okny zase zřídla a opalizovala v jemném prosvítání. Vnější teplota podle héliového teploměru klesla na sto osmatřicet stupňů pod nulou, tedy o tři stupně níž, než naměřili poprvé; tlakoměr ukazoval pouhých dvanáct stupňů. Podle toho byli nyní blíž okraji spektra, což potvrzovalo, že se odstředivou spirálou dostávali k povrchu.
Jak daleko spirála povede? Je-li jejich let skutečně spirálovitý, pak by se odstředivou setrvačností měli dostat mimo obvod komety, letět stále dál, až by vyvázli z dosahu její přísavné moci. Stane se tak? Neboť pak by si nemohli vysvětlit, proč byli vůbec přitaženi. Ale byli přitaženi? Nebyli do komety spíše vystřeleni Žlutým přízrakem?
Všecky tyto otázky vířily kolem jediného problému: jak daleko spirála povede?
O spirálovém letu nebylo pochyby.
"A poněvadž se závitnice při rozvinovacím pohybu stále větším úhlem odklání od středu, musíme se brzo dostat k povrchu komety," zdůraznil Pavel svou naději.
Ale tu se ozval Petr se svými odbornými znalostmi geometrickými:
"Cos teď řekl, doktore, odpovídá spíš evolventě než závitnici. Evolventní dráha by nám také byla příznivější, neboť její rozvin od středu je mnohem rychlejší než rozvin spirály, u které stačí jen čárkové vybočení z kruhu. Ale to je konečně jen geometrická podrobnost. Napadá mě však jiná věc. Vpadli jsme do komety kolmo, tedy skoro přímkou, a pak jsme následkem rotace komety s tlakovou přitažlivostí byli v křivce taženi do středu, kolem něhož jsme opsali smyčku a odstředivou silou byli zase závitnicovou drahou hnáni k povrchu.
Rychlé ubývání tlaku dává naději, že opisujeme evolventu, jejíž dráha by nás měla už brzy vyrazit z těla vlasatice do vesmíru, kde by evolventní křivka snad skončila, jakmile bychom se dostali mimo vliv téhle vlasatice. Co myslíš, že by

se pak s námi dělo?"
"Těžko říci," odpověděl Pavel. "Jak jsem řekl, jsme zde v jakési díře, v bezedné propasti, daleko od vlivu planet."
"Přiznej otevřeně," uhodil Petr, "že naše svoboda v této končině by byla považlivá, asi jako vylodění na pustém korálovém útesu uprostřed oceánu, daleko mimo lodní dráhy, bez naděje na vysvobození, naopak s jistotou smrti hladem a žízní."
Pavlovo mlčení jasně potvrdilo jeho souhlas a jen Arne měl tichou a neurčitou námitku.
"Nemusíme už předem myslit na nejhorší. Nemáme jistotu, že bychom se z této propasti nedostali."
"Teď bych si skoro přál, aby si nás kometa ještě ponechala," mumlal lékař a pojednou se obrátil k Arnovi: "Co ty soudíš o té evolventě?"
"Petr může mít pravdu. Ale není jisté, že nás kometa pustí ze svého obalu. Spíše myslím, že evolventní křivka se na jejím povrchu změní přitažlivostí v parabolu."
"A potom?" zeptal se Pavel. "Budeme se zase nořit do spektra."
"Hm, nebude to sice příjemné, ale snad to vydržíme, zvlášť připravíme-li se."
"Jen abychom vydrželi," ušklíbl se Petr trpce.
"Pročpak ne?"
"Zapomínáš na podstatnou změnu naší dráhy. Prvá cesta do středu začínala spirálovitě z neznámé hloubky. Řekl jsem, že jsme kolem středu opsali smyčku, tedy do samotného středu jsme nevnikli."
"Jak to můžeš vědět?"
"To je přece samozřejmé při evolventě. Kdybychom byli letěli do středu skutečnou spirálou, uvázli bychom tam navždy."
"Prosím vás, co jste se tak zabrali do geometrie? Nevidím v tom žádnou důležitost."
"Mýlíš se, Pavle," vztyčil Arne ukazováček.
"A já ti teď dokážu," řekl Petr, "jak je geometrie důležitá. Řekl jsi, že by sis přál, aby si nás kometa ještě ponechala, a myslíš, že bychom novou cestu do středu snesli, o čemž jsem projevil pochybnost. Teď tvrdím, že by byla naší zkázou. Také popírám, že by se evolventa na okraji změnila v parabolu, jak soudil Arne, neboť parabola tvoří dosti náhlý odklon po dosažení nejvyššího bodu. Aeronautilus nelze přirovnat k náboji vystřelenému z moždíře, který letí strmě vzhůru a v parabole padá dolů následkem zemské přitažlivosti, kterou taktéž nelze přirovnat k přitažlivosti této komety. Také pochybuji, že křivka evolventy nás vyvede mimo okraj kometní hlavice, což by snad mohlo naši další dráhu změnit, ne však v parabolu, spíše jen v mírný oblouk. Ale pak bychom nastoupili cestu pravidelné spirály, kterou bychom se po mnoha a mnoha okruzích dostali do středu, kde by Aeronautilus uvázl na mrtvém bodu a točil se jen kolem své osy tak dlouho, dokud by ho žár a tlak nezničil."
"Máš pravdu, Petře," uznával Arne, "takhle je to logické ze stanoviska geometrického."
"A z přírodovědeckého též," přiznal Pavel, "neboť zde skutečně platí jiné zákony, zejména o přitažlivosti, než na tělesech z pevné hmoty."
"Jsme v ohromném spirálovitém kolotoči plynů, ovládaném ze středu nesmírným elektrickým rotorem," zakončil Arne úvahy. "Cesta, na kterou spoléháme, by pro nás mohla skončit tragicky. Kdo ví, za jak dlouho bychom se z tohoto závoje vymotali a - kdo ví, zda bychom se vůbec vymotali."
"Co tedy uděláme?" zeptal se Pavel.
"Jediné, co nám zbývá: paprsky. Jenže nebudeme kometu krájet," odpověděl Arne zamyšleně.
"Haló," vykřikl pojednou, "copak je to?" ukazoval na okenní plochu, za kterou opalizující, zelenavě modrý svit temněl.
S napětím sledovali změnu, která se očividně dála v atmosféře komety:
Dosud neprůsvitná vrstva rychle řídla. Hustota, podobná dříve světélkujícímu mléku, se měnila v prozářenou mořskou hlubinu, odshora stále jasnější a řidší. Po chvíli pluli v modravé mlze, která se pozvolna měnila v jemný opar. Nyní proplouvali šikmým směrem vzhůru mlžnými pásmy, stále řidšími, průsvitnějšími a bělejšími.
"Světlo!" vykřikl Petr a ukazoval šikmo vzhůru.
Se zatajeným dechem hleděli na překrásný zjev: růžový kotouč neurčitého obvodu prosvítal závojem, ovinut několika kruhy, jež by bylo těžké označit za duhu, neboť ani přirovnání k ohromnému klenotu, k rubínu, kolem něhož jsou seskupeny kruhy z démantů, safírů a smaragdů, opálů, topasů a jiných drahokamů, by nevystihlo úchvatnou světelnou hru.
Avšak tato pohádková vidina se po chvilce rozplynula a místo ní zářil nažloutle kmitavý kotouč v objemu o něco větším než je pěst.
"Slunce," vydechl Pavel. "Tohle nemůže být než... naše Slunce!"
"Jsme mimo obvod komety," ukazoval Arne dolů, kde se pozvolna nížila mlžná pásma. "Letíme šikmo vzhůru v mírném vzestupu. Nestoupáme v parabole, ale jen v oblouku."
"Nemudruj," zacloumal jím Petr. "Přines rychle paprsky a jednej dřív, než začneme klesat. Pak budeme těžko zdolávat větší odpor."
Arne se doslova snesl do ložnice a skokem se vrátil s přístrojem.
"Petře, k tlakoměru!" velel. "Kolik?"
"Šest!"
Arne vpravil hlaveň pistole do rourky ve stěně pod oknem a zašrouboval těsnění v teleskopu, kterým bylo možné přístroj vysunout a všemi směry vyklonit. Nařídil hlaveň šikmým směrem dolů a zeptal se:
"Klesá tlak?"
"O stupeň."
"Ohlas, kdyby se pokles zastavil. Vidím, že stále ještě stoupáme. Co nyní?"

"Čtyři a půl."
"Tedy ještě klesá. Jen abys nepropásl hranici přechodu!"
"Čtyři a tři desetiny."
"Pokles tlaku se zvolňuje. Blížíme se k rozhodnému okamžiku, kdy se také náš let na nějakou vteřinu zastaví. Pak..."
"Arne, ručička stojí!" zvolal Petr.
"A letoun též," ukazoval Pavel na klidné pásmo v hloubce.
"Pozor!" velel Arne. Sklonil hlaveň kolmo dolů a stiskl spoušť.
V mlžném pásmu se rozžhavil bod a do hlubiny letěl tenký, bíle planoucí šíp. Arne kroužil hlavní. Bílá přímka se měnila v kužel. Kdesi v nesmírné hloubi se rozšlehaly růžové blesky, rychle žloutly a náhle, jako by se rozevřel kráter sopky, fialový sloup oslnivých blesků vyšlehl vzhůru.
V příštím okamžiku jako by se jim někdo zavěsil na šíji, pocit tíže však ihned zase zmizel.
Arne přerušil činnost paprsků.
"Co dělá tlakoměr?" obrátil se na Petra. "Klesl na nulu!"
"Jsme z komety venku. Pojďte se podívat na tu elektrickou smršť pod námi. Letíme na vrcholu elektrických protuberancí, podobných, jaké jsou na Slunci."
"Zapoj naši elektřinu!"
"Z akumulátorů! Ta by nám nebyla nic platná. Potřebujeme statickou."
"Tu právě míním!"
"Ty protuberance? Chlapče, to jsou výboje nezměřitelné a nespoutané síly. Blesky jsou proti nim slabou jiskrou, a přece se ještě nepodařilo ani Nemovi sestrojit kondenzátor, který by energii blesků zachytil a zužitkoval. Což teprve tuto sílu! Ale je možné, že budeme moci použít elektřiny komety, až budeme od ní více vzdáleni."
Arne přistoupil k řídicímu pultu:
"Tak! To jsme to krásně provedli!" bručel.
"Copak?"
"Zapomněli jsme opravit roztavené roury pavouka."
"Zapomněli jsme? Čípak to byla starost? Mluv jen za sebe," šklebil se Petr.
"Inu," omlouval se Arne rozpačitě, "všecko šlo tak náhle... Přines kabely! Honem! Já zatím zkontroluji vedení. Všecko se zdá v pořádku až na hořejší dvě ramena," hučel.
"Ta se brzy opraví. Ale není ta potvůrka zase nabita? Musíme se přesvědčit."
Pokus o svedení načerpané elektřiny do figurky se ukázal bezvýsledný. Mohou tedy bez nebezpečí pracovat. Petr se vrátil se svitky kabelů a drátů a Arne se dal do opravy. Přírodovědec Pavel se nehnul od okna, cele zaujat řáděním rozběsněného živlu. Aeronautilus balancoval na vrcholku gejzíru, který strašlivou silou chrlil místo vřelé vody fantastické útvary oslnivých stromů a palem.
Pomalu se tento elektrický fenomén snižoval, ve skutečnosti se však od něho letoun vzdaloval. Kam? Nebude zase přitažen zpátky, dříve než Arne ukončí opravu? Nějak to dlouho trvá. Nepodaří-li se jim uplatnit odpudivou sílu, klesnou neodvratně zpátky, neboť ještě nemohou být mimo vliv komety.
Konečně byl Arne s montáží hotov.
"Teď si zase musíme rozdělit funkce," řekl, sedaje k řídicímu stolku. "Pavle, budeš pozorovat vlasatici, Petře, ty budeš kontrolovat měřič rychlosti. Než zapojím, chci vědět, jakou rychlostí se vzdalujeme od komety."
"Kilometr za vteřinu," hlásil Petr.
"To není zlé. Jsou už protuberance hluboko pod námi?"
"Těžko odhadnout hloubku, ale jistě nějakých deset nebo dvacet kilometrů."
"Co další obzor?"
"Odtud vidím sice oblouk, ale nelze jej přirovnat k obzoru. Hranice totiž netvoří přesnou čáru. Hlavice komety se sice zřejmě zakulacuje, ale okraje mají vzhled divoce rozeklaných fjordů, které se stálé mění, smršťují a protahují."
"To jsou ty rozcuchané pačesy, jaké jsme viděli dřív," vzpomněl Petr.
"Podívej se z druhého okna," vybídl Arne přírodovědeckého pozorovatele.
Pavel přistoupil k protilehlému oknu.
"Zde je trochu jiný pohled," líčil. "Světelné kruhy se mění v ohromné přímé valy, které se do dálky rozbíhají a jsou odděleny temnými průrvami. Útvar se ztrácí skutečně v nekonečnu, kde se rozplývá. Hoši, tohle je skutečně - vesmírné koště! Hrůzokrásná nebeská metla!"
"Ohon komety," dodal Arne střízlivě.
"Jen ať nezmeškáme možnost odpoutání," ozval se Petr. "Naše rychlost se zmenšuje. Klesla na osm set metrů ve vteřině."
"Rozhodný okamžik nastává," řekl Arne.
"Tak to zmáčkni!"
"Není třeba spěchat, Petře. Nesmíme zapomínat na obrovskou sílu protuberancí. Mohly by nám zase spálit spojky a pak bychom byli bezmocní, než bych přístroj opravil, mohli bychom... nechci domyslit."
"Ale teď už letíme rychlostí jen čtyři sta metrů."
Arne hvízdl.
"Rychlý pokles! Tak pozor, jedeme!"
Levicí posunul páku reostatu na příjem nejvyššího napětí a pravou rukou stiskl páku, která přiváděla proud do spodku letounu.
Tíha, která se jim náhle zavěsila na těla, svědčila o účinku. A téměř současně hlásili oba pozorovatelé:

"Obvod komety se rychle smršťuje!"
"Rychlost dvanáct kilometrů... patnáct... dvacet tři... dva... copak to? Arne, proboha... rychlost zase klesá!"
"To není možné."
"Nehádej se! Přece vidím. Pojď sem! Vidíš? Teď už je zase jen patnáct. A ručička leze stále zpět. Člověče, už jenom osm... sedm..."
Vtom se Arne uhodil pěstí do čela, přiskočil k reostatu a posunul páku na nižší napětí.
"Co teď?" volal na Petra.
"Šest."
"Ještě klesá?"
"Ne! Stojí."
Arne posunul o dva body.
"Sedm... osm... deset... sláva!" Páčka se zvolna sunula níž.
"Hip! Hip! Hurá! Teď frčíme!" jásal Petr.
"Kolik?"
"Skoro pět set kilometrů za vteřinu. Ale... na mou duši... zase pomalu ubývá... teď poskočila. Hip... hip! Hip... hip!"
Zatímco Petr jásal, Arne byl plný obav a úzkosti, neboť páčka reostatu už tkvěla na posledním bodu. Věděl, že zvýšenou rychlost způsobilo snižování napětí. Letoun sál elektřinu stále lačněji, ale té ubývalo, čím víc se vzdalovali od zdroje, od komety. Teď už nebude moci Aeronautilův lačný jícen více rozšířit.
A jeho úzkost zvýšil Petr novým hlášením o poklesu rychlosti: "Co děláš, proboha?" křičel, "vždyť už letíme zase jen dvacet kilometrů za vteřinu!"
"Ubývá rychle?"
"Nu, teď už volněji, ale přece... Co se to děje, Arne?" Arne mlčel. V jeho hlavě to divoce vířilo.
Co dělat? Co jen dělat? Nic. Je bezmocný, dokud jsou pod odpudivým vlivem magnetismu komety. Musí vyčkat, až tento vliv docela pomine. A potom... Co?
Zastaví se, samozřejmě. Utkví nehybně ve vesmíru. A dál? Co dál?
"Mluv! Oněměls?"
"Ticho! Neruš mě!"
"Už jen osmnáct!"
Co bude dál? Ale proč ztrácí hlavu? Samozřejmě, že se musí dostat z vlivu komety. Je jen otázka, vyrazí-li z něho dost rychle, aby vlétli pod vliv některého jiného tělesa. Čím hlouběji, tím lépe. Pak přepojí na záporný pól a opět profrčí dál. Kam? To je prozatím lhostejné, jenom dál od komety.
"Tohle je k zoufání," zvolal Petr plačtivě. "Vlečeme se už jen kilometr ze vteřinu a pilot... Copak spíš, člověče?"
"Co je s tebou, Arne?" přidal se teď už, i Pavel.
"Přemýšlel jsem trochu."
"Měl by sis volit vhodnější chvíli," bručel Petr. "Podívej se na rychloměr! Mě už to přestalo bavit."
"Kolik ukazuje?"
"Osm set metrů.
"Až klesne na nulu, hlas!"
"Má to být vtip?"
"Ne. Ale nemůžeme nic jiného dělat."
"Přeskočilo ti v hlavě?"
"Přestaň, Petře!" okřikl ho Pavel. "Copak nechápeš, že Arne jedná správně? Někdy se přece musíme dostat ze sférického dosahu vlasatice. Dřív nemůžeme navázat spojení s jiným tělesem."
"Jenže tohle není žádná rychlost. Takhle jsme se ještě nikdy neplazili, leda při přistávání."
"To je pravda, Arne."
"Netrapme se zbytečnými domněnkami. Osm set metrů je stále ještě dost."
"Teď už jen polovička," vpadl Petr.
"Co?
"Ano, pilote, už jen čtyři sta... a vlastně tři sta... dvě stě... proboha! Osmdesát... dvacet... nula!" Petr vzlykl.
"Proč brečíš, babo?" vyprskl Pavel.
"Stalo se nám někdy, že jsme zůstali stát? Proč jsme proletěli neutrálním pásmem mezi Zemí a Měsícem? Poněvadž rychloměr ani nestačil počítat. Měli jsme tenkrát všichni nahnáno, aby setrvačnost stačila k průletu pásmem. A teď jsme v takovém neutrálním pásmu uvázli."
"Je to skutečně tak, Arne?" vzhlédl Pavel pátravě. "Proč neodpovídáš?"
Arne jako by se probudil z těžkého snu. Přetřel si čelo a ruce se vztáhly k páčkám.
"Co je ti? Proč se chvěješ?" tázal se lékař.
Arnovy ruce nyní s nervózním chvatem manipulovaly s převodní pákou.
"Rychlost?" vyrazil ostře na Petra.
"Nula!"
Hrobové ticho.
Arnovy oči hleděly strnule na voltmetr a ampérmetr.
"Nula?" vyklouzlo mu z úst.
"Měl jsem... pravdu?" zasípal Petr.
"Ano. Měls..." vyrazil Arne z hrdla sevřeného úzkostí.

"Pročpak? Jakpak?"
"Nerozčiluj se, doktore! Nemá to smysl. A konečně, je nám lépe zde než v tom pekelném tlaku uvnitř komety. Zde máme přece jakousi naději. Snad se po nějaké době ukáže vliv některého tělesa. Světy přece obíhají a některý se může přiblížit k tomuto mrtvému pásmu."
Arne se pojednou vzchopil. "Ostatně - je to mrtvé pásmo? Vždyť jsme neztratili tělesnou váhu, naopak, zvýšila se. Musí tedy na nás působit nějaká přitažlivost."
"Opravdu, tohle je záhadné," souhlasil Pavel. "Není snad měřič rychlosti porouchán?"
"Vyloučeno," ozval se Petr.
"A co je s kometou?" napadlo Arna.
Oknem viděli nyní vlasatici jako skutečnou obrovskou metlu, příšernou a hrozivou, sinavě svítící v nekonečném pozadí černé tmy.
"To je podivné. Jak to jsou seskupeny hvězdy?"
"A jak daleko! Jen jako tečičky."
"A na všech stranách. Jsme zde jako v propasti."
"Jak jsi to už dříve řekl, Pavle: v propasti vesmíru! Strašný dojem!"
"Už zase sýčkuješ, Petře? Kroť svou fantazii. Týráš sebe i nás," domlouval mu Arne. "Jsme odsouzeni k dočasné nečinnosti. Ale musíme se střídat ve službě. Nechám zapojeno na záporný pól, abychom se snad opět nedostali do moci komety a měli udici s vnadidlem nalíčenou na některý jiný svět. Snad zabere některá planetoida. Malé ryby jsou také ryby. Petříku, ujmi se své čestné kuchařské funkce! Najíme se a půjdeme spát. Já si vezmu první hlídku."

Strážní služba Arnova i Petrova minula bez příhody. Do kopule nastoupil Pavel.
Uvítal službu jako příležitost k nerušenému přírodovědeckému studiu. První, co zjistil, byla změna polohy vlasatice. Proč tohle ušlo jeho druhům? Jistě si všímali víc širého vesmíru, pátrajíce po nějakém tělese.
Kometa stála nyní značně výš nad letounem, takže ji mohl přehlédnout od hlavice až po konec ohonu směřujícímu k Slunci, které - pokud to nebyl klam - nabylo na objemu. Ano, vzpomíná si, nemůže se klamat, při posledním pozorování stálo Slunce výš, kdežto nyní září skoro pod letounem.
Avšak toto vysvětlení - jako by mu do mozku vbodl žhavou dýku a tělo zmrazila ledová vlna... Děsný nápad: přitažlivost Slunce je vleče do žhavého jícnu jako meteor! Této moci neodolají. Žádná živelná protisíla není s to, aby je vykolejila. Hleděl do planoucího kotouče, až oslněn viděl jen rudá a černá kola.
Odvrátil oči. Dotápal se ke křeslu, do něhož klesl. Chvilku počká. Oslnění jistě pomine, až se zrak zotaví.
Po chvilce prohlédl. Ano, je lépe.
Slunce! Vládce nad myriádami hvězd a světů, zdroj života v celé nesmírné soustavě, má být jejich hrobem! Nemohou se bránit? Čím? Paprsky smrti! Hloupost. Viděl přece jejich účinek na kometě, jejíž ohromná elektrická energie je proti Slunci jako čtyřvoltová kapesní lucernička proti elektrické síle zeměkoule. Šílenství, pokusit se s lidskou hračičkou zaútočit na obra, který ovládá v nesmírném kolotoči myriády světů.
Hrůza nad neodvratným osudem ho štvala znovu k oknu.
A sotva se jeho zrak svezl od hlavice komety dolů k ohonu, spatřil...
Nejsou to ještě mžitky? Zdá se mu... ne, nezdá se... za rozplizlou, sinavou mlhovinou vidí skutečně stranou od Slunce bledý srpek, matně, ale přece znatelně narýsovaný na nekonečné černé tmě.
Není to vidina? Optický přelud, odlesk slunečního kotouče, vyvolaný lomem částiček ohonu vlasatice? Ne, to není možné, neboť vlivem sluneční přitažlivosti z komety odsávaný proud končí mnohem blíž a kolem srpku je všude čisto.
Dálku ovšem nelze ani přibližně odhadnout, může to být milióny kilometrů - kdo se ve vesmíru prostým okem vyzná? Nějaká planeta? Pak by tedy spíš působila její přitažlivost, nikoli sluneční. To znamená, že je Aeronautilus na cestě k ní. Může to snadno zjistit. Přiskočil k měřiči.
"Na mou duši!" vyjekl v radostném úžasu. "Vždyť letíme skoro dva kilometry za vteřinu!"
Ale jak je možné, že si toho nepovšimli jeho druhové? Arne by si byl jistě všiml, ale ten měl službu dřív. Možná že za jeho hlídky letoun stál a dal se do pohybu teprve po směně s Petrem, který klímal. Konečně je možné, že Aeronautilus odstartoval teprve teď, kdy se planeta přiblížila na svém oběhu kolem - počkat! Kolem čeho?
Je-li to planeta, pak rozhodně obíhá kolem Slunce jako všecky ostatní v jeho soustavě, která sahá ještě mnohonásobně dál za dráhu Enckovy komety, dokonce ještě i za dráhu komety Halleyovy.
Ale což, je-li to - satelit, malý trabant Enckovy komety? Velká planeta to rozhodně nebude, poněvadž by pozemským hvězdářům nezůstala utajena, když mohli objevit nejen Saturn a Uran, ale i Neptun. Může to tedy být nějaká malá planetoida se snad stokilometrovým průměrem, která ušla hvězdářským dalekohledům, satelit, obíhající kolem komety jako Měsíc kolem Země.
Vzrůstá? Ano, srp je větší! Co dělá rychloměr? Tři kilometry. Letíme rychleji. Vzbudí Arna!
Arne procitl, sotva se Pavel nad ním sklonil.
"Pojď nahoru," šeptal mu, aby nevyrušil ze spánku Petra, "blížíme se k něčemu."
"Letíme?"
"Ano!"
"Chválabohu! Jsme tedy vysvobozeni."
"Nevím, uvidíš."
Vyběhli do kopule.
Arnovy ruce chvatně zahrály na páčkách.
"Výborně," pochválil si. "Spojení funguje bezvadně."

"A co vysílačka? Zkus zavolat Nema! Snad by nám mohl pomoci."
"Zkusím, ale nedoufám. Jsme příliš daleko."
Ukázalo se, že měl Arne bohužel pravdu: přístroj zůstal hluchý i němý.
"Jdi k oknu, Pavle. Jsme ještě daleko."
"Teď už lze skoro rozeznat obrys tělesa, asi jako když se díváš hvězdářským dalekohledem na Měsíc. Povrch je podivný, rozbrázděný pravidelnými rýhami jako tykev. Na straně ozářené Sluncem je vidět... tohle je zvláštní pohled, Arne... řekl bych, že celá planeta je zaplavena oceánem, který se pravidelně vlní, a vlny po celém obvodu tvoří stejnoměrné řady. Ale to přirovnání není správné. Žádná tekutina by nemohla mít takové zabarvení. Každý z těch pásů má totiž jinou barvu." "Není to lomem světla?"
"Ne. Aspoň nemyslím. To nejsou barvy duhy. Snad jediný pruh je trochu jasnější, podobný smaragdové zeleni, ale tak syté, že to rozhodně není voda, spíše rostlinstvo. V ostatních barvách převládají temné, nejvíce hnědá, ale i ta má světlejší i tmavší odstíny, od temného okru přes šedou až skoro k černé. A teď se náš zachránce rychle zvětšuje. Myslím, že příliš klesáme. Zapni brzdy, Arne!"
Páka na reostatu se posunula o dva body.
"Zabrzdi! Slyšíš?"
Arne posunul dále.
"Proč nedbáš?"
"Vždyť brzdím!"
"Víc! Nevidím změnu."
"A co teď?" Arne pošinul páku o několik dalších bodů.
"Ano, trochu to s námi trhlo. Ale to je málo. Silněji! Rychle klesáme!"
"Tohle je podivné."
"Pročpak?"
"Poněvadž při tomto stupni bychom měli... Co teď? Teď nás to přece řádně přitisklo."
"Ano, pád se zmírnil. Ale přesto... brzdi!"
Pod tlakem Arnovy ruky se nyní páčka šinula neustále k vyšším bodům.
"Tak je to správné," pochvaloval si Pavel a popisoval další dojmy: "Velmi jsme se přiblížili. Je to planetoida, její osa měří nejvýš sto kilometrů. Širý kraj leží pode mnou a dává dobrý přehled. Vidím nejen stranu ozářenou Sluncem, ale i od něho odvrácenou, neboť ani tam není čirá tma, nýbrž jen příšeří, a dále, kde se obzor sklání, je šero podobné noci, kdy je Měsíc zastřen poněkud průsvitným závojem mraků. Všude má povrch stejný tvar: od pólu k pólu přímá, rovnoběžná údolí, vystřídaná stejnoměrnými kopcovitými valy. Mám dojem, že tyhle útvary udělali lidé. Zdá se mi nemožné, aby je vytvořila příroda. Je to příliš geometrická pravidelnost. Ale jaký je účel? Zase klesáme, Arne."
"Jak rychle? Podívej se na rychloměr!"
"Čtyřicet za vteřinu."
"Hrůza!"
"Proč se děsíš? Můžeš přece zabrzdit."
"Ano, mohu... ještě... trochu."
"Stále jasněji rozeznávám," pokračoval Pavel plně zaujat. "Zelená údolí jsou krásná. Bujné rostlinstvo. A podélné stráně jsou zarostlé bujnými lesy. Hnědé pásy mají vzhled neobdělané orné prsti, jako připravené k setbě nebo po sklizni. Jsou, tu však odstíny, které nemohu ještě rozeznat. Okrově žluté jsou asi pouště. Šedé působí tísnivě, jako písečné duny v Pobaltí nebo bahnité usazeniny odplaveného moře. A ty temné, skoro černé... nevím ještě určitě, ale snad jsou to hluboké rozsedliny v kůře. Zajímavý obraz."
"Klesáme?"
"Dobře, žes mě vyrušil. Ano, klesáme. Dvacet metrů. Ou! Teď jsi silně zabrzdil."
"Co to zas tropíte?" ozval se Petr rozespale na prahu kopule.
"Přistáváme, chlapečku," odpověděl Pavel.
"Kde?" hrnul se Petr k oknu.
"Arne, pozor," volal Pavel, "jsme už jen nějakých sto metrů..."
"Bohu poručeno!" vydechl Arne a páka reostatu spočinula na posledním kontaktu.
Letoun sebou škubl, jako by dostal "ránu z milosti", jež ho měla dorazit a zbavit zdlouhavých muk umírání.
"Klesáme?" Z Arnovy tiché otázky křičelo zoufalství.
"Stojíme," hlásil Petr, když pohlédl na rychloměr. Ale vzápětí se opravil:
"Přece klesáme, jenže skoro neznatelně." "Jak jsme vysoko?"
"Čtyřicet metrů. Teď už zbývá jen vyrovnávat, abychom správně utkvěli nad zemí..."
"Nemohu," vydechl Arne. "Co?
"Nedá se nic dělat! Odpor je vyčerpán! Už dlouho zápasím. Nevím, co v tom je... zbývá nám jediná naděje: že letoun nedopadne příliš prudce."
"Člověče! Dotkneme-li se země, nikdy se neodlepíme!"
"Vím, ale..."
Náraz je srazil k podlaze. Petr zaječel bolestí.
"To je pěkné nadělení," ulevil si Pavel. "Buďme rádi, že jsme dopadli aspoň tak."
"Dopadli! Ba věru, dopadli jsme," rozčiloval se Petr. "Jak se zase zvedneme? Copak jsme v Praze? Nebo aspoň na Nemově letišti na Mount Everestu? Kde vlastně jsme?"
"Na nějaké planetoidě," odpověděl Pavel.

"Přes miliardu kilometrů od Země! Pozdrav bůh! Cos dělal, pilote? Hrom aby..."
"Neklej, Petře! Nemohu přece za to, že jsme se dostali na těleso, jehož elektřina zmařila všecku mou snahu," hájil se Arne.
"Nesmíme ztrácet naději," uklidňoval je Pavel. "Jsme asi na satelitu komety, která se ve svém oběhu naštěstí blíží k Slunci a tedy také k Zemi. Snad se nám později podaří spojení s Nemem, který nám pomůže odstartovat."
"Možná," šklebil se Petr, "anebo se uškvaříme. Když tenhle trabant obíhá kolem komety, pak se přiblížíme k Slunci pořádně."
"Nebude tak zle," odpíral Pavel.
"Jaký máš důvod pro svůj optimismus?"
"Planetoida má vegetací. To snad stačí."
"Mělo by stačit. Ale, člověče," obrátil se Petr na Arna, "copak opravdu nebylo možné, abys letoun udržel nad zemí?"
"Ne," odpověděl Arne.
"Připravil jsi správně brzdu na spodku letounu?"
Petrova otázka zapůsobila na Arna jako blesk. A právem, neboť na tuto nezbytnou manipulaci ve své hrozné úzkosti zapomněl.

Kapitola čtvrtá
KOMETA SE MĚNÍ V MOTÝLA

Všecky Arnovy pokusy překonat magnetickou sílu planetoidy, která k sobě poutala Aeronautilus, zůstaly bez výsledku. Nezbývalo než se odevzdat osudu. Nejlehčeji z nich svůj osud nesl Pavel, který tu našel hodně materiálu, ke studiu.
Podle tlakoměru byla atmosféra planetoidy o něco hustší než ovzduší pozemské a chemický rozbor potvrdil také podobné složení. Ať už náhodou nebo magnetickým vlivem, dosedl letoun právě na točnu, jak poznali podle brázd, které se od nich paprskovitě rozbíhaly a do dálky hloubily a šířily ve stejnoměrná údolí, lišící se jen zbarvením. Tyto útvary byly velmi pozoruhodné a vnucovaly domněnku o tom, že je to výtvor lidí nebo nějakých myslících bytostí. Avšak nikde neobjevili živého tvora. Kromě rostlinstva, zastoupeného v mladě zeleném údolí hustým porostem bujného mechu, mohlo to být také borůvčí, a na podélných stráních podivným křovinatým houštím s hadovitě zkroucenými haluzemi a dužnatým, kožovitým listím převážně akantového tvaru, byla celá tato podivuhodná příroda mrtvá, bez nejmenší známky života na povrchu i v ovzduší.
A také jen toto jediné údolí, táhnoucí se jako úzká oáza až za skloněný obzor, skýtalo utěšený pohled, na rozdíl od sousedních, z jejichž žlutého písku čišela zrádnost saharské pouště; z hnědých pásem, jejichž světlejší i tmavší odstíny převládaly, dýchala tesknota a tíseň, a z těch nejtemnějších výstražná hrůza. Nejhorším dojmem působily šedivé duny. Násypy podobné zmrtvělým vlnám šedivé vody rýsovaly se zprohýbanými a ostrými hřbety, jako by brázda byla vyplněna roztaveným olovem, které náhlým ochlazením ztuhlo a nyní leželo jako těžký příkrov na úzké, ale nekonečně dlouhé šachtě, hromadném hrobu, z něhož zírají v marné touze po vzkříšení prázdné jamky po očích, smrtí vyhaslých a hnilobou strávených.
"Hřbitov," vyslovil Petr společný dojem.
Také teploměr překvapil svými desíti stupni Celsia, tedy mírnou, snesitelnou teplotou.
"Zajímavé je," rozhovořil se Pavel, "že zase jedna teorie padá. Věda totiž soudí, že malé planetoidy si nemohou pro svou chabou vnitřní energii udržet vlastní atmosféru."
"Logicky je tento dohad správný," uznával Arne, "jenže žádnému z teoretiků nebylo dosud dopřáno zjistit právě tu sílu vnitřní energie nebeských těles z vlastní zkušenosti. Už na Erósu jsme se přesvědčili o příznivé atmosféře."
"Avšak tady je veliký rozdíl," upozorňoval Pavel. "Erós protíná v koloběhu dráhu Marsu a k Zemi se může přiblížit na deset miliónů kilometrů. Tedy je tu přece přípustná udržitelnost atmosféry, kdežto tahle planetoida se od vnitřních planet vzdaluje na miliardu kilometrů."
"Myslím," vysvětloval Arne, "že pro udržení atmosféry není tak závažný oběh, jako spíše elektrický potenciál. A právě naše přistání dokazuje velkou elektrickou i magnetickou sílu této planetky, která je nadto trabantem komety, z níž zajisté čerpá elektřinu."
"Pádný důvod," přiznal Pavel.
"Nechte těch učeností," ozval se Petr. "Když jsme už zde, navrhuji, abychom vystoupili. Atmosféra i teplota jsou příznivé. Prohlédneme si ten malý záhadný svět."
Arne souhlasil, ale na moudrou radu lékaře byla vycházka odložena až po řádném odpočinku, jehož měli zapotřebí. Zbytek dne jim přinesl další poznatek.
Planetoida se otočila kolem osy za pouhých šest hodin. Protože byli na točně, kraj kolem nich byl stále ozářen Sluncem a teprve tam, kde se obzor skláněl, postupoval stín. Vzhledem k malému objemu tělesa to nebylo daleko.

Zotaveni vydatným spánkem, připravili se k vycházce.
Na Pavlovu radu oblekli skafandry, avšak bez přílb, neboť o dýchatelnosti ovzduší je přesvědčila analýza. Elektrické topení v osinkových vložkách skafandrů bude chránit před chladem, který se jistě zvýší, kdyby snad zašli daleko a museli se nějakou dobu vracet ve stínu.
Také nezapomněli na zbraně.
I když dosud nespatřili živého tvora, neměli jistotu, že se s nějakým nesetkají.
Lékař si vyhradil, že vystoupí první. Za ním prošel turniketem Arne a poslední Petr.

A tak vkročili první tři Pozemšťané na půdu nebeského tělesa miliardu kilometrů daleko od domovského světa.
"Ovzduší není nebezpečné," uznával Pavel, "lehce se dýchá, ale je úplně bez vůně i pachu."
"Ano, jako filtrované," poznamenal Arne. "Kudy se dáme?"
"Máme bohatý výběr, neboť všecky ty kaňony se sbíhají k nám. Nejvábivější je ovšem zelená dolina, ale nejlepší sousto chutná nejlépe nakonec," zavtipkoval Petr.
"Eh, jaképak výběry," mávl rukou Pavel. "Přímo k nám ústí černý pruh. Je sice pustý, ale také nebude bez zajímavostí, alespoň svým nerostným složením. Pojďme!"
Úzká brázda se pozvolna prohlubovala a rozšiřovala v úvoz. Pojednou stanuli a všichni se zaposlouchali do podivného zvuku. „Vypadá to, jako by kolem nás vířili komáři," řekl Petr.
Vzdušné proudy? Sotva, neboť přes slabý odlesk slunečních paprsků, odrážených od povrchu planetoidy, bylo jisté, že atmosféra je až příliš nehybná a bez nejmenších výparů.
Mimoto se teď zdá, že zvuk, jemný jako vzdálené vanutí pověstné eolské harfy, vychází zespod a vlní se kolem jejich hlav. Pohlédli dolů, ale ani zde neviděli nic zvláštního. Kolem nich byla příroda v mrtvé nehybnosti.
Padla na ně podivná tíseň.
"Myslím," ozval se Arne, "že to jsou ozvuky statické elektřiny, která se z nitra probíjí do atmosféry."
Dohad se zdál přijatelný.
Avšak Petra napadla správná námitka:
"Kdyby to byly elektrické výboje z půdy, museli bychom jejich účinek cítit aspoň na chodidlech, nemyslíš?"
Arne zrudl rozpaky. Také Pavel potvrdil lichost jeho domněnky, když se v badatelské zvědavosti shýbl a nabral hrst černého písku, jemného jako mouka.
"Hleďte," přesypával hmotu na dlaních, "jako mletá tuš. Ale ruce zůstávají čisté. Co to je? Uvidíme. Prozkoumám ji v laboratoři. Elektricky vodivá není, dostal bych při dotyku ránu."
"Může to být izolační vrstva," omlouval se Arne za svůj nápad.
Pokračovali v cestě.
Úvoz se rozšiřoval v přímou dolinu. A postupně sílil tajemný zvuk, takže nyní zněl jako pískot komářího roje, stále dotěrněji vířícího kolem jejich hlav. A stejnoměrně s ním rostla i jejich podivná tíseň.
Petrova vnímavost trpěla nejvíc, ale citlivý hoch stiskl rty a zaťal pěsti, aby utajil chvění, které se zvyšovalo v záchvaty třesavky se střídavým pocitem mrazu a horka. Jeho oči vyjeveně těkaly po černém okolí, prsty se křečovitě zatínaly do řemene karabiny a rukojeti dýky za opaskem. Už nevydrží! Nesnese tu hroznou úzkost!
Čeho se bojí? Vždyť je tu pusto, všude kolem dostatečný rozhled. Nemohou být odnikud překvapeni. A kdyby se vynořilo nějaké nebezpečí, jsou tři, dobře ozbrojeni, zvlášť Arne se svými paprsky smrti.
A přece to nevydrží! Plíce má jako v kleštích, hrdlo jako by mu stahovala oprátka... dusí se!
"A - á - ch!" zachroptěl.
V okamžiku se trojice sevřela v objetí. A Petr četl místo obvyklého výsměchu, jaký čekal, s úlevným údivem ve tvářích svých druhů stejnou trýzeň.
"Co je to, proboha?" vyrážel Pavel sípavě z hrdla.
"Nic tu... není... a přece . ." jektal Pavel. "Co to ječí? Kvílí jako . . ne! Už nikdy nebudu zaživa pitvat..."
"Kohos pitval?"
"Krysy! Jen... krysy... vědecký účel... zkoumání reakce nervů. Také tak pískaly... Ale co... čeho se bojíme? Zvuku? Hoši, vzpamatujte se! Jste jako mrtvoly!"
"Však ty také, Pavle!"
"To tys nás poplašil, ty mazánku!"
"Nesváděj nic na Petra. doktore! Všichni jsme se vylekali. Ale proč? Vždyť opravdu nemáme žádnou příčinu. Všude je klidno a mrtvo. Snad to podivné okolí, černá půda nám rozjitřila nervy. Zvuk nám přece nemůže ublížit."
"Může, Arne! Jen si vzpomeň, jsou zvuky, které vraždí jako střela!"
"Mně nedělí pískot," řekl Petr přemáhaje cvakot zubů.
"Co tedy?"
"Nevím."
"Já také ne," přidal se Arne. "Ale máš pravdu, Pavle. Musíme se vzchopit. Opravdu, ke strachu nemáme příčinu. Půjdeme dál!"
"Vraťme se! Slunce se sklání. Nastane tma."
"Ejhle - chlapeček se bojí tmy?"
Lékařův úšklebek na Petra zapůsobil. Vymanil se z úzkosti a rázně vykročil.
Několik minut se zdálo, že nevysvětlitelná úzkost byla překonána. Aby povzbudil své druhy a také sebe, rozhovořil se lékař o vědeckém účelu očkování různých nemocí morčatům, králíkům a jiným pokusným zvířatům.
"Je to kruté týrání zvířat," mínil Arne.
"Ano, ale zato výsledky pokusů prokázaly lidem mnoho dobrodiní," hájil Pavel lékařskou vědu.
Náhle výkřik šíleného děsu přeťal jeho další řeč a v příštím okamžiku pádil Petr nazpět k letounu.
"Stůj, Petře! Počkej na nás! My také..."
"Neopouštěj nás! Hrůza! Pavle! Bojím se!"
"Jen odtud! Poběž! Podej mi ruku! Slunce... za-padá! Tmí se!"
"Jekot! Vytí - řev! Ne... sne... sitel... né. Počkej na . .. nás! Pet-ře!"
"Mne chcete chytit, obludy? Chátro!" dolehl k nim šílený smích z rychle houstnoucího šera.
"Teď se... zastavil. Počká," chroptěl Arne, lapaje po dechu. Ale vtom se před nimi zablesklo, zaburácel výstřel a kulka

hvízdla kolem Arnovy hlavy.
"Petře! Co to je?"
"Zpátky! Zalezte, příšery!" zněl k nim Petrův chraptivý skřek.
Sám strážný duch je srazil k zemi, neboť druhý záblesk práskl za nimi a náboj se několik kroků dále zaryl do černého prachu.
Slyšeli vzdalující se dupot a pak je obklopilo ticho.
"Zešílel," zasténal Arne.
"Doufám, že nebude tak zle," těšil ho lékař. "Snad jen přechodné pominutí smyslů. Pojď, teď je už daleko."
Jako ustrašené děti se vedli za ruce, nijak neskrývajíce chvění a zimničný cvakot zubů. Každou chvíli se stulili k sobě a sevřeli v náručí před příšernými vidinami domnělých oblud.
Konečně se děs pomalu mírnil v úzkost.
Když dospěli k letounu, rázem z nich spadla všecka tíseň. "Co to bylo? Jak jsme se mohli takhle poděsit?"
"Hanba, Arne! Stydím se. Do hloubi duše se stydím. Jaká zbabělost!"
"Ba, víc, doktore. Chovali jsme se jako malé děti. Ale co je s Petrem?"
"Ba, věru! Vrátil se? Nežene ho šílenství někam bez cíle?"
"Tam stojí!"
"Kde?"
"To nás to prohnalo, co?" slyšeli klidnou Petrovu otázku z turniketu.
"Ano, prohnalo, ale..."
"Jak ses mohl odhodlat a střílet pa nás?" rozkřikl se na něho Pavel.
"Po vás? Kdepak! Pálil jsem do dvou příšer. Přece se nenechám dostihnout a zaživa roztrhat."
"Blábolíš ze spaní. Eh, darmo mluvit," bručel lékař. "Však jste měli také nahnáno."
"Ale nezbláznili jsme se jako ty, abychom si pletli kamarády s obludami."
"Co to vlastně bylo?"
"Těžko říci," pokrčil Pavel rameny. "Nějaké přírodní nebo spíše živelné vlivy. Je mnoho věcí pod sluncem..."
"Takhle mluví lékař a přírodovědec? Snad nechceš říci, že to byli duchové?"
"Nesmysl! Jsou však skutečnosti..."
"Jaképak?"
"Hm... až provedu analýzu toho prachu, povím vám to. Mám jakési tušení."

"Arne, pojď se podívat," zval po chvilce Pavel druha k drobnohledu, v němž na sklíčku leželo několik malých zrníček prachu, že pouhému oku byla téměř neviditelná.
"Co tomu říkáš?"
"Kulovitý tvar a krabatý, pórovitý povrch. Vyhlíží to jako koule z černého skla, rozleptaná nějakou kyselinou. Jaká je to hmota?"
"Hmota mne ani tak nezajímá jako spíš... Počkej, hned se přesvědčíme, je-li mé tušení správné. Dáme ty kuličky pod ultramikroskop, který je zvětší ještě více, a promítneme obraz na plátno. Přines z ložnice prostěradlo, Petře. My zatím zatemníme lampu."
"Biograf?"
"Ano, a doufám, že tak zajímavý, jaký jsme ještě neviděli."
Pavel měl pravdu. Na bílé ploše se objevila černá koule s nespočetnými krátery a jeskyněmi, prolákliny a vzdutinami.
"Jako Měsíc," přirovnal Petr.
Ale když Pavel zaostřil objektiv, vykřikl Arne: "Vždyť je tam život!"
Skutečně. V dutinách se vlnivě pohybovala oblá tělíska, podobná nálevníkům, jaké lze v létě hojně pozorovat drobnohledem ve stojatých vodách.
"Tušení mě nezklamalo," začal Pavel. "Každé toto zrníčko je vlastně světem osídleným mikroorganismy."
"Co tě přivedlo na ten nápad?"
"Ten jemný zvuk, který sílil, čím více jsme postupovali do údolí. Zpočátku mne napadl "zpívající písek", přírodní úkaz, známý cestovatelům v pouštích, kde jemný písek zvířený větrem vydává podobné zvuky, ale tuto myšlenku jsem záhy opustil, neboť ovzduší je zde zcela nehybné. Položil jsem si proto otázku: Proč zvuk sílí souměrně s rozšířením údolí? Proč vychází zespod a víří kolem nás jako roje neviditelných komárů? Zvuk podmiňuje pohyb nějakého znějícího tělesa. Nepravidelným pohybem povstává vrzání, rachot, skřípání, kdežto pravidelným se vyluzují harmonické tóny. My jsme slyšeli obojí. Jaká jsou to tělesa, nevnímá-li je zrak? Samozřejmě nesmírně drobounká. Pak to mohou být jen - mikroorganismy."
"A jaké jsou tohle zárodky?"
"Nevím. Nemůžeme ani určit, odkud pocházejí."
"Mohou být až z Neptunu?"
"Nemyslím, Petře. Neptun, Uran i Saturn jsou příliš daleko od dráhy Enckovy komety, a také nemáme podklad pro takovou domněnku, protože nemáme důkazy, že na těchto planetách je život. I na Jupiter hádat by bylo smělé, ačkoliv se k jeho dráze kometa v nejzazším odklonu od Slunce dosti přiblíží. Spokojme se s vnějšími planetami, jejichž život, až na Merkur, známe."
"Kometa dráhu všech těchto planet protíná," dodal Arne.
"To je nejzávažnější," zdůraznil Pavel. "To mně také objasňuje podivné rozčlenění povrchu na tomto satelitu. Je to odvážná myšlenka, ale domnívám se, že každá ta brázda je sídlištěm mikroorganismů z některé jiné planety."

"Těch brázd je přece mnohem více než vnitřních planet." "Které známe," vpadl Pavel do Petrových námitek, "ale nezapomínej na sta asteroid v pásmu mezi Marsem a jupiterem, kde kometa většinu své dráhy obíhá!"
"Mužeš mít pravdu," uznával Arne, "ale jak vysvětlíš náš stejný pocit úzkosti a hrůzy?"
"Bohužel, nejsem odborník v psychiatrii. Je možné, že to bylo způsobeno fyzickým vlivem těchto mikroorganismů. Už síla zvuku svědčí, že je jimi ovzduší v kaňonu prosyceno, je to živelná síla."
"Živelná síla, budiž. Je-li však v mikroorganismech zárodek života, je logické, že v nich musí být zárodek všech životních smyslů. Proč tedy v nás vyvolávaly společně jen jeden pocit?"
Pavel mlčel; zřejmě nemohl nalézt odpověď. Po chvíli se ozval Petr: "Myslím, že tvůj názor, doktore, o tříděni mikroorganismů z jednotlivých planet, je správný jen částečně. Lépe řečeno, je třeba jej doplnit: každá brázda je osídlena mikroorganismy stejné mentality čili téhož složení organického."
Lékař k němu překvapeně vzhlédl: "Výborný nápad! Jak jsi na to přišel?"
"Je to logické," usmál se Petr, polichocen Pavlovým uznáním, "živelná síla se může projevit jen v jednotném mohutném složení. A řekl jsi také, že mikroorganismy mohou žít jen tam, kde jsou pro ně příhodné životní podmínky. Představuji si tedy mikroorganismy jako zárodky živé buňky, jakési kukly, jak se nám jeví v tomto biografickém promítnutí. Jen si všimněte, že všecky mají týž tvar. Není mezi nimi ani jediná, která by se jen poněkud lišila, kdežto prvoci jsou různí. Všecko to podnítilo mou fantazii. Domnívám se, že ty kaňony si vytvořily živelnou silou různé druhy mikroorganismů. Myslím, že jsme byli v údolí neviditelného, ale na naše smysly mohutně působícího děsu. K tomu působení si mikroorganismy také vytvořily vhodnou dekoraci, neboť černé jeviště zvyšuje dojem."
"Ale je možný opak," namítl Pavel, "že totiž prostředí vytvořila zdejší příroda a zárodky se roztřídily... Však se přesvědčíme! Podíváme se do jiného kaňonu. Uvidíme, jaký tam bude účinek."
"Uvaž věc jako lékař," ozval se Arne. "Je to nebezpečné jitření nervů."
"Nemyslím," mávl rukou Pavel. "Nejsme děti a známe už účinky. Není už možné, abychom nyní ztratili vládu nad smysly."
"Navlékneme si přílby," navrhl Petr. "Aspoň budeme dýchat náš vzduch a ne myriády těch bacilů."
"Nesmysl," utrhl se lékař. "Předně to nejsou bacily a pak vdechování pravděpodobně nemá na účinek vliv. Tyhle mikroorganismy nepůsobí jako bacily moru, cholery nebo jiných nakažlivých nemocí, nýbrž jen v bezprostřední blízkosti, ve svém živlu, jen dočasně, bez následků, jak můžeme usuzovat. Tohle je třeba si řádně uvědomit a nemusíme se ničeho bát. Ale co to? Buňky znehybněly. Asi jim škodí prudké světlo pod mikroskopem. Přestaneme promítat. Sundej zatemnění z lampy, Arne. Za chvíli se podíváme, vzkřísí-li se v temnu. Zatím povečeříme."
Nové promítnutí ukázalo smrt zárodků, které se zatím rozpadaly v drobné částečky. Avšak po chvíli se začaly hrany zacelovat a každý dílec se zaobloval, vůčihledě nabývaje téhož vzhledu, jaký měl původní celek.
"Nezahynuly," zvolal Pavel, "naopak, rozmnožují se dělením jako baktérie. Světlo jim tedy neškodí, nýbrž urychluje množení. Hleďte, jak se v nich zase projevuje život!"
"Jsme tedy na nebeském tělese, které je kolébkou živočišných zárodků?"
"Ano. Ale hlavní úkol nepřipadá této planetoidě, nýbrž kometě, která svým ohonem jako nesmírná metla smetá ve vesmíru bloudící mikroorganismy z různých světů a usazuje je na tohoto trabanta, odkud jsou pak zase, když náležitě vyspěly, vymršťovány na nové světy. Tedy nejen kolébka, ale také jakýsi výchovný ústav a zásobárna živočišstva pro všecka nebeská tělesa ve vesmírné kouli, jejíž průměr činí přes půldruhé miliardy světelných roků. Je jen otázka, jaké jsou to zárodky, zda rostlinné, nebo zvířecí, anebo lidské. O rostlinných pochybuji, nemohly by tak působit."
"Rostliny! Počkej!" vykřikl Petr. "Pak je ale tohle všechno pyl - a ta šeredná kometa vlastně není nic než krásný, nesmírný motýl, který roznáší pyl po planetách! Úžasné! Motýl a... včela. Ne metla."
"Doufejme, že nám to vycházky do jiných kaňonů vysvětlí," ukončil Arne úvahy.

Kapitola pátá
ZÁSOBÁRNA PYLU

Unaveni věčným napětím zaspali dvojí vystřídání světla se šerem, které se plížilo dolinami, zatímco hřebeny předělů zaléval siný svit komety.
Když konečně procitli a vyhlédli oknem, naskytl se jim příjemný pohled na smaragdově zelenou proláklinu, jež se na ně ve sluneční záři usmívala tak vlídně a lákavě, že zvolali současně:
"Tam půjdeme!"
A chvatně se strojili k vycházce.
"Ale žádné zbraně s sebou," řekl lékař a vzal Petrovi karabinu z ruky. "Není tu nic, co by nás mohlo ohrozit, leda tvá bláznivá fantazie a ztřeštěnost, jak jsi dokázal posledně."
"Měli bychom si vzít paprsky," zaváhal Arne. "Porost je bujný, na stráních, jak je vidět v triedru, jsou husté a vysoké křoviny, kde by se mohlo něco skrývat. Kromě toho nám paprsky mohou sloužit k proklestění houští, bude-li třeba."
Vyšli. Lehce, jako by se vznášeli, kráčeli po jemném a kyprém zeleném koberci. Stále širší pruh byl rovný jako stůl, bez nejmenších hrbolků, a budil dojem vzorně pěstěného trávníku, hustého jako bobří kožešina, ale ne bujného, jak se domnívali, nýbrž jakoby strojem pečlivě a nakrátko sežatého.
Všude kolem nich byl klid. Nikoli však ticho. V křišťálově čistém vzduchu bez nejmenší stopy pachu i vůně se chvělo cosi jako jemná harrnonie, jakási pomyslná melodie, symfonie vzdáleného, a přece opět blízkého orchestru, jehož tajemné nástroje, harfy a lyry, flažoletové tóny a trylky houslí a viol, dumavé zvuky cell a jiných nástrojů, pro něž neměli přirovnání, doprovázely stejně tichý zpěv čarovných hlasů.
"Andělské kůry!"

"Rajská hudba!"
"Symfonická modlitba přírody!"
Stáli očarováni, všemi smysly vnímali rajské kouzlo. Srdce se chvěla nevýslovným blahem.
Byla to rozkoš, jež klidnila duši a krev. Chtělo se jim zmocnit se ještě více toho blaha.
Z očí jim kanuly slzy a z tváří sálala rozkoš božského klidu, ideálního míru.
"Rozplynuli jsme se... štěstím," jektal Petr.
Bůh sám ví, jak by skončilo toto vytržení, kdyby se v Pavlovi neozval lékař; nejdříve jen nápad, výstražná jiskérka, která se úpornou snahou Pavlovy vůle rozhořela v plamínek.
Jsou obluzeni! Jejich smysly jsou opojeny hůř než nejsilnějším alkoholem, morfiem. Kokain! Ano, kokain působí takové vytržení, blažený stav, znecitlivění těla, ochrnuje nervy, ale když účinek pomine, nastupuji strašlivé bolesti, které nutí k opětnému požití toboto zákeřného jedu, jehož oběti pak hynou smrtí v blázincích. Je snad ovzduší prosyceno kokainem?
"Pryč odtud!" vykřikl. "Jsme ve smrtelném nebezpečí!"
"Neřvi! Slyš tu rajskou ukolébavku!"
"Vzpamatujte se! Aspoň ty, Arne! Jsi přece chemik. Jsme opájeni jedem! Zemřeme, poddáme-li se! Neusmívejte se! Proboha... kdybych aspoň sám... jsem také jako děcko... co dělat, abych... zapřísahám vás... což nejsem schopen rázného činu? Arne, kokain! Chápeš? Dýcháme kokain!"
Arnovy oči zamžikaly a svraštělé čelo svědčilo o usilovném přemýšlení.
"Ano, Arne," volal zoufale Pavel, "znáš přece následky. Chápeš už?"
"Produkt keřovitých rostlin v tropické Americe..."
"Ano, ano!"
"Ale zde není křoví!"
"Na stráních! Což nevidíš?"
"Ach, ovšem! Odtud vane? Pryč! Rychle zpátky!" vzpamatoval se Arne konečně.
"Nemůžeme nazpět tímto údolím," namítal Pavel, "to je daleká cesta. Musíme... kam jen? Napříč! Těmi křovinami!"
"Ale tam teprve budou výpary."
"Máš paprsky. Proklesti průchod, abychom mohli rychle proběhnout do stráně."
"A potom?"
"Což nevíš, že tam je jiné údolí? Tím se vrátíme!"
"Nebude to tam stejné?"
"Jistě ne. Jen zde dýchá ta zeleň. Co je ti, Petříku?" zachytil klesajícího.
"Nic. Blaze je mi. Spát. Nechte mě."
"Dělej, Arne!" vykřikl lékař. "Seber síly, Petře! Nepoddávej se! Jen chvilku ještě. Co se to děje? Hleď, Petříku, jak podivně hoří ty keře! Ne, nehoří. Jen krásně růžový šíp jako by letěl mezi křovinami od úpatí stráně vzhůru," snažil se vzbudit jeho pozornost a osvěžit umdlévající, zmámené smysly. "Dívej se, jak podivně působí Arnovy paprsky na to rostlinstvo! Šíp dospěl na temeno a vrací se zpátky. Průchod se šíří. Krásná růžová stuha jako proud roztaveného kovu. Ale žádný zvuk neslyšíš a ani obláček kouře neuvidíš. Paprsky přece vydávají prudký žár. Keře se spalují, ale nehoří. Jen se rozžhaví a mizí. Rozplývají se ve vzduchu, aniž by zanechávaly výpary, ba ani popel. Teď letí paprsek vzhůru. Už je průchod dost široký. Růžový jas ustal. Nebude tam žhavá půda?"
Arne pokrčil rameny.
"Půjdeme! Jen abychom už byli odtud. Tak co je, Petře? Usnul. Ponesu ho. Je lehký jako dítě."
Na úpatí stráně zkusil Arne teplotu půdy:
"Chladná," řekl překvapeně. "A pohleď, Pavle, ani porost, týž jako v dolině, není sežehnut." A když se schýlil ke křoví na okraji promýceného pruhu, užasle zvolal: "Vždyť to není vegetace! Křehoučké jako pavučiny, jakýsi podivný útvar ze zeleného prachu."
"Přece vidím větve a snítky, listy a poupata."
"Všecko je prach, Pavle. Hleď, jen se dotknu, rozpadne se." Byli skoro v polovině stráně, když Petr procitl:
"Proč mě neseš, felčare?"
"Vida, miminko se probudilo," postavil ho lékař rázně na nohy. "Tak capej, chlapečku, a drž se mě za šos, abych nezaběhl!"
"Minul ses povoláním," bručel Petr, "lépe by ses uplatnil jako chůva."
"Já ti dám chůvu, jen co budeme nahoře!" pohrozil mu Pavel.
"Doktore," ozval se Arne, "zdá se mi, že ses notně blamoval s tím kokainem. Jak vidím, jsme všichni už zase čilí a vy dva se dokonce začínáte hádat."
"Na mou duši," přisvědčil lékař, "kokain by měl opačné účinky: netečnost, ba dočasné zblbnutí."
"Nebyl to snad opět vliv nějakých mikroorganismů?"
"Arne, na mou věru... teď nechápu... ale byli jsme všichni tak omámeni," koktal Pavel, ukládaje do sáčku špetku zeleného prachu k chemickému rozboru.
"Teď máme před sebou žlutý kaňon!" volal Petr z temene stráně.
"Sám nesestupuj," varoval ho Arne. "Počkej na nás!"
Všikmé záři k obzoru se sklánějícího Slunce vyjímal se předěl jako úzký a dlouhý chobot saharské pouště. Svah ke dnu byl příkrý a nohy se jim hluboko bořily do jemného písku. Vlevo čněl nad obzor zahrocený vrchol Aeronautila, k němuž měli skoro dvě hodiny cesty. Dno bylo sice rovné, ale vysoká, bezedná vrstva písku ztěžovala chůzi.
"Nežeň se tak, trulante! Kdopak má stačit tvým dlouhým nohám?" křičel Pavel zlostně na Petra, který rázem stanul:

"Co si to dovoluješ? Jaký trulant, co? Zakazuji si..."
"Mlč, hlupáku!"
Petr vytřeštil oči na Arna, z jehož úst poprvé vyšlo tak příkré slovo. Byl tak překvapen, že marně hledal vhodná slova, jimiž by po zásluze odsoudil toto neslýchané hrubiánství. Žert? Zlostně stisknuté zuby a rozclilípené rty jasně svědčily, že Arne své zakřiknutí myslí zcela vážně. A už také Arnova další slova vyvracela zbytek pochybností:
"Co tě posedlo? Co se vztekáš? Vždyť jsi trulant!"
"Inu," vpadl Petr, třesoucí se vztekem, "co může člověk chtít od dvou sprosťáků?"
"Cože? Kdo je sprosťák?" sípal mu Arne do tváře. "A jestliže já jsem sprosťák, pak ty jsi..."
"Co? Co jsem? Dopověz!" sápal se Petr na Arna.
"Dost!" zahřměl Pavel, skočiv mezi ně. "Vím už..."
"Co se do nás pleteš, mastičkáři?" ječel Petr.
"Šarlatáne!" zavyl Arne.
"Luzo sprostá! Chováte se jako cikáni! Opilá chátra v krčmě se chová slušněji! To jste vzdělanci, he?"
"Ty nás vytrhneš, troubo!"
"Ticho. Arne! Ani slovo! Copak vás nenapadá, že jsme opět pod vlivem živlu?"
"Nežvaň!" vyštěkl Petr.
"S tebou není řeč, ty osle," zabručel lékař, "ale ty, Arne, ty se vzpamatuj, nebo aspoň ovládej! Zatni zuby, překousni si jazyk, ale - mlč! Blbci! Ne, nejste, jste jen pitomí kluci, eh, strašné! Vpřed! Alou! Já vás naučím... Proboha... Kdybych nemusil mluvit... také mě to štve k hrubosti... Slunce zapadá! Čert je vem! Jen dál! Ať už jsme v tom prokl... eh, v Aeronautilu!"
"A já mám mlčet na tvé nadávky, neurvalče?" rozzuřil se Arne. "Pusť mne! Jakým právem mne vlečeš, násilníku zlotřilý!"
Avšak Pavel svíral Arnovu paži jako v kleštích a táhl ho k letounu, kam měli už jen několik set kroků.
Slunce zapadlo za obzor jako meteor a kraj zalila sinalá záře komety.
Pavel se ohlédl. Petrova postava se rýsovala za nimi v dálce asi dvaceti kroků.
"Pospěš si, loudavče!" vykřikl zlostně.
"Bodejť! Copak jsem honicí pes?"
Pobídka měla na Petra zlý vliv. Uchvácen šíleným vztekem zavyl a úprkem se hnal napříč přes dolinu.
"Kam běžíš? Stůj, blázne!" To ještě scházelo.
"Chyť si mě, ty hubený chrte! Hy... e... no!" doznával v dálce Petrův hlas.
"Arne... za ním! Petře! Petříku!"
Pokud to jen bylo možné, pádili za uprchlíkem. Naštěstí bylo zde údolí už značně zúžené a záhy se namáhavě drápali do stráně.
"Stůj! Vzpamatuj se! Blázne! Slabochu - eh! Petříku! Netrap nás!"
Už ho dostihne. Jen aby ho chytil, než přeběhne hřeben. Už je u něho. Ještě skok a...
Vtom Petr zmizel, jako by se do země propadl. A skutečně se propadl!
Pavel stál na písečném hřebenu, jehož okrová žluť se vlevo i vpravo v siném svitu komety ostře lišila od temné hloubky před ním, z které se naň šklebilo bezútěšné, smrtelné ticho.
Tělo i duše ztuhly hrůzou. "Petře!" - snažil se vykřiknout, ale z úst vyšel jen chroptivý zvuk.
Nyní doběhl i Arne.
"Co... co je?" vyrazil ze sebe, lapaje po dechu. "Kde je ten pomatenec... Petr?"
Všemi silami přemáhaje křeč, ukázal Pavel němě do temna pod nimi.
"Ale vždyť nemůže být hluboko. Dál od nás prosvítá dno. Těsně pod námi je jen stín srázu."
"Pro - propast!"
"To je nemožné, Pavle! Jsme přece blízko Aeronautila. Prohlíželi jsme z něho všecka údolí a neviděli jsme nic! Petře!" výkřikl Arne z plných plic.
"Zde," slyšeli klidný hlas z temna pod svýma nohama. Pavlovy smysly rázem oživly: "Je ti něco?"
"Ne."
"Tak proč nelezeš?"
"Nechce se mi."
"Já ti dám!" rozčilil se lékař. "Arne, vždyť nemůže být hloub než dva metry. Hlas zní docela blízko. Skočíme tam a napráskáme mu."
"Zasloužil by za takový hloupý žert! Petře, slyšels, co tě čeká?"
"Hm!"
"Vylezeš nebo ne?"
"Dejte mi pokoj!"
Hup!
Dopadli do kypré hlíny těsně vedle Petra, který seděl na zkřížených nohou jako zadumaný Turek.
"Tak tady..." Pavel ztichl.
Nelze říci, jak dlouho seděli všichni tři nehybně a mlčky bez nejmenšího zájmu o okolí i o sebe, v naprosté netečnosti, v bezedné tuposti a strnulosti těla i duše. Všecka vnímavost zmizela. Jako by neměli těla a duše byla pohřížena v hluboký spánek.
Na tomto podivném stavu nic nezměnilo Slunce, které jako vždy náhle změnilo noční temno a rychle se vyhouplo nad obzor. Mladé mozky ve třech hlavách ležely stále jako mrtvá hmota.

Pavel seděl čelem proti srázu, kdežto oba ostatní dřepěli tváří k Slunci.
Směšné! Inu, na prvý pohled ano, ale přestal by se smát, kdo by viděl skelný výraz očí, utkvělých do neurčita, bez zájmu, ba celé tělo jako bez známky života. Ani nejmenší záchvěv ve tváři, dokonce ani zřítelnice nereagovaly na sluneční jas.
Tři mumie, živé mrtvoly, neboť jedině v klidném rytmu se dmoucí hruď prozrazovala život.
Co bude dál? Pomine toto začarování? Kdo je vysvobodí z živelné moci tělesné i duševní strnulosti, jež se rovná skutečné smrti!
Letargie je chorobný stav spavosti. Ale je také známa spavá nemoc, nakažlivý mor, ochrnutí těla, které pravidelně končí smrtí.
Jak jsme už řekli, seděl Pavel čelem ke srázu. Ať se to už stalo náhodou nebo přispěním osudu, bylo to štěstí, neboť blízkost hmoty, pestře žíhané jako tygr, začala ťukat na Pavlovo zrakové ústrojí, které burcovalo spící mozek.
"Hleď! Bengálský tygr. Noční dravec. Teď klidně spí jako ty. Až se setmí, vrhne se na tebe... Vstávej!"
"Mně je to jedno."
"Nesmí ti to být jedno! Vždyť nejsi sám!"
"I to je mi jedno."
"Táák? Pěkný kamarádi Je mu jedno, sežere-li mne tygr."
"Ale... vždyť to není tygr."
"Co tedy?"
"Srázný břeh."
"Dobře. Jak je vysoký?"
"Asi dva metry."
"Výborně! Začínáš vnímat. Dívej se vpravo. Co je to tam?"
"Tam už není břeh tak srázný."
"A dál? Co se to tam blýská?"
"Aeronautilus."
"Správně. Je k němu jenom několik set kroků. Je ti jedno dřepět zde nebo si pohodlně odpočinoui v letounu?"
"Eh, i to je..."
"Dok-to-re! Vedle tebe dřepí dva pacienti, kterým hrozí smrt, nezachráníš-li je. Pavle, dva kamarádi! Jsou ti lhostejní? Chceš se stát vrahem jako kamarád i jako lékař? Všichni jste zachváceni letargií. Ale ty jsi lékař. Konej svou povinnost nebo budeš proklet! Na věky proklet!"
Pavel zaťál zuby, křečovitě několikrát nabral dech, zaryl prsty do písku...
"Vstát!" zachroptěl.
Výsledek jeho námahy byl, že se převalil na bok.
„Hro-me!" supěl, jako by byl zavalen lavinou. Plazil se po kolenou i rukou podél srázu k místu, kde byl mírný svah na hřeben.
Sám nevěděl proč. Encefalitis lethargica! Spavá nemoc! První případ v jeho lékařské praxi.
Teď už se vyškrábe na hráz. Jen nepovolovat! Ještě... kousek!
"Ufff!" vydechl a - vyskočil jako jelen.
Co to bylo, k čertu? Vždyť mu nic není. Stojí na temeni, za ním žlutá poušť, kde na sebe štěkali jako psi, a před ním, teď teprve rozeznává: šedivé písečné duny, bezútěšné jako šedivým prachem zavátý hřbitov, na kterém umírají jeho kamarádi.
Umírají? Čerta starého! Nic jim není. Žádná encefalitis lethargica. Zcela prosté špásy mikroorganismů: údolí "mně je všecko jedno", jako na druhé straně je dolina... štěkání. Krásné, jen co je pravda!
Ale jak ty hochy vytáhnout? Vynést je nemůže. Jak by vkročil dolů, zavalí ho to zase. Měl sám se sebou co dělat. Přinese si z letounu lano a vytáhne je na hráz.
Bezděčně učinil zajímavý a důležitý objev, že totiž na hřebenech nemají mikroorganismy vliv.
Po těch mohou směle kamkoliv a nerušeně si prohlédnout těleso.
V letounu ho uvítal Habakuk vyčítavým mňoukáním, neboť jeho misky byly prázdné.
"Nepleť se mi pod nohama!" odbyl nevrle kocourovo lísání. "Teď nemám kdy. Musíš počkat, až se vrátíme. Však neumřeš hlady."
S lanem v ruce provlékl se turniketem a běžel zpátky. Už byl téměř nad srázem, když spatřil vedle sebe - kocoura.
"Taky musíš všude být, zvědavče!" bručel.
A vtom ho něco napadlo. Ejhle, příležitost přesvědčit se, zda mikroorganismy budou stejně účinkovat na zvíře. Hodí je dolů. Netrap zvíře! Jaképak trápení? Vždyť se mu nic nestane. Lehko se vyškrábe vzhůru. Ale Habakuk, sotva dopadl na šedý písek, znehybněl.
A tu teprve Pavla napadlo: jak teď dostane zvíře nahoru?
"Habíšku! Na, čičí!"
Všecko marné. Kocour seděl jako socha a žluté oči hleděly lhostejně vzhůru.
"Teď jsem to vyvedl! Nu, vytáhnu nejprve Arna a Petra a pak už si s kocourem nějak společně poradíme."
S oběma se nezměnilo nic. Jako dříve seděli zády ke srázu, nehybní a neteční.
"Tak co je s vámi, kluci? Chcete tu dřepět nebo vás mám vysvobodit ze zaklení?" volal na ně.
"To je jedno," řekl Arne líně, aniž se pohnul. "Hodím vám lano. Chyťte se! Vytáhnu vás."
Provaz dopadl Petrovi na rameno a konec Arnovi do klína. "Tak se aspoň zachyťte!" křičel netrpělivě.
Ale oni nehnuli ani prstem.

"Spíše by zabral kapr," bručel Pavel. "A všecko jsi spískal ty, Petře! Počkej, jen co tě vylovím! Zabereš nebo ne? Chytíš-li se, odpustím ti. Jinak tě spráskáme s Arnem oba. Ne? Dobře. Však tě dostanu!" vytáhl lano a udělal smyčku. "Teď tě vylovím, i kdybych tě měl vytáhnout za krk." Smyčka šťastně dopadla Petrovi na ramena a sklouzla kolem paží až skoro k pasu.
"Tak jsem to chtěl," pochválil si Pavel vlastní dovednost a táhl.
"Dej mi pokbj," bručel Petr líně.
"Jen počkej, vypiješ si to, kloučku - ou!" Smyčka se pošinula k ramenům. "Petře, aspoň trochu níž kdybys ji přidržel! Měj rozum, člověče, vždyť tě mohu uškrtit. Marné! jako balík. Tak, opatrně, výš. Jde to. Už tě držím za límec. Šššsup! Už jsi tu!"
"Jaúúú!" zavyl Petr. "Necito! Vždyť mám ruce rozedřené."
"To nic není. Dostaneš víc, jen co vytáhnu ‚Arna," sliboval Pavel, uvolňuje pouto.
"Nebudu čekat."
"Stůj, zbabělče! Chceš-li si ulehčit, pomůžeš mně s Arnem. Je to konečně tvá povinnost. Svlékni skafandr. Tak! Teď přiváženie nohavice k jednomu konci lana a rukávy k druhému. Máme pro Arna obal, který nebude škrtit. Vím, že jsi ve vrhu lasem zručnější než já. Hodíš tak, aby laso objalo Arnův trup a pak oba potáhneme. Házej! Dobře. Točit oběma konci, aby se smyčka uzavřela. Správně. Táhnout! Hej - šup! A teď vzhůru. Rrrrup! Rrrrup! Chyť ho za paži! Šup! Pěkně vítám!"
"Kluci," mnul si Arne čelo, "jaké se to s námi dály kejkle?"
"Zde je autor celé komedie," hnal se Pavel na Petra.
"Jaký autor?" bránil se Petr. "Vždyť ani nevím, jak jsem se tam dostal. Najednou jsem ztratil půdu pod nohama. Buďte rádi, že jsem si nezlámal vaz."
"Hm, pak ovšem..."
"Vždyť je tu všude hotový blázinec. A proč zde mluvíme docela rozumně?"
"Na předělech mikroorganismy nepůsobí. Po těch můžeme bezpečně procestovat celou hvězdu."
"Ale ne hned. Mám hlad jako vlk. Pojďme domů," vykročil Petr. Ale po několika krocích stanul:
"Hleďte! Jsou zde zvířata. Tamhle na nás číhá... můj ty Tondo, vždyť je to Habakuk!"
"Jak se sem dostal? Někdo se musel vloupat do Aeronautila," hrozil se Arne.
"Já jsem tam byl pro lano."
"Proč jsi ho pustil? Vždyť je celý zpitomělý. Zrovna jako jsme byli my."
"Habíšku! Pojď sem! Na, čičí! Ani se nehne. Jak ho teď dostaneme nahoru?" naříkal Arne.
"Nu, nebreč," konejšil ho Pavel. "Neni tu tak vysoko, ani ne dva metry. Spustíte mne," vázal si provaz kolem hrudi, "rychle ho chňapnu a vytáhnete nás."
Zvíře sedělo těsně u srázu a Pavel se potřeboval jen pro ně shýbnout. Ale sotva se jeho nohy dotkly písku, musel vynaložit všecky své síly, vůli i rozum, aby vykonal tak jednoduchý pohyb. I prsty byly bez vlády a citu. Konečně bylo vše, vykonáno a mňoukající a shučící kocour se vyděšeně choulil y Arnově náručí.
"Strašná past," otřásl se Petr.
"Je to zakletý svět," řekl Arne.
"Zdá se mi, že jsme se ocitli na místě, kde jsou soustředěny neřesti a vášně ze širého vesmíru, a možná také ctnosti," řekl vážně lékař. "Ještě mnoho máme k prozkoumání."
Zkoumání pod ultramikroskopem potvrdilo Pavlův předpoklad. Mikroorganismy ze žluté doliny se velmi lišily od zárodků z dun.
"Jak asi jsou staré?" zeptal se Petr.
"To nelze odhadnout ani přibližně," odpověděl lékař.
"V podstatě žijí věčně, tvoří stále nové a nové generace dělením, jak jsme viděli. Zajímavý objev se podařil roku 1931 německému badateli dr. Weigeltovi v kraji geiseltalském, v uhelných šachtách, kde byly nalezeny pozůstatky rozmanitých pravěkých zvířat, poloopic, obrovských hadů, ryb, želv, přepodivných ptáků a hmyzu. Dokonce se nalezly podivné obrněné ještěrky, v jejichž těle, konzervovaném při náhlé přírodní katastrofě přívalem vápenité vody, byla ještě krev. Také byly zjištěny larvy moskytů a pod drobnohledem rozmanité mikroby a baktérie. Stáří vrstvy odhadli geologové na třicet až šedesát miliónů let, tedy dobu třetihorní, kdy se snad vyvíjel na Zemi prvotní člověk."
"Mohou to tedy být zárodky předpotopních oblud?" pouštěl Petr uzdu své fantazii.
"Je to směs živočišných mikroorganismů z všemožných planet a asteroid, světů a těles, z jejichž oblastí je kometa saje a svým ohonem jako nesmírná metla smetá sem."

Kapitola šestá
NOVÉ STAROSTI

Probudili se s tupou bolestí v hlavě. Zejména Petr naříkal.
„Musíme si pořádně odpočinout," rozhodl lékař. "Ani nejsilnější nervy nesnesou bez úhony takové vypětí."
"Máš pravdu," souhlasil Arne. "Také by nemělo smysl, abychom se propůjčovali za pokusné králíky tak nebezpečným silám. Raději se snažme rozluštit problém startu z tohoto zakletého tělesa."
"Radím ti, aby sis odpočinul."
"Ne, doktore. Není mně tak zle. Práce mne naopak osvěží. Ostatně budu jen přemýšlet a tomu bych se ani v posteli nevyhnul. Spíš myslím, abys dal Petrovi něco pro úlevu."
Lékař se shýbl k Petrovi.

"Vždyť už zase spí," šeptal spokojeně, "nejlepší lék na rozrušené nervy. Horečku nemá. Pojďme do kopule, Arne. Také mně se uleví, zaberu-li se do klidné práce. Budu pozorovat kometu a okolí."
Když vstoupili do kopule, překvapilo je Slunce, které zářilo jasněji a jehož objem neklamně vzrostl, jak Pavel dodatečně zjistil na spolehlivém spektroskopu a spektrofotometru.
A zatímco se pokoušel vypočíst vzdálenost od Slunce, Arne se zahloubal.
Je jisté, že se na toto těleso dostali nikoli jeho přitažlivou mocí, nýbrž silou elektřiny. Musí tedy najít prostředek, který by této síle nejen čelil, ale který by ji zdolal a překonal tak, aby se od mocného elektromagnetu odpoutali. Kdyby nebyli dosedli, byl by úspěch skoro jistý. Jsou v propasti vesmíru, pusté a vymetené strašlivou metlou od všech jiných těles. Snad se později přiblíží k drahám vnějších planet. Nyní je nejlépe se nerozptylovat a všechen důvtip soustředit na zkoumání elektřiny této asteroidy nebo ještě více komety, neboť tam je její hlavní zdroj.
Což aby zkusil opět paprsky? Zde jsou už daleko z dosahu i největších protuberancí, a tedy v bezpečí. Možná že by vyvolal silné výboje, které by vyrvaly Aeronautila z chapadel tělesa... a potom?
Nejde to.
Nesmí se odvážit, aby šťáral do toho obrovského vosího hnízda, poněvadž v této pustině, izolované od všech ostatních vlivů, by se mohlo stát jen jediné: letěli by zpátky od spektra komety, do jícnu rozběsněných protuberancí, bezmocní a bezbranní.
Kometu nechá na pokoji, alespoň počká...
"Arne," vyrušil ho Pavel, "jsme asi půl miliardy kilometrů od Slunce ve střední vzdálenosti mezi drahou Jupitera a Marsu, tedy uprostřed pásma, kde podle hvězdářské teorie koluje přes patnáct set asteroid."
"Měla by nám některá přijít do cesty," zadoufal Arne.
"Malá naděje, hochu. Kometa si jistě řádně vyčistila cestu a asteroidy se jí také daleko vyhýbají. Ale pokusit by ses mohl."
"Což o to, pokusit bych se mohl. Ale všecko je mrtvé, reostat i páčky. Jsme úplně bez proudu. Ani vysílačka neúčinkuje."
"Nemáš snad zapojeno na akumulátory?"
"Ne. Přepojil jsem je už po dopadu, poněvadž zde nepotřebujeme topit a kuchyně má vlastní odbočku proudu. Nemůžeme dosáhnout spojení s vesmírnou elektřinou, dokud jsme přilepeni k satelitu. Aeronautilus je nyní totéž jako bleskovod, kterým stále a klidně prochází elektrický proud z komety a rozplývá se v půdě jejího trabanta."
"Tak jsme vlastně hromosvodem?"
"Oživne-li jen trochu vysílačka, máme vyhráno. Nejvíc doufám v Mars, kde má Agir dostatečné prostředky, aby nám pomohl."
"Což abys vypojil figurku a zkusil?"
"Marné, Pavle. Přizpůsobí se sice všem druhům elektřiny, ale pomoci od ní nečekám."
"A přece nyní selhala."
"Nelze to tvrdit. Možná že je porucha ve vedení. Musím je celé důkladně prozkoumat. Ale konečně se mohu pokusit o účinek elektřiny bez ní."
I po vypojení figurky zůstaly přístroje bez vlivu.
Arne hleděl zamyšleně oknem na vlasatici, která v zesílené sluneční záři měla obludný vzhled obrovské sinalé hlavy, vlekoucí za sebou mlžný závoj.
"Pavle, nezdá se ti, že jsme blíž k hlavici? Totiž... vzdálili jsme se od ohonu. Jen si vzpomeň, satelit se vynořil odněkud až ze spodní části závoje."
"Máš pravdu. Teď jsme víc u hlavy."
"Neletíme snad zase do spektra?"
"Pochybuji. Jako každý satelit musí i tenhle zachovat svou dráhu."
"A což jestli vykolejil vlivem účinku mých paprsků?"
"Ani nejmohutnější elektrické bouře mateřského tělesa nemohou způsobit změnu v koloběhu satelitu. Mohly by vyvolat jen přechodné změny povětrnostní jako následek elektromagnetických poruch. Ale myslím, že satelit vlivem rostoucí přitažlivosti Slunce, k němuž kometa spěje, prodlužuje svůj kruhový oběh kolem spektra v elipsu."
"Pak by se ale mohlo stát, že budeme odtud vysvobozeni Sluncem, až se k němu víc přiblížíme."
"To by nebylo vysvobození, to by byla naše zkáza. Co se dostane do bezprostřední sluneční přitažlivosti, je neodvratně ztraceno. Zmizí v jeho jícnu jako myriády meteorů, které Slunce neustále pohlcuje. To nebezpečí je ještě tuze daleko a nastane teprve, až překročíme dráhu Merkura."

Důkladná prohlídka elektrického vedení, zařízení a přístrojů si vyžádala několika dnů pilné práce, při které Arnovi pomáhal Petr, jehož strojařina se uplatňovala zejména při demontáži a rozbírání strojních součástek, které pak zase za jeho dozoru skládal dohromady. Bylo zřejmé, že tato práce působí blahodárně na jeho zeslabené nervy.
Technickou poruchu nenašli ani v přístrojích, ani ve vedení neshledali kaz.
Když byla konečně revize skončena, ukázalo se, že Arnovy pokusy o spojení se statickou elektřinou jsou bez výsledku. Jedinou odměnou za jejich několikadenní práci bylo vědomí, že po stránce technické je vše v nejlepším pořádku a že v té spleti a změti kabelů a drátů, klik a páček, knoflíků a vypínačů a strojů i přístrojů, tvořících dohromady velkolepý a složitý organismus, chybí jen - život.
Zato Pavel měl větší úspěch s pozorováním vlasatice, jejíž ohon se vůčihledně krátil, ovšem jen zdánlivě; vpravdě plul nyní satelit kolem hlavice, takže se Slunce jevilo stále víc za ohonem. To působilo dojmem, jako by vlasatice sršela ze Slunce.

Sluneční záře stále více splývala se sinavým svitem komety, který sílil, až konečně Slunce zmizelo v husté mlze závoje a posléze za modrozeleným tělem spektra, které bylo na dlouhou dobu pro Aeronautila jediným zdrojem přírodního světla. Tísnivý dojem naštěstí mírnila "věčná lampa" zavěšená pod kopulí.
Většinu té doby prospali, neboť k vycházkám neměli chuť. Všecka nálada, dokonce i zájem o další osud zmizely se Sluncem. Životní nároky se scvrkly na jídlo a spánek, asi jako u eskymáků a zvířat daleko za polárním kruhem, kde na dobu několika měsíců zavládne mrtvá polární noc.
Také teplota v letounu značně poklesla a okna se pokryla ledovou vrstvou. Ač nerad, poněvadž bylo třeba šetřit akumulátory, musil Arne zapojit elektrické topení, venkovní teploměr rychle klesal hluboko pod nulu.
Neměřili čas, a také Pavel zlhostejněl k pozorování přírodních jevů.
Po dlouhé noci, kdy jen sinavě světélkovala ledová vrstva na oknech ložnice, rozbřesklo se opět jitro; jak aspoň ukazovala plocha jednoho okna, jejímž zledovatělým povlakem se snažil proniknout zažloutlý svit, který pozvolna jasněl a také hřál, neboť ledové krystaly ztemněly a po skle začaly stékat stružky vody.
Jak náhle se s nimi Slunce rozloučilo, tak rychlý byl jeho návrat.
"Zvětšilo se," zvolal Pavel vesele.
Další radostné překvapení jim poskytl spektroskop, který ukazoval přiblížení ke Slunci o víc než dvacet miliónů kilometrů. Nyní Pavel litoval, že neměřil délku noci, čímž ztratili měřítko pro rychlost letu komety. Nu, napraví opomenutí, bude nyní pečlivě sledovat úkazy ve spektroskopu a zakrátko se mu jistě podaří zjistit alespoň přibližnou rychlost.
Ale postupem času se tento úkol ukázal nesnadnější a spletitější, než se zpočátku zdálo.
Slunce bylo v přímé čáře s ohonem komety, kdežto planetoida, oběhnuvši hlavici, letěla nyní ke konci ohonu, tedy Slunci vstříc, a to týmž směrem jako vlasatice, ale mnohem rychleji, jak neklamně pozorovali podle vzdalující se hlavice. Mimoto měla dráha satelitu směr sice dlouhého, ale přece zřejmého závitku, který od hlavice oviíjel ohromný mlžný závoj.
Za těchto okolností se všechny propočty staly značně složité a byly ještě komplikovány nečinností měřiče rychlosti, neupotřebitelného pro nedostatek elektrického proudu.
Po několika hodinách musil Pavel uznat, že na tak vysokou matematiku bez technických pomůcek nestačí.
"Nermuť se nad tím," těšil ho Arne. "Počkáme, až se dostaneme na konec ohonu."
"Na to si ale počkáme několik týdnů," řekl Pavel mrzutě. "Satelit sice postupuje, ale dráha je dlouhá, a čím blíž k Slunci, tím víc se prodlužuje. Nezbývá však nic jiného. Kolik ukazuje teploměr?"
"Pět stupňů pod nulou. Za dnešek stoupl o dva stupně. Zítra budeme moci vyjít."
"Kam byste chtěli?"
"Po některém chobotu co nejdál. Bude-li to možné, až na druhou točnu."
"Co tam uvidíme? Totéž jako zde. Ovzduší a teplota, všecko. Slunce září z boku, a tedy stejně tam jako zde. Účelnější by bylo věnovat se pozorování přírodních jevů."
"Pro tebe ano, doktore, je to tvůj obor. Ale já chci prozkoumat elektrické vlivy na rovníku tohoto tělesa a ještě více na druhém pólu. Mám totiž jakési domněnky."
"Čím chceš zkoumat?"
"Mám přístrojů víc: zemský induktor s balistickým galvanometrem k určení magnetické inklinace a svislé složky zemského magnetismu, elektrolytický a magnetický detektor a zvláštní přístroj od Nema. Možná že přijdu na věci, které by nám mohly prospět. Mělo mě to napadnout už dříve."
"Doufáš-li, nechci tě zrazovat. Ale jděte si s Petrem sami. Petr ti prospěje aspoň jako nosič aparátů. Já zůstanu doma."
"Dobře, Pavle, uznávám, že se lépe uplatníš při svých přírodních výzkumech."
"A jako opatrovník kocoura," oplatil Petr Pavlovi toho nosiče.

Příštího dne (naše trojice se totiž naučila měřit dobu opět na dny) vydali se Arne s Petrem na cestu.
Zkouška s přístroji pod letounem potvrdila Arnův předpoklad. Aeronautilus byl poután elektrickou a magnetickou mocí, která na této točně tvořila kondenzátor nezměřitelné síly a ohromného napětí.
"Pouto je horší, než si vůbec lze představit," řekl Arne sklesle. "Neobjevíme-li nějakou jinou možnost, pochybuji, že nás některá síla odlepí z této hrozné mucholapky."
Obtíženi přístroji a konzervami kráčeli po chobotu mezi dvěma hnědými kaňony, lišícími se jen poněkud světlejším a tmavším odstínem. Předěl byl sice zaoblen, ale dosti široký, takže mohli jít vedle sebe bez obavy, že se noha sesmekne a projeví se na nich opět účinek jako včera.
Byli už hezky daleko; z Aeronautila vyčníval nad skloněný obzor jen vršíček, až i ten zmizel, a vpřed i vzad se do nekonečna táhl hřeben, na obzoru zúžený, k němuž se paprskovitě sbíhaly ostatní předěly a údolí.
"Nudná cesta. Jako bychom kráčeli dlouhatánským zoraným lánem," řekl si Petr.
Arnovo tušení se brzy vyplnilo. Slunce zářilo kolmo na rovník a při malém obvodu tělesa dopadaly k nim jeho paprsky velmi šikmo. Proto byla teplota nízká, a přestože je vyhřívací zařízení skafandru dostatečně chránilo, byla odůvodněna obava před nočním chladem.
Slunce se rychle klonilo k obzoru a zakrátko vystřídala jeho teplý jas chladná, sinavá záře komety. Mrazivý vzduch bodal do obnažených tváří, bránili se mu přilbami, které měli s sebou. Horší bylo, že sinavý svit, v němž se širý kraj změnil v zoufalou, nekonečnou poušť, zvýšil pocit únavy.
Rozhodli se odložit zavazadla. Za chvíli poznali, že se s tím budou musit spokojit; na spánek ani na usednutí nebylo pomyšlení, neboť tělo bylo sice v teple, ale v nohy silně zábio, byli proto nuceni stále přešlapovat.
"Měli jsme počkat s vycházkou, až se víc přiblížíme k Slunci," bručel Petr.

"Nu," konejšil ho Arne, "jsme teď v nejhorší poloze, kde přitažlivá síla komety soupeří se Sluncem. Obě síly se stýkají v satelitu, a proto se zvyšuje pocit tíže. Až budeme blíž k rovníku, nabude Slunce převahu v přitažlivosti i hřejivosti. Pak se nám také váha nákladů zmírní."
"Daleká cesta."
"Nemyslím. Za tři hodiny jsme ušli nejméně patnáct kilometrů."
"Desetinu k rovníku, má-li planetoida v průměru sto kilometrů, jak odhadl Pavel."
"Jistě se mýlil. Podle sklonu obzoru je o mnoho menší."
"Arne, mám nápad!"
"Nu?"
"Necháme zde část konzerv. Nikdo nám je neukradne."
"Chytrý nápad! Můžeme si založit zásobovací stanice. Ale jen abychom si i na druhé straně točny zapamatovali tento předěl, který se od sousedních tak málo liší!"
"Poznamenáme si jej, než z něho vystoupíme."
"Dobře. Necháme zde každý pět krabic a jednu čutoru s vodou."
Značně se jim ulehčilo.

Rozbřesk dne je zastihl o značný kus dál. Vlídná sluneční záře a teplo jim dodaly nových sil, které jen málo umdlely při opětném nástupu noci; ani chlad už nebyl tak citelný, takže se nemuseli chránit helmami a po večeři se mohli oddat zaslouženému odpočinku.
Klidně prospali noc, značně delší než v blízkosti točny; podle toho poznali, že se blíží k rovníku.
A pak jim cesta ubíhala stále rychleji. Pocit tíže se mírnil a také kraj kolem nich zvlídněl. Údolí po obou stranách se rozšířila. Slunce mile hřálo a celá příroda budila dojem jarní pohody, nebo spíše předjaří, kdy se slunce usmívá na dosud dřímající krajinu, ve které není dosud viditelného života. Po vlahých nocích nastupovalo Slunce vždy větší oblouk své dráhy a podle krátících se stínů svých těl poznali, že brzy dospěje k nadhlavníku. K poledni Slunce žhnulo tak, že museli uvést v činnost chladicí zařízení ve skafandrech.
Ale sluneční žár byl podivný.
Vzduch se lehce dýchal, nebyl horký, spíš vlahý jako v noci, a sluneční paprsky byly jako jemné žhavé střely, které bolestně bombardovaly pokožku v tváři a na rukou.
"Tohle je nebezpečné, Petříku! Paprsky účinkují jako rentgen, mohou způsobit těžko hojitelný zánět kůže i úplné zničení vaziva. A to jsme teprve v poloze asi jako je mírné pásmo na zeměkouli, což teprve na rovníku!"
"Navlékneme přilby."
"Nepomohou nám. Paprsky pronikají i skafandrem," ukazoval Arne znachovělou paži pod vyhrnutým rukávem.
"Jak se budeme chránit?"
Arne se shýbl a nabral hrst půdy.
"Hleď! To není hlína ani písek. Jemný prach. A teď mě něco napadá! Zkusíme, jaké je zde elektrické napětí."
Rýčem vyhloubili jámy a vsadili přístroje.
"Nula," řekl Arne udiveně. "A hmota je chladná. Hochu, už vím, proč na hřebenech neúčinkují mikroorganismy. Elektřina je živel, který je nezbytný pro život v nejširším smyslu slova. Všecko živé obsahuje do jisté míry elektřinu, ať člověk nebo zvíře či jiný živočich, rostliny, ba i nerosty a kovy. Co je bez elektřiny, je naprosto mrtvé. Takové hmoty tvoří pak izolaci, a proto v nich nejsou ani mikroorganismy. Do práce, Petře! Vyhloubíme kavernu a skryjeme se před slunečními paprsky. Půjdeme dále vždy jen v noci."
V kypré půdě šla práce rychle a brzy byli v bezpečném úkrytu.
Několikrát museli na další pouti obnovit útulek, než se dostali opět do mírného pásma na druhé polokouli a mohli postupovat rychleji.
Slunce opisovalo menší a menší kruh a střídání dne s nocí se krátilo.
Chladem už tak netrpěli, poněvadž satelit se značně přiblížil ke konci ohonu komety a jeho šroubovitý let se protáhl v dlouhou vlnu. Údolí se zúžila a hráze zvýšily. Blížili se tedy ke svému cíli, k druhé točně.
Pojednou se před nimi nad obzorem objevil podivný přízrak. Krátké, ostré, vějířovitě rozčleněné hroty, které se kovově leskly a rostly do výše, čím víc se přibližovali.
"Není to přelud? Fata morgána?"
Místo odpovědi Arne zrychlil chůzi.
"Vypadá to, jako by se nad obzor vynořovaly stožáry rozhlasové stanice," řekl Petr. "Kde by se tu vzaly? A přece... hleď, Arne, teď vystupuje jakási oblina a z ní čnějí stožáry... Nechoďme dál! Vraťme se! Vždyť se to podobá Žlutému přízraku! Je sice mnohem menší, ale i tak stačí... Hrůza! Nejsme tu sami! A nejsme na planetoidě, ale na ohromném stroji, řízeném démony ze Žlutého přízraku! Vraťme se! Spatří-li nás, bude zle!"
"Máš příliš bujnou fantazii," ozval se Arne. "Kdyby tam byli, bylo by pozdě se vracet. Je sice možné, že tohle těleso vzniklo spojením satelitu komety a velkolepého elektrického stroje a je tedy pomůckou Žlutého přízraku, ale stroj pracuje samočinně, ovládán Žlutým přízrakem na dálku. Jsem si jist, že nyní zde není živého tvora kromě nás. Snad sem ti záhadní lidé občas přijdou jako na Venuši. Nevzdám se, Petře! Stůj co stůj, musím to prozkoumat..." Arne utichl.
Došli totiž tak blízko, že mohli vidět už i spodní část tělesa.
„Vrak!" vydechl Arne. "Troska nějaké ohromné vzducholodi. Snad původně byla kulatá jako Žlutý přízrak, ale teď zde leží na točně jen zaoblený střep."
"Není to zbytek Žlutého přízraku?"
"Není, Petře. Ten měl jiné stožáry, jinak stavěné."

"Máš pravdu. A také jich nebylo tolik na tak malé ploše, podle oblouku byla tato koule mnohem menší. Proč se asi roztříštila?"
"Možná dopadem na satelit. Příliš se přiblížila, a pak už nemohla zdolat přitažlivost."
"Proboha! Pohleď sem!"
Několik kroků od nich leželo mrtvé tělo. Podle velikosti to byl asi desítiletý hoch. Mrtvola byla oblečena ve stříbřitě lesklý overal, vysušena a v pravém smyslu mumifikovaná Sluncem.
"Ubohé dítě," politoval je Arne. "Bude tu asi obětí víc. Pohřbíme ho."
Zabráni poslední službou bližnímu, nezpozorovali, že se v oblině odklopilo kulaté víko a dvě oči na ně hledí se smrtelnou záští... Drobná tvář pod nepoměrně vysokým čelem se zkřivila v úsměšku vítězné pomsty, malá ruka s jakousi úzkou rourkou se vztáhla, útlý prst se vztyčil - ale zase klesl.
Se strnulým údivem hleděl tajemný pozorovatel na práci těch dvou. Snad mu něco připomněla, ale ať tomu bylo jakkoliv, zášť a pomstychtivost zmizely a po tváři se mu rozestřel výraz úžasu.
"Aspoň máš zvláštní hrob, dítě," řekl Petr, urovnávaje mohylu. "Kdo ví, jak my skonáme."
"Petře, nevím. Zdá se mi, že se právě zavřel kulatý příklop."
"Kde?"
Arne přiskočil blíž k oblině.
"Ano, je tam obrys! Pojd' se podívat! Tam, asi čtyři metry vysoko, vidíš?"
"Vidím."
"Tvrdím, že bylo otevřeno! Musíme se někudy dostat dovnitř."
Při prohlídce zjistili, že kov, z něhož bylo těleso zhotoveno, byl na jednom místě slit, jako by byla koule rozříznuta nějakým náhlým a nesmírně prudkým žárem, jaký například vydávají Arnovy paprsky smrti.
Skořepina byla v temeni deset metrů vysoká a průměr činil asi dvě stě metrů. Z tohoto oblého pahorku se tyčilo pět kovových stožárů, vysokých snad dvacet metrů.
Marně však hledali vchod. Bylo sice možné dostat se dovnitř koryty mezi hřebeny, které se na této točně sbíhaly jako pod Aeronautilem, ale k této cestě neměli chuť pro nebezpečí mikroorganismů.
"Zde je dostatečná trhlina," ukázal Petr na odchlípnutý plášť.
S rozžatou elektrickou lucerničkou se provlékli dovnitř. Stáli ve spleti kovové konstrukce, na které spočívalo oblé klenutí.
Nikde nepozorovali poruchu.
"Je mi hádankou, jak mohl tak těžký předmět dopadnout, aniž se roztříštil," divil se Petr.
"Myslím, že nedopadl, byl sem složen."
"Kým?"
"Žlutým přízrakem. Tato koule se stala obětí těchto pirátů stejně jako my, jenže my jsme byli vrženi do jícnu komety, z něhož se nám podařilo vyváznout, kdežto oni byli rozkrájeni na kusy a jedna část, podle všeho temeno s řídicí kabinou, byla složena na satelit. V obou případech to bylo ukrutné. Nám aspoň zbyl neporušený letoun, a tedy přece naděje, ale tito ubožáci byli vydáni zdlouhavé a neodvratné smrti. Pojd'me dál do středu, vidím tam jakousi stěnu."
Po chvilce stanuli před válcovitým útvarem; asi deset metrů v průměru a bezmála stejně vysokým, který nahoře splýval s oblinou, podoben veliké vodní nádrži.
"Zde je to, co hledám," hovořil Arne tlumeně. "Ale kde je vchod? Stěna je všude celistvá" - slovo mu uvázlo v hrdle, když světlo z lucerny dopadlo na obdélníkový otvor, v němž stál chlapec ve stříbrolesklém overalu.
V namodralém svitu linoucím se z nitra vypadal jako hoch, kterého před chvílí pohřbili.
Několik vteřin stála bytost nehybně, až konečně vztáhla ruce jako k obraně a z úst se jí draly jemné zvuky, podobné pískotu polekaného kosa. Vytušili prosbu, aby odvrátili oslňující světlo.
Arne zhasl lucernu a hoch je vyzval, aby vstoupili.
Octli se v kruhovité místnosti, která byla dřív řídicí kabinou a zároveň obytnou místností i ložnicí. Stály tu dvě krátké postele, nízký stůl a dvě křesílka. Strojní zařízení bylo podobné Aeronautilu. Tedy nic pozoruhodného, až na světelný zdroj, který tvořila namodralá spirála po celé ploše okrouhlého stropu.
Tolik aspoň mohli vypozorovat za několik vteřin, než se chlapec rozhovořil. Jeho hlas zněl nyní jako šveholení vlaštovky. Ale tomu nevěnovali pozornost, nerozuměli ani jedinému slovu. Zato rostl jejich údiv, když poznali, že k nim nemluví chlapec, nýbrž dospělý muž, jehož důstojnosti nebyla na újmu jen něco přes metr vysoká postavička. Jen hlava se zdála jaksi nesouměrná svým nadmíru vyvinutým čelem, pod kterým se obličej ztrácel jako zbytečný. Oduševnělý výraz velkých upřímných očí budil bezděčnou pozornost.
"Škoda, že jsme s sebou nevzali tlumočící stroje z Marsu," litoval Arne. "Zkusím se dorozumět posunky. Jsme vaši přátelé," řekl upřímně, podávaje malému člověku ruku.
Ale ten couvl a pak si pozorně Arnovu pravici prohlížel.
"Bojí se tvé tlapy," usmál se Petr. "Musíme na něho jinak. Vy spíte zde?" uházal na postel.
Mužíkovo zapípání znělo souhlasně.
"A kdo zde?" ukázal na druhé lože.
Tesklivé zvuky a pokyn naznačily, že je to osiřelé místo odpočinku jeho druha, kterého pochovali. A z dalšího tklivého zvuku, více však z očí, vyrozuměli, že jim děkuje za pohřbení druha.
"Jak jste se sem dostali? Ztroskotali jste srážkou s nějakým tělesem? Nebo vás zničila kometa?" vynaložil Petr všecku svou posunkovou dovednost.
Mužík odpověděl slovy, ale hned pochopil, že mu nemohou rozumět, a stiskl na hraně stolu knoflík. V tom okamžiku plocha stolu zčernala. S utajeným dechem hleděli na film, který jako by se vynořoval z černého bezedna.

Oblý povrch koule, ozářený neviditelným Sluncem; potom úpatí pěti stožárů.
"To jste byli vy?"
Trpký úsměv potvrdil Petrovu otázku.
"Zajímavé," řekl Arne, "snímky jsou snímány z vrcholu některého stožáru. Důmyslné zařízení!"
Film pokračoval.
Z černé hloubi jim letěla vstříc zelená hvězda, rychle rostla... ohromná koule jako zelený chrysopras či nachově tečkovaný heliotrop...
"Jupiter!"
A pojednou uzřeli pravdu.
"Žlutý přízrak!" vykřikli oba.
Ježatá příšera se hnala k nim jako démon zkázy. Náhle stanula. A v příštím okamžiku zmizelo všecko.
Avšak po chvíli se vynořil nový obraz. Kometa a na konci jejího ohonu tykvovitě rozbrázděný satelit, závratnou rychlostí letící vstříc ozářenému střepu.
V několika vteřinách zabrala celou plochu stolu krajina točny, na kterou se střepina řítila. Ale když se už zdálo, že se musí rozdrtit na prach, pád ustal a pak se troska po etapách, polehounku snášela, až lehce a neznatelně dosedla na půdu.
"Tak jsem to tušil," vydechl Arne. "A odkud jste? Z kterého světa?"
Ach, marně se táže. Nedomluví se. Musí počkat až v Aeronautilu, snad Agirův tlumočící stroj pomůže.
Malý muž vytušil jeho otázky. Na rozvodové desce cosi chvilku kutil a pak zase přistoupil ke stolu, kde stiskl knoflík.
Nyní se objevilo jiné nebeské těleso, svět podobný pravidelnými útvary Marsu, jenže bez satelitů, nádherná, pestrá vidina.
Avšak zřejmá snaha o přiblížení selhala. Obraz se rozplýval, až konečně zmizel docela.
"Nemá asi proud," mínil Petr.
"Nemyslím, že by tu působila kosmická elektřina. Jsou to filmy, ovšem dokonalejší než naše. Už víme něco z minulosti vraku. Přítomnost nemůže předvést, poněvadž jeho přístroje jsou ochromeny jako naše v Aeronautilu."
"Co s ním?"
"Rozhodně ho vezmeme s sebou."
"Jak ho chceš pozvat? Slovům neporozumí a nemůžeme ho přece vést jako psíka na provázku?"
Arne chvilku přemýšlel a pak vytáhl z kapsy zápisník a tužku.
"Báječné! Písemné pozvání, he?" zasmál se Petr ironicky. Avšak brzy se poučil, že chytrost nejsou žádné čáry. Na papíře se ukázala tykvovitě rozbrázděná koule, nákres střepiny na jedné a Aeronautila na druhé točně.
Arne vzhlédl na mužíka, který pozorně sledoval jeho kresbu, ukázal na odštěpek a řekl: "Vy!"
Muž chápavě přikývl. Nyní Arne ukázal na homoli na druhém pólu, na Petra a sebe a řekl:
"My! To je letoun! Všššš!" mávl rukou do výše. Jistě pochopil, neboť jeho tvář se rozzářila.
"My všichni tři," doprovázel Arne slova příslušnými posunky, "půjdeme tam! Tento vrak je mrtev, ale náš letoun nemá poruchu. Je naděje, že se nám podaří vzlétnout. Rozumíte mně?"
Odpověděl radostným štěbetáním.
"Jen když jsme se domluvili," řekl Arne spokojeně. "A teď," obrátil se na Petra, "poměříme zdejší elektrické napětí."
Nového druha nebylo třeba pobízet, aby se připravil na dlouhou cestu. Jejich nabádavé upozornění na chlad i horko odbyl klidným úsměvem a jako zásobu potravin si vzal jenom baňku s jakousi tekutinou. Dále vzal s sebou malou skříňku, jejíž účel jim přes ochotné vysvětlování zůstal neznámý.
Když vyšli z vraku, postál mužík chvíli u hrobu svého druha. Arne zatím měřil elektrický potenciál, který byl stejné síly jako u Aeronautila, jenže opačného pólu, jak se dalo předpokládat. A pak se vydali na zpáteční cestu.

Kapitola sedmá
ŽOLI - OSVOBODITEL

Zbytečně bychom popisovali Pavlův údiv nad přírůstkem. Řekněme raději rovnou, že tlumočící přístroje, kterými je obdařil martský vládce Agir, splnily svůj úkol.
"Mou vlastí," zahájil nový druh svou obšírnou a souvislou přednášku, "je Ora."
Hned byl přerušen otázkami. Ale ani při společném pátrání na mapě vnějších i vnitřních planet se nepodařilo zjistit nic bližšího. Výsledek utkvěl na dohadu, že Ora je některá z patnácti set asteroid v pásmu mezi Marsem a Jupiterem, kterým právě letěli.
"Ora je svět nejvyšších dokonalostí a vědeckých pokroků," pokračoval mužík v samozřejmém zápalu. "Všichni máme jediný, společný cíl: prospět všeobecnému blahu. Všecko obyvatelstvo našeho světa tvoří jediný národ. Úkolem a snahou každého jednotlivce je plnit svěřený úkol. Ora je už od věků organizována tak, že si vytkla za cíl spojení všech ostatních světů v širém vesmíru v jediný mohutný celek, aby sjednotila ducha pokroku a povznesla bytosti k božství. Úkol se daří. Ora už není osamocena, je součástkou velmi početného bloku světů, které pracují k témuž cíli. Nejvyšší rada pověřila tímto organizačním úkolem mnoho odborníků, kteří se na strojích rozlétli do vesmíru. Jedním z nich jsem byl já s mým otcem, kterého jste pohřbili. Ubožák se totiž zřítil při zničení stroje, neboť v té chvíli dlel mimo kabinu. Jako ve všech ostatních strojích byli jsme i v našem jen dva, neboť větší posádky není třeba. Byli jsme sice také připraveni na obranu, protože v poslední době hlásily naše letouny záhadné jevy a shodovaly se na popisu Žlutého tělesa, jak jste je viděli v promítnutém obrazu, avšak naše obranné prostředky nestačily. Po odletu z Ory nám hlásily přístroje hrozné zpustošení Helsy, nejmenšího, ale zato věrného spojence. Zlo bylo spácháno opět Žlutým tělesem. Navázali

jsme proto spojení s jiným světem, jehož technické pokroky nám zaručovaly dostatečnou ochranu, s Velou, která při nynější poloze komety není od nás daleko. Brzy však jsme spatřili žlutě zářící bod, který se rychle zvětšoval. Poznali jsme nebezpečí a chystali se k zákroku. Než jsem však mohl užít obrany, všechny naše přístroje zmrtvěly. Byli jsme úžasnou rychlostí vlečeni jiným směrem. Nemohu říci ani přibližně, jak dlouho to trvalo; ztratili jsme smysl pro čas. Vím jen, že se před námi objevila kometa a řítili jsme se do jejího ohonu. Pak se pod námi rozzářila polokoule tohoto tělesa, rostla... náhle jsme změnili směr a utkvěli nad točnou ozářenou Sluncem. Můj otec vyběhl z kabiny, aby připravil spodní část k přistání, ale vtom mnou zatočil vír. Když jsem opět nabyl vědomí, viděl jsem týž obraz jako vy. Po Žlutém tělese nebylo ani stopy."
"Nevíte, která planeta je domovinou těch pirátů?" zeptal se Pavel.
"Můžeme se jen dohadovat. Ovládají snad celý vesmír. Ale podle našich dohadů jsou z Výhně."
"Výheň?"
"Svět, který rudě září."
"Mars! Ne, příteli, mýlíte se! Výheň dobře známe. Byli jsme tam. Je to naopak svět blaha a míru. Musíte jej získat za spojence. Bude vám mocným ochráncem společně se Zemí."
"Země? Který je to svět?"
"Zde," ukázal Pavel na mapě vnitřních planet. "Daleko od naší oblasti."
"A přece její vliv už nyní dosahuje na Výheň, s kterou se spojila k spolupráci. Znáte Makro?" Ukázal opět na mapu.
"Ano, Hadiga... ta ale nemá pro nás prozatím význam. Příliš malé tvorstvo a bez pokroku. Uplyne věk, než bude možné s ní navázat styk."
"Naopak, dřív než se nadějete! Je také už naším spojencem."
"Vy též organizujete..."
"Nebojte se, nejsme vašimi soupeři. Spíš můžeme být dobrými spojenci. Nabízíme vám spojenectví. Přijímáte?"
"Ach, jak rád! Ale... děláme plány nad vlastním hrobem."
"Nepozbyli jsme naděje. Doufáme, že vám budeme moci dokázat svou zdatnost," řekl Arne rázně. "Abychom se seznámili: Přítel Pavel je odborníkem v přírodních vědách a lékařství, Petr je strojník a já, Arne, se vyznám v elektřině a chemii."
"Pracuji ve všech vašich oborech," řekl mužík skromně. "Neřekl jste nám ještě své jméno, učený pane," ozval se Petr.
"Žoli."
"Jak? Krásné jméno, hezky se bude vyslovovat, kamaráde Žolíku!"
Avšak nový přítel nebyl oslovením dotčen, naopak, Petrova veselost přispěla k jejich sblížení.
Brzy se také přesvědčili, že se Žoli nijak nechvástal svou učeností. Prokázal podivuhodné znalosti ve všech oborech, takže si záhy získal nejen příchylnost, ale i úctu. Se zájmem naslouchali jeho přednáškám, a dokonce došlo k tomu, že Petr řekl vážně:
"Všichni jsme laici proti tomuto cvrčkovi!"
A Pavel dodal: "Vzrušil by celý pozemský učený svět!"
Jediné, co Žolimu činilo zpočátku nesnáze, byla strava, ale i to se za několik dnů upravilo a syn záhadné Ory se přizpůsobil Petrově české kuchyni.
Při jedné rozmluvě se zeptal Arne na obsah Žoliho skříňky, která dosud ležela v ložnici.
"Děkuji, žes mi ji připomněl," usmál se Žoli a přinesl skříňku do kopule. "Jsou v ní jen dvě věci. Počkej, Petříku, nedotýkej se, dokud nevysvětlím! Tato na pohled nevinná rourka zakončená koulí s knoflíkem nahoře je velmi nebezpečná zbraň, a mrazí mne, vzpomenu-li, že byla na vás namířena - stačilo dotknout se jí prstem. Když jste se totiž objevili u mrtvoly mého otce, domníval jsem se, že jste jeho vrahy a přišli jste se pokochat pohledem na svou oběť. Naštěstí jsem včas poznal svůj omyl."
"Paprsky smrti?"
"Ne. Účinek je sice podobný, ale nedosahuje tak daleko jako tvé paprsky, Arne. Podstata není elektrická, nýbrž chemická. Je to proud molekul, které proniknou tělem jako jemné střely a v okamžiku zničí všecky organické látky."
"Jaký je dostřel?"
"Asi na vzdálenost pólů tohoto satelitu. Nemohl jsem použít této zbraně proti Žlutému tělesu, poněvadž bylo od nás příliš vzdáleno a přístroj s elektrickými ničivými paprsky, který jsme měli v kabině, byl zničen. Ale ten stroj je jiný než tvůj, Arne, mnohem mocnější. Je to dělo, z něhož jediný výboj by rozmetal na kusy i tento satelit."
"Škoda, že jsme jej nevzali."
"Je příliš těžký. Museli bychom jej přenést po částech. A pak, zde by ani nebyl nic platný, poněvadž potřebuje zvláštní zařízení. Ani jste je neviděli, neboť je důkladně izolováno v prostoru nad řídicí kabinou. Také nestojí za dopravu, poněvadž dobře znám jeho konstrukci a mohu kdykoliv zhotovit jiné."
"A co je tohle?" ukázal Arne na dvě oválná tělesa, spojená podkovou z lesklého kovu s reostatovou stupnicí a kličkou uprostřed.
"Doufám, že naše spása," odpověděl Žoli zamyšleně. "Spása? Proč tedy jsi tak dlouho mlčel?"
"Člověčku, mluv přece!" zacloumal jím Petr. "K zoufání! Má naši spásu už přes týden ležet v kufříku a nenapadne ho nic. Copak jsou mudrci na Oře zrovna tak zapomětliví jako u nás?"
"Řekl jsem, že doufám, a tedy netvrdím," hájil se Žoli mírně. "Také jsme nic nezmeškali, naopak, blížíme se do příznivějších oblastí. Je vždy třeba zachovat rozvahu. Nyní jsme ještě daleko od dráhy Výhně, která je nadto nesmírně vzdálena v koloběhu, takže pokus o spojení by byl určitě marný."
"A což ta Vela, o které jsi říkal, že není teď od nás daleko?"
"Ano, Vela. Ale, milý Pavle, Vela má sice všecky technické vymoženosti, jenže její elektřina je souhlasná s kometou.

Museli bychom tedy překonat vliv homety, abychom dosáhli spojení s Velou. A to považuji v této chvíli ještě za nemožné, dokud ji aspoň nevidíme."
"Kde se objeví?"
Žoli přistoupil k oknu.
"Asi tímto směrem," ukazoval do černé tmy. Pavel nařídil triedr a po chvilce zvolal:
"Zdá se mi, že vidím malou bílou jiskérku."
"Ano, je tam," potvrdil Arne.
"Pak se tedy blížíme," přikývl Žoli. "Sledujte denně, zvětší-li se. Až ji uvidíme prostým okem, učiním pokus."
Zatím spěl satelit ke konci ohonu, který obletí a bude se na druhé straně vracet k hlavici. Aeronautilus dovrší svůj prvý oběh.
"Jak dlouho jsi už zde?" zeptal se Pavel Žoliho.
"Dokončuji třetí koloběh."
"Tedy skoro třikrát tak dlouho jako my, odpočítám-li naši pouť do spektra a zpátky, uváznutí v nehybnosti a cestu na satelit."
"A jak jste se sem vlastně dostali vy?" vyslovil Žoli otázku jaksi nesměle.
"Na mou věru, vždyť my jsme ti to dosud ani nepověděli! Ale byli jsme tak zaujati tvými zajímavými přednáškami," omlouval se Arne, "že jsme zapomněli."
"Eh, jeho vina," ohrnul Petr rty. "Měl se ptát!"
"Neznám zvědavost," usmál se Žoli.
"Jsi příliš skromný, milý příteli," mínil Arne. "Nemůže být zvědavostí zájem o osud přátel. Nuže poslyš..."
Když Arne skončil, planula Žoliho tvář zájmem a údivem. "Tak vy jste byli na Žlutém tělese?"
"Ovšem."
"Prohlédli jste si zařízení?"
"Jen povrchně. Nezmoudřeli jsme z toho."
"Viděli jste ty bytosti? Obři s očima jako má vaše černé zvíře? Zajímavé. Ze všeho nejzajímavější."
"Proč?"
„Poněvadž mě to přivádí na stopu. Jen uvaž, Pavle, jako přírodovědec a lékař: oči se zřítelnicí přizpůsobenou k vidění ve tmě, tedy orgán, jemuž ostré světlo, například sluneční jas, činí potíže. Z toho je samozřejmé, že domovem těchto bytostí je svět, kde vládne šero. Rozhodně je tam jas našeho Slunce už chabý, tedy svět vzdálený od našeho světelného zdroje. A obři. Znám mnoho planet v oblasti mezi Výhní a Zeleným Obrem, a na všech je tvorstvo přizpůsobeno velikosti světa, jak je vidět také na vás... Ano. Zelený Obr."
"Myslíš tuto planetu?" ukázal Pavel na dráhu Jupitera.
"Ano, to je on."
"Měli jsme tutéž domněnku."
"Ale pak jsou všecky světy ve svrchovaném nebezpečí. Zajisté znáte velikost Zeleného Obra. Ovšem, dosud víme jen o jednom stroji, ale to nedokazuje, že jich už neřádí víc. I velký počet zmizí ve vesmíru jako kapka v moři. To by hrozilo všem světům zotročeni bytostmi, které vládnou démonickými silami a neznají cit. To nejsou lidé."
"Není, třeba propadat malomyslnosti," těšil ho Arne. "Tím spíš se musíme sjednotit. Země a Mars mají účinné zbraně. Jen co se dostaneme odtud a dosáhneme spojení, přesvědčíš se. Co je s Velou, Pavle? Dnes je už čtvrtý den, kdy jsme ji poprvé zahlédli dalekohledem."
"V triedru je větší. Ale pouhým okem dosud... pojďte sem!" zval k oknu, "hleď, Petře, máš oči jako ostříž, nezdá se ti..."
"Nezdá, dobře ji vidím."
"Já též!" vykřikl Arne. "Svítí! Je malá, ale je to ona! Pokusíme se, Žoli!"
"Nevím, mám-li se už odvážit. Předčasný pokus by vše pokazil, ale jsme právě na konci ohonu, v přímé čáře mezi kometou a Sluncem. Teď je sluneční přitažlivost nejsilnější, rozhodně mocnější než magnetická síla komety; budiž, dáme se do toho!" rozhodl se Žoli a s přístrojem přistoupil k rozvodní desce.
"Vyznáš se v tom?"
"Ano, síť je jednodušší než byla naše. Jen mně pověz, k černu slouží tato podivná věc," ukázal Žoli na dar martského Démona.
"Sám ani plně neznám její účel. Vím jen, že se přizpůsobuje různým druhům elektřiny, tedy jakýsi usměrňovač. Teď ovšem také neúčinkuje."
"Vypoj jej. Můj přístroj stačí. Nevím, nerušil-li by naopak proud."
Za chvilku byla montáž Žoliho přístroje skončena.
"Svěříš mně řízení, Arne?" zeptal se Žoli zdvořile.
"Ovšem."
V okamžiku se uctivý mužík změnil v rázného velitele.
"Rozestavte se k oknům!" poroučel. "Přesně dbát mých rozkazů! Ani slovo zbytečně! Jen odpovídat na otázky!"
Jako by byl dlouho kapitánem na Aeronautilu, stiskl Žoli hlavní páku, zapojil rozsochu a posunul páčku reostatu na prvý bod. Ve spojkách jemně zapraskalo a ručička na ampérmetru poskočila.
"Máme proud!" vykřikl Petr radostně.
"Mlčet!"
Páčka reostatu se posunula o další bod. Letoun se zachvěl a kopulí zavanula jemná vůně ozónu.
"Zvedáme se?" tázal se Žoli.
"Ne."

Další posunutí páčky.
"Teď?"
"Lpíme."
Letoun se chvěl jako v horečce.
"A nyní?"
"Sedíme dosud."
Sotva se patka páky dotkla nejbližšího knoflíku, letoun se otřásl.
"Odlepili jsme se!" vykřikl Arne.
"Stoupáme?"
"Stojíme ve výši jednoho metru!"
"Stačí. Děkuji vám. Arne, odevzdávám ti letoun! Ale prozatím si ponechávám právo dalších rozkazů."
"Proč neodletíme?"
"Trpělivost, Petře. Vykonali jsme hlavní úkol, zvednutí stroje a zapojení na vesmírnou elektřinu. Nevíme však, pod jakým jsme vlivem. To je nutné zjistit. Je divné, že jsme přetrhli pouto s tak malým vynaložením síly. Čekal jsem, že budu muset přidat o několik bodů víc."
"Něco k nám letí!" vykřikl Pavel od okna. "Jakási neforemná střepina jako skořápka ohromného vejce se na nás řítí z ohonu!"
Žoli přiskočil k reostatu a vrátil páčku o bod. Letoun klesl zpátky na půdu.
V nejbližším okamžiku proletělo lesklé kulovité těleso několik set metrů v průměru těsně kolem Aeronautila a řítilo se k Slunci, kde posléze zmizelo v jeho oslnivém světle.
"Mé tušení bylo správné," ozval se po chvilce ticha Žoli. "Působila na nás sice Vela, ale současně také magnetická síla komety. Ta byla sice slabší, avšak vysáli jsme z metly smítko."
"Pěkné smítko! Bylo by nás rozdrtilo na kaši!"
"Ano, Petře," přisvědčil s trpkým úsměvem Žoli, "a bylo by tím tragičtější, že by naším vrahem byl - zbytek mého bývalého stroje!"
"Znova sedíme," zabručel Petr. "Nevadí. Lehce se zase zvedneme."
"K oknům, přátelé! Zvednu zase letoun," velel Žoli.
Tentokrát trvalo déle, než se podařilo přervat pouto a Aeronautilus stanul ve výši dvou metrů.
"Proč neodletíme?" zeptal se netrpělivý Petr.
"Vyzkouším spojení s Velou," odpověděl klidně Žoli a usedl k vysílačce, jejíž páčka se rozklepala nesrozumitelnými značkami.
Po chvilce se ozvala odpověď. .
"V pořádku," vydechl Žoli radostně. "Nyní můžeme směle odcestovat. Vela nás povede. Pozorujte vzestup! Já usměrním rychlost letu."
Několik vteřin stoupal Aeronautilus hladce a zvolna, pak zrychlil let a pojednou vzlétl jako blesk.
Zakrátko se objem satelitu jevil už jen jako veliká tykev, která se smrštila na pruhované jablko... světlou tečku.
"Sbohem, zakletý světe mikroorganismů!"
"Arne," obrátil se Žoli k němu, "nemusíš se nijak starat o cestu. Jsme řízeni Velou."
"Dlouho poletíme?"
"Máme dost času k řádnému odpočinku, abychom se svěží dostali k našim přátelům. Děkuji vám za to."
"Neděkuj, Žoli! Stejně my vděčíme tobě za svůj život. Nevím, jak bychom se byli dostali za spárů komety bez tvé pomoci," stiskl mu Arne ruku.
"Máš za ušima, chlapíku," plácl Petr Žoliho do zad. "Copak mám za ušima?" mnul si Žoli ušní boltce.
"Už je to pryč! Nějaké smítko z komety," zasmál se Petr.

"Kluci, to byl spánek, co?" protahoval se Petr na posteli. "Můj ty Tondo, takhle jsem se nevyhajal za celou dobu naší toulky v tomto nekonečném labyrintu!"
"Ba věru, rajský pocit bezpečnosti," připojil Arne.
"A vědomí, že jsme našli spolehlivou cestu domů," dovršil Pavel.
"Jenže ta cesta je ještě trochu moc daleká. Počítám asi čtyři sta miliónů kilometrů vzdušnou čarou, kdežto my letíme kdovíjak, když nevíme, kde je vlastně ta... Vela."
"Bude to nějaká cvrčkárna podobná Makru," chechtal se Petr. "Co dělá náš cvrček? Asi ještě spí."
"Cheche, cvrček," smál se Pavel. "Někdy máš vtipné nápady, jeho hlásek je skutečně podobný cvrlikání."
"Cvr-ček? Co je cvr-ček?"
Hoši na sebe pohlédli vyjeveně s otevřenými ústy. Co to bylo?
"To ty mluvíš břichem, komediante?" šťouchl Pavel Petra do boku.
"Já? Ne! Na mou duši, že ne! To Žoli!"
"Nežvaň! Žoli přece neumí česky."
"Co je vr... cvr... cvrček?" ozvalo se opět vrnivě z pohovky.
"Tak vidíš, že je to on!"
Rázem byli na nohou u Žoliho, který se na ně usmíval a hladil rozježeného Habakuka.
"Ty umíš česky?"
"Co je česky?"
"Jak my hovoříme."

"Já umíš česky jak vy hovoříme."
"Chachachá!" rozřehtal se Petr na celé kolo. "Varietní kousek! Žvatlá jako špaček!"
"Co je špaček?"
"Máš ho v puse!"
"Nemáš špaček, máš..." Žoli, vyplázl jazyk.
"Počkej! Podříznu ti ho - au!" vykřikl Petr, protože ho Habakuk sekl do ruky.
"Habakuk nedá, abys mně podříznul jazyk," hladil Žoli kocoura.
"Prosím tě," probral se Arne z údivu, "jak ses mohl za těch pár dní naučit česky?"
"Já chce, dává pozor, pamatuje, v hlavě opakuje a teď mluví. Ne moc těžké. Už nechce tlumočník. Chce učit česky. Až se vrátím na Ora, budu učit národ česky," hovořil Žoli vážně.
"Báječné! Ora bude českou filiálkou! Ty můj učený meloune," hladil ho Petr po hlavě. "Než se dostaneme do Prahy, vyrovnáš se nejlepšímu češtináři a v Praze můžeš dělat opravce jazyka českého."
"Tak už dost," zakročil Pavel, "hajdy do kuchyně, uvařit snídani! Jsem zvědav, jak jsme se přiblížili k Vele."
"Ještě daleko," řekl Žoli. "Ale já zavolá Lomikar."
"Cože?" zastavil se Petr na schodech do kopule. "Lomikar zemřel v sedmnáctém století, když ho duch Kozinův zavolal před poslední soud. Vyber si někoho lepšího."
"Velitel na Vela," odpověděl Žoli a vystupoval do kopule.
"Také takový bobeček jako ty?" zeptal se Petr z kuchyňského boxu.
"Velký jako já."
"Pak je to tělesně zchátralý Lomikarův potomek," bručel Petr. "Nějaký praprapravnuk. Praprapravnouče, kterého spravedlivý Bůh zaklel na jakousi Velu, či lépe odfoukl tam jeho mikroorganismy, které tam našly živnou půdu."
Zatím Žoli vyměňoval zprávy s Lomikarem.
V jeho drobné tváři se střídala radost s lítostí a spokojenost s obavami.
Pavel také nezahálel.
Vela se jevila prostému oku jako nažloutle svítící jablíčko.
"Jaký je průměr Vely?" zeptal se Žoliho.
"Asi jako Ora."
"A Ory?"
Avšak odpověď Žoliho byla naprosto nesrozumitelná.
"Jak jsme daleko od Vely?" obrátil Pavel otázku.
Žoliho slova zněla ještě záhadněji. Ovšem, početní jednotky na Oře asi nemají nic společného s pozemskými. V počtářství bude muset učený Žoli začít od jedna a jedna jsou dvě a v psaní od "a".
Rychlost letu také nebyla vysoká, jak Arne viděl na přístroji, ale nechtěl se Žolimu plést do jeho kapitánské pravomoci. Ostatně nebylo třeba spěchat.
Konečně Žoli skončil zpravodajskou službu a usedli k snídani.
"Všecko v pořádku?" zeptal se Arne.
"Ano a ne," odpověděl Žoli zamyšleně.
"Stalo se něco? Vezmeme si tlumočníky, abys mohl lépe mluvit."
"Nechci. Musím učit. Vela v pořádku, Žluté těselo."
"Těleso," opravil ho Pavel.
"Těleso viděl, ale daleko. Neodvážilo blíž. Vela mocná. A teď blízko Výheň. Ty měl pravdu, Pavel. Lomikar mluvil s Výheň. Bude chránit!"
"Výborně. Pak mají všecky vaše planety zajištěnu také pomoc Země."
"O Zemi nevím."
"Počkej, Pavle," ozval se Petr, "jakpak nazývali na Marsu Zemi?"
"Luzná."
"Ach, Luzná," zvolal Žoli. "Luzná mluvil s Lomikar potom. Výheň byl tlumočník. Výheň jmenoval také jinak."
"Vlast."
"Ano, Vlast. Už ne Výheň, to zlé jméno. Vlast. Zajímavé. Má vlast Ora."
"A co Luzná? To je naše vlast."
"Luzná dobrý duch. Obr, ale dobrý. Mocný. Starý muž, krásný, bílé vlasy kolem hlava i tváře, dlouhé tak," ukazoval po pás.
"Nemo!"
"Ano, Nemo," potvrdil Žoli. "Mocný, silný..."
"Kdo ho viděl?"
"Lomikar."
"Mluvil s ním?"
"Mluvil."
"Vela má televizi?"
"Lomikar má všecko. Může vidět, mluvit."
"Žoli, pak můžeme také my mluvit s Nemem! Ihned se spoj s Lomikarem! Další zařídím. Petře, přines tlumočníky! Hoši, to bude uvítání!"
Není třeba popisovat rozechvění, s jakým čekali na Lomikarovu odezvu, po které Arne uvedl v činnost televizní přístroj. Na prozářené desce se objevila tvář dosti podobná Žolimu, pevných, energických rysů. Zpod ostře kresleného

obočí hleděly na ně zpočátku pátravé, temné oči, které brzy zvlídněly.
"Vím už o vás, bratři z Luzné," slyšeli příjemný hlás, "můj bratr z Ory mně krátce oznámil váš společný osud. Vítám vás jako spojence. Všechny naše spojené světy jsou vám vděčny za zachránění Žoliho. Těším se na vás."
"Bratře Lomikare, naše zásluhy jsou nepatrné. Větší zásluhu má Žoli. My ke společné práci teprve nastupujeme. Můžeš nás spojit s Vlastí?"
"Ano."
"Nuže, prosím tě o to," šeptal Arne.
Deska ztemněla, ale po chvilce se ozářila znovu. Mlhavé obrysy zvolna jasněly.
"Agir!" vykřikli současně.
"Bratři z Luzné," slyšeli melodický hlas martského vládce, po jehož tváři se rozlil radostný úsměv. "Co bylo s vámi, drazí? Proč jste nás tak dlouho nechali v trýznivé nejistotě a obavách?"
"Neobviňuj nás, Agire! Nejsme vinni. Prožili jsme muka očistce i pekla. Nyní se konečně vracíme, vysvobozeni z propasti vesmíru. Ale o tom později. Stručně povíme své příběhy společně tobě i Nemovi."
"Ihned vás spojím!"
Televizní plocha ztemněla a zakrátko pravá polovice zbělela, kdežto levá zářila namodrale. Na této části se pak objevila zase zmenšená Agirova tvář a na druhé z nejasné mlhoviny znenáhla vystupovaly obrysy Nemovy hlavy.
Konečně se Agirovi podařilo usměrnit obraz tak, že měli dojem, jako by Nemo hleděl na ně z okénka.
Avšak - co to? Opět mlha! Mlha... nevidí... Teď vidí, když jim slzy skanuly z očí.
"Ach, vy tuláci!" splynula výtka z kmetových úst a jeho modré, věčně mladé oči mžikaly, aby střásly přebytečnou vláhu.
"Dědečku, nezazlívej nám to! Nebylo to v naší moci."
"Nu, nu, věřím vám! Vím, že jste mne netrápili úmyslně. Jen když jste zdrávi! Kam jste se poděli z Erósu?"
"Na Venuši."
"Proletěli jste dráhu Země?"
"Ano, ale..."
"Vím. Země byla tehdy na opačné straně a pak volný prostor... A z Venuše?"
"Byli jsme v zajetí."
"Nějakého živlu?"
"Ne. Žlutého přízraku."
"Ó! Slyšíš, Agire?"
"Slyším, otče Nemo. Ta příšera tropí zlé kousky, jak jsem ti už hlásil. Ale o zajetí mých přátel se dovídám teprve teď."
"Co bylo dál?" tázal se Nemo.
"Byli jsme zavlečeni až k Enckově kometě," řekl Pavel.
"Nemýlíš se?" zapochyboval Nemo.
"Nemohu tvrdit, byla-li to Enckova kometa. Dokonce jsme prolétli spektrem."
„Hrůza!"
"Ještě teď kometa září za námi. Strávili jsme nějaký čas na jejím satelitu, záhadné pustině živočišných mikroorganismů."
"Jak jste se dostali z té pustiny?"
"Zásluhou tohoto učence z Ory."
"Ora?"
"Jakási menší planeta."
"Otče Nemo," přihlásil se Agir ke slovu, "Ora je ústřední organizátor malých planet."
"Ach, už vím! Nuže, jsem vám velmi vděčen, příteli." Nemovy oči utkvěly se zájmem na Žolim. "Kam teď letíte?"
"Na Velu," odpověděl Arne, "asteroidu v pásmu mezi Jupiterem a Marsem."
"Vím," přikývl Nemo, "s Velou jsem se seznámil. Přiblíží se asi na dvacet milionů kilometrů k Marsu. Jste tedy v bezpečí a já zbaven starostí. Ale hlaste se občas! Bděte, abyste čelili nebezpečí. Zejména pozor na ten Žlutý přízrak! Zpozorujete-li jej, oznamte to mně a já s Agirem zakročíme. Pátráme po něm, ale dosud marně. Posádku musí mít geniální, poněvadž vždy unikne. Nezasluhuje ohledy. Sami se přesvědčíte, jak hrozně pustoší klidné drobné světy. Hoši, sbohem a na brzkou shledanoul" Nemova tvář se rozplynula.

Kapitola osmá
UBOHÁ TROSKA

Proti dosavadní bludné pouti nekonečným labyrintem vesmíru byla nyní jejich cesta zábavným výletem. Bylo jim, jako by jeli ve vlaku řízeném zkušeným a spolehlivým strojvůdcem, nad jehož bezpečím bdí pečliví strážci trati, a nadto střeženém vojenskou mocí, vždy připravenou k tomu, aby hladce odstranila každou překážku.
Nebe zářilo hvězdnými roji a mlhovinami a v dálce sinavě svítila kometa, pozvolna se zmenšující, ale stále ještě dlouhá jako výstražný přízrak.
Petr měl hlídku, ostatní spali.
Z protilehlého okna bylo vidět Velu, která nyní zářila jako narůžovělý pomeranč, vlídná vidina, svůdná a slibná.
"Lomikar má všecko," vzpomněl si Petr na Žoliho slova. Uvidí tedy nové a neznámé stroje a zařízení.
"Vlečeme se," bručel Petr. "Přidám rychlost. Tolik se vyznám v těch páčkách. Stačí zvýšit napětí posunutím páčky reostatu, jako to dělal Arne."
"Nepleť se do elektriky, strojaři," ozval se v něm výstražný hlas.

Proč? Jako strojní inženýr musím přece znát... vždyť tohle všecko jsou také stroje. A co by se mohlo stát? Páčka elektrického reostatu není nic jiného než páka na lokomotivě, kterou se přidává pára, nebo akcelerátor u auta nebo v letadlech, prostředek ke zrychlení a zvětšení pohonné síly.
Žoli se sice dobře vyzná v aparatuře strojů na Oře, Vele a ostatních příbuzných planetkách, ale zařízení Aeronautila může znát jen povrchně. Arne udělal chybu, že ho nezasvětil do podrobností, zejména, jakou rychlost je schopen Aeronautilus vyvinout. Mohli už dávno být na Vele.
A Petr posunul páčku.
Letoun sebou škubl, ale vzápětí opět zdánlivě znehybněl. Aha, teď pofrčíš! Petr přiskočil k měřiči rychlosti. Copak? Ručička naopak rychle klesá... Už chtěl vrátit páčku, když rychlost začala náhle stoupat.
"Tak je to správné!" pochválil si účinek.
Ale vtom ucítil čpavý zápach po spálené gumě. Proboha! Přiskočil k řídicímu pultu. Ze spojek Žoliho podkovovitého přístroje vystupovaly tenké praménky kouře; pojednou se ozval jemný, krátký sykot a jedna z pojistek na rozvodové desce ztemněla.
Rychle vrátil páčku reostatu zpátky, spustil malý ventilátor, aby vyčistil vzduch, a nahradil spálenou pojistku. To vše byl snadný úkol. Ale - co se spojkami? Nu, je jen trochu připálená izolace, kabely se neroztavily, snad si toho nevšimnou.
Zápach zmizel. Všecko je zase v pořádku.
Už se toho nedotkne... je to přece jiné než... Copak dělá rychloměr?
Hle, přece to pomohlo! Rychlost se hodně zvýšila.
A Vela? Kde je Vela? Tímto oknem ji přece viděl. Otočil se Aeronautilus? Ba, věru, nyní Vela září u druhého okna.
A rozsocha? Jiskří. Ovšem, silněji. Nic se nestalo. Budou u Lomikara dřív!
Za chvíli byl na stráži vystřídán Pavlem, který po celou dobu své několikahodinové hlídky spojil dobré s užitečným: pozorování hvězd a meteorů s pátráním po Žlutém přízraku, který se však neobjevil.
Zato bylo Pavlovi podivné, že Vela - zmenšuje objem. Zpočátku myslil, že je to optický klam, ale ke konci své hlídky, kdy se Vela jevila už jen ve velikosti, jak ji viděli včera, se znepokojil.
Vzbudil tedy Arna o něco dřív a vrátil se s ním do kopule.
"Rychlost letu je téměř dvojnásobná," zjistil Arne. "Vedení je v pořádku? Není! Vidíš ty spojky? Spálená izolace! Cos dělal? Přiznej se!" obořil se na Pavda.
"Ani jsem se toho nedotkl! Nikdy bych se neodvážil..."
"Před tebou tu byl Petr?"
"Ano."
"Nehlásil nic?"
"Ne."
"Hm! Když nic jiného, musil jsi cítit... vzduch byl čistý?"
"Jako nyní."
"A pojistky jsou také v pořádku. Tohle nechápu. Musíme ihned vzbudit Žoliho. Přiveď ho!"
Pavel seběhl do ložnice. A za tu chvilku, než se vrátil s Žolim, věděl už Arne všecko.
U zásuvce našel spálenou pojistku.
Zatrolený kluk! ulevil si. Co tropil? Zasloužil by, abych naň žaloval Žolimu a Pavel, aby mu napráskal. Doufejme, že Žoli věc snadno napraví.
"Co se stalo?" tázal se Žoli s klidným úsměvem.
"Vzdalujeme se od Vely."
"To není možné, Arne."
"Podívej se na ni. Je mnohem menší."
"Tam ne Vela. Toto okno."
"Ano, byla a měla by být. Ale nyní je tam."
Žoliho klid rázem zmizel. Přiskočil k rychloměru, odtud k řídicímu pultu a chrlil ze sebe nesrozumitelná slova.
"Přines tlumočníky, Pavle!" velel Arne.
A pak šla výměna slov ráz na ráz: "Kdo měnil řízení?"
"Nikdo. Snad nějaká moc... vliv některého tělesa."
"Nemožné! Leda Žluté těleso... Zavolat Petra! Všichni obsadit okna! Ihned hlásit!" zněly rozkazy Žoliho, který rozklepal páčku vysílačky.
Ale záhy ustal.
"Marné," řekl sklesle. "jsme mimo vliv Vely."
"A Mars? Vlast?"
"Stejně nedosažitelné. Řítíme se kamsi..."
"Do ohně!" vykřikl Pavel. "Děsný pohled! Jakási planeta... vír plamenů.... peklo!"
Sběhli se k Pavlovu oknu.
Z dálky jako by jim letěl vstříc plamenný jícen s kotouči černých mraků.
"Zde jsem... bezmocný," zasténal Žoli.
Ale tu sám dobrý duch vnukl Arnovi nápad: mají zapojenou rozsochu, letí tedy přitažlivou moci. Stačí přepojit na záporný pól na dno letounu, a začne působit naopak odpudivá síla. Jen není-li přerušeno vedení na spojkách. Ne, nemůže být, poněvadž kladný pól je v činnosti, rozsocha jiskří.
Arne srazil hlavní páku.

"Rychlost?"
"Mírnější," hlásil Petr.
"Pevně se držte! Začnu brzdit. Bez otřesů to nepůjde. Pozor!"
Tíže letounu se převalila tak náhle, že měli pocit přemetu, po němž je strašná síla tlačila k podlaze.
"Ne-nevy-držím!" sténal Petr.
"Jen se drž, darebo!" osopil se naň Arne.
"Ještě chvilku, kamarádi... ta-á-k! Už je lépe," vydechl. "Výškoměr, Pavle?" velel.
"Šedesát kilometrů."
"Klesáme?" "Ano, ale..."
Arne nevyčkal a posunul páčku o bod. Účinek zabrzdění byl příliš silný. Pavel i Žoli se pevně drželi tyče u okna a byli jen vyzvednuti, ale Petrovi, stojícímu volně u výškoměru, bylo hůř; vzlétl na dva metry vzhůru a saltem dopadl na podlahu, kde s bolestným výkřikem zůstal ležet.
"Ruku mám... zlomenou!"
"Jen když ne vaz," odsekl Arne suše. "Pavle, k výškoměru! Klesáme?"
"Myslím, že ne. Ručička stojí."
"Padesát kilometrů. Strašný pohled! Nesčíslné krátery sopek! Chtěl bych to vidět z větší blízkosti."
"Pokusím se pomalu spustit. Nebezpečí nám už nehrozí a bude skutečně zajímavé... Klesáme?"
"Zvolna."
"Na dvacátém kilometru hlas!"
A pak letoun stanul.
"Surovci! Nechají mě umírat v bolestech!"
"Jen nefňukej a trp!"
"Kde se v tobě bere, taková necitelnost, Arne?"
„Eh, on... hm... konečně, je to tvá věc, doktore, ošetři ho!"
"Tak copak je ti?" schýlil se Pavel k Petrovi.
"Podívej se! Zlomená ruka!" vzlykal Petr.
"Kdepak! Jen vymknutá. Zabalíme ji do obkladu a - rup!" Petr zavyl jako vlk.
"No, no, už je to! Vstávej, nebo ti pomohu! Zabalíme ji do obkladu s octanem hlinitým, tak, žafačujeme - nefňukej, mazánku - a teď si jdi lehnout na pohovku do ložnice. Copak je ti, Žoli?" ulekl se Pavel jeho zbledlé tváře.
"Helsa! V takový vír soptících kráterů změnil Žlutý přízrak naši krásnou, nadějnou Helsu! Hleďte na ty rozvaliny v údolí, kam se valí žhavé proudy! Tam ještě nedávno stálo kvetoucí město, obklopené sady, lučinami a háji, a níž, kde nyní vidíte šedou poušť, prostíralo se křišťálové jezero. Černá brázda, která protíná zříceniny města, je bezedná propast, spojující dva sopečné jícny. Vše je mrtvé! Jen živly běsní, a smrt a zkáza letí krajem... Ubohá Helsa!"
"Pokusím se ji obeplout," navrhl Arne. "Snad na druhé polokouli najdeme aspoň kousek uchráněného povrchu a možná i života."
"Ano, Arne, pokusme se! Snad se nám podaří někoho zachránit. Poslal bych sem z Ory stroj."
"Jste oba snílkové," řekl Pavel trpce. "Pomýšlíte na záchranu jiných a sami nevíte, dostaneme-li se odtud, a když se to i podaří, pak - kam?"
Měl pravdu, neboť bylo jisté, že jsou mimo vliv Vely, Marsu i Země, s nimiž nemohou dosáhnout spojení.
"Jak je možné, že nás tak malá a nadto zpustošená asteroida vyrvala z moci technicky dokonalé Vely a mocného Marsu?" nechápal Pavel.
"Ohromná síla, která nás vykolejila a přitáhla sem, kotví právě v tom zpustošení Helsy," řekl Žoli přesvědčivě.
"Sopečné výbuchy vyvíjejí mohutný elektrický potenciál v atmosféře. Helse byly otevřeny všecky tepny a její vnitřní síla tryská do širého vesmíru. Je přirozené, že náhlý výron této energie působí do dálky jako nesmírný průlom do řádné soustavy, ovšem dočasně, dokud Helsa nevykrvácí a nezmění se v chladné mrtvé těleso."
"Pak by to ale znamenalo, že jsme odsouzeni až do její smrti zůstat zde!"
"Nemusí být tak zle, Pavle," těšil ho Arne. "Podle magnetických silokřivek účinkuje sice přitažlivá síla v obloucích, které se zase vracejí k pólu, ale zde jsme v oblasti nesmírných magnetických bouří, které vyvolávají náhlé poruchy magnetického pole, velké změny v deklinaci i inklinaci, takže celá magnetická soustava této planety je rozvrácena a ve zmatku, asi jako nervová soustava těla zmítaného křečovitým smrtelným zápasem. Kdybychom byli vystihli dosah této katastrofy včas, byli bychom jí mohli čelit, ale zpozorovali jsme to teprve po několika hodinách."
"Mou vinou?"
"Ne, doktore."
"Pak tedy mohl jen Petr..."
"Nikoho nemůžeme vinit, dokud nemáme důkazy. A co by nám také pomohlo se po nich pídit?"
"Doufám," ozval se Žoli, "Že druhá polokoule Helsy nebude tak zpustošena."
"A nebude-li, jaký prospěch je z toho pro nás?" zabručel Pavel.
"Značný," vysvětloval Žoli, "neboť tam by magnetický a zejména elektrický živel nebyl tak rozběsněn, takže bychom snad mohli dosáhnout spojení s Velou. Jen se vymanit z tohoto silného pouta a dostat se nad druhou polokouli."
"Nuže, jednejte!"
"Bude to nesnadný úkol. Bojím se, že je zeslabena výkonnost mého přístroje. Spojky nejsou sice roztaveny, ale je poškozena izolace," uvažoval Žoli.
"Tak ji oprav!"
"To nejde, Pavle," odmítl Arne. "Musili bychom přerušit proud a Aeronautilus by se zřítil do žhavého jícnu Helsy. Ale

mohli bychom se pokusit o zapojení Démonovy figurky jako výpomoci."
"Nebezpečný pokus," namítl Žoli.
"Nepříliš. Máme dostatečné izolační prostředky proti tomuto miliónovému napětí. Chybit nemůžeme. Nechci figurku vmontovat, jen přidržet konec kabelů ke spojkám. Obvod planetky je malý, soudím jen na několik set kilometrů v průměru. Podaří-li se nám vyrovnat protisílu tak, že v nynější vzdálenosti budeme moci letět vodorovně nad povrchem, máme vyhráno."
"Nevyznám se v zařízení vašeho letounu," poddával se Žoli, "jednej, jak rozumíš, Arne."
"Naopak, je štěstí, že se vyznáš v řízení letu, jak jsme už viděli. Pavle, tobě připadne nyní nejodvážnější úkol pozorovatele. Nastup k oknu a hlas účinky! Žoli, chopíš se funkce pilota a já budu zaměstnán figurkou."
Arne postavil výrobek martského Démona na stolek opodál, zapojil k němu dva dlouhé kabely, navlékl si gumové rukavice, postavil se na izolovanou desku a přiblížil konce kabelů ke spojkám.
"Pozor, hoši," velel, "jakmile se dotknu spojek, projeví se účinek.
Záleží na tobě, Pavle, abys správně hlásil, neboť podle toho bude Žoli řídit reostat. Žoli i já vidíme jen tvýma očima. Pozor! Teď!"
Letoun sebou škubl a Pavel zvolal: "Stoupáme!"
"Reostat o bod zpátky!" velel Arne. "Stojíme!"
"Snížit výboje! Zapojit prvý stupeň do spodku letounu!"
"Ou! Naklonili jsme se. Ale teď už stojíme opět klidně."
"Zvýšit o stupeň napětí!"
Naklonění se vyrovnalo.
Letoun jemně zakolísal a strnul.
"Nezměněno," hlásil Pavel.
"Znovu zesílit na oba póly!"
"Hnuli jsme se. Zvolna se šineme ve stejné výši."
"Oba póly o další bod!"
"Teď letíme rychleji, nebo se pod námi planeta otáčí... nesmysl! Přece nemůže změnit rotaci. Letíme tedy!"
"Výborně! Máme vyhráno! Figurka je výborná," liboval si Arne.
"Letíme rychle?" zeptal se Žoli.
"Ano. A sopečné krátery řídnou. Žoli, tvé tušení bylo správné. Druhá polokoule bude asi utěšenější. Ba, věru, nyní už jen dvě sopky... konec. Jenom černé trhliny, hluboké kaňony... ale přece děsný pohled! Nevím... snad jsou to gejzíry vřelé vody nebo jakési tekutiny... oblaka par či dýmu víří a koulejí se... Blížíme se k plochám, nevím, nemohu rozeznat z této výše, jsou-li to rozvlněná jezera nebo výrony roztavených rud... příšerné!"
"A sopky?"
"Ne, sopky zde nejsou."
"Snížit současně napětí obou pólů!" velel Arne.
"Zmírňujeme let."
"Další zeslabení!"
"Šineme se."
"Vypnout!"
"Klesáme."
"K výškoměru, Pavle!"
"Dvanáct kilometrů - jedenáct - deset -"
"Příliš rychle. Posuň reostat o knoflík, Žoli!"
"Teď jsme zabrzdili. Padáme: sto metrů za vteřinu."
Arne přerušil dotyk kabelů.
"Náhle jsme zmírnili pád," hlásil Pavel. "Jen volně se snášíme."
"Podařilo se. Nyní už nepotřebujeme figurku. Však mě už bolí ruce," ulevil si Arne a přistoupil k výškoměru. "Deset metrů za vteřinu. Žoli, přidej čárku na reostatu. Správně! Zabrzdili jsme pokles na polovici. Výška dva tisíce metrů."
Vyhlédl z okna: "Kraj pod námi je příznivý k přistání. Jakýsi ostrov spojený chobotem s pevninou. A kolem... můj ty bože! močály a tůně... kouří se z nich... Pozor, Žoli! Posuň kliku počkej, provedu to sám. Jdi k oknu! Pavle, sleduj výškoměr!"
Po chvíli stanul Aeronautilus metr nad zemí.
"Tak bychom byli v pořádku," vstal Arne z křesla.
"Ubohá Helsa!" zakvílel Žoli. "Tento kraj poznávám jen podle těchto rozvalin," ukazoval k severu. "Tam stálo krásné město. Jsou z něho trosky."
"Asi zemětřesení."
"Ano, a musilo být strašlivé! Zde pod námi se vinula řeka, hluboká a klidná, spoutaná do umělých hrází, jinak tu byly lány úrodných polí.
Vše se propadlo a nyní se na nás šklebí černé tůně, jistě velmi hluboké. Hleďte na ty rozervané břehy ostrůvku, nad kterým tkvíme. Ale i ten je pustý; vyvření hornin z hloubi kůry, žlutých jako vytrysklá síra."
"Prohlédneme si to později," ozval se Arne. "Nyní by bylo dobře, kdyby ses pokusil o spojení s Velou."
"Máš pravdu," přikývl Žoli.
Pokus se zdařil. Na televizní plotně se objevila Lomikarova výrazná tvář.
"Co jste to provedli? Kam jste se zatoulali? Proč se neozýváte?" zasypával je muž z Vely výtkami.

"Nestalo se to naší vinou," vysvětloval Žoli. "Nevysvětlitelná porucha v letounu nás dopravila na Helsu."
"Jste na Helse? Jak vyhlíží?"
"Smutně! Polovice je změněna v nespočetné sopky a druhá nevypadá o mnoho lépe. Právě jsme přistáli. Musíme si odpočinout. Pak se pokusíme o prohlídku. Podám ti zprávu, Lomikare."
"Pak se vaše nehoda může obrátit ve štěstí pro ubohé Helsany."
"Doufejme, že se nám podaří někoho zachránit. Jenže náš letoun je příliš malý, nemůže už nikoho přijmout."
"Vyšlu potřebný stroj, třeba i víc!"
"Dobře, ale nyní nám dopřej klidu. Přihlásím se."
"Jen když vím, kde jste. Uklidním také Vlast a Luznou. Obě se po vás ptaly."
Za této rozmluvy se Arne nepozorovaně vykradl z kopule a seběhl do ložnice, kde ležel Petr na pohovce.
"Nespíš, viď? Pěkný kousek jsi nám provedl, uličníku!" syčel mu Arne do tváře.
"Arne, já vím... prosím tě, odpusť mi," koktal Petr kajícně.
"Co tě to napadlo? Jak ses mohl odvážit?"
"Tiše, prosím tě!"
"Bojíš se výprasku, viď? Zasloužil bys!"
"Dost jsem už vytrpěl s tou rukou."
"Však jen proto nic Pavlovi nepovím."
"Děkuji ti. Dostal jsem za vyučenou. Víc na to už ani nesáhnu. Ale ono to tak svádělo... je to všecko zajímavější než nejsložitější armatura na lokomotivě... Už jsme mimo nebezpečí? Dostaneme se odtud? Víš, Arníku, já jsem... tuhle z kouta vycházela kometa a oknem se na mne šklebil ten prokletý satelit, plný jakýchsi vší... bodají mne a koušou, Arne!"
"Neblázni! Máš horečku, chlapče! Bolí tě ruka?"
"Kdepak! Příjemně trne. Ale ty vši... celé tělo pálí... lezou do očí..."
"Tak se už uklidni! Provedl jsi hanebný kousek, ale myslím, že bude ještě k něčemu dobrý. Doufáme, že odtud zachráníme lidi. Potom řeknu, že je to tvá zásluha."
"Ale ty vši...
"Nesmysl! Nemáš žádné. Trochu horečky a předrážděné nervy. Zavolám doktora, podívá se na tebe."
"Ale nepovíš mu nic?"
"Nepovím."
Po chvíli spal Petr, zabalený do mokrého prostěradla, jako by ho do vody hodil.
Po snídani ohlásil Žoli Lomikarovi, že se vydají na obhlídku Helsy. Bylo rozhodnuto, že Petr zůstane v letounu, s čímž pacient s rukou na pásce ochotně souhlasil.
Sotva se Pavel provlékl turniketem, vrátil se hned zpátky: "Musíme si vzít skafandry," řekl a kašlal, "vzduch silně čpí sírou a horko je venku jako v peci. Ale co s Žolim? Tak malý skafandr nemáme."
„Dáme mu jen plynovou masku s nádržkou vzduchu," navrhl Arne.
A tak se konečně vypravili.
Půda pod letounem byla tvrdá jako skála a celistvost zaobleného povrchu potvrdila domněnku, že je to vyvřelá láva, která účinkem vodní záplavy ztuhla. Pevnina kolem se skládala z balvanovitých kusů rozvrácené půdy, mezi nimiž bylo hojně hlubokých a širokých trhlin, z nichž vystupovaly zažloutlé obláčky dýmu a dýchalo horko.
Museli postupovat velmi opatrně, obcházet nebezpečné rozsedliny a díry nedohledné hloubky.
Dlouho trvalo, než se dostali na zachovalejší území, které mírným svahem stoupalo k rozvalinám města. Sloupy připomínaly pověstnou zkázu starověkého Herkulana. Hned na okraji se zděšeně zastavili. Mezi zříceninami a zbytky ohořelých zdí ležely lidské kostry.
Nikde nebylo ani známky života, Celá příroda byla mrtva. Pracně se provlékali mezi troskami domků. Často se museli vrátit a obcházet hrozivě nakloněné zdi, z nichž některé se sesouvaly s praskotem a temným duněním.
Ve středu města stanuli na chvíli na bývalém náměstí, jehož divoce zborcená dlažba z nádherné pestré mozaiky tvořila nyní žalostné kupy štěrku, nad které čněly rozeklané hroty zdiva jako strnulé prsty mrtvých, ve smrtelné křeči se marně vzpínající po záchraně.
Prošli parkem, jehož nádherné palmovité stromy a malebné záhony kvítí nevídaných tvarů a nevylíčitelně jasných barev dávaly tušit pohádkovou krásu, která byla nyní mrtva a při dotyku se rozpadala v prach.
Arnovi i Pavlovi bylo snesitelně, neboť vedro bylo mírněno chladicím zařízením skafandrů, kdežto Žoli v helmě značně trpěl. Zkusil dýchat bez masky, a když se přesvědčil, že to je možné, sňali přílby i oba jeho druhové.
Ve vzduchu však bylo stále cítit síru.
Za parkem přešli vyprahlé koryto říčky, kde bylo mezi oblázky hojně vysušených lastur a vybělených koster ryb a drobných ještěrů, jejichž ztvrdlá kůže hrála na slunci pestrými duhovými barvami.
Na druhé straně stoupal břeh do stráně, která před zničením jistě byla malebnou nivou; nyní se její travnatý koberec i azalkovitý porost pod jejich kročejemi drtil jako jemné sklo.
Stejně smutně působil háj na temeni. Pojednou užasle stanuli.
Pod nimi se otevřela dolina a z jejího středu vystupoval sloup bílého kouře, který se rychle rozplýval:
"Fumarola," uhodl Pavel, "horká pára, která vyvěrá z rozsedliny jako průvodní zjev nebo zbytek sopečné činnosti."
Vtom vyšlehla pára do značné výše a na temeni se utvořil oblačný kotouč. Dolehl k nim hučivý výdech a ostrý sykot, s nímž vyrazil ze země několik metrů vysoký sloup vřelé vody.
"Gejzír!" zvolal Arne.
"Zde bývalo výletní místo," líčil Žoli trpce, "a právě tam, kde tryská vřelý proud, bylo dětské hřiště. Všecko je zničeno."

Řev smích a zpěv přerušil jeho slova.
"Lidé! Někde ve stráni jsou ukryti lidé!" zvolal Arne. "Pojďme tam!"
Avšak Žoli zvedl výstražně ruku.
"Počkejte! Nelíbí se mi to. Helsané nikdy tak vášnivě nezpívali."
Z houštiny pod svahem vyrazilo několik mužů oděných v cáry, o málo větších než Žoli. S pustým chechtotem se hnali ke gejzíru, který zatím opět utichl. Doběhli a chvíli křepčili jako divoši kolem sloupu páry, vyrážejíce z hrdel chraplavý neladný zpěv. Jakmlile horký vodotrysk ustal, přiskočil jeden z mužů a vytáhl ze sloupu páry - jakési tělo, tvrdé, znachovělé, zřejmě uvařené, na něž se hlouček s divým skřekem vrhl. "Proboha, vždyť to jsou lidojedi!" zhrozil se Arne.
"Ach, ubožáci!" vzdychl Žoli.
"Cože? Jak je můžeš litovat?"
"Jsou šílení. Zešíleli hrůzou i hladem. Poznávám dokonce Goru, nejnadějnějšího z nich - pryč odtud! Ti lidé mají hargy!"
"Co je to harg?"
"Podobná zbraň jako můj přístroj, který vrhá ničivé molekuly. Hleďte, nyní míří jeden na Goru... mrtev... vlekou ho do gejzíru... vracejí se. Prchněme! Spatří-li nás - ach - již je pozdě!"
Hlouček strnule stanul, ale náhle se rozeřval v šíleném vzteku a divoce se rozběhl k nim.
Nemohli déle otálet. Naštěstí byli ve výhodě, neboť pádili se svahu a byli chráněni lesem. Než šílenci na svých krátkých nohou vyběhnou z rokliny na temeno, podaří se jim dospět do zřícenin, kde budou chráněni.
Tato naděje se splnila. Vběhli do čtverce zdiva a úzkou štěrbinou pozorovali stráň pod lesem.
"Zde jsme v bezpečí," mínil Arne. "Bylo by lépe běžet dál k letounu, ale toho se nemůžeme odvážit, poněvadž bychom v otevřených ulicích byli dobrým cílem jejich zbraní. Doufám, že se vrátí, až uvidí, že jsme zmizeli."
"Ano, zmizeli jsme, ale co letoun? Jen se podívej, jak krásně je odtud vidět a což teprve ze stráně!"
Bohužel, Pavel měl pravdu.
"Účinkuje jejich zbraň tak daleko?" obrátil se Arne na Žoliho.
"Mnohem dál," zdrtila je odpověď.
"Co by se stalo, kdyby vyslali střely na letoun?"
"Těžko říci. Neznám jeho látku, ale vím, že střely ničí všecko. Každá hmota zpórovatí a zakrátko se rozpadne. Kdyby molekuly prorazily obalem a zasáhly elektrické zařízení, bude z Aeronautila bezmocný vrak."
"A Petr? Proboha, vždyť je tam Petr!"
"Nuže, použiji paprsků, jakmile se ti šílenci objeví! Nenecháme ho přece zabít..."
Na neštěstí hleděli všichni při těchto úvahách na letoun a teprve nyní se opět obrátili ke stráni. A co spatřili... Pronásledovatelé stáli na okraji lesa a jeden z nich měl paži vztaženou.
"Střílí!" vykřikl Pavel.
Arne vytasil pistoli, ale než stiskl knoflík, útočníkova paže sklesla a hlouček za šíleného smíchu zmizel v houští.
"Pal! Proč otálíš?" křičel Pavel.
"Pozdě, Pavle! Teď by to nemělo smysl. Nemohu vraždit prchající ubožáky. Poběžme! Bože milosrdný, dej, aby se aspoň Petr zachránil."
"Jsou-li zničeny přístroje, bude náš konec ještě mučivější."
"Lomikar nás vysvobodí," projevil Žoli naději. "Ví, že jsme zde."
"Ale jak se ho dovoláš? Nebudeme-li se hlásit, bude se domnívat, že jsme už zase odletěli. A jak se dostaneme odtud, je-li letoun ochromen?"
"Zbytečně se lekáš, Pavle," zvolal Arne radostně. "Tkví nad zemí. Kdyby bylo zařízení poškozeno, byl by klesl. Šílenec mířil špatně."
"A co ta skvrna?"
"Kde?"
"Pod rozsochou!"
Rázem stanuli ochromeni hrůzou. Nebylo pochyb: pod temenem viděli zřetelně na lesklém povrchu matnou skvrnu.

Kapitola devátá
AERONAUTILUS JE MRTEV

Zbytek cesty k Aeronautilu se jim zdál věčností. Štváni obavami a nejistotou, musili zvolnit chůzi, poněvadž sirný zápach je přinutil, aby nasadili přílby. Žoli pod maskou těžce dýchal.
Když kráčeli po chobotu, spadla z nich aspoň starost o Petra, který jim nedočkavě kynul za oknem ložnice. Byl tedy živ a snad také zdráv. Avšak - proč není v kopuli? Jistě je naplněna sirnými výpary, které tam pronikly rozleptaným obalem.
"Co se stalo?" vyrazil Pavel, když se konečně vřítili do ložnice.
"Nějaký rarach proděravěl kopuli. Je tam díra, vlastně síto skoro metr v průměru. Pršely z toho kovové piliny. Na podlaze je jich kupa. Dral se sem sirný pach a musel jsem nahoře zaklopit vchod."
„Stroje jsou v pořádku?"
"Doufám, že jsou. Ale čím zalátáme tu díru? K tomu nemáme materiál. Jak se to mohlo stát? Hmota je přece odolná, jak jsme to aspoň vyzkoušeli."
"Na Zemi jsme nemohli vyzkoušet účinky zbraní Helsanů."

"Viděli jste, co se stalo?"
Arne stručně vylíčil příběh.
"Ale je ten náš Aeronautilus nedokonalý, když jej může každý blázen z malé zemičky rozhlodat," ušklíbl se Petr.
"Nepodceňuj," napomenul ho Arne. "A zbytečně neuvažujme. Obleč skafandr, Petře. Prohlédneme spolu kopuli. Vystoupíš z letounu a vyšplháš se po vnějším kovovém žebříku na temeno. Já půjdu do kopule."
Zkáza se ukázala horší, než Arne očekával. Sotva se Petr dotkl rozleptané plochy, sesula se v drobných kouscích dovnitř a nadto se od ní šířila spára šikmým směrem dolů.
"Jako zralá pýchavka," volal Petr. "Arne, Aeronautilus je mrtev. Tohle nespraví ani božský kovář Hefaistos! Proboha, co teď?"
"Pojď dolů," velel Arne.
Sešli se v ložnici.
"Hoši," začal Arne, "s Aeronautilem je konec. Oprava je nemožná. Naštěstí, aspoň doufám, budeme moci použít přístrojů a zavolat Lomikara. Žoli, oblékneme tě do skafandru a vyneseme do kopule."
Výsledek rozmluvy byl uspokojivý, až na to, že stroj z Vely přiletí až za dva dny. Do té doby musí sami dbát o svou bezpečnost. A to je povážlivé, neboť mohou být těmi šílenci přepadeni za noční tmy.
Co dělat? Arne měl šťastný nápad. Až se setmí, vzlétnou co možná nejvýš a vyčkají, mimo dostřel, příletu pomocného stroje.
Zanedlouho také Slunce zapadlo a téměř rázem se setmělo. "Poslední start s Aeronautilem," zamumlal Arne a usedl k řídicímu pultu. Petr sledoval výškoměr.
Vystupovali zvolna, neboť otvorem proudil dovnitř mocnou silou vzduch, který sice řídl, ale zato chladl, až zmrazivěl tak, že je ani topení ve skafandrech dostatečně nechránilo.
Konečně hlásil Petr výši, kterou určil Žoli za bezpečnou proti střelám: sto kilometrů. Arnovy síly ještě stačily, aby reostatem vyrovnal zakotvení letounu, a pak vysíleni a zkřehlí se provlékli mezi dvěma záklopy do ložnice.
Přes ohromnou tělesnou i duševní únavu probděli celou noc, zavaleni starostmi, neboť kopule byla pro ně nyní nepřístupná. Odloučeni od přístrojů, nemohli regulovat topení v ložnici, neměli možnost vyměnit spotřebovaný vzduch. Byl zpočátku svěží, ale později bylo znát úbytek kyslíku. Nebylo to sice hrozivé, poněvadž měli zásoby vzduchu v nádržích skafandrů, jejichž chladicí zařízení také mírnilo stoupající vedro v ložnici, ale byl tu přece jeden jejich věrný druh, pro nějž nebylo úlevy - Habakuk. Ubohé zvíře, jako každá kočka, snášelo dobře horko, ale jevilo vzrůstající nepokoj nad úbytkem dýchatelného vzduchu. Jak mu ulevit? Těžká rada.
Vypustit vzduch oknem a vpustit nový z nádrže ve spodku letounu? Ano, je ho tam ještě velká zásoba, ale vysouvat okno, byť i jen škvírou, bylo víc než povážlivé. Vnitřním tlakem by do okolního bezvzdušna vyrazila jejich atmosféra strašnou silou a sotva by se jim podařilo okno zase zvednout.
Kromě toho trpěli hladem, neboť konzervy, na které byli nyní odkázáni, jim působily už druhého dne žaludeční potíže. Na sklonku druhého dne ubohý Habakuk zdivočel. Běhal po ložnici, široce otvíral tlamičku a chraptivě mňoukal.
"Proboha! Žlutý přízrak!" vykřikl náhle Pavel zděšeně od okna.
Skutečně! V dálce se ve sluneční záři rýsovala koule.
"Nelekejte se!" uklidňoval je Žoli. "Není to Žlutý přízrak. Tento je bílý. A má jenom tři věže. Stroj z Vely."
Rázem se hrůza změnila v radost.
Stříbrně se lesknoucí těleso stanulo nad Aeronautilem a pak zvolna klesalo níž. V jeho povrchu se rozevřel otvor, složený z obloučků na způsob uzávěrky fotografického objektivu, které pak těsně přilnuly k objemu jejich letounu.
"Nyní můžeme vejít do kopule," pobídl Žoli, "ale musíte mne vynést. Nemohu v tom velkém skafandru chodit."
Sotva otevřeli příklopy, vzlétl přes jejich hlavy Habakuk do kopule jako puma. Otvorem splýval až k podlaze lanový žebřík, po němž se vyšplhali vzhůru do haly, podobné té, v jaké byli zajati Žlutým přízrakem: okrouhlá místnost, obložená čtverci z průsvitné sklovité hmoty, s plochým stropem a podlahou z oblouků, kterou jako by prorazila rozsocha s proděravělou částí kopule.
Nikde neviděli vchod. Kde se vzali tu se vzali, objevili se před nimi tři mužíci v overalech.
"Svlékněte ta roucha!" tlumočily jim přístroje vlídnou výzvu. Ovanul je vonný vzduch, jenž lahodil zejména Habakukovi, který se přivinul k Arnově hrudi a spokojeně předl.
"Máme rozkaz," předstoupil mužík, "vynést z vašeho letounu vše, co uznáte za potřebné."
"Pak bychom musili vykuchat celé zařízení, neboť nemůžeme postrádat nic; všecko je pro nás nutné," smál se Petr.
"Nemyslím," usmál se malý muž. "Ostatně, Žoli, ty znáš zařízení našich strojů. Toto je sice nejmenší, ale dokonalý typ."
"Astra?"
"Ano."
"Plně vybavena?"
"Pro čtyřčlennou posádku na dobu tří oběhů Vely kolem Slunce."
"Pak nepotřebujeme nic."
"Jak by ne?" protestoval Petr. "Celou spižírnu. Jen si vzpomeň, jak jsi těžce zvykal na naši českou stravu. A Čech, milý Žolíku, by sotva přivykl na nějaké tablety, jež by mu měly nahradit poctivý knedlík."
"Uznávám," přikývl Žoli. "Tedy zásobu potravin."
"A vody," připomenul Pavel.
"O tu není v Astře nouze."
"Budiž, ale mou laboratoř!"
"A já?" přihlásil se Arne.
"Máš zde vše. A dokonalejší."

"Pak tedy jen výrobek martského Démona. Může nám někdy prospět."
Konečně bylo vše přeneseno a složeno na výstupek za stěnou.
"Můžeme spustit?" zeptal se člen posádky Žoliho.
"A co s těmi ubožáky na Helse?"
"Mistr soudí, že pro ně již není spásy."
"Ano, nemůžeme se opět vydat v nebezpečí. Rozlučte se s Aeronautilem, přátelé."
Arne se mlčky odvrátil, aby tajil své pohnutí, ale Petr zabručel:
"Zklamal jsi! Vytvořím letoun mnohem dokonalejší."
Vstoupili do výklenku za stěnou, na které člen posádky stiskl knoflík; v příštím okamžiku se vrak Aeronautila propadl do bezedna a výstupek se s nimi dal do pohybu.
Chvíli letěli kolmo vzhůru, až se zdviž zastavila v okrouhlé hale, z níž se paprskovitě rozbíhaly chodby.
Všude stěny i stropy vyzařovaly příjemné světlo a proudil tu teplý a svěží vzduch.
"Žoli vás uvede ke kapitánovi," oslovil je mužík, "my zatím dopravíme vaše věci na místo."
Přestoupili se Žolim na bílý pás, který se jako nekonečný proud mléka rychle lil z jedné chodby přes halu do druhé.
Za necelou minutu je tento pohyblivý chodník dopravil k ústí příčné chodby, kde se zastavil. Avšak sotva se Žolim vystoupili, dal se opět do pohybu.
Chodba byla krátká, spíš jakási předsíň, a ústilo do ní patero dveří: dvoje vlevo, dvoje vpravo a jedny dveře byly v čele.
Všecky boční dveře byly odsunuty, takže viděli čtyři dosti prostorné pokoje, zařízené sice jednoduše, ale účelně a pohodlně jako pracovny i ložnice. Když pak odsunuli čelní dveře, objevila se rozsáhlá místnost s eliptickým stolem uprostřed a boxy po stranách, v nichž poznali skvěle vybavené pracovny, čtvrtý box byl vybaven hvězdářskými přístroji a pomůckami, z nichž mnohé udivovaly nevídanými tvary.
"Později vám vše vysvětlím," odpověděl Žoli na jejich otázky. V čele místnosti byla kuchyně, oddělená skleněnou stěnou, za ní spižírna.
"Chtěl jsem vám nejdříve ukázat tyto místnosti," hovořil Žoli, "a nyní vás seznámím s kapitánem."
Vrátil se s nimi do společného sálu a vyzval je, aby vešli do výklenku ve stěně. Ten s nimi vzlétl vzhůru.
Za několik vteřin se octli - ve vesmíru.
Takový aspoň měli dojem, když stanuli v nekonečnu bez hranic, v němž v nesmírných výškách nad nimi, dálkách kolem a hlubinách pod nimi se mihotaly hvězdy, svítily planety a planulo Slunce podivným magnetickým světlem, ozařujíc profil malého mužského těla, jež jako by se vznášelo v bezhraničnu s rukama na malém pultíku. Dojem byl tak mocný, že je jímala závrať.
Vzpamatoval je klidný hlas Žoliho. "Buď zdráv, kapitáne!"
"Vítám vás, přátelé! Jen chvilku strpení. Hned budu vystřídán. Pak vás provedu Astrou a do všeho vás zasvětím."
Zatím si jejich oči zvykly na odlišnost podivného slunečního jasu, který sice ostře kreslil všecky podrobnosti kapitánova zjevu, ale jinak vše ostatní tonulo v neproniknutelné černé tmě.
Byli v kouli, jejíž vnitřek byl nesmírně důmyslným výtvorem ze záhadné hmoty, tak jemné a průzračné, že ji zrak nevnímá. Ani nejdokonalejší zrcadlo není schopno způsobit takový optický klam. Zdálo se jim, jako by stáli přímo ve vesmíru - vidí všemi směry nesčetná nebeská tělesa.
"Kde je Helsa, kapitáne?" zeptal se Pavel.
"Rudý bod vpravo dole."
"Ta červená tečka?"
"Ano."
"Za tak krátkou dobu nemůžeme snad být daleko?" pochyboval Arne.
"Letíme střední rychlostí. Není třeba spěchat. Musíte si dopřát odpočinku a zotavení. A než přistaneme na Vele, mám od Mistra rozkaz, abych vás zasvětil do řízení Astry."
"Kdo je ten Mistr?"
"Lomikar."
"Proč se máme zaučit?"
"Astra je dnes už vaše."
"Královský dar."
"Maličkost pro Velu."
"Má mnoho takových strojů?"
"Mnoho, i větších. Vela jimi zásobuje celý náš planetární svaz. Celý její povrch tvoří ohromnou továrnu."
"Aspoň něco uvidím," projevil Petr radost.
"Mohl bych vám už nyní Velu přiblížit, ale není radno měnit obzor, poněvadž bychom mohli porušit ochranné spojení s Vlastí a Luznou. Ostatně můžete podrobnosti vidět na pomocných projekcích ve společném sále i ve svých pokojích."
"Chtěl bych alespoň oznámit Vlasti, že jsme v bezpečí," zatoužil. Arne.
"Vlast i Luzná viděly váš vstup do Astry i konec vašeho letounu."
Vtom se za nimi vynořila zdviž a vstoupil známý člen posádky, který vystřídal kapitána. Pak sjeli do společného sálu.
"Nyní si odpočinete, přátelé. Celý tento oddíl je váš. Každý máte svou komnatu."
"A vy a ostatní mužstvo?"
"Jsme také jen čtyři. Je tu dost místností, které nám stačí k odpočinku. Dobrou noc."
Kapitán zmizel na pohyblivém chodníku.

Posilněni spánkem a snídaní nemohli se ani dočkat příchodu kapitána, který je provede útrobami tohoto velkolepého letounu.
Konečně přišel.
Nepotřebovali udělat ani krok; stáli na běžícím pásu, projížděli koridory a místnostmi, z nichž každá byla pro ně novým překvapením.
Na rozdíl od Žlutého přízraku neměl tento letoun průhledný obal, ale zato tvořily stěny koridorů téměř jednotnou televizní plochu, na které bylo možné kdekoliv pouhým stisknutím páčky nejen vyvolat přesný a jasný obraz okolního vesmíru, ale každý jednotlivý úsek přiblížit, jak by toho nedosáhl ani nejdokonalejší hvězdářský dalekohled.
Byl tedy celý tento stroj jakousi ponorkou s úžasně dokonalými periskopy, která libovolně plynula v bezedných hlubinách nekonečného vesmíru, vybavena důmyslnými prostředky k obraně i útoku, jak seznali z podivných přístrojů v koridorech, do nichž je kapitán zasvěcoval.
Vystoupili u vypoukliny ve stěně. Měla přes metr v průměru.
"Jsme u jednoho z paprskových děl," vysvětloval kapitán. "Je jich celkem šest: čtyři ústí na různé strany rovníku a dvě na protilehlých pólech osy, neboť, jak už víte, má Astra tvar koule a tedy malé asteroidy. Snad se vám zdá nesprávné, že děla jsou vzdálena od ústřední pozorovatelny, kterou už znáte. Ale to je omyl. Na tomto pohyblivém chodníku děláme vlastně okružní cestu kolem rovníku Astry, odkud vede ke každému dělu přímá doprava do středu, kde je ústřední pozorovatelna a vaše kajuty. Chodník slouží jen k občasné kontrolní obhlídce a jeho význam je menší proti jiným prostředkům, které umožňují téměř okamžitý pohyb z jednoho místa na druhé, jak se ještě přesvědčíte. Kromě toho je v ústřední pozorovatelně zařízení, které do nesmírné dálky hlásí elektromagneticky každou, i nejnepatrnější změnu v okolí a zejména přiblížení některého tělesa, čímž znemožňuje jakékoliv překvapení. Kromě těchto děl má Astra mnoho jiných přístrojů, které jí zaručují bezpečnost a elektromagnetickými vlivy a výboji odstraňují každou překážku. Drobných těles, jako jsou například roje meteoritů, kterých je v jistých obdobích v našem pásmu hojně, nemusí se Astra bát; těm samo čelí ústřední automatické řízení. Jen několikrát bylo nutné zasáhnout slabšími přístroji z koridoru, ale nikdy jsme dosud nebyli přinuceni použít děl. Těmi je Astra vyzbrojena proti Žlutému přízraku, po němž však dosud všecky stroje z Vely marně pátrají."
"Jste si jisti vítězstvím?" zeptal se Arne.
"Každý bojovník v ně musí doufat," odpověděl kapitán. "Neznáme sice zařízení Žlutého přízraku, jen jeho hrozné účinky na Helse a o něco mírnější na několika jiných sdružených světech, ale jsme si také jisti dokonalostí svých strojů, z nichž je Astra nejmenší a poměrně malou ozbrojenou lodicí proti válečným obrněncům."
Vtom se nad nimi ve stěně prozářila plocha, objevila se tvář jednoho člena posádky a ozval se hlas:
"Kapitáne, blížíme se k hranici pásma."
"Dobře," řekl velitel Astry. "Přátelé," obrátil se k nim, "dostal jsem od Mistra rozkaz, abych zničil Helsu, poněvadž je nebezpečí, že by jí Žlutý přízrak využil za svůj opěrný bod. Při té příležitosti se přesvědčíte o účinku tohoto děla."
Kapitán stiskl knoflík na stěně. V tom okamžiku stěna zprůhledněla. Jako v řídicí kabině hleděli nyní do širého vesmíru, v jehož černých hlubinách a výšinách se třpytily hvězdy.
"Kde je Helsa?" tázal se Pavel.
"Není viditelná okem," odpověděl kapitán. "Je velmi daleko. Ale přiblížíme si ji."
Zvolna otáčel kolem na stěně. V dálce se objevil světlý bod, rychle se zvětšoval, jako by k nim letěla žhavá koule.
S hrůzou hleděli na ohromný kotouč chrlící žhavé proudy, sloupy plamenů a dýmu... a nad tím soptícím peklem se vznášel vrak Aeronautila.
"Zachraňte jej, kapitáne," zaprosil Arne. "Což jej nemůžete vyrvat ze spárů Helsy, přitáhnout k nám a s námi dopravit na Velu, kde by se obal opravil?"
"Všecko bych mohl, až na tu opravu. Pohleďte, jak se otvor i štěrbina rozšířily. Molekuly leptají dál. Zanedlouho se rozpadne celý hořejšek a rozklad bude pokračovat. Nic nezastaví jejich ničivou práci. Chápu vaši lítost nad zánikem letounu, a proto..."
"Hranice pásma, kapitáne!" ozval se hlas.
"Ukončím!"
Kapitán přistoupil k vypouklině a posunul páčkou ve stěně. V okamžiku zprůhledněl okruh kolem a objevila se dlouhá dělová roura. Pouhým pootočením kola podobného volantu automobilu se ústí hlavně pošinulo k okraji a kapitán otočil vypínačem. Z Helsy vyrazil sloup ohně a v příští vteřině přelétl přes soptící kotouč oslnivě zářící proud. Na chvilku vzplanul celý obzor v strašlivém víru plamenů a jisker, které se paprskovitě rozlétly a pak - po Helse ani vraku nebylo stopy.
Když stěna opět zhmotněla, připadal jim celý děj jako hrozný přelud.
Zavaleni myšlenkami, následovali kapitána na další obchůzce. Co jsou Arnovy paprsky proti tomuto dělu? Čím jsou pozemské technické vymoženosti a pokroky proti vynálezům těchto trpaslíků; obyvatelů jakýchsi tajemných drobných světů, pouhých asteroid?
Jaký to geniální duch v tak malých bytostech. Geniální, ale zároveň démonický. Jsou si vědomi své moci? Jistě ne zplna, neboť by tak nevítali spojení s Marsem a Zemí.
Avšak co se stane, až si uvědomí svou sílu a moc i převahu, jaká tkví ve spojení několika set, a snad více než tisíce světů, které podle hvězdářské teorie v miliardu kilometrů širokém pásmu mezi Marsem a Jupiterem obkličují vnitřní planety a všemi směry mají jejich úžasné stroje volné výpadní dráhy na planety vnější, na Jupiter, Saturn, Uran, Neptun, vesměs obry proti Zemi?
"Astra je naším nejmenším strojem," řekl kapitán, "je mnoho větších a tedy ještě účinnějších. Astra je tudíž asi jako monitor proti mocným válečným křižníkům. A přece tento malý dělový člun jedinou střelou rozmetal ve vteřině nebeské

těleso, které si přiblížil tak, že mu tvořilo neomylný terč. Astra sama nedohledná, a tedy v bezpečí, může s velkou přesností zasáhnout statisíce, snad milióny kilometrů daleký cíl."
Podaří se sestrojit na Zemi zbraň, která by tomu čelila? Jistě, neboť Astra je jejich, jak řekl kapitán, a mají tedy už tuto zbraň. Ale to nestačí. Lze předpokládat, že větší stroje, které Vela vysílá do vesmíru, jsou vybaveny mnohem účinnějšími zbraněmi. Proto musí vynalézt něco, co stroje z Vely daleko předstihne.
Nejde tu o výboj, nýbrž o obranu, jak proti tajemnému Žlutému přízraku, tak proti svazu světů, jejichž spojenectví, jakkoli je slibné, musí přece jen postavit hráze.
Nemova umělá slunce a kulové blesky? Znají sice jejich velikou moc a sílu, ale dosud jen nejvýš na okraji zemské atmosféry. Je dosud nerozluštěna otázka, zda a jak daleko by se jejich působnost uplatnila ve vesmíru.
Z toho všeho vyplývá, že na ně čekají těžké úkoly se společným cílem: chránit Zemi před zotročením cizími světy a zajistit jí i jejímu lidstvu svobodu.

Ocitli se v rozsáhlé hale tvaru polokoule, na ochozu, který serpentinovitě oviíel vnitřek zdola až na vrchol. Byl od nitra oddělen celistvou stěnou z průhledné sklovité hmoty. Tato serpentina se vinula mezi vnitřním, jasně průhledným obalem a vnějším, matně průsvitným, stejně jako podlaha polokoule, v jejímž středu se rychle točila vypouklá část koule, černé a lesklé jako hlazený eben. Měla v průměru deset metrů a její pohyb nestačil zrak vnímat. Okraj tohoto rotujícího tělesa byl vyznačen lemem neklidného jiskření, takže celý zjev činil dojem ohromného černého onyxu, zasazeného do lemu z démantů.
Z obruby, kterou tvořil temný, matný věnec, vedly silné kabely ke třem bubnům, rozestaveným v trojúhelníku kolem rotujícího tělesa. Podobaly se plynojemům o stejném průměru asi dvou metrů, ale nestejné výšky, od dvou do čtyř metrů.
"Jsme uprostřed Astry," rozhovořil se kapitán, "v těsném sousedství řídicí kabiny a vašich pokojů. Otáčející se těleso je srdcem Astry. Je to elektrická turbina, která saje z vesmíru elektřinu a shromažďuje ji do tří hustičů."
"Zhmotnělou," vzpomněl si Arne na podobné bubny na Venuši.
"Do jisté míry," přikývl kapitán a pokračoval: "Hlavním účelem turbiny je ovšem hnát Astru a napájet všecky stroje a přístroje elektřinou. Plní týž úkol jako srdce, jenže místo krve rozvádí do těla Astry elektřinu. Do hustičů přijde tudíž jen přebytek, jako zásoba pro nepředvídané výboje, například při použití děl, dálkových signálech a jiných výkonech, které vyžadují větší spotřebu elektřiny."
"Snad také slouží jako zásobárny pro případ poruchy v turbině?"
"Ne. Jakákoliv porucha této strojovny je naprosto vyloučena. Ani výboje ničivých paprsků z děl našich největších strojů neproniknou tímto průhledným vnitřním obalem."
"Neuvěřitelné! Jaká je to hmota?"
"Nevím. Tajemství našich chemiků."
"A co Žlutý přízrak? Jak mohl zničit planetu?"
"Nezničil ji, nýbrž zpustošil. Provedl na Helse operaci. Otevřel jí tepny a způsobil výrony žhavého nitra na povrch. Přivodil stav, v jakém jsou světy na počátku svého vývoje, tedy vlastně omlazení o milióny let. Našim odborníkům není dosud jasné, jakých prostředků nebo zbraní Žluté těleso používá, ale jisté je, že se liší od našich ničivých paprsků, že se jim nevyrovnají. Jinak by byli Helsu rozmetali, jak jsme ji rozmetali my. Žlutý přízrak se našim strojům vyhýbá. Ale může pustošit naše přátelské světy v oblastech, kam v té chvíli nedosahuje naše moc, neboť pásmo je nesmírně obsáhlé a organizace naší obrany je teprve v začátku a bude dlouho trvat, než tento ohromný úsek vesmíru zvládneme."
"Obávám se, že rychlost vašich strojů je mnohem menší než rychlost Žlutého přízraku," ozval sa Arne.
"Mýlíte se, soudíte-li podle nynějšího letu Astry. Pluje zvolna, poněvadž plní nejen úkol naší dopravy na Velu, ale zároveň koná revizní cestu. Podle rozkazu Lomikara jsme měli co možná nejdéle setrvat na dostřel k Helse, neboť Lomikar se domníval, že se Žlutý přízrak vrátí."
"Aby zkázu dokončil?"
"Naopak, aby ji zastavil a přizpůsobil si Helsu jako opěrný bod."
"Čerpací stanici pro svou elektřinu?"
"Správně. Jak jste na to přišel?" vzhlédl kapitán udiveně na Arna.
"Viděli jsme už jednu takovou stanici na Venuši."
"Venuše? Jaký je to svět?"
"Dosti podobný zpustošené Helse."
"Je daleko?"
"Velmi daleko od našich oblastí. Obíhá kolem Slunce mnohem blíž než Vlast i Luzná," odpověděl Pavel. "Ale teď mě napadá," obrátil se na Arna, "že Země je ve velkém nebezpečí a neméně Mars, neboť dráha obou planet vede rajónem Žlutého přízraku. Je divné, že se dosud na tato tělesa nevrhl. Snad mu jsou příliš veliká?"
"A technicky dokonalá," doplnil Petr. "Ti piráti jistě mají možnost pozorovat a nejsou si jisti rozsahem a možnostmi obrany a protiútoku. Proto se také neodvažují na Oru, Velu a jiné asteroidy, kterým se vyhýbají. Přál bych si setkat se s nimi."
"Jen se nekasej," bručel Pavel. "Letíme stále tak zvolna?" obrátil se na kapitána.
"Dosud ano. Ale dám rozkaz, abychom zrychlili." Odsunul dveře.
Octli se v kabinetu, na jehož stěnách byly rozmanité přístroje. Za malým stolkem seděl člen posádky.
"Jak rychle plujeme?" zeptal se ho kapitán.
Odpověď zněla v jejich tlumočících přístrojích nesrozumitelně.

"Zasvětím vás do změn rychlosti," hovořil kapitán. "Touto klikou se zrychluje a vedlejší brzdí," ukázal na páky na stolku. "Na desce na stěně se podle toho mění čísla. Nyní je střední fáze, jak vidíte."
"Ach, ten polokruh?"
"Ovšem. Přidej fázi," velel kapitán. Polokruh se zvětšil o stupeň.
"Zrychluj postupně až do výplně," zněl nový rozkaz. Kulaté plochy přibylo, až na desce zářil kotouč plný jako měsíční úplněk.
"Aha," chápal Petr, "ti lidé počítají plošnou mírou, tedy do jisté míry Carnotův kruhový děj, který slouží při plynových výpočtech k tepelnému poměru, nebo Avogardovo číslo k počítání molekul."
"A Faradayovo číslo, množství elektřiny, jímž se vylučuje a které přináší s sebou při elektrolýze gramekvivalent některého prvku," doplnil Arne. "Zajímavá číselná soustava, jenže budeme musit vystihnout jednotkový základ, abychom mohli výsledky přirovnat k našim číslicím. Takto víme jen, že se rychlost zvýšila, ale nemůžeme stanovit kilometry. Nu, snad se zapracujeme. To bude hlavně tvůj úkol, Petře!"
"Pěkně děkuju," zabručel Petr.
Vedeni kapitánem, vstoupili do ústřední řídicí kabiny. Hned na prvý pohled viděli, že se vesmír kolem Astry změnil: Na jedné straně svítila fosforová kometa a na druhé mezi třepotavými hvězdami zářil narůžovělý kotouč.
"Vela," řekl kapitán pyšně. Planetoida se rychle zvětšovala.
Začínali rozeznávat pravidelné temnější plochy, oválné, nabývající zpočátku indigově modré barvy, která pozvolna jasněla, hnědé, šedé, okrově žluté a zelené pruhy a čtverce, a mezi nimi jakýsi hvězdicovitý útvar, jako složený z hranolů.
Na kapitánův pokyn vešli do společného sálu, kde velitel Astry uvedl v činnost televizní přístroj.
Když se na desce objevila Lomikarova tvář, hlásil kapitán úsečně: "Helsa vyřízena. Jinak bez příhody. Na Astře všecko v pořádku. Letíme plným kruhem."
"Uvolňuji vnější pásmo. Pozor na signály!" řekl Lomikar. Obraz na desce se změnil. Zprvu viděli jen černou plochu, kterou však záhy prozářil jiskřivý bod, jenž se pozvolna rozšířil v kruh, jakoby z bezedné hlubiny jim letící vstříc. Chvílemi z kruhu vyšlehovaly fialové blesky, na které kapitán odpovídal nestejnoměrným tisknutím vysílací páčky. Pochopili, že je to výměna jiskrových depeší pro ně v nesrozumitelných značkách.
Pojednou se kruh rozplizl přes rámec desky a z hloubi se rychle blížila rozkmitaná přímka, která se měnila v elipsu a posléze opět v pravidelný kruh, jímž proletěli.
To se opakovalo ještě dvakrát, kdy se provlékli věnci, které se k nim hnaly v různých polohách.
"Co to znamená?" tázal se Pavel kapitána.
"Uvolněná ochranná pásma ve sférách kolem Vely, jejíž atmosféra je elektricky rozvrstvena, takže jakémukoliv tělesu je přístup naprosto znemožněn. Klesáme ve velkých oklikách, v pravém bludišti, vedeni Lomikarem."
"Co by se stalo, kdybychom odbočili?"
"Astra by se roztříštila. Žádné těleso, ať živé nebo mrtvé, nemůže se přiblížit k Vele."
Úžasné! jak důmyslní jsou tito drobní lidé. Obehnali svůj malý svět několikerými hradbami, neviditelnými, nehmotnými, ale neprostupnými a nezdolnými. Jsou jim známy nejen ničivé paprsky, ale rozluštili také záhadu rozbíjení atomů dokonaleji než martský Démon. Pak je ovšem Vela nezranitelná a bezpečná vůči Žlutému přízraku, ale také vůči Marsu i Zemi. Mocný spojenec, avšak nebezpečný - nepřítel.
Na televizní ploše, zabírající skoro celou stěnu, se narýsovala světlá koule, která se rychle zvětšovala a měnila v kotouč, jenž se roztékal jako řídké těsto na pánvi, až se okraje rozplizly mimo rámec. Jasněly už i barevné obrysy... Začali rozeznávat hladiny jezer, lesnatá pohoří, travnaté stráně a údolí, pravidelné lány polí rozložených kolem města, jehož přímé ulice se hvězdicovitě rozbíhaly z podivného středu, který tvořila ohromná budova tvaru mnohostěnu s mohutnou kopulí, vyhrocenou ve vysokou, stožárovitou věž s plošinou na temeni. Na tu se Astra nyní zvolna snášela. Náhle obraz zmizel.
"Přistáli jsme," řekl kapitán a pokynul do zdviže, která je dopravila jen asi půl metru nad plošinu, na kterou vystoupili. Hned poté se Astra zvedla a záhy zmizela za obzorem.
"Kam letí?" zeptal se Arne kapitána.
"Na stanoviště všech našich strojů. Také se tam později podíváme. Nyní vás uvedu k Lomikarovi."
Ve výtahu projeli věží a vystoupili v rozsáhlé komnatě, kde je uvítal Lomikar, velitel a vládce Vely. Poděkoval jim za zachránění Žoliho, jehož radostně objal.
"Ora už všechno ví," končil, "a těší se na vás. Ale nepustím vás, dokud si neprohlédnete mou vlast. Doufám, že vás bude zajímat," dodal hrdě.

Kapitola desátá
PIRÁTI VESMÍRU

Noc strávili v pohodlné společné ložnici, tak útulné, že i Habakuk v ní ihned zdomácněl. Nepostrádal ani mléko, neboť sousta, která mu oddělili od své večeře, mu zřejmě lahodila. Byla to ptačí pečeně, chutnající jako bažant či koroptev, kterou jim v sousední komnatě předložil vlídný mužík, přidělený jim za sluhu.
Ráno se v průvodu Žoliho vypravili na prohlídku města. Avšak dřív museli projít budovou, která už sama v nich budila úžas.
Hořejší kopulovitá část byla Lomikarovou pracovnou. Byla to jakási rozhledna po širokém obzoru a současně pozorovatelna vesmíru, jehož jednotlivé úseky mohly být důmyslným zařízením přiblíženy tak, že se jejich tajemné dálky a hlubiny jevily jako pod mikroskopem. Lomikar jim předvedl celé roje létavic a meteorů, které se hnaly zdánlivě

blízko kolem nich jako krupobití ohnivých střel.
Jen litovali, že nemohli odhadnout skutečnou dálku těchto těles. Všecky jejich pokusy vystihnout číselné jednotky selhaly, protože nerozuměli Lomikarovým slovům. Z téhož důvodu se jim nepodařilo zjistit vzdálenost Vely od jiných planet, třeba Marsu. Tak by se Pavlovi konečně podařilo vysvětlit záhadu Vely. Prozatím se musel spokojit nadějí, že o této planetoidě, jakož i o Oře a jiných tělesech v pásmu mezi Marsem a Jupiterem bude snad více vědět Agir. Rozluštění vězí ve zjištění číselné jednotky. Tuto záhadu musí rozřešit. Počítají kruhovou metodou. A kruh je geometrický útvar, nekonečný jako aritmetická řada čísel. Má tedy také svou jednotku. Jde jen o její vyjádření.
Celý kopulovitý vnitřek rozlehlé Lomikarovy pracovny byl obložen televizními deskami, na kterých kromě vesmíru bylo také možné pozorovat a sledovat cestu strojů podobných Astře, které v nesmírných dálkách křižovaly v neustálé pohotovosti, a spojení s Velou i jinými světy. Mimoto nejspodnější pásmo menších desek odhalovalo vnitřek tajemných dílen a pracoven s podivnými stroji a zařízením, městské ulice, lány okolních polí, lesnaté krajiny a nivy a úžasné komplexy továren a letišť, ohromující svou mohutností.
Celá tato místnost byla jako vševidoucí oko pohádkového Arga.
Vedeni Žolim, který se zde zřejmě výborně vyznal, sestoupili do přízemí budovy, kde na ně čekalo nové překvapení. Octli se v ohromné hale, z níž se rozbíhaly na všecky strany vchody do ulic města, jak se aspoň domnívali, ale ve skutečnosti to byly opět jen televizní obrazovky, které za součinnosti důmyslných přístrojů stavěly všecky optické i perspektivní zákony a zásady na hlavu.
Bylo tedy možné z této budovy pozorovat všecko dění v širém vesmíru, na povrchu planety i uvnitř dílen. Podobné zařízení měl sice Nemo, ale Lomikarovo bylo ještě mnohem dokonalejší.
Jak viděli na televizních obrazovkách, skládaly se všecky ulice ze stejných domků, vystavěných z kamenných kostek uprostřed dvorku, který byl obehnán zídkou. Do dálky od ústřední budovy se čtvercovité dvorky prodlužovaly v obdélníky a zároveň se rozšiřovala kamenná hráz, která se táhla vždy mezi dvorky pozadím k sobě přilehlými, takže celek hvězdicovitě od ústřední budovy se rozbíhajících ulic činil podivný perspektivní dojem: přímky ulic se v dálce zdánlivě sbíhaly, kdežto hráze mezi nimi se naopak šířily.
Domky měly ploché střechy, z nichž čněly kovové tyče, zakončené ježatou koulí.
"Což zde má každý obyvatel televizní zařízení?" divil se Arne.
"V každém tom domku je v menším měřítku podobné zařízení, jenže jediným stálým obyvatelem na Vele je Lomikar. Jen občas se tu objeví posádka některého stroje, jako například nyní posádka Astry s námi. Jinak zde vůbec nejsou lidské bytosti."
"K čemu jsou tedy ty domky, lány polí, nivy a lesy?"
"Celá Vela je vlastně stroj, nevyčerpatelný zdroj přírodních sil, zejména elektřiny. Pro náš svaz světů je důležitější než Slunce. Zdánlivá osada, která se rozkládá kolem, je ve skutečnosti velikou továrnou, kde se vyrábí vše, čeho je třeba pro technické účely."
"Bez dělnictva?"
"Není třeba dělníků, kde pracují samočinné stroje. A žádný člověk by ani nemohl pracovat v takovém prostředí. Ale je bezúčelné, abych vám to líčil. Nepochopili byste. Provedu vás alespoň některým křídlem. Totiž: projedeme se v bezpečném vozidle, jinak vstup není možný."
Žoli jim pokynul. Vešli do výklenku, který se za nimi uzavřel. Na opačné straně se stěna vyšinula vzhůru. Přestoupili do místnosti, kde stál na kolejích vůz torpédovitého tvaru ze sklovité, jasně průhledné hmoty, do něhož se usadili jako do malého auta. Jakmile za sebou zavřeli neprodyšná dvířka, rozevřela se před nimi stěna a vůz se rozjel.
Mírnou rychlostí řídil Žoli elektrické vozidlo vnitřkem hráze, která byla ve skutečnosti skladištěm rozmanitých surovin. Po obou stranách kolejnice byly narovnány bloky jakýchsi záhadných rud a zemin, sušených bylin, luštěnin a podivných plodů, z nichž mnohé vyzařovaly klidný svit jako rádium a z jiných sršely chvílemi narůžovělé, žluté a zelenavé jiskry a pablesky. Tyto zřejmě elektrické výboje byly chvílemi tak silné, že se povážlivě tříštily o průhledný obal vozu, marně se snažíce prorazit jeho izolační hmotou.
"Neslýchané," mumlal Arne. "Vždyť projíždíme vnitřkem kondenzátoru. Ale jaké jsou to látky, že jsou zdrojem tak vysokého napětí?"
"Všecko, z čeho se skládá kůra této planety," odpovídal Žoli. "Jak sem byly dopraveny?"
"Řekl jsem, že celá Vela je stroj. Ještě před nedávnem byla pustým světem, na kterém žily jen některé druhy živočichů. Žijí zde dosud, jenže nyní už vzdáleni od této oblasti, kterou zde vytvořil Lomikar za pomoci mnoha pracovníků z Ory. Práce byla ovšem velmi namáhavá a nebezpečná a mnoho mých krajanů jí padlo za oběť. Ale výsledek plně nahradil tyto ztráty. Jak vidíte, vnitřek skladiště se rozšiřuje čím dál od centra, což má, či lépe řečeno mělo svůj účel, který se vám stane pochopitelnější, až přijedeme na konec. Zatím vám objasním účel těchto domků."
Vůz stanul na kole, které se s nimi otočilo do pravého úhlu, projel krátkým tunelem a zastavil se na prahu čtvercovité místnosti, opatřené ostrým fialovým světlem, které se linulo z celé plochy stropu. Uprostřed místnosti se tyčil několik metrů vysoký sloup zakončený ježatou koulí.
"Napáječe elektřiny z nitra planety," vysvětlil Žoli. "Ale mohu vám ukázat jen nejslabší, neboť jsme už dosti daleko od centra, ačkoliv i zde je napětí velké. K bližším není vůbec přístup, poněvadž ani silná izolace tohoto vozu by nás dostatečně nechránila. Ostatně je zařízení skoro totéž. Tato čerpadla napájejí elektřinou směsi surovin, ve kterých se pak elektřina rozkládá na příslušné druhy."
"Jaké druhy?" "Elektřina má přece mnoho druhů," odpověděl Žoli klidně, a další jeho odborné výrazy uvázly v tlumočníku jako nepřeložitelné.
Arne spolkl otázky, poněvadž nebylo naděje na jejich objasnění.
Vůz se vrátil a brzy poté se před nimi průčelní stěna vysunula a vjeli opět do místnosti, kde vjezd za nimi zapadl a

otevřel se východ do volné přírody.
Avšak sotva vystoupili z vozu, byli překvapeni novým objevem: Široká cesta, která se od nich táhla mezi polními lány do dálky, měla podivný vzhled kovového pásu, hladkého a lesklého jako stříbro. Jenže hmota nebyl kov, nýbrž spíše výrobek z křemíku. Po obou stranách byly okraje vyzvednuty, takže pásmo tvořilo široké a mělké koryto, které se skládalo z příčných, vzájemně do sebe zapadajících dílců, podobných podlouhlým šupinám. Vystihli, že tato silnice je vlastně pohyblivým, běžícím pásem, který je nyní v klidu. Objev zaujal nejvíce Petra.
"To mi vysvětluje," obrátil se na Žoliho, "jak se materiál dostal do kondenzátoru. Něco podobného jsme viděli na Marsu při sklizni plodin."
"Ano," souhlasil Arne, "rozdíl je jen v tom, že zde pásy dopravují hmoty a látky obsahující elektřinu. Ale jak je možné, aby na povrchu planety..."
"Nejsou na povrchu," vpadl Žoli. "Dobývají se z různých hloubek. Celé zařízení je nyní už dlouho v klidu a v dohledné době nebude třeba je znovu uvádět do chodu, poněvadž bude dlouho trvat, než se elektrická energie ze zásob vyčerpá. Uvedu vás k jedné z šachet. Musíme jít pěšky, ale procházka vám neuškodí."
Postupně se jim vše vyjasňovalo.
Pravidelné čtverce a obdélníky domnělých polí nebyly porostlé vegetací, byly pokryty sypkými, pískovitými nebo hrudkovitými zeminami či horninami, hnědými, žlutými, šedými i sytě zelenými, které budily klamný dojem rostlinstva. A do těchto ploch odbočovaly užší pásy, které se v nich nořily do hloubky.
"Můžeme se podívat dolů?" zatoužil Pavel, skloněn nad temnou šachtou.
"Chachacha!" rozchechtal se náhle Petr.
"Proč se tak hloupě směješ?" osopil se na něho Pavel. "Člověče, vždyť vyhlížíš jako papoušek kakadu! Koukejte, vlasy mu stojí jako hřebíky!"
Ale když se Pavel vztyčil a rukou se dotkl svých vlasů, ulekaně ucukl:
"Dostal jsem ránu," třepal prsty.
"Zde máš odpověď," hovořil Žoli. "Ze šachty tryská silný proud elektřiny. Uvnitř je ohromné napětí, takže je přístup pro živého tvora naprosto nemožný."
Vrátili se a po hlavním pásu kráčeli k lesnatému pohoří. Dospěli na konec. Příční dílce naježeně odchlípnuty mizely pod vykloněnou hrází. Zřejmě tu byla hřídel, kolem níž se pás ovíjel a vespod se vracel zpátky.
"A to je všecko?" zeptal se Petr zklamaně. "Podívejme se aspoň do toho lesa," navrhl Pavel.
"Nevím, mám-li se odvážit," zrozpačitěl Žoli. "Nikdo, ani Lomikar, nebyl dosud dál, než jsme nyní my."
"Snad tam nestraší?"
"Jsou na Vele jisté věci... planeta není docela prozkoumána. Jisté je, že zde nejsou lidští tvorové, jak zjistily naše stroje. Ale není nám zatím nic bližšího známo o živočiších, kteří zde asi jsou nebo aspoň kdysi dříve byli. Při prvním dolování se totiž přišlo na podivné zbytky tvorů."
"Tím spíš se tam podíváme," vzplanul Pavel. "Jaképak strachy? Na takové maličké asteroidě nemohou žít obři, leda nějaká drobotina. Ostatně Arne má s sebou paprsky."
"Nu, já bych také rád," povoloval Žoli, "možná že přineseme Lomikarovi nové poznatky."
Přeskočili hráz a po mírné stráni se záhy dostali k lesu. Podivný les. Křovinaté trsy s dužnatými listy podobnými fíkusu, jiné zase rozeklané a zkroucené do kornoutu. Každý druh byl jaksi odloučen, takže měli dosti pohodlný průchod.
Výš na stráni upoutala jejich pozornost skupina podobná velkým filodendronům s ohromnými listy, které se podobaly velkým rozepjatým prstům zelené ruky na několik metrů dlouhé, silné paži.
"Tohle je nádherný kus!" zvolal Pavel a uchvácen botanickým zájmem běžel blíž.
Ale pojednou stanul: "Díra!" ukazoval na otvor pod skupinou. "Pohodlná pro jezevce. Přece zde žijí nějaká zvířata?" uvažoval. "Jen jak ho dostat..."
Vtom se nad nimi rozprostřel stín, a když vzhlédli, zahlédli těsně nad sebou rychle se sklánějící obrovskou zelenou ruku... Než se vzpamatovali, sevřely se ohromné zelené prsty kolem Žoliho, který vyrazil z hrdla úzkostlivý výkřik.
"Masožravá rostlina! Arne, paprsky! Přetni rychle ten stvol!" křičel Pavel.
Arne ovšem neotálel a v příštím okamžiku kleslo uťaté zelené rameno těžce k zemi.
"Pomozte! Odtrhněte ty listy! Bodají jako nože!" sténal Žoli. Pavel se vrhl na zelený svitek jako dravec, ale jen se ho dotkl, zaúpěl: rozeklaný konec obrovského listu se mu bleskurychle ovinul kolem zápěstí.
"Saje krev jako pijavka!" křičel zoufale.
A vtom se nad nimi skláněly dva jiné listy.
Proboha, co dřív? Arne zapjal paprsky na nejsilnější proud, namířil vzhůru do středu listů a stiskl spoušť. Oba hrozivé spáry se za praskotu a sykotu rozlétly.
"Vydržte! Nezmítejte se! Stůjte aspoň vteřinu tiše, abych vás nezasáhl!" domlouval spoutaným druhům.
Konečně se mu podařilo přeříznout lodyhu těsně u listu, čímž byly přeťaty hlavní svaly a sevření zelených prstů rázem povolilo.
Pavel vyvázl poměrně lehce s dvěma ranami na zápěstí po přísavných bradavkách listu; hůř bylo Žolimu, z jehož hlavy a rukou, ba i ramenou a paží museli násilně odtrhovat zelený obal, který i přes oděv na mnoha místech jako roj upírů sál ubožákovu krev.
Z této práce je vyrušil silný vrzavý zvuk, a když se ohlédli, strnuli úžasem. Z díry pod masožravou rostlinou vylézal tvor tak hnusný a příšerný, že se jim tajil dech v prsou.
Nejprve se vynořily dvě silné nohy s dlouhými ostrými drápy, zahnuté jako u krtka, které se opřely o hrany díry s takovou silou, že rázem vyskočilo celé tělo, válcovité, přes metr dlouhé. Za vyklenutou hlavou s párem kulatých vyboulených očí, dvěma dlouhými tykadly, která se rychle pohybovala, byla pancéřem pokrytá hruď s dalšími dvěma

páry ostnatých nohou. Oblý, článkovitý zadek kryla zčásti blanitá křídla a tělo bylo ukončeno dvěma dlouhými ostny. Tedy - krtonožka, jenže obrovská.
Hnusný tvor ležel chvíli nehybně a jen rychlé kmitání tykadel svědčilo o údivu nad lidskými bytostmi, které zajisté viděl poprvé. Pojednou se jeho zadní silné nohy skrčily a blanitá křídla se rozpjala... s bouchnutím dopadlo hrozné tělo právě na místo, z něhož duchapřítomně Arne strhl Žoliho. Pak už Arne neotálel a namířil pistoli.
Účinek Arnových paprsků byl podivný: tělo obrovského tvora bylo po prudké detonaci sežehnuto na prach ve výšlehu fialového plamene.
"Ta nestvůra musela být nabita elektřinou," řekl Arne přesvědčivě.
"Pochopitelně," souhlasil Žoli, "žije-li v podzemí, které je zde všude elektřinou prosyceno. Vrátíme se. Není radno vydávat život všanc."
Avšak Pavel protestoval.
"Jaképak nebezpečí? Přece se nelekneme krtonožek? Jak vidět, jsme dobře opatřeni, a zejména nyní, když už známe potměšilost lesa, nemůžeme být překvapeni. Vyhneme se křovinám, které ostatně už výše končí. Nemýlím-li se, viděli jsme právě tímto směrem jakási jezera, která mě zajímají. Znáš je, Žoli?"
"Neznám. Jsem ve volném kraji na Vele poprvé jako vy."
"Což nemáš zájem o zdejší přírodu?"
"Ano, ale..."
"Vystoupíme aspoň na temeno stráně, abychom se rozhlédli," řekl Pavel rázně.
Naskytl se jim malebný pohled.
Na dně prolákliny se jako zrcadlo leskla hladina rozsáhlého jezera, podivně klidná, bez nejmenšího záchvěvu.
Celé údolí mělo okrouhlý tvar a nevysoké břehy se mírně svažovaly k hladině. Nebylo zde rostlinstvo a půda křehká a sypká budila příjemný dojem svým narůžovělým a křídově bílým zbarvením. Byly tu však také ohnivě rudé pruhy, které naopak působily tísnivě. Celý útvar byl olemován sytě zeleným, mechovitým drnem, který však níž k jezeru náhle končil a půda byla pak úplně bez vegetace.
"Zatopený kráter," usoudil Pavel. "Ale je divné, že si tato vyhaslá sopka nezachovala vnější úbočí a vůbec příznačný homolovitý tvar. Její činnost musela být klidná, bez prudkých výbuchů, jen jakési pravidelné, mírné výrony, které pozvolna ustávaly, až vulkán konečně zmrtvěl."
Čím více se blížili k jezeru, tím podivněji na ně působila nehybná a mrtvá hladina, v níž se odrážely břehy zkresleně jako ve vypouklém zrcadle.
Když konečně stanuli u hladiny, jejich údiv vyvrcholil, neboť povrch jezera tvořil mírně vydutý oblouk a jejich obraz se v něm zrcadlil rozplácle.
"Rtuť!" uhádl správně Pavel. "Jaké to muselo být množství rud a kovů a kolik věků se musely tavit v této nesmírné přírodní peci, než se vytvořilo toto bezedné jezero rtuti! Nová záhada geologického složení kůry na této planetě."
"Všecko je tu odlišné," přikývl Arne. "Ani na Marsu, ba ani na Venuši nebyly takové rozdíly od poměrů na Zemi jako zde."
"Nu, celkem je to pochopitelné, uvážíme-li, že Vela patří už mezi vnější planety, kde působí jiné síly a vlivy vesmíru než u planet vnitřních. Také musíme uvážit..."
"Hrom do tvých úvah!" vybuchl náhle Petr.
"Pročpak?"
"Jaký je z nich prospěch? Co jimi získáme? Jaký prospěch bude mít Země z tvých přednášek o podivnostech a záhadách geologického složení na planetě, kterou ani nebudeme moci označit? Kdyby aspoň bylo možné toto rtuťové jezero dopravit na Zem, panečku, všichni ti američtí petrolejoví, konzervoví, uhelní a jiní králové by byli žebráci proti nám! Jen si představte ten význam pro vojsko! Třaskavá rtuť!"
"Třaskavá rtuť? K čemu se používá?" tázal se Žoli.
Arne rýpl Petra do boku a zahučel: "Žvanile!" A k Žolimu: "K ulehčení při těžkých pracích," odpověděl neurčitě. "Což ty neznáš rtuť, Žoli?"
"Nikdy jsem ji neviděl. Na Oře není. I jméno slyším poprvé. Zajisté je to velmi cenný objev, slouží-li k ulehčení při těžkých pracích. Podivná tekutina. Těžká a nemokří."
"To není tekutina, nýbrž kov."
"Kov? Zajímavé. Tekutý kov. Hm! Vysvětlete mi..."
"Dej pozor, Žoli, rtuť je prudce jedovatá."
"Ale Petr říkal, že je třaskavá?"
"Znáš kyselinu dusičnou?"
"Neznám."
"Alkohol?"
"Ne."
"Pak nemůžete vyrobit třaskavou rtuť, neboť oba tyto jedy tvoří její nezbytnou složku. Pro vás nemá tento objev cenu. Na naší planetě jsou zcela jiné poměry. Jsme v mnohém daleko za vaším pokrokem."
Arnově chytré řeči se podařilo, že se Žoliho zájem rozplynul. Slunce už značně pokročilo, když bez nehody prošli lesem a téměř už za šera dospěli do svého příbytku v ústřední budově.
Zato v noci...
Z prvého spánku byli vyrušeni dunivými zvuky a oslnivými blesky.
"Co se děje?" posadil se Petr vyjeveně na posteli.
"Eh, snad se nebojíš bouřky?" zabručel Pavel v polosnění.

"Tohle není bouřka," ozval se Arne, "spíše..."
"Signály!" zvolal Žoli, přiskočiv k oknu. "Ano, nyní čtu... Žluté těleso... útok!"
"Na nás?"
"Ne, na Velu nemůže. Sima! Sima je... mrtva!"
Vtom se rozkmitalo nástropní osvětlovací těleso.
"Lomikar nás volá! Musíme ihned k němu!"
Vběhli do Lomikarovy pracovny.
Nyní měli příležitost přesvědčit se o úžasné organizaci poplašného zařízení a vzájemného spojení Vely s jejími letouny křižujícími ve vesmíru a současně s jinými planetami. Lomikarova pracovna se změnila v konferenční síň, kde se sešlo k poradě množství vojevůdců, kteří podávali zprávy nejvyššímu veliteli a přijímali od něho rozkazy.
Všecky televizní plochy byly v činnosti. A přece nepanoval nejmenší zmatek.
Klidně, zdánlivě lhostejně oznamovali velitelé letounů svou polohu, příhody a výsledky svých výzvědných cest.
Konečně došlo na posledního.
"Stroj prvé třídy Hara, velitel Silk," představil se Lomikarovi starší muž.
"Poloha?" tázal se Lomikar.
Odpověď vyzněla pro jejich tlumočící přístroje nesrozumitelně.
"Tedy největší vzdálenost od Vely," přikývl Lomikar. "Hara je zdatný stroj. Signalizuješ zánik Simy. Podrobnosti!"
"Stav podobný Helse. Žluté těleso zmizelo beze stopy. Katastrofu ohlásily naše přístroje na počátku poslední obrátky. Letěli jsme na pomoc nejvyšší rychlostí, ale přesto jsme přišli pozdě."
"Oznámils okolním strojům?"
"Ano. Čekáme na tvé rozkazy."
"Hara, Sun, Liva a Doro s největší rychlostí budou křižovat..."
"Dovol mně slovo, vetiteli!"
Lomikar udiveně vzhlédl na Arna:
"Slovo do mých rozkazů?" zněla jeho otázka jako ostrá výtka.
"Jak víš, máme také zkušenosti se Žlutým tělesem."
"Mluv!"
"Žlutý přízrak často čerpá svou sílu z Venuše, kde má zařízenou elektrickou studni. Považuji za jisté, že zničením Simy se značně zeslabil a bude muset nyní na Venuši.
"Rozumím! Dobrý nápad. Ale kde je Venuše? Jaký je to svět?"
Překážka! Jak mu označit Venuši, která obíhá kolem Slunce o padesát miliónů kilometrů blíž než Země, kdežto Vela je v pásmu vnějších planet, snad desateronásobně daleko!
"Máš nějakou mapu planetárních drah?" napadla Arnovi otázka.
"Mapu? Co je to mapa?"
"Vyznačení oběhu světů kolem Slunce," kroužil Arne prstem po obšírné ploše Lomikarova stolu.
Ve velitelových očích se zablesklo pochopením. Jeho prst stiskl na hraně stolu knoflík. A tu s úžasem viděli, jak se sklovitá stolní plocha prozářila a objevila se spleť kruhů a křivek, na nichž jako drahokamy zářily drobné i větší kuličky a uprostřed veliký briliant...
"Slunce?" ukázal Arne.
"Ano."
"Výborně! Nyní ji lehce zjistím." Jásal předčasně.
Jak najít Venuši v této změti světélkujících kruhů a elips, parabol a spirál? Je jich mnohem víc než na planetárních mapách, jaké znají. A nejsou v rovině, nýbrž v prostoru. Protínají se všemi směry.
"Zde vidíš pravý obraz, jak jsem ti jej stále vtloukal do hlavy," obrátil se Pavel na Petra.
"Vyznáš se v tom? Spadá to přece do tvého oboru."
"Pokusím se," pokrčil Pavel rameny. "Ale je to, panečku, zatrolená křivka! Žoli, pomoz! Kde je Mars?"
"Mars?"
"Eh, tedy Vlast!"
"Zde," ukázal Žoli bez rozpaků.
"Aha! Číslo prvé vodorovně. Teď svisle. Hleďte, kluci, tenhle bobeček, který protíná na dvou místech dráhu Marsu, je..."
"Erós!"
"Správně, Petře! Jenže jeho dráha není vodorovná, nýbrž silně nakloněná. Pak je toto zde: Země. Ta běží zase v obráceném sklonu."
"Tohle je Venuše," zvolal Arne.
"Měla by být," připouštěl Pavel, "poněvadž je z okolních těles po Zemi největší. Jak nazýváte tuto planetu, Žoli?"
"To není žádný svět."
"Ták? Copak tedy?"
"Shluk žhavých plynů," odpověděl Lomikar.
"Jak jste to zjistili?"
Lomikar přistoupil ke stěně a zasunul páčku pod televizní plochou v druhém pořadí.
"Tu ho máte," ukázal na objevivší se rozplizlý kotouč žlutých a narudlých par.
"Víc přiblížit nemůžeš?" zeptal se Pavel.
"Ne. Je příliš daleko."

"Nevadí. I tak je jisté, že to je Venuše, planeta mnohonásobně větší než Vela, které je svou přírodou také dosti podobná. Jsou tam sice lidé, ale teprve v počátku vývoje, a obludná zvířata, která by mohla podat pracku vašim krtonožkám. Krátce: Není to shluk plynů, je to planeta. To zamlžení jsou oblaka par a mraků. Tam čerpá Žlutý přízrak svou elektrickou sílu. Zničíte-li jeho zdroj, ochromíte Žlutý přízrak, který pak nevyhnutelně skončí jako meteor ve žhavém slunečním jícnu. Můžete vyslat své stroje tak daleko?"
"Mnohem dál," odpověděl Lomikar hrdě. "Například Hara je nyní zde," ukazoval bod mezi Jupiterem a Marsem, nedaleko dráhy Halleyovy komety, "kdežto Vela je v tomto místě," označil zcela na protější straně od Slunce poblíž dráhy Enckovy komety.
"Pak je vyhráno! Ale upozorňuji, že oblaka jsou nízko nad povrchem planety. Mohou se vaše stroje přiblížit?"
"Zajisté. Ale jak najdeme tu studni? Nerad bych obeplouval celou planetu. Pravíš, že jsou tam lidé a Venuše je veliká. Stroj by vzbudil velký rozruch a mohlo by dlouho trvat, než bychom studni nalezli."
"Lidí se nemusíme bát. Jsou zaostalí, polozvířata. Ale Žlutý přízrak má na Venuši dokonalé výzvědné stanice, které mu podávají nejen zprávy, ale i snímky. Mohlo by se stát, že by Žluté těleso bylo přivoláno a váš stroj napaden dřív, než by se v hustých mracích mohl připravit k obraně."
"Mohu vyslat více letounů, které by střežily okolí ve vesmíru nad oblaky."
"To by byla sice výhoda, ale nikoliv záruka úplné bezpečnosti. Žlutý přízrak má velmi důmyslné zbraně, jaké vy postrádáte. Například roje drobných, zvonovitých letounů, z nichž vypouští vzdušná torpéda, magnetické náboje, které si mimovolně přitahují cíl. Celý déšť by se jich snesl na vaše stroje, které by se neubránily jejich ničivému účinku. Jsou plněny podobnou leptavou látkou, jaká zničila náš letoun. Ale ta vzdušná torpéda jsou důmyslnější, poněvadž mohou být vypuštěna i na druhé polokouli planety, kde by vaše stroje neviděly nepřítele a torpéda by spolehlivě našla svůj cíl. Ne-li všecky, určitě některý z vašich strojů by padl."
"Válka vyžaduje oběti," řekl Lomikar suše.
"Ale je moudré se jim vyhnout," namítl Žoli.
"Jak?"
"Navrhuji," ozval se Arne po chvilce ticha, "abyste přibrali k poradě Vlast."
"Čím nám může pomoci?" usmál se trpce Lomikar.
"Radou. Je přece s vámi spřátelena."
"Hm, budiž."
Jakmile se na televizní plotně objevila Agirova tvář, předešel Arne Lomikara výzvou:
"Agire, zavolej Nema!"
Zakrátko usmíval se na ně kmetův obličej.
"Dědečku," začal Arne, "Žlutý přízrak zničil další planetoidu v pásmu mezi Marsem a Jupiterem nedaleko dráhy Halleyovy komety."
"Blízko vás?"
"Naopak, velmi daleko, totiž ve směru, kde se Halleyova kometa vrací od Slunce, tedy od nás na opačné straně koloběhů vnitřních planet. Jsme na planetoidě Vele a její vládce Lomikar chce na můj popud vyslat letouny na Venuši, aby tam zničily elektrický zdroj a výzvědná zařízení, tak bude přízrak omezen alespoň v řádění v oblastech vnitřních planet a pásmu až k Jupiteru. Jak víš, poznali jsme dobře zařízení elektrické studny na Venuši a také ďábelské zbraně Žlutého přízraku. Krátce, výprava letounů Vely je velmi nebezpečná a střetnutí se Žlutým přízrakem skoro jisté, neboť určitě poletí na Venuši, aby načerpal elektřinu. Poněvadž piráti proletí drahou vnějších planet, doufám, že bys mohl zasáhnout svými umělými slunci."
"Nemohu."
"Proč?"
"Má umělá slunce účinkují jen po okraj zemské přitažlivosti a televizní přístroje jen při vzájemném spojení. Nyní například s vámi mohu hovořit jen prostřednictvím Agira."
"Pak... ovšem... nezbude, než aby samy..."
"Kdo?"
"Letouny z Vely. A ty budou mít nesmírně těžký úkol hledat na Venuši, pod stálým příkrovem hustých mraků, v nichž valná část planety bude zahalena... nevyznají se tam... nemohou si učinit představu o velikosti planety..."
"A vy?" třeskla Nemova otázka jako výstřel. Jak se změnila vlídná kmetová tvář!
Z jejích zkamenělých rysů, z očí, z nichž jako by žhavé šípy bodaly do Arnovy duše, z pevně sevřených rtů křičely výtky: Což jsem se ve vás zklamal? Zbaběle se chcete vyhnout povinnosti, přátelské službě? Pro trochu nebezpečí?
"Povedeme výpravu," vyrazil Arne. A byla to Nemova duše, která mu do úst vkládala další slova: "Poletíme sami s Astrou, která nám byla tak velkomyslně darována náhradou za ztraceného Aeronautila! Splatíme svůj dluh Vele a odplatíme pirátu za příkoří a útrapy! Osvobodíme vesmír od démona a všecky světy i svou domovinu z nebezpečí zkázy! Odmítáme každou pomoc, Lomikare! Sami provedeme čistku, s Astrou."
"Tak je to správné, děti," splynulo z kmetových úst. "Křtím vaši Astru novým jménem, které, pevně věřím, si lépe zasloužíte než mrtvá kometa, bledě zářící na vaší obloze: METLA NEBES! Bůh vás provázej!"
Za chvíli Metla nebes odstartovala.

Kapitola jedenáctá
LETÍME K SLUNCI

Celou posádku nyní tvořila jen naše trojice a Žoli, jenž se ujal funkce kapitána. Do této funkce ještě pilně zaučoval

Arna, aby se mohli v řízení střídat. Řízení bylo celkem jednoduché, v mnohém snadnější než v Aeronautilu, takže Arne mohl už za několik hodin Žoliho plně zastoupit.
Když poprvé usedl do křesla v řídicí kabině, obklopen roji hvězd, asteroid a planet, spatřil, že plocha pultu před ním skýtá týž plastický obraz vesmírné mapy jako v Lomikarově pracovně. Viděl tutéž dráhu vnějších planet, které - či je to klam? - jako by se zvolna pohybovaly. Ano, nemýlí se: průsečík dráhy Erósu a Marsu se zpolehounka blíží k okraji desky a kruhy obou drah se rozšiřují.
"Obraz je spojen s měřičem rychlosti," řekl Žoli, který stál na stupních vedle něho.
"Letíme tedy přímo k Venuši?"
"Ovšem."
"Jak ale může Metla znát směr?"
"Jsme řízeni Lomikarem, kterému jsi Venuši označil."
"Jak daleko?"
"Až na hranice jejího vlivu."
"A potom?"
"To bude záležet na výsledku. Jistě však může být stroj z Vely ovládán mnohem dále. Viděls přece spojení s Harou, která byla na opačné straně od Slunce. Do takové dálky ovšem Astra čili Metla nebe nestačí, Hara je mnohem silnější, ale vzdálenost Venuše nemůže přerušit spojeni s Velou, nepřerušíme-li je my sami. Je to celkem..." tlumočící přístroj opět nevnímal Žoliho číslice.
"Poslechni, kamaráde, tenhle počtářský rébus musíme rozluštit," řekl Arne rázně.
"Rád bych ti pomohl," usmál se Žoli.
Arne se zamyslil. Jak jen najít nitku, která by ho vyvedla z tohoto labyrintu? Počkat! Teď ho něco napadá: Podle teorie, a jak také dokazují kruhy a elipsy na této mapě, je ze všech známých planet dráha Venuše nejméně výstřední, skoro pravidelný kruh. Střední vzdálenost činí asi sto osm miliónů kilometrů od Slunce. Žoli je učený mužík. Jistě bude znát vzdálenosti.
"Pověz mi," kladl Arne otázku, "jak daleko je Venuše od Slunce?"
"Přesně?"
"Což je to možné přesně zjistit?"
"Snadno. Stiskni ten knoflík v pravém rohu!"
Arne poslechl. Z čela stolu se vynořil kolmý sloupek se spirálou světélkujících značek a svinutým kabelem zakončeným kovovým hrotem; současně se shrnul průhledný kryt na stole a pod ním se obnažilo jemné ústrojí mapy. Žoli podával Arnovi kabel. "Přilož hrot k dráze Venuše! Opatrně, abys ho neporušil. Jsou to velmi jemné vlásky, jen se dotknout. Správně. Pohleď na sloupec, jak se ta spirála vlní! Hotovo. Venuše je nyní přesně..."
"Jakže to bylo? Vyslov to hezky pomalu!"
Marnost nad marnost! Žoliho odpověď nebyla srozumitelná. Ale proč si nad tím láme hlavu? Nezáleží přece na výslovnosti, jako spíš na značkách, neboť to jsou zřejmě číslice. Ale značky mají stejně záhadné tvary klínového písma. Kolik je jich v pořadí? Devět. Zajímavé! To by odpovídalo obvyklé číselné řadě. A prvá značka tvoří - kolmou přímku dole se stříškou, pak je mřížka, za ní cosi podobného Y a pak šest mřížek.
"Dej pozor, Žoli! Tohle," ukázal na prvou značku, "znamená..." Arne vztyčil prst.
"Ano."
"Toto," ukázal na vedlejší mřížku, "je nic?" mávl rukou.
"Nic."
"A kolik je toto Y?"
Žoli zvedl dva prsty.
"Tak už jsem doma, kamaráde!" plácl Arne Žoliho po rameni. "Sto dva milióny kilometrů! Vždyť vy máte s námi zhruba stejnou délkovou míru, jenže vaší hatmatilce není možné rozumět. Ale to je jedno. Jen když je míra stejná. Ostatních osm značek mě ještě naučíš. Ale teď mi řekni, kde právě jsme?"
"Prolétli jsme drahou Vlasti," ukazoval Žoli na hranu kruhu, který právě splynul s okrajem stolní desky.
"Jak máme daleko k Venuši?"
Žoliho zkouška zjistila číslici 180 miliónů kilometrů.
"Jak rychle letíme?"
"Stiskni knoflík na temeni sloupce."
"Což zároveň měří rychlost?"
"Ano."
Výsledek, k němuž si musil Arne vzít na pomoc logaritmické pravítko, ho ohromil. O takové rychlosti se jejich Aeronautilu ani nezdálo.
"Arne, pozor na vesmír! Nařídím Petru i Pavlovi, aby střežili bděle televizní obrazovky. Já sám převezmu hlídku u hlavního děla. Musíme být nejvýš opatrní. Sebemenší opominutí by nám mohlo být osudné. Pozor na signály, které tě včas samočinně upozorní, ale příliš na ně nespoléhej! Domnívám se, že Žluté těleso může signály do jisté míry mařit. Bude-li něco podezřelého, zapoj poplach! Já už další zařídím."
A tak Arne poprvé osaměl v ústřední řídicí kabině.
Mezi hvězdami mdle zářila kometa, protahující svůj mlhovitý chvost k Slunci, a před ní v hlubině se jako veliký démant třpytila Venuše, jejíž objem za těch několik hodin, které uplynuly od startu Metly, zřejmě vzrostl.
Vpravo rubínově svítil Mars a na opačné straně vysoko nahoře duhově opalizovala kulička velikosti vlašského ořechu s mdlou tečkou v těsné blízkosti - Země, toužebný konečný cíl jejich úžasného bloudění.

Vrátí se tam? Letí sice k ní, jsou tedy už na zpáteční cestě, jenže dělají odbočku. Letí k Venuši, která je dole jako v propasti, a Země je nahoře. Proletí drahou své domovské planety, víc než o padesát miliónů kilometrů blíž k Slunci. A k tomu letí stranou, neboť Venuše je od Země značně vlevo.
Hrom do těch pirátů! Však si zchladí žáhu! Rozdrtí jim jejich studni a všecka zařízení nadranc! A setkají-li se s nimi, pak žádné ohledy!
Copak je to tamhle? Kometa je přece daleko, a určitě ví, že ještě před chvíli nebylo ani stopy po jejím satelitu, který na svém oběhu zmizel za hlavicí a musel by se pak opět vynořit z jejího chvostu. Teď se naopak objevil před spektrem komety jakýsi světlý bod, vlastně čárka.
Oddělila se snad nějaká částka z hlavice? Nebo je to dosud výboj, elektrická protuberance, způsobená jeho paprsky, které se z této dálky jeví jako světelný výtrysk? Sotva, poněvadž by tato protuberance byla nejzářivější v kořeni, kdežto tato čárka je od hlavice oddělena. A vzdaluje se od komety. Zvolna sice, ale znatelně.
Poplach? Ne. Žlutý přízrak to rozhodně není. Nebylo by jej vidět v té dálce pouhým okem, leskne se žlutě, je kulatý a ježatý, kdežto tento jev má týž fosforový svit jako kometa a je podlouhlý.
Vždyť zde má také pomocnou televizní desku, která mu detail přiblíží. Přes obrazovku letěly hvězdy jako roj světlušek, až se objevil mlhovitý pruh a konečně hlavice komety... ještě kousek... zde je!
Světlá čárka. Stát! Nyní vyladit - blíž... ještě... Co je to? Elipsa. Nyní se na obou koncích zahrocuje. Sinavě zářící čočka. Blíž už to nejde. Ale přece se objekt zvětšuje. Těleso se k nim blíží.
Vtom zablesklo nad stolem červené světlo a ozval se ostrý tón.
Sígnál! Arne stiskl poplachovou páčku a volal do mikrofonu: "Záhadné těleso se blíží od hlavice komety!"
V tom okamžiku jeho televizní deska ztemněla, ale ihned se zase prozářila.
"Přepojil jsem," slyšel Žoliho. "Teď uvidíš týž obraz jako já, jenže zdrobnělý."
V osvětleném rámci se rychle jasnil čočkovitý obraz, jasně se kreslil torpédovitý tvar s podrobnostmi.
"Vzducholoď!" slyšel Žoliho užaslý výkřik.
"Nesmírný obr! Ale nemíří k nám. Vzdaluje se od komety a letí naopak směrem od Slunce. Je po délce žíhaná rýhami, které vyzařují namodralý svit. Kam směřuje, Arne? Podívej se na vesmír!"
"Zdá se, že k Jupiteru. Je připraveno dělo?"
"Ano, ale nemohu se odhodlat k palbě, dokud nejsem přesvědčen..."
"Signály, Žoli!"
"Jaké signály?"
"Nesrozumitelné."
"Přepoj televizi!]á budu pozorovat odtud."
Arnův televizní přístroj přerušil činnost, ale z reproduktoru zněl houkavý hlas:
"Odkud stroj?" tlumočil Arnův přístroj otázku.
"Svaz planetoid," napadla ho odpověd.
"Okružní oblast?"
"Jsme v ní."
"Nepřesahuje dráhu komety?"
"Ne."
Chvíli bylo slyšet tichý hovor několika hlasů. Pak se opět ozvalo v reproduktoru klidné slovo:
"V pořádku," a spojení bylo přerušeno. Arne přepojil na Žoliho.
"Slyšels?" tázal se.
"Ano."
"Jak si to vysvětlit?"
"Nevím. Určitě však nemají nic společného se Žlutým přízrakem. Odkud asi jsou?"
"Jak myslíš, že je veliká ta vzducholoď?"
"Těžko odhadnout. Ale podle poměrů, jak se tělesa jeví na této desce, je její délka ohromná. Soudím, že se vyrovná průměru Vely."
"Pak by jen Jupiter mohl vyrobit tak obrovský stroj. A také k němu míří. Co asi dělali v tomto pásmu?"
"Je to jejich oblast jako naše. A z jejich otázek, bylo to sice jen několik slov, ale stačí, usuzuji, že nejsou našimi nepřáteli, spíše naopak."
"Což jestli stíhali také Žlutý přízrak?"
"Není to vyloučeno. Možná že nás dokonce předešli."

Několik dalších dnů uplynulo bez příhody. Blížili se k Venuši, která jim letěla vstříc. Oslnivě svítící koule se měnila v ohnivý kotouč, který rostl a opalizoval.
Posádka Metly nebes žila nyní v horečné strážní činnosti, každým okamžikem připravena na osudné střetnutí. Avšak po nepříteli nebylo ani známky.
Vypadalo to, jako by se řítili do moře kypícího mléka, jehož zpěněný povrch se zmítal a vířil v divokém varu.
Bylo třeba brzdit.
Stále volněji se letoun blížil k nekonečnému, divoce rozvířenému moři mraků, které se z kulovitého tvaru měnilo v nesmírný plochý kotouč.
"Podívejte, jak ty mraky víří," divil se Petr. "Za svého pohytu na Venuši jsme nezažili prudší vítr, a nyní jako by tam zuřil orkán."
"A pohleďte," upozorňoval Pavel, "to opalizující světlo, které proráží mraky zespod!"

Skutečně, byly to nevídané jevy, jež nemohly být vyvolány vnějším účinkem slunečního světla, to pronikalo do hloubky a jen povrch mraků bíle ozařovalo, kdežto odkudsi z hloubi, hned zase jinde probleskávaly prudké fialové zákmity a rudé výšlehy.
"Pozorujete ty úkazy?" slyšeli v reproduktoru z řídicí kabiny Arnovu otázku.
"Ovšem. Na Venuši musí zuřit vichřice a bouře," mínil Petr.
"Myslím, že se mýlíš," odpíral Arne. "Víření mraků nemusí mít vždycky podklad v proudění vzduchu. Je přece známé, že mraky se nejdivočeji honí před bouří, kdy se nabíjejí elektřinou. Každý mrak načerpává ze země buď kladnou nebo zápornou elektřinu a tyto shluky se pak vzájemně přitahují nebo odpuzují, čímž nastává mísení. Vítr působí spíše náhlé místní ochlazení ve vrstvách atmosféry."
"A ty záblesky a výšlehy?"
"Ty právě jsou záhadné," ozval se Pavel. "Nemyslím, že by to byly blesky, poněvadž tvoří podivné uzly, jakási ohniska, která si zachovávají poměrně úzký obvod. A hleďte, tvoří se jen v malém okruhu, který se teď od nás vzdaluje, jako by před námi ubíhal."
"Ubíháme my," slyšeli Arna. "Překonávám přitažlivost Venuše a řídím letoun nad obvodem v opačném směru rotace, poněvadž chci planetu obletět. Doufám, že se mezi mraky vyskytne nějaká trhlina, prostor, který nám odhalí povrch a umožní, abychom se snesli níž a přistáli bez nebezpečí, že narazíme na horské temeno. Máme s Pavlem zkušenost, že vrcholy hor na Venuši skoro splývají s mraky, a proto musíme být opatrní."
"Konáme tedy cestu kolem Venuše. Jak dlouho bude trvat, než ji obletíme?" zeptal se Žoli.
"Podle rychlosti, jak jsem ji upravil, a obvodu, který je o málo menší než Země, asi deset hodin."
"Stačí, aby si dva z nás řádně odpočinuli," řekl Žoli. "Řada je na Petrovi a na tobě, Arne. Vystřídám tě, a Pavel stačí na strážní službu. Kdyby se vyskytlo něco podezřelého, vzbudíme vás."
Arne i Petr rádi souhlasili.
Hodiny mílely bez příhody. Očekávání, že se objeví známka po Žlutém přízraku, zklamalo.
Konečně hlásil Pavel blížící se okruh rudých záblesků a Žoli přivolal oba spáče.
Po chvilce stanul letoun nad okrouhlou průrvou mračen, seskupených v hustou hráz nad hlubinou. Pohled do ní jim zatajil dech.
Na velké televizní ploše jasně viděli známé okrově žluté území; zřetelně poznali úpatí horského pásma, kterým Arne a Pavel prošli od rokle troglodytů, vpravo odtud močál s džunglemi. Nebylo pochyby, že jsou nad...elektrickou studní. Ale ta nebyla k poznání.
Až na úzký lem žluté plochy zmizel rozsáhlý jícen studně i s paprskovitě se rozbíhajícími budovami pod ohromným příkrovem, který by se mohl snad vhodně přirovnat ke střepu nebo spíše části obrovské kaštanové slupky s olámanými a zkroucenými ostny. Z okrajů šlehaly do výše rudé sloupy elektrických výbojů, které pozvolna sžíraly skořápkovitý střep, takže se rozpadával a měnil v prameny žhavé hmoty, roztékající se po žluté ploše jako žhavá láva, valící se přes zbytky budov.
Usměrňovač přiblížil televizní obraz ještě víc, takže zřetelně poznali - povrch Žlutého přízraku, který se zde rozplýval v žáru elektrických výbojů. Jako na výhni se pahýly věží prohýbaly a nakláněly a sklovitý obal se roztékal.
Pojednou se prolomilo oblé temeno a celý střed se zřítil do bezedného jícnu studně. V příštím okamžiku se televizní plocha vyplnila fialovým bleskem a naše trojice byla mocnou silou sražena na ochoz.
Než se vzchopili, slyšeli Žoliho v reproduktoru: "Byli jsme strašnou silou vymrštěni vzhůru!"
A současně se změnil obraz na televizní ploše, kde se rychle zmenšoval ohnivý kruh, až se spojil v bod, žhavě zářící z bílého podkladu, který několik vteřin vyplňoval celou televizní plochu, pozvolna houstl do středu. Postupně se zřetelněji kreslila koule, zpočátku jako z mléčného skla, pozvolna se zmenšovala, stříbrný svit sílil a měnil se v duhovou záři.
Arne vběhl do řídicí kabiny.
"Co je, Žoli?"
"Letíme od Venuše v pravém smyslu slova rychlostí blesku, vymrštěni elektrickým výbojem z kráteru."
"Neutrpěl letoun nějakou poruchu?"
"Doufám, že ne. Všecky přístroje účinkují. Ale nesmíme této síle klást odpor."
"Také není třeba. S Venuší jsme hotovi."
"Proč?"
"Viděls přece."
"Tato destička je příliš malá, obraz byl tak zdrobnělý, že jsem nemohl..."
"Ach, ano, neviděls studni dřív, neznáš její původní vzhled a tvary. Byl to dříve nesmírně hluboký umělý kráter, obehnaný mohutnými stavbami s rozbíhajícími se rameny, asi jako Lomikarovo ústředí na Vele. Cos viděl nyní, byly jen trosky všeho a zejména Žlutého tělesa."
"Je zničeno?"
"Ano, a s ním celá studně."
"Jak se to stalo?"
"Domnívám se, že zásluhou oné záhadné vzducholodi, která nás předešla. Napadla Žluté těleso, právě když čerpalo novou, sílu, vrak dopadl na studni a výboje dokonaly dílo."
"Nuže, ohlásím Lomikarovi, že náš svaz je zbaven ničitele."
"Ano, Žoli, ale dřív musíme zabezpečit našemu letounu další pouť. Jak jsme daleko od Venuše?"
Žoli chvilku sledoval měřící sloupec.
"Rychlost našeho letu se sice zmírnila, ale přesto se už blížíme k okraji jejího vlivu," řekl výsledek pozorování.

"Musíme tedy vyčkat, až se dostaneme z moci Venuše, a pak se pokusím o spojení s Nemem."
"A což, Arne, abych to zatím sám oznámil Lomikarovi? Mohl bych volat z ústřední strojovny. Lomikar je pochopitelně v obavách o náš osud a zpráva ho velmi potěší. Kromě toho všecky jeho stroje, které jsou dosud zaměstnány stíháním Žlutého tělesa, budou ihned uvolněny k organizační práci svazu. Každá chvilka je drahá."
"Budiž, Žoli, převezmu řízení letounu. Beztak bys spojení s Nemem sotva dosáhl," rozhodl se Arne.
A zatímco Žoli za účasti Petra a Pavla se snažili o spojení s Lomikarem, Arne se připravoval na spojení s Nemem. Byl si jist, že se mu to podaří. Až se letoun dostane mimo vliv Venuše, bude samozřejmě v oblasti zemské dráhy, kde Nemovy přístroje působí dosti silně.
Věru, mají už dost té toulky v nekonečném labyrintu! Venuše nyní zářila jako veliká hvězda, největší po Slunci, jehož veliký kotouč oslnivě planul na protilehlé straně.
Protilehlá strana? Hm. Pak je tedy Metla mezi Venuší a Sluncem. Metla. Metla nebes. Tak pokřtil tento letoun Nemo v předpokladu, že smete zločinného ničitele malých světů. A zatím je o tuto zásluhu připravil někdo jiný. Prozatím si nezaslouží tohoto názvu.
A kdo ví, netoulá-li se ve vesmíru víc Žlutých přízraků a také více "metel". Promluví o tom s Nemem a vrátí se k Astře. Je to hezčí jméno.
Ale ta Venuše? Značně se zmenšila za tu chvilku. Teď už musí být z jejího vlivu. Ale kde je Země? Měla by být někde za Venuší. Země přece není o mnoho větší než Venuše a je o dobrých padesát miliónů kilometrů dále od Slunce.
Jsou tedy skutečně mezi Venuší a Sluncem! Tato otázka v něm vyvolala zvláštní napětí. Kam tedy letí? Musel si položit tuto znepokojivou otázku. Kdo je vymrštil? Výboj živelné síly statické elektřiny Venuše. Možná že to byl výbuch, který rázem změnil všecek život na Venuši v hrob?
Znova a znova se mu vnucovala otázka: Proč došlo na Venuši k výbuchu?
Až ho napadlo vysvětlení. Nevyvolalo výbuch samo Slunce? Letoun je nyní mezi Venuší a Sluncem. Slunce je zdrojem elektrické moci ve vesmíru.
Arne stiskl knoflík a vyjeveně hleděl na plastickou mapu nebeských těles, která potvrdila jeho domněnku: Zvětšené Slunce bylo pošinuto k okraji, za ním zmizela Venuše a kolem Slunce se zračila jen jediná dráha malé planety, která se pozvolna blížila.
Letí opačným směrem! Letí k Slunci! Jsou v moci jeho přitažlivosti!
Proto ta úžasná rychlost.
Stejně jako myriády meteorů vřítí se také oni do žhavého slunečního jícnu.
Jaká je to planeta před nimi?
Merkur. Nejmenší známá planeta, nejbližší k Slunci. Střední vzdálenost Merkuru od Slunce činí osmapadesát miliónů kilometrů, tedy asi třetinu vzdálenosti Země. Praží-li sluneční paprsky na jednu polokouli nepřetržitě čtyřiačtyřicet dní a z takové blízkosti - poušť a výheň. A na odvrácené polokouli ledový hrob.
Vtom už přiběhl Žoli:
"Nemohu dosáhnout spojení!" volal.
"Pojď sem," pobídl ho Arne. "Co tomu říkáš?" ukázal na mapu.
Žolimu stačil jediný pohled a úzkost mu sevřela hrdlo.
"Letoun má vady," řekl Arne tvrdě. "Televizní zařízení je ve vedlejší místnosti, odděleno od řídicí kabiny. Ztrácí se proto mnoho času. Převezmi řízení! Pokusím se o spojení s Nemem."
"Zdá se, že jsme zase v kaši!" volal mu Petr v ústřední hale vstříc.
Obava se potvrdila. Snaha o spojení byla marná.
"Co se vlastně děje? Mluv, člověče!"
"Letíme ke Slunci!"
"Od Venuše? Jak je to možné?"
"Žoli už obrátil?" zeptal se Pavel.
"Nevím, podaří-li se mu..."
Odpověď Žoliho je zmrazila:
"Nedá se nic dělat. Nemohu ničím tu hroznou sílu zdolat."
"Myslíš, že...?"
"Náš stav je povážlivý od okamžiku, kdy jsme byli vymrštěni. Zavolej Arna! Musíme si promluvit."
A když Arne vstoupil, Žoli pokračoval: "Podle měřiče rychlosti letíme nyní už normálně, jenže není možné využít odporu a odbočit, vykolejit nebo dokonce letět zpátky. Jsme totiž v oblasti, kde kromě velmi zesíleného vlivu Slunce působí ještě..."
"Merkur!" vpadl Pavel.
"Souhlasím, jmenuje-li se tak planeta, která obíhá nejblíž kolem Slunce," přikývl Žoli.
"Letíme tedy nevyhnutelně na Merkur?"
"Ano."
"Přitažlivost nelze zdolat?"
"Ne."
"A jak bude s přistáním? Budeme moci brzdit a udržet letoun nad povrchem?"
"Na tuto otázku nemohu v této chvíli odpovědět. Elektrický potenciál planety, která krouží tak blízko Slunce, je pro naše stroje neznámým živlem. Proto je otázka, jak budou vnímat elektřinu Merkuru, budou-li dosti zdatné a silné, aby ji ovládly."
"A nebudou-li?"

"Pak by byl ovšem..."
"Konec."
"Ano. Ale musíme... musíme doufat. Znal bych řešení, ale způsob je velmi nebezpečný. Sázka na jedinou možnost."
"Mluv, Žoli," pobídl ho Arne netrpělivě.
"Pojď, Arne! Pavel s Petrem zatím dohlédnou na řízení."
Žoli ho uvedl do společné komnaty, kde otevřel výklenek ve stěně, z něhož vyňal dva úbory podobné skafandrům.
"Musíme obléci izolaci, protože půjdeme do kondenzátoru."
Vešli do ústřední strojovny, kde se mdle otáčela turbina.
"Mé dohady jsou správné," zachmuřil se Žoli. "Turbina pozbyla zdroj elektřiny z vesmíru a čerpá z akumulátorů, na které automaticky přepojila. Tento zdroj dlouho nevydrží a pak... Arne, náš stav je horší, než jsem se obával. Jsme... ztraceni! Snad ani neletíme na Merkur, nýbrž přímo do Slunce."
"Kde je zařízení, které turbinu samočinně přepnulo na akumulátory?"
Žoli ukázal na maličký výstupek nacházející se na okraji turbiny.
"Co je tohle?"
"Pojistka."
"Ovšem, pojistka. Jenže spálená!"
"Zajisté. Při výbuchu na Venuši."
"Možná. Spálit pojistku může jen vyšší napětí. A je samozřejmé, že v blízkosti Slunce je elektrické napětí veliké. Považuji za jisté, že naše stroje nesnesou takovou sílu. Bude třeba zhotovit transformátor. Jak vím, má Astra dostatečnou zásobu potřebných hmot. Práce pro Petra."
"Jen bude-li včas hotova."
"Musí být! Všichni pomůžeme. A teď se podíváme na kondenzátor."
Arna zamrazilo, když zjistil, že velký hustič je bez proudu. Podle toho čerpala turbina již jen z akumulátorů, které vystačí, jak Žoli odhadl, nejvýš na dva dny. Ke zhotovení transformátoru potřebují však nejméně o den víc. To znamená, že Astra bude den bezmocným tělesem, mrtvým meteorem, který jako milióny jiných poletí do žhavého slunečního jícnu.
Každá další minuta znamená pro ně otázku života nebo smrti. Ihned se dali do práce.
Řízení, vlastně jen hlídku, svěřili Pavlovi, poněvadž by jejich technické práci nijak neprospěl.
Ubohý Pavel! Jeho druhové, pracující v dílně a ve skladišti, byli aspoň ušetřeni hrůzy z rojů meteorů, které se stále hustěji řítily jako balvany, některé jako divoké skály míjely letoun, jiné jej stíhaly a předstihovaly.
Děsné závody mrtvých těles do bezedného, žhavého hrobu. Na odpočinek nebylo ani pomyšlení. Všichni měli společné heslo: Vydržet!
A jaký také odpočinek, když závodí se smrtí?
Třetí den potvrdil Žoliho předpověď: turbina znehybněla. Od této chvíle vstoupila do letounu - smrt, neviditelná, ale rychle uplatňující svůj majestát. Posádka Astry pozbyla tělesné váhy, jak tomu bylo v neutrálním pásmu mezi Měsícem a Zemí, avšak nyní jim nebylo do smíchu, naopak zavalila je hrůza a děs při pomyšlení na příčinu. Letoun uvázl ochromen v bezednu, z něhož se nikdy nedostanou.
Opravdu uvázl? Neřítí se dále do Slunce s těmi nespočetnými meteory, které nyní kolem nich zdánlivě také znehybněly? Nejistota je vždy trýznivější než nejhorší skutečnost, kdy člověk vidí aspoň ukončení svých muk.
Všecky měřicí přístroje zmrtvěly. Každý intenzívnější pohyb končil v přemetu, museli se učit koordinovat své pohyby.
Stavba transformátoru byla velmi ztížená. Ale nevzdali se. Naštěstí pokročila práce tak daleko, že chyběla jen montáž.
Avšak přišla další potíž. S nečinností přístrojů ustalo topení a přes důkladné několikeré obaly a stěny, které oddělovaly vnitřek letounu od nekonečného bezedna, teplota rychle klesala. A druhá, snad ještě horší příšera vztahovala své spáry, svírala hrdlo a hruď nedostatek vzduchu.
Tedy smrt zadušením nebo mrazem. Která přijde dřív? Letí k Slunci?
Sotva, to by už cítili jeho žár. Není možné se orientovat. Televize i obzor v řídicí kabině jsou v nečinnosti a v temnu.
Transformátor je hotov, ale co bude platný?
Všech se zmocnila lhostejnost. Všecko je nyní marné.
"Nenaříkej, Petře!" křičel Arne. "Pomoz zapojit aspoň protější kabely! Hotovo?"
"Ano."
"Posuneš tuto kliku na prvý bod, až zavolám. Vyměním nahoře pojistku. - Teď! - Nic?"
"Nic."
"Další bod!"
"Nic."
"O dva víc! - Aha! Slyšíš? Turbina běží! Zavolej Pavla! Co se tak vlečeš?"
"Sám nevím. Zdá se mi, jako bych měl na nohou cent."
"Tíže se nám vrátila. Žoli, rychle do řídicí kabiny! Snad už zase bude možné pozorovat... Petr s Pavlem k televizi! Já zůstanu ještě na chvíli zde, kdyby bylo třeba opravy."
Astra oživla v nejvyšší čas, neboť sotva Žoli vkročil do kabiny, vyjekl hrůzou: Celou jednu stranu obzoru zabíral žhavý kotouč, přes který se temně táhla fialová pásma, závoje mraků či snad kouře nebo plynů... a hluboko pod nimi nepravidelné, pestré plochy.

Kapitola dvanáctá
TLAMA SKUTEČNÉHO PEKLA

Astra hladce utkvěla ve výši několika metrů nad uhlově černým obrovským mnohostěnem, který se jako oblý kopec zvedal nad hladkou a sklovitě lesklou rovinou, rozkládající se do šíře několika set metrů kolem, za níž následovaly v tmavších i světlejších odstínech nepravidelné zelené, modré, žluté a šedé plochy.
Zkouška ovzduší ukázala příznivý výsledek, ale teplota byla vysoká, ačkoliv Slunce stálo nízko nad obzorem. Proto se rozhodli, že odloží výstup, až jak se ukáže teplota při postupu Slunce, jehož zarudlý kotouč měl trojnásobný průměr, než jaký se jeví ze Země.
Zatím si odpočinou a vyspí se. Mají toho zapotřebí.
Když procitli, stálo Slunce na tomtéž místě a zalévalo kraj stále stejně růžovým světlem. Ani vedro se příliš nezměnilo.
"Zdá se, že teorie pozemských hvězdářů o délce dne na Merkuru je správná," řekl Pavel. "A mimoto máme štěstí, že jsme se sem dostali buď na jaře nebo na podzim."
"Jak to můžeš vědět?" ohrnul Petr rty.
"Lehká odpověď," usmál se Pavel. "Merkur oběhne kolem Slunce za osmaosmdesát dní a za tutéž dobu se otočí kolem své osy. Trvá tedy den na Merkuru čtyřiačtyřicet pozemských dní, čili polovičku. A noc také. Samozřejmě, že je přiměřeně rozděleno čtvero ročních počasí, každé na čtvrtinu doby celkového oběhu. Poněvadž je Slunce nyní nízko nad obzorem, je zde buď jaro nebo podzim. Máme tedy dobu poměrně příznivou k prohlídce planety."
"Pěkně příznivou," bručel Petr, "teploměr ukazuje jedenapadesát stupňů ve stínu."
"Oblékneme skafandry s chladicími vložkami."
Sestoupili do spodní části a odsunuli příklop. Okamžitě, k nim pronikla vlna horkého vzduchu, který už prvým vdechnutím vysušil nosní sliznice a bolestivě sevřel hrdlo. Arne ihned zase otvor přiklopil.
"Vzduch je nedýchatelný, sušší než na Sahaře. Musíme navléci masky."
Takto opatřeni sešplhali po lanovém žebříku na temeno kopce.
"Podivná hmota," mumlal Pavel, skloněn nad hladkou půdou pravidelných stěn.
"Podobá se kamennému uhlí. Nebo je to tuha?"
Avšak jeho zájem o nerostnou podstatu přerušil Arre otázkou:
"Jak se dostaneme dolů?"
A nikoliv bez příčiny, neboť hladké plochy se skláněly tak strmě, že sestup nebyl možný. Mohli sice dolů sjet jako po skluzavce, ale nedostali by se zpátky.
Arna napadlo, že vyryje paprsky aspoň příčné rýhy, které by sestup usnadnily. Ale sotva stiskl spoušť, vzplanula černá půda oslnivým nafialovělým plamenem, který zhasl, jakmile Arne přerušil proud.
"Uhlík!" zvolal Arne udiveně. "Celý kopec je utvořen z uhlíku, jakého se používá při elektrických obloukových lampách. To by byla zdlouhavá operace. Petře, vrať se do letounu a spusť lano, sesoukáme se po něm dolů."
Tak se dostali do údolí, kde byli překvapeni novým objevem silné vrstvy slídy, která se v kaskádách rozkládala kolem kopce. Přes všecky tyto podivnosti bylo zřejmé, že kopec i slídový podklad jsou přírodní výtvory. Jako po širokých stupních sestoupili po slídové vrstvě k smaragdově zelenému pásmu.
Naštěstí stanuli včas, upozorněni vlahým a vlhkým závanem: svůdná zelená spleť kryla zrádný povrch bezedného močálu. Tím směrem bylo naprosto nemožné pokračovat v cestě. A také nebyla naděje, že by mohli bažinu obejít. Musí se vrátit a pokusit se na opačné straně.
"Vlastně je zbytečné, abychom se plahočili," ozval se Žoli. "Můžeme si celou planetu prohlédnout pohodlně z letounu. Poletíme zvolna nad povrchem a na televizních obrazovkách nám poběží obrazy."
"Pak je to ale biograf, a ne cestování," zabručel Pavel.
"Souhlasím s Žoliho návrhem," řekl Petr.
"Já také," připojil se Arne. "Jak je vidět, je tu pouště bez lidí a snad vůbec bez živočišstva. Nebude to biograf, Pavle, spíš pohodlné a rychlé cestování, asi jako v aeroplánu. Spatříme-li něco zajímavého, budeme moci kdekoliv přistát."
"Co je to pod letounem?" vykřikl Petr.
"Skutečně, nějací obrovští ptáci. A jeden šplhá po žebříku."
"To není pták. Vidím zřetelně ruce a nohy... Ale má také křídla. Jaký je to tvor? Jen ať se nedostane do letounu!"
"Neboj se, Petře," uklidňoval ho Žoli, "vstup je uzavřen. Spíše se bojím, aby neporušili lanový žebřík."
"A lano," dodal Arne.
Běželi po stupních vzhůru. Arne doběhl k lanu prvý a bez otálení se soukal po kluzných plošinách, následován ostatními.
Konečně je viděli zcela zřetelně, a zachvátila je hrůza. Pod letounem stál hlouček netvorů, jaké dovede vykouzlit jen šílená fantazie. Představme si přes metr vysoký trup švába na silných klokaních nohou, nepoměrně širokou hruď, z které vyrostly dvě dlouhé svalnaté gorilí paže, zakončené lopatovitýma rukama se silnými, spárovitými prsty. Hruď se hmotou i tvarem podobala želvímu kruhýři, z něhož se vynořovala nejpodivnější součást tohoto obludného zjevu - lidská hlava, zdobená plavými, vlnitými kadeřemi, s bělostnou, narůžovělou pletí a tváři tak něžnou, že to bylo neuvěřitelné. Těla těchto tvorů neměla daleko k ďáblu, zvláště když upozorníme na mohutná blanitá křídla, na kterých se tvor visící na žebříku vznesl, zakroužil ve vzduchu a přistál na krok od Arna.
Naši přátelé byli ohromeni tak, že je ani nenapadlo použít zbraně. Arnovy paprsky by ale sotva stačily na obranu proti zástupu, který je rychle obklíčil.
Jejich tváře jeví sice jen údiv a radostné vzrušení, ale to není záruka přátelství. Dravec má vždycky radost, hledí-li na kořist, která mu nemůže uniknout.
Pojednou se z úst tvora, který stál před nimi, ozval jemný zvuk a jejich přístroje tlumočily otázku: "Děti Slunce?"
Jakže! Rázem z nich spadla všecka tíseň. Zahrají si opět na božstvo jako na Erósu.

"Kluci, nechte mě jednat," řekl Petr a předstoupil před náčelníka nestvůrné tlupy.
"Ano! My jsme děti Slunce," hovořil celým tělem jako na loutkovém divadle. "Jsme princové, synové slunečního krále, všemocného vládce světů. V našich rukou je všecka moc ohně i světla, život a smrt. Jediným pohybem této nepatrné končetiny," vztyčil ukazováček, "můžeme kterýkodiv svět rozdrtit na prach, sežehnout na popel. Ha, důkaz!" a než mu v tom Arne mohl zabránit, vytáhl mu z opasku pistoli, namířil před klokaní nohy vedoucího tlupy a stiskl spoušť. Z uhlíkové půdy vyšlehl fialový plamen.
"Neblázni!" vyrval mu Arne přístroj z ruky, zatímco náčelník s výkřikem zděšeně uskočil.
Avšak Petr byl v ráži: "Zde jste viděli malou ukázku naší vlády nad ohněm," koulel divoce očima. "Ale nebojte se, vy švábi s klokaníma nohama a lopatovitými prackami. My, královští synové všemocného Slunce jsme byli vysláni, abychom vyřídili vašemu vládci přátelský pozdrav."
Zástup se radostně rozvlnil a nestvůry pokročily blíž. Ale vtom Arne vykřikl:
"Stůjte! Nepřibližujte se! Z našich těl sálá žár! Sežehl by vás."
Vpravdě byla příčina jiná: Naopak, naši Pozemšťané měli po celém těle pocit mravenčení a z jejich skafandrů sršely fialové jiskry.
"Co je to, k čertu?" ošíval se Pavel.
"Ty bytosti jsou silně elektrické. Naštěstí nás alespoň poněkud chrání skafandry, jinak bychom se už svíjeli v křečích," vysvětlil Arne.
"Nyní se výboje zmírnily, poněvadž kruh kolem nás se rozestoupil. Musíme se nějak chytře dostat z jejich blízkosti. Žoli, vyšplhej se do letounu. Za tebou se vysouká Petr a pak ty, doktore. Já s nimi zatím promluvím."
"Milí přátelé," začal oklikou, "chtěli jsme splnit příkaz našeho otce, slunečního krále a vládce světů, vyřídit jeho přátelský pozdrav vašemu panovníku. Ale jak jste právě viděli, z našich těl začne sálat žár, jakmile se přiblížíte. Proto se musíme spokojit s tím, že pozdrav vyřídíte svému vládci sami."
"Ale vaše malé Slunce nežhne?" ukázal náčelník na letoun.
"Ne," odpověděl Arne.
"Pak byste s ním mohli navštívit naši říši."
"Rádi, uvedete-li nás."
"Vystupte do svého malého Slunce."
"Tak jsme to vyhráli," oddychl si spokojeně Arne, šplhaje za Pavlem.
"Jsem zvědav na tu jejich..." Pavlova slova zanikla v dunivém hukotu.
Oněměli úžasem a hleděli vyjeveně, jak se pod letounem odsunují černé plochy, otvor na temeni kopce se na všecky strany šíří a celý oblý útvar se mění v nesmírnou propast, kolem níž se tvoří pravidelná, kruhovitá černá hráz.
V malé chvíli zel pod nimi ohromný kotlovitý kráter, jehož obvod byl ještě mnohem větší než rozměr Astry.
Závrať je jímala při pohledu do hlubiny, nad kterou jako roj obrovských netopýrů kroužil hlouček pitvorných bytostí.
"Proboha, kluci," jektal Petr, "tam se nespustíme. Vždyť je to brána do pekla."
"Přestaň, komediante!" okřikl ho Arne.
"Vždyť on nehraje komedii," bručel Pavel, "myslí to docela vážně. Jen se podívej, jak se třese strachem. Abys věděl, spustíme se tam. Ať si tě čerti vezmou za živa!"
"Co myslíš?" obrátil se Arne na Žoliho.
"V letounu jsme bezpečni a nikdo nás nemůže přinutit, abychom vystoupili. Přístroje správně fungují a nemyslím, že by mohla nastat nějaká porucha. Ostatně, budeme všichni pozorně sledovat sestup. Ujmi se řízení, Arne, a já se postarám o případnou obranu."
"Nuže, vpřed!"
Astra se snášela do hlubiny jako do ohromné studně.
Po chvíli skončila černá uhlíková vrstva a stěny se leskly jako slída.
"Zabrzdi!" slyšel Arne Žoliho. "Brzdím."
"Ještě víc!"
"Páka už je na druhém bodu."
"Posuň na prvý. Správně: Ale opět se zvyšuje jiskření kolem turbiny. Je zde veliké napětí. Zastav!"
"Musím přepojit na záporný pól."
"Dobře, ale současně přesuň páku reostatu na nejvyšší bod, abychom vyrovnali odpor, jinak vzlétneme jako blesk. Opatrně, Arne! Dobře. Nyní stojíme. Úžasné napětí! Přepojili jsme téměř celou výkonnost turbiny na akumulátory, a přece zlomek její síly stačí k ovládnutí pohybu Astry. Pojď k nám, Arne. Jsme dobře zakotveni a zde si budeš moci s námi prohlédnout okolní stěny. Je tu mnoho zajímavého."
Na hlavní televizní ploše se jasně zračily ochozy s nespočetnými jícny, z nichž se valily proudy podobných bytostí, avšak přece odlišných, jak ukázala televize. Tito tvorové měli více lidskou podobu. Jejich křídla byla kratší, jen jakési blány, které spojovaly lidsky utvořené nohy od chodidel s pažemi, zakončenými normální rukou. Celkem budily dojem statného člověka, jemuž po zádech splývala pláštěnka. Těla těchto tvorů měla sinavě bledou pleť. Obličeje měly týž mírný dětský výraz a hluboko přes ramena se vlnily rusé, skoro bílé kadeře. Ale oči byly podivné: nachově červené, jako u bílých králíků - albínů.
"Leukopatie," našel Pavel odborný lékařský výraz, "vrozený nedostatek barviva kůže, vlasů i očních duhovek. Ti lidé zajisté žijí stále v podzemí, v temnu."
Vtom k nim pronikl ostrý tón. Jako zavytí sirény.
"Akumulátory jsou napojeny!" zvolal Žoli. "Musíme vypojit turbinu a pustit přebytečný proud na povrch Astry. Úžasné! Za svých mnohých a dlouhodobých cest vesmírem jsem poprvé přinucen k tomuto zákroku."

"Žoli, teď mne napadá..."
"Copak, Arne?"
"Je-li zde tak nesmírné zhuštění elektřiny, což abychom se pokusili zavolat?"
"Velu?"
"Nu, chtěl jsem říci Nema, ten je nám nyní blíž, ale pokusím se také o Velu. Jsme Lomikarovi dlužni zprávu."
Žoli už otáčel usměrňovačem, ale bezvýsledně.
"Jsme přece jen příliš daleko, řekl zklamaně. Pokus se o Nema."
"Musím do řídicí kabiny prostudovat mapu. Pavle, pojď se mnou! K výpočtu bude třeba tvých astronomických znalostí." Výsledek byl příznivý.
Zdokonalil-li Nemo své přístroje tak, že dosáhne spojení s Marsem i při jeho největší vzdálenosti od Země, která činí tři sta devadesát sedm miliónů kilometrů, mohou se dovolat, když letoun stojí v tak zhuštěném elektrickém živlu.
Arne přepojil televizi na hlavní vedení a otáčel usměrňovačem, zatímco Petr vyklepával na vysílací páčce známý signál.
"Stop!" vykřikl Arne. "Teď cosi píská. Tí-ti, tí-ti, tí-ti, tohle je jako... na mou duši, dálková fotografie. A hleďte, co se to kreslí na desce. K čertu... vždyť to jsem... to jsme my dva, Pavle. Koukej, kde jsme viděli ta křoviska... homolovitý kopec vzadu... nad ním prosvítá zpod mraků černá plocha..."
"Venuše!" zvolal Pavel. "Arne, copak se nepamatuješ? Naše první vycházka na Venuši, když Petr čmáral ty své plány."
"Už vím. Ta socha. Ale já jsem přece zničil naši fotografii."
"Tvé paprsky asi selhaly. Automat vysílá naši fotografii dál. Nu, ať se baví! Žluté těleso je rozbito i s piráty. Ale měli jsme tu zrádnou sochu rozbít taky."
"Ano, zapomněli jsme. Ale vlastně, snad je dobře, že jsme ji nezničili. Škodit nám už nemůže."
"Spíše prospět," ozval se Petr.
"Jakpak?" zašklebil se na něho Pavel.
"O tom si promluvíme, až dokončím své plány," odsekl Petr.
"Volej Nema, Petře!" poručil Arne.
"Musím odbočit a zesílit - už je zde!"
Nemův signál hřměl tak silně, že Arne strhl sluchátka z uší. A hned poté se na desce objevila Nemova tvář.
Kolem kmetových rtů zahrál úsměv.
"Jak vidím, všichni zdrávi. Splnili jste úkol?"
Arne stručně vylíčil setkání s tajemnou vzducholožd a zánik pirátů na Venuši. Nemova tvář zvážněla. Rychle se měnící rysy svědčily o přívalu naděje, ale také o obavách. Konečně řekl:
"Doufejme, že tajemná vzducholožd nemá dobyvačné úmysly. Na každý způsob však už neotálejte s návratem. Nelíbí se mi poměry mezi planetami. Bude třeba se připravit... Jste na Venuši?"
"Na Merkuru," odpověděl Arne.
"Zbloudili jste?"
"Nikoliv svou vinou. Zničení elektrické studně na Venuši způsobilo živelnou katastrofu, elektromagnetickou smršť, která nás vymrštila do sfér nezdolné sluneční moci, či lépe, jak jsme nyní poznali, do moci Merkuru, který vládne nesmírnou silou elektromagnetického živlu."
"Pak ale... jak se odpoutáte?"
"Neměj obav, dědečku. Žoli se dobře vyzná a dovede právě té síly jak náleží využít."
"Nuže, neotálejte."
"Chceme si jen prohlédnout říši zdejších obyvatel," ozval se Pavel.
"Uznávám váš vědecký zájem. Ale nevydávejte se zbytečně v nebezpečí. Nemohl bych vám pomoci. A opakuji, neotálejte s návratem. Mám vážné důvody. V posledních dnech hlásí hvěz-d-á-r-" slovo zmíralo, až zaniklo.
"Dědečku!" vykřikl Arne úzkostlivě.
"Klesáme!" zvolal Žoli a rychle zapojil vedení k turbině, která se pozvolna roztočila. Astra opět stanula.
Avšak jiskření turbiny se změnilo. Místo fialově kmitalo nyní modře. A ještě podivnější bylo, že stejně modře prosvítal Nemův zjev, s rysy zostřenými, ale sinalými...
"Dědečku!"
"Otče Nemo!"
Ale výkřiky hochů se odrážely od stěn. Reproduktor je nevnímal. A nyní se pohnuly Nemovy rty - němě, bezzvučně.
Poprvé viděli v kmetově tváři - úlek.
Arne přiskočil k vysílačce, ale páčka klapala hluše.
"Spojení je přerušeno," zajektal. "Ale jak je možné, že Nema vidíme? A on vidí nás! Televize účinkuje, jen radiofonické spojení je přerušeno. Nemo nás neslyší."
"Pozor, co volá?" vykřikl Petr.
Nemo zvedl ruku a podle jeho rtů vystihli slova:
",Klid! Porucha nebo změna proudu. Prohlédněte stroje!"
Zatím Žoli zapojil pomocné televizní obrazovky.
A tu začínali chápat:
Okolní stěny propasti vyzařovaly modrý svit, v němž se příšerně vyjímaly na ochozech a terasách husté davy bytostí, z nichž mnohé se střemhlav vrhaly do nedohledné hloubky, nad kterou kroužily na rozpjatých blanitých křídlech a zvolna se snášely dolů:
"Teď řekněte, není-li to peklo!" mumlal Petr."
Mezitím Žoli uvedl v činnost druhou televizní desku, na které jako by se šinuly stěny propasti dolů. Záhy se modrý

svit změnil v dřívější slídový lesk a po něm v tušovou čerň.
Televize pokračovala vzhůru, nyní se už musí objevit otevřený jícen, denní světlo.
"Už vím, proč je naše spojení s Nemem přerušeno!" zvolal Žoli. "Uhlíkový kryt nad námi byl uzavřen."
"Jsme v pasti," lomil Petr rukama.
"Tvou vinou, Pavle. Teď pomoz, chytráku! Stále jsem varoval..."
"Není příčiny k zoufalství," vpadl Arne. "Máme prostředky!"
"Jaképak?"
"Dělo. Rozdrtíme kryt."
"K tomu se nemůžeme odvážit," řekl Žoli chmurně.
"Proč?"
"Poněvadž kryt je příliš mohutný. Nemohl bych zabránit, aby těžké padající kusy nepoškodily věže na temeni Astry, což by ochromilo její schopnost pohybu. A pak, uzavření krytu nedokazuje ještě zlý úmysl těchto tvorů. Nemáme jistotu, že nás chtějí zajmout. Zničením krytu bychom provedli hromadnou vraždu a možná i sebevraždu. Uvažujme klidně: Obyvatelé tohoto světa nežijí nadarmo v podzemí. V této době je Slunce ještě nízko nad obzorem, a přece je na povrchu téměř nesnesitelné horko. Pozvolna bude Slunce vystupovat a jeho žár bude stále prudší. A poněvadž den s nocí se vystřídá jednou za celý oběh Merkuru kolem Slunce, vzplane celý povrch této polokoule požárem, který spálí všecko rostlinstvo na popel. Proto jsme nikde neviděli živočicha. Zato na druhé polokouli, nyní odvrácené od Slunce, vládne právě stejně dlouhá mrazivá noc. Proto je život na povrchu pro každého tvora nemožný, a tito lidé..."
"Čerti," zavrčel Petr.
"... jsou nuceni k životu v podzemí, odkud vzlétají jen v jarní době, snad aby se zásobili plodinami. Nemohu to tvrdit, ale domnívám se, že uzavřeli kryt jen proto, aby chránili své bydliště před slunečním žárem, protože nevědí, jak dlouho zde hodláme pobýt."
"A což, chtějí-li nás přece uvěznit?" namítl Petr.
"Pak bychom ovšem hájili svou svobodu. Ale nebude snad třeba tak krutého prostředku."
"Znáš jiný?"
"Ano, Petře, a doufám, že nezklame," usmál se Žoli.
"A proč je přerušena radiofonie, když televize účinkuje?"
"I to je vysvětlitelné," hovořil Žoli klidně. "Uzavřením krytu byly zeslabeny vlny a přívod elektřiny z ovzduší. Změna měla také vliv na Astru, která klesala a dostala se do elektrických sfér, jejichž složení sice neznám, ale které, jak vidět, působí jen na některé naše přístroje, šťastnou náhodou na naši turbinu, takže jsme mohli řídit pokles, dokonce zakotvit, a na televizi. To je právě naším největším štěstím, neboť v tom spočívá celá moje naděje na hladké vyváznutí. Nemův zjev nesmí zmizet, a prosím, Arne, abys ho požádal..."
Arne napsal na papír:
"Prosíme, vytrvej! Žoli brzy sjedná nápravu. Stalo se nedorozumění."
Kmet přečetl a s úsměvem přikývl.
"A nyní uvidíme, na čem jsme," přistoupil Žoli k hlavnímu reostatu.
Astra začala zvolna klesat. Na pomocné televizní ploše se zvolna šinuly vzhůru ochozy a terasy, z nichž se snášeli klouzavým a krouživým letem obyvatelé Merkuru jako roje indických letušek.
Čím hlouběji, tím více jasnělo okolí. A pojednou stěna končila. Astra klesala ke dnu nesmírné dutiny, prozářené modrým světlem, jasnějším než měsíční úplněk.
Několik metrů nad dnem Astra stanula. Šedé prostranství se podobalo mraveništi. Uprostřed, právě pod Astrou, se několikanásobný kordón, semknutý v kruh, snažil udržet nápor tísnícího se množství. V tomto kordónu poznávali tytéž tvory, s nimiž se setkali na povrchu. Zřejmě to byla jakási policie či spíše tělesná garda vládce, který stál ve středu kruhu.
Zajímavý zjev. Vysoká, statná postava, zahalená v bělostnou třpytnou řízu, s hlavou zdobenou dlouhými, až k pasu splývajícími vlasy, vše budilo dojem velebného starce, až na obličej, mladistvý a svěží, s jemnými, dívčími rysy. Jediné, co rušilo dojem, ale nebylo na újmu, naopak spíše zvyšovalo jeho důstojnost, byla mohutná, až k zemi dosahující křídla.
"Anděl!" vydechl Petr.
"Přátelé," ozval se Žoli, "oblékneme izolační skafandry, přilby a rukavice."
"Vystoupíme?"
"Ne. Pozveme vládce do Astry. Ale musíme se chránit před dotykem. Pohleďte jen na měnivý třpyt jeho roucha!"
"Skutečně," přikývl Arne, "ten chlapík je nabit elektřinou."
Po chvilce, náležitě opatřeni proti elektrickým výbojům, sestoupili do haly ve spodku letounu. Žoli otevřel příklop.
"Ujmi se slova," pokynul Arnovi.
"Nebudu se s ním dlouho bavit," zabručel Arne a pak volal úsečně: "Synové Slunce zvou krále tohoto světa k návštěvě."
Bílý zjev rozpjal křídla a jediným rozmachem vlétl do haly.
A v příštím okamžiku se změnil andělský dojem v bělostného, sličného, ale tím nebezpečnějšího ďábla.
Kulaté oči pod jemně kresleným obočím, lesklé a rubínové červené, zatěkaly kolem a pak utkvěly na tvářích našich přátel s takovým výrazem a podmanivou mocí, že je zachvátil pocit, jako by na ně hleděl had, hypnotizující pohledem svou oběť.
Zejména vnímavý Petr trpěl zřejmá muka a z jeho úst vyklouzl úzkostný sten.
Vtom vztáhla bytost paži a prst se dokti Petrovy přilby. V příštím okamžiku splynul Petrův výkřik s bolestným skřekem

démona, neboť z jeho prstu zbyl seškvařený pahýl. Dotyk s kovovým obalem helmy, uvnitř vyplněné izolační vrstvou, způsobil tak silný výboj, že žár v okamžiku sežehl prst.
"Netvore! Vražedným pokusem vítáš syny všemocného vládce a pána všech světů?" hřímal Pavel. "Hleď, jak jsi malomocný," sevřel mu směle ruku.
"Předvedeme ho před Otce, ať rozhodne o jeho osudu!" řekl Žoli.
Čtenář už zajisté tuší, kdo bude tím "Otcem synů Slunce". Ano. Nemo.
Když stanul potměšilý panovník Merkuru před velebnou tváří kmeta, krvavý svit jeho hadích očí zmatněl.
Vypsání obžaloby (Merkuřan zajisté poprvé viděl psát, němý průběh celého "soudního děje", blesky hněvu, sršící z Nemových očí, nakonec pak písemný Nemův "rozsudek", v němž stálo: "Jen chytře, hoši!" - to vše působilo, jak si přáli.
"Otec Slunce," oznamoval Arne rozsudek, "bere ohled na tvou nevědomost, a jen proto ušetří tvůj život a celý tvůj svět od zkázy. Avšak trest si musíš odpykat. Poručíš ihned, aby nám byl umožněn odlet. Dopravíme tě na povrch, kde tě propustíme. Ale vrátíš se do své říše ne jako vládce, ale jako prostý člen svého národa. Vládu za tebe převezme ten, koho národ zvolí. Nesplníš-li, bude celý tvůj svět rozdrcen. Rozsudek oznámíš odtud. Zde vidíš celé shromáždění. Mluv!"
Něžná tvář nebyla k poznání. Celé peklo zášti a zloby z ní sálalo.
"Mluv, zloduchu! Jinak... hleď na to kolo," ukázal Arne na turbinu, "jak lačně jiskří! Vysaje z tebe život!"
Tato vyhrůžka měla okamžitý účinek. Netvor se rozhovořil, vlastně rozječel:
"Otevřte jícen!" tlumočily přístroje. "Vrátím se! Vzdávám se vlády! Volte nástupce!"
Zahlédli ještě, jak se mraveniště pod nimi rozvířilo, a Astra začala zvolna stoupat.
Žoli nařídil pohled na pomocné televizní obrazovce vzhůru a všichni čekali napjatě, objeví-li se ve výši okrouhlá světlá plocha.
"Což, nesplní-li rozkaz? Mám dojem, že tento andělský ďábel prováděl ve své říši hrůzovládu a národ se mu bude chtít pomstít," sýčkoval Petr.
"Dole," hlásil Arne u druhé televizní obrazovky, "vypukla revoluce. A kolem nás krouží roje..."
"Otvírají!" zvolal Žoli radostně. "Nahoře se šíří světlý kruh."
A vtom slyšeli Nemovu otázku: "Zdařilo se?"
"Ano, dědečku. Právě nám byla uvolněna cesta z nitra planety."
"Co učiníte se zajatcem?"
"Propustíme ho nahoře. Nebezpečný tvor. Živý elektrický kondenzátor."
"Zdá se, že zkrotl."
"Není divu. Jeho stav je beznadějný. Podle výjevů v televizi jsme národ zbavili tyrana. Na povrchu zůstat nemůže, ostatně nás doprovází celý roj, který proň nevěští nic dobrého. Rozsápou ho, sotva vyletí z Astry."
Pojednou vzestup letounu ustal. "Co se děje?" ulekl se Pavel.
"Dostali jsme se do vlivu ovzduší elektřiny," odpověděl Žoli klidně.
"Lehce poruchu napravíme. Přepojím na druhý pól a..."
Co se nyní událo, bylo dílem zlomku vteřiny. Rázem zmizely obrazy na televizních plochách a turbina se divoce rozvířila, sršíc ze svého lemu mocné fialové protuberance.
"Arne!" vykřikl Žoli. "Rychle do řídicí kabiny!"
"Co se stalo?"
"Opominul jsem při přepojení vrátit páčku reostatu. Vzlétli jsme za nejvyššího napětí. Jak jsme vysoko?" volal Žoli na Arna, který už usedl k řídicímu pultu.
"Dvě stě... dvacet... šedesát... tři sta... čtyři sta... každou vteřinou se znásobuje rychlost."
"Pak zabrzděte a vyhoďte toho bílého čerta, ať se proletí," zabručel Petr.
"Nedopustíme se vraždy?"
"Jaké vraždy? Výška několik set metrů..."
"Kilometrů, Petře."
"Patnáct set," hlásil Arne. "Tak se vraťme."
"Pohleď, Petře," pokynul Žoli na hlavní televizní plochu, na které se objevil povrch planety; jako pod drobnohledem se uhlíkový kopec jevil jako černý krtinec.
"Zavřeli kryt. I kdybychom se vrátili, mohl bys vydat tvora, který je alespoň příbuzný člověku, hrozným mukám a konečně neodvratné smrti?"
"Co tedy s ním? Snad ho nechcete dopravit na Zemi?"
"Výborně, Petře!" ťukl se Pavel do čela. "Tohle bude exemplář pro naše antropology. Člověče, už vidím ty slovutné vědce, jak si lámou učené hlavy. Budeš mít novou domovinu, brachu," sklonil se nad zajatcem. "Ale tvůj prst se mi nelíbí. Musím ho ušmiknout. Je to nebezpečná operace. Žoli, bylo by možné mu odsát alespoň trochu elektřiny?"
"Pokusím se. Jsme všichni dosud oblečeni do izolačních oděvů a můžeme se odvážit k turbině."
"Tak hajdy, elektrický kamaráde!"
Zajatec je poslušně následoval do místnosti, v jejímž středu vířila turbina. Kolem stěny byly výklenky, v nichž stály válce z průsvitné hmoty, zakončené ostnatou koulí.
"Automatická čerpadla," vysvětloval Žoli účel, "která sají z tohoto ovzduší turbinou vytvořenou elektřinu do zásobních kondenzátorů."
Vešli do výklenku a za nimi neprodyšně zapadly průhledné dveře ze sklovité hmoty. Hned poté se rozzářilo Merkuřanovo tělo fialovými kmity, které se rychle prodlužovaly v paprsky, jež s mírným praskotem soustředěně sršely

do ostnaté koule.
"Chachá," smál se Petr, "chybí mu jenom plamenný meč, aby z něho byl archanděl Gabriel. Báječná podívaná."
"Někdy máš vtipné nápady," řekl Pavel.
"Gabriel je proň vhodné jméno. Copak?" zachytil potácejícího se Merkuřana.
"Přeruš, Žoli, vždyť ten chlapík omdlévá."
Žoli otevřel druhé dveře.
"Vneste ho do zdviže! Dopravíme ho do pokoje, který není dosud obydlen. Doufám, že se brzy zotaví."
"Teď máš aspoň pacienta, doktore," zabručel Petr, když složili Gabrielovo bezvládné tělo na postel.
"Panečku, pustili jsme mu pořádně žilou!"
"Žoli," obrátil se Pavel k němu, "potřebuji zjistit, mnoho-li elektřiny v něm zbylo."
Když se kontakty zkušebního přístroje dotkly Gabrielova těla, ukázalo se napětí jen nepatrné.
"Tak se do něho mohu směle dát!" řekl Pavel, otvíraje přinesenou kazetu.
Po odříznutí seškvařeného prstu vytékala jen řídká, růžová krev.
"Nedostatek erytrocytů, červených krvinek. Ovšem, kde by se braly, když neustále žil v podzemí," provázel operaci samomluvou. "Hluboká mdloba a anestézie, bezcitnost, a zdá se, že povšechná. Tak, hotovo," skončil obvaz.
"Nedáš mu něco pro vzpružení?"
"Nedám, Petře. Injekce by mu mohla uškodit, poněvadž složení jeho krve je podivné, a stejně povážlivé by bylo užití nějakého léku, když nevíme, čím se vlastně živí."
"Aha! To je to vaše milosrdenství!" triumfoval Petr. "Zachránili jste okřídleného čerta snad před výpraskem a teď ho trápíte sami. Cucáte ho jako pavouci a nakonec ho umučíte hladem."
"To ještě není jisté. Zatím ho necháme v klidu. Vzpamatuje se sám."
"Až se opět nabije elektřinou," vpadl Petr ironicky. "Pěkného spolucestujícího jsme si nasadili do Astry. Teď abychom ho zde zavřeli a střežili se styku s ním víc než s jedovatým brejlovcem. Krindapána, krásné cestování pro nás i pro něho. Jak si to vlastně představujete? Abychom nesvlékali skafandry, přilby a rukavice ani při spánku. A co s Habakukem? Pro kocoura přece nemáme izolační oblek."
"Nedělejme si zbytečné starosti. A předčasně. Uvidíme, jaký bude výsledek, až se Gabriel vzpamatuje a začnou se mu vracet síly. Ukáže-li se, že jeho životní schopnost tvoří nerozlučně elektrický potenciál..."
"Nu? Dopověz!"
Pavel jen cosi nesrozumitelného zabručel a pak řekl rázně: "Počkám zde u pacienta. Vy oba se zatím pokuste navázat opět přerušené spojení s Nemem."
Když osaměl s bezvědomým, svlékl si Pavel izolační oděv a usedl vedle lože.
Gabriel ležel nehybně a jen mírné, sotva znatelné dmutí hrudi svědčilo o životě. Celý jeho bílý zjev se sličnou tváří činil dojem spícího anděla.
Pojednou se oční víčka zachvěla, rty se otevřely a z hrudi se vydral úlevný výdech. V příštím okamžiku hleděly na Pavla udiveně rubínově červené oči.
"Jak je ti?" zeptal se Pavel.
"Blaze. Ach, jak blaze!" zněla odpověď, tlumočená v Pavlově přístroji.
"Chceš se napít?" podával mu číši s vodou.
Gabrielovy oči utkvěly na tekutině s výrazem smrtelné hrůzy. "Nezabíjejte mne!" zasténal.
"Vždyť je to voda."
"Vím. Smrt! Okamžitá smrt! Jen dotyk a rozplynu se v žáru." Jaký to nesmysl? Ach, už ví: voda rozkládá elektřinu.
"A co jste pili?"
Gabriel zřejmě nechápal otázku. "Co jste jedli?"
Totéž nepochopení v červených očích.
Jak si to vysvětlit? Nemají Merkuřané zažívací ústrojí? Z čeho žijí? A Pavel se zhrozil odpovědi, která ho napadla: Z elektřiny. Jen elektřina tvoří podstatu života tohoto tvora. A tu z něho vysáli, naštěstí ne zcela, část ještě v něm zbyla jako skomírající plamínek. Ale co nyní? Vrátit mu sílu? Pak bude mít Petr pravdu: Ubožák bude odsouzen k doživotnímu vězení, samovazbě. Jeho život bude trýzní a pro ostatní stálým smrtelným nebezpečím.
"Můžeš vstát?" sklonil se nad pacientem.
"Nemohu. Ležím na křídlech."
Vtom vstoupil Petr:
"Jsme spojeni s Nemem," oznamoval radostně: "Žoli tam zůstal a Arne je v řídicí kabině. Všecko v pořádku. Letíme domů."
"Přicházíš jako na zavolanou. Pomůžeš mi dopravit Gabriela do laboratoře."
"Nedostanu ránu?"
"Leda ode mne, budeš-li se zdráhat. Hybaj! Ne tak, nešiko! Vadí mu hřídla. Převalit ho na bok. Dobře. A teď ho vezmi dole, obejmout nohy i křídla, já ho zvednu nahoře."
"Těžký jako cent."
"Jak by ne, je skoro o hlavu vyšší než já. Spusť ho na podlahu a přidrž nohy, aby nesklouzly. Hej... rup! Už stojí. Tak co, kamaráde, na nohou se udržíš, jak vidím. Opři se o nás a běž!"
Krok za krokem se dovlekli do oddělení, kde měl Pavel bohatě vybavenou pracovnu.
Ubohý Merkuřan byl tak vyděšen, že nebyl schopen slova. Jeho červené oči vytřeštěně těkaly kolem a ruka svírala křečovitě Petrovu paži.
"Neboj se, neublížím ti," klidnil ho Pavel. "Chceme ti pomoci, abys byl opět silný. Petře, podepři ho!"

"Co s ním chceš?"
"Podívám se mu na vnitřnosti rentgenem."

Kapitola třináctá
NÁVRAT NA ZEMĚKOULI

Výsledek Pavlovy lékařské prohlídky přinesl mnohá překvapení. Gabriel totiž naprosto nechápal smysl a účel potravy. Bylo nutno změnit jeho ložnici také ve společnou jídelnu, aby měl možnost pochopit smysl a význam slova "jíst". S jakým údivem hleděl na lžíce, vsunované do úst! Dopadlo to nakonec tak, že Pavel musil z obinadla vyrobit cumel a Petr držel cípy, aby merkurský exkrál při sání hadřík nespolkl.
Gabriel po tomto namáhavém výkonu spal jako dudek, a když se probudil, bylo na něm pozorovat potěšitelný vzestup tělesných sil. Dávka jídla byla postupně zvyšována a třetího dne překvapil Gabriel své druhy, když sám přišel do společné domácnosti. Jeho chůze už nebyla vratká, sinavě bledá tvář dostávala růžový nádech a rubínové oči hleděly na ně vlídně a přátelsky.
Zkouška elektrického potenciálu v jeho těle přinesla překvapení: Obsah elektřiny náhle mizel. Nyní už nebylo třeba umělého krmení, jen strava musela být pečlivě a přesně odměřována.
Příštího dne se jeho stav ukázal ještě potěšitelnější: Gabriel začal jevit čilý zájem o všecky stroje a přístroje, o své druhy, k nimž se choval sice zdrženlivě, ale jeho zdrženlivost tkvěla spíše v úctě a vděčnosti. Toho dne zmizela také z jeho těla elektřina. Avšak tu znepokojil Gabriel lékaře stížností na bolest v ramenou. Prohlídkou Pavel zjistil, že bolest působila křídla, které nyní visela těžce a mdle a Gabriel se marně namáhal, aby je rozepjal.
V noci byl Pavel probuzen žalostným nářkem v Gabrielově ložnici. Zastihl pacienta stojícího u stolu.
"Co je ti?" tázal se ulekaně.
"Zbav mne těch křídel! Nemohu je unést..."
"Křídla tě bolí?"
"Ne, jsou mrtva. Zato ramena a paže oživují."
Jediný pohled lékaři stačil, aby se rozplynuly všecky jeho naděje, že pozemským učencům představí Merkuřana v jeho původní podobě. Blány křídel krabatěly a kostěné dílce měkly a zprohýbaly se, takže celé létací ústrojí viselo z lopatek jako beztvárný pytel, jehož konec se třel po podlaze. Lopatky a ramena i šíje byly oteklé a svaly napjaté.
Nezbývala než - amputace. Podařilo se změnit tohoto tvora, obyvatele cizího světa vnitřně, přizpůsobit jeho ústrojí, ale bude nutné také zlidštit jeho zevnějšek, odejmout mu jediné, co by u pozemských antropologů, odborníků v nauce o člověku, vzbudilo zájem a úžas. Co z něho pak zbude? Albín. Člověk, postižený nedostatkem kožního barviva, jakých je na světě mnoho. Nikdo neuvěří, že tento člověk je obyvatelem, dokonce bývalým králem planety, přes sto miliónů kilometrů vzdálené.
"Smiluj se!" zalkal Gabriel.
"Hned se vrátím," řekl Pavel, už rozhodnut. Po chvilce se vrátil s Žolim:
"Vím, že se vyznáš také v lékařství," hovořil Pavel, vykládaje ze skříňky operační přístroje, "pomůžeš mi. Doufám, že operace nebude příliš těžká. Obejmi křídlo dole a nadzvedni, aby se nestrhla kůže se zad."
Levé křídlo odpadlo. A po něm i druhé.
"Ách," vydechl Gabriel úlevou.
"Dobře, kamaráde," mumlal Pavel, "ale nejsme hotovi. Co teď s těmi pahýly? Trčí mu ze zad na čtvrt metru... Nechat je? Byl by to jakýsi důkaz... Nesmysl! Seschly by se a časem odpadly. Tkáň je až do kloubu mrtvá."
"Bude nutno vyříznout vazivo na obou kloubních plochách až na chrupavku," mínil Žoli.
"Ano, jenže se bojím... tam budou nervy citlivé."
Avšak Pavlova obava byla zbytečná. Gabriel citil jen slabé trnutí. Po operaci mu zbyly pod lopatkami silné kulaté klouby, s kterými se však už nedalo nic dělat.
"Škoda," hučel Pavel, "byl by to krásný hoch, štíhlý jako jedle. Teď bude mít na obou stranách hrby. Nu, jen když aspoň... přidrž to obinadlo, Žoli... Tak, milý Gabrieli, nyní můžeš klidně spát."
"Co s těmi odřezky?" zeptal se Žoli.
Pavel se zamyslil. Preparovat? To nemá smyslu. Proti takovému důkazu by bylo na sta námitek a pochybností.
"Eh," řekl znechucen, "vyhodíme je, ať bloudí ve vesmíru."
Když pak ráno vyprávěl o své operaci, namítl Arne:
"Škoda, že jste křídla vyhodili. Mohli bychom se aspoň přesvědčit, nevrátil-li by jim elektrický proud život. Víš přece, jak například působí elektřina na odříznuté žabí nožičky."
"Žabí nožička a Merkuřanova křídla, to je rozdíl," mávl Pavel rukou. Ale pak se zamyslil: Arne má pravdu. Měli by důkaz, že odumření křídel zavinilo vysátí elektřiny z Gabrielova těla. A což, byl-li to počátek odumírání celé bytosti? Co tu působilo? Lidská potrava v zaživadlech nebo vysátí elektřiny jako nutného životního zdroje? Jestli to prvé, pak je to jen důsledek zlidštění, změny létajícího tvora, příbuzného zčásti netopýru, v člověka. Ve, druhém případě by... ano - zkáza by se přenesla na jiné údy... Ubohý Gabriel!

Příští dny přinesly Pavlovi ulehčení a vysvobození z tryznivé nejistoty; Gabriel se rychle zotavoval. Jeho štíhlé, vzrostlé tělo sílilo vydatnou stravou, zpestřenou zeleninovými výtažky a silnými odvary z masa, jichž byla v Astře hojná zásoba. Také jeho hrůza z vody nejen ustala, ale bylo naopak zajímavé, s jakou chutí, ba vášní se chápal číše. Neméně zajímavé bylo, jak rychle chápal češtinu, která nyní blaholila v Astře, aniž bylo třeba tlumočících přístrojů. Žoli se už dobře vyznal v mateřské řeči našich přátel a Gabriel, zdálo se, že ho brzy v této znalosti předstihne. Jeho chování

bylo jemné a přítulné, velmi podobné chování klidného, upřímného Žoliho, s kterým se také záhy skamarádil, a ačkoliv mu učený trpaslík dosahoval sotva k pasu, shlížel k němu Gabriel ze své výše vždy s úctou a pozorně naslouchal jeho poučným přednáškám.
K ostatním se choval také přátelsky, ale jeho city byly zřejmě odstupňovány: Vážnost Arnovu oplácel respektem a každý jeho pokyn nebo příkaz splnil ihned s přehnanou horlivostí. Pavlovi byl oddán jako vděčné dítě. Jen vůči Petrovi byl jaksi plachý, což lze pochopit, vzpomeneme-li na Petrovy způsoby a slova, jimiž bodrý a upřímný Petr nezřídka dovedl dopálit i rozšafného Arna, tím snadněji pak Gabriela, který přes všecky lidské znaky viděl dosud ve svých druzích "sluneční prince".
Pozvolna, velmi opatrně dávali Gabrielovi lekce, aby ho poučili o pravém stavu, což bylo nezbytné vzhledem k blížicímu se cíli jejich pouti. Do zlidštělého Gabrielova těla bylo nutno také vpravit lidskou duši, aby správně vnímala a chápala pozemské poměry.
Astra nyní letěla k Zemi, vedena a řízena Nemem a jeho velkolepými samočinnými stroji, které spolehlivě mařily každé, občas se na její dráze vyskytnuvší nebezpečí v podobě meteorů a nebeských těles, většinou nehmotných plynových shluků, jejichž přiblížení bezpečně a včas signalizovaly přístroje. Proto si mohla posádka dopřát častého a zaslouženého odpočinku i zábavy a věnovat dosti času Gabrielovi.

Jednoho dne je probudily hlučné signály. Astra! Někdo je volá! Kdo jiný než Nemo?
"Dopřál jsem vám zaslouženého odpočinku," rozhovořil se, "ale nyní vás volám do práce. Vliv mého zařízení začíná totiž slábnout, vaše stroje jsou docela jiné než v Aeronautilu. Musíte tedy řídit další cestu sami, což bude nyní už snadné. Jen dejte pozor na neutrální pásmo."
Poslední slova byla sotva slyšitelná a Nemův zjev se rozplynul.
Spojení s Nemem skončilo. Arne přepojil televizi na vesmír.
Objevila se koule o něco menší než kopací míč a poněkud stranou za ní značně menší koule žlutě zářící.
"Země!" zvolali radostně, poznávajíce obrysy pevnin, které se v záplavě slunečního světla ostře odrážely od temných ploch oceánů.
"Měsíc je naštěstí na opačné straně a jeho přitažlivost nebude naši cestu rušit," řekl Pavel. "Ale musíme zvýšit rychlost, aby Astra setrvačností prolétla neutrálním pásmem."
"Hned se ujmu řízení," pokročil Arne k řídicí kabině.
"Počkej!" zachytil ho Žoli, "přenech ten úkol mně. Lépe se vyznám ve vedení Astry."
"Uznávám, Žoli," přikývl Arne, "ale neznáš magnetickou sílu Země."
"Snadno ji vystihnu. Nedůvěřuješ mi?"
"Plně ti důvěřúji, příteli. Myslil jsem jen... ale máš pravdu. Nemůže se nic přihodit. Je jen třeba nasadit co největší rychlost, a v manipulaci se rozhodně vyznáš."
Za chvíli poté, když za Žolim zapadly dveře řídicí kabiny, pocítili náhlý úbytek tělesné tíže.
"Už jsme v tom!" vykřikl Petr. "Zachyťte se příčné tyče!"
Zemská koule nyní rychle nabývala na objemu. Pohled na Zemi byl krásný. Planeta zářila jako pestrý lampión. Stále zřetelněji se zračily obrysy pevnin na východní polokouli, jejíž západní část se rozplývala v šeru. Od bílých, opalizujících ploch na obou točnách se ostře odrážely indigově modré pláně oceánů, zeleně svítil sibiřský lán, pod ním duhovými barvami oslnivě jako uzel klikatých blesků plály hřebeny Himálaje, okrově žluté pouště vnitřní Arábie a Sahary a vpravo našedlá proláklina Austrálie se zeleným lemem na pobřeží a smaragdovým trsem v jihovýchodní části.
"Letíme úžasnou rychlostí," řekl Arne. "Bude třeba zmírnit. Podívám se k Žolimu."
"Pohleď na tu krásu!" ukazoval Žoli na týž, sice zdrobnělý, ale neméně jasný obraz, vystupující z černého pozadí vesmíru v řídicí kabině. "Ach, Luzná! Nejkrásnější svět, jaký jsem kdy spatřil."
"Zmírni rychlost!"
"Už se stalo."
"Zabrzdi ještě víc! Znepokojuje mě ten rychlý pád."
Postupně se zvyšující tlak na Arnovo tělo potvrdil účinek brzdy.
Avšak pojednou jako by krásný obraz zeměkoule pozbýval pestrosti a přes povrch se plížil šedivý stín...
Mraky?
Ozval se Žoliho hlas:
"Podivné, zdá se mi... skutečně, přístroje ochabují! Indikátory ukazují úbytek napětí! Arne, podívej se na turbinu!"
Arne vběhl do koridoru. Průhlednou stěnou viděl... a vpadl k Žolimu zpátky jako puma.
"Jiskření je mdlé!" oznamoval ulekaně.
"Porucha ve strojích?
"To není možné. Spíš nám nevyhovuje napětí elektřiny... to by ovšem znamenalo..."
"Katastrofu?"
"Těžko odhadnout. Nestal se mi dosud takový případ. Snad se věc urovná. Musím provést několik zkoušek a pokusů."
Vliv zemské přitažlivosti stoupal a Žoliho pokusy a manipulování s páčkami i vypínači přivodilo prudké otřesy a kolísání, že se celá posádka Astry sběhla do řídicí kabiny.
"Jaký to provádíte tanec?" vyjel Petr na oba piloty.
Avšak jeho humor se rázem změnil v hrůzu, když Žoli zakvílel: "Teď už si nevím rady!"
A po těch slovech nastal dokonalý zmatek. Přehled vesmíru v řídicí kabině rychle temněl, obraz zeměkoule se rozplizl.
A potom je zahalila čirá tma. Tma a ticho. Šílené ticho, v němž ohlušivě řvaly příšery smrtelného děsu: Už nyní jste rnrtvi! Za živa pohřbeni! Za chvíli rozmetá vaši bídnou hračku strašlivý náraz a rozdrtí vaše těla.

"Co se děje?" naříkal Petr.
"Stroje se zastavily... turbina stojí," mumlal Arne.
A pojednou vykřikl: "Akumulátory!"
Spásný nápad. Sotva Žoli zapojil, Astra oživla.
"Tak vidíte!" ulevil si Petr. "Duši by z člověka vyplašili."
Avšak oba piloti se nezbavili obav. Jako odborníci věděli, že akumulátory nadlouho nevystačí. Jejich potenciál se brzy vyčerpá brzděním, které pohltí veliké množství proudu, tím větší, čím víc se budou blížit k povrchu Země.
"Nařiď na nejmenší spotřebu!" volal Arne na Žoliho. "Nebrzdi! Nech Astru padat!"
"Pak se rozžhaví a shoří jako meteor," namítl Pavel.
"To nebezpečí nám hrozí, až se dostaneme do horních vrstev atmosféry, a k tomu chybí ještě několik hodin. Dokud jsme mimo ovzduší, není tření a tedy také ne tepla," zdůvodnil Arne svůj rozkaz.
Letoun se řítil k Zemi, neovládán a bezmocný, s nehybnou turbinou, jen pozorovací přístroje a osvětlovací tělesa byla živena mírnýrn proudem z akumulátorů.
Země se rýsovala mdle jako šedý, zamlžený přízrak na tušově černé hlubině nekonečna, ve které slabý elektrický potenciál nestačil vyznačit nebeská tělesa. Také televizní desky v koridoru zmrtvěly. Na spojení s Nemem nebylo ani pomyšlení.
"Hoši," obrátil se Arne k posádce, "na kutě! Musíme si řádně odpočinout, abychom byli čilí. Několik hodin můžeme klidně spát. Zato pak, až vnikneme do atmosféry, bude třeba nejvyššího vypětí duševních i tělesných sil. Žoli, ty jediný musíš setrvat na stráži. Ukáže-li přístroj zvýšení teploty na povrchu Astry, ihned mne vzbudíš. Vystřídám tě a budu pak řídit další pokles až k přistání."

"Arne!"
"Co... co je?"
"Odpusť, ale musíš už..."
"Dobře, žes mne vzbudil. Měl jsem hrozný sen. Už jsme...?"
"Ano. Termostat náhle samočinně vypnul."
"Ale to je pozdě!"
"Není, Arne. Zapojil jsem nejvyšší energii akumulátoru a letoun stojí. Žár na obalu Astry opět klesl. Je jen třeba, aby ses ujal řízení."
Arne spěchal do řídicí kabiny.
"Vzbuď ostatní a pošli je za mnou! Ty se zatím prospi," nařídil ještě z prahu kabiny.
Už prvý pohled ho zmrazil:
Celou jednu stranu kabiny vyplňoval strašidelný přízrak mihotavé pláně, černé, prošlehávané příšernými reji křivek a měnivých obrazců... Moře! Astra stojí nad hladinou moře. Ale kterého moře? Není to střed širého oceánu, ztracené místo někde daleko od lodních drah?
Na druhé straně kabiny je nehybná tma, z níž mdle prosvítají bílé tečky - hvězdy. Ano, Astra se udržuje s vynaložením nejvyššího potenciálu ve výši několika set kilometrů nad zemským povrchem. Tato elektrická síla umožňuje jasný pohled do hlubiny, proniká plášť noci. Ovšem, dole je čirá noc. Musíme vydržet až do rozednění. Země se pod nimi pošine a budou pak moci přistát na pevnině. Snad není pobřeží daleko a akumulátory vystačí. - Nesmysl! Jak hloupý nápad! V této výši jsou již v moci zemské přitažlivosti. To znamená, že Astra je připoutána k zemskému povrchu, s nímž se otáčí kolem zemské osy. Odpoutání lze dosáhnout jen vlastním pohybem, vlastní silou, tedy jakýmkoliv druhem pohonu nebo proudem vzduchu, například větrem.
Z úvah byl vyrušen příchodem svých kamarádů.
"Proboha, co je to?" zděsil se Petr nad rozkmitaným přízrakem.
"Moře."
"Nespadneme tam?"
"Nevím. Pokusím se... ale..."
Gabriel mlčel. Nikdy dosud moře neviděl. V jeho červených očích se odrážely zákmity jako roje namodralých elektrických jisker... Pojednou se zeptal:
"Není to zdroj mé původní síly?"
"Naopak," odpověděl mu Pavel, "je to voda, kamaráde. "Moc vody, nedohledné a bezedné!" vyjekl Petr.
"A žraloci!" vybafl Pavel.
"Nemusí být právě zde, žijí v teplých mořích a my... A hleďte... nezdá se vám, že se ten příšerný zjev blíží?"
"Ano, začínáme klesat," potvrdil Arne. "Akumulátory slábnou. Hoši, nic naplat. Vzbudíme Žoliho. Můj úkol je zde skončen. Všichni se musíme připravit."
Žoli nespal.
Klidně vyslechl zprávu.
"Nezoufejte," těšil své druhy, oblékaje skafandr, "Astra se nemůže ponořit, leda bychom se zřítili tak prudce, že by se nárazem prolomil spodní výstupní otvor. Tu ovšem záleží na akumulátorech, zda jejich síla vystačí k brzdění poklesu, abychom přistáli zvolna. Pro všecky případy se řádně připravte. Já jsem hotov. Podívám se zatím ještě do řídicí kabiny."
"Štěstí, že máme nepromokavé skafandry s tepelnými vložkami, které nás budou po nějakou dobu chránit před zmrznutím."
"Všichni rychle ke mně!" ozval se v reproduktoru Žoliho výkřik.

Už na prahu kabiny viděli, že se obraz mořské hladiny změnil: Místo strašidelného světélkování se chvěla nekonečná zelená vodní plán a přes ni jako by letěly rudě rozžhavené šípy, které rychle zlátly.
"Svítá! Slunce vychází. Rozednívání rychle pokračuje. Podle toho jsme nad oceánem někde v tropech," usoudil Pavel.
"A co je tam?"
Ano, vpravo se rozechvělá hladina měnila v pravidelné pásy, stále hustší se světelnějšimi hranami a končila bělostným lemem.
"Příboj! Tam je pobřeží! Žoli, využij veškeré síly a řiď Astru vpravo. Nejsme už vysoko. Nejvýš deset kílometrů. Snad vystačíme, abychom se dostali blíž."
"Proboha, klesáme - padáme!"
Po tomto Pavlově výkřiku nastalo smrtelné ticho. Konečně se ozval Žoli:
"Šetřil jsem elektřinou, pokud jsem jen mohl. Při prvním úsvitu jsem nechal Astru padat, abych později mohl využít zbytku energie. Nyní ji nechávám zase padat. Ale teď brzdím. Snášíme se šikmo k pobřeží, víc už nemohu. Co zbývá, musíme využít už jen k zmírnění pádu."
Za bílým lemem vln se objevil úzký proužek šedého písku, ale ten se záhy rozplynul a celý obraz zmatněl.
"Poslední odpor!" hlásil Žoli šeptem.
Na okamžik zjasněl opět pohled na zelenou hladinu, která se vlnila už hrozivě blízko, ale pak se obraz znovu kalil... A pojednou zasténali hrůzou pod dojmem, že se bezedná mořská tůně provalila k nim. Byli mocnou silou sraženi na podlahu, která se pod nimi divoce rozkymácela.
"Dopadli jsme!"
"Zdá se, že šťastně."
"Jste připraveni?"
"Ano."
"Co lze zachránit, vezměte s sebou!"
"Co vzít? Karabiny jsme nechali v Aeronautilu a ostatní..."
"Paprsky, Arne!"
"Mám. Dobře zabalené v nepromokavém obalu."
"Pak máme všecko, zbraň i oheň. Nejdůležitější a nezbytné."
"Co to syčí a hučí?"
Vyběhli do koridoru, kde se pohyblivý, ale nyní nehybný chodník skláněl serpentinou do spodní části Astry.
"Voda! Spodek je proražen, voda se valí dovnitř."
"Musíme ven dřív, než se voda dostane k turbině a způsobí výbuch. Také tlak by nás usmrtil. Rychle za mnou!"
Běželi za Žolim ke zdviži, ale ta se nepohnula. Voda již zasáhla elektrické vedení ve spodní části letounu a přerušila proud. Vnikne-li k akumulátorům...
Pádili serpentinou vzhůru. Stlačený vzduch a vzbouřená krev jim hučely v uších a bouřily v tepnách.
Pojednou se serpentina nížila... běželi po rovině... nyní naopak dolů...
"Kam nás to vedeš, Žoli? Vždyť se vracíme?"
"Ne. Astra se převaluje."
"Proboha! Pak se octneme pod hladinou, ve smrtelném zájetí jako v utonulé ponorce."
"Doufám, že doběhneme včas. Zde je naše spása, tento příklop!"
"Otevři tedy."
"Jsme ještě vysoko nad hladinou. Náhle povolený tlak by nás vyrazil daleko a zapadli bychom hluboko pod hladinu. Někdo z nás by mohl utonout."
"Žoli," ozval se Arne rázně; "myslím, že nemáš správné představy a ještě méně zkušeností o pozemských živlech. Jak se otvírá tento příklop?"
Žoli ukázal na kolo ve stěně. "Otočit?"
"Ano."
"Ustupte stranou a přitiskněte se ke stěně! Pootevřu a uvolním stlačený vzduch."
Vzduch fičel kolem nich jako smršť. Ale zároveň se rychle k nim z hloubky koridoru blížil silný hukot.
"Voda se k nám valí!"
"S tím počítám. Jen zachovat klid - Pozor! Do řady před otvor! Pavle, jsi z nás nejlepší plavec, vezmi Žoliho na záda. Gabrieli, ke mně! Pevně se drž mého pasu. Nebojte se, nemůžeme utonout. V mořské vodě se dobře plave a mimoto máme pod skafandry hojně vzduchu, které vodu nepropustí."
"Vodopád!" vykřikl zděšeně Petr.
A v tom okamžiku uvolnil Arne příklop naplno.
Vylétli z otvoru jako vystřeleni z děla, uchváceni mocným přívalem vodního proudu, v němž docela ztratili přehled. Jen na okamžik, když už dopadali na mořskou hladinu, prolétli vzduchem, daleko za vodním gejzírem se ponořili asi metr hluboko, ale hned je vzduch pod skafandrem vynesl na hladinu.
"Všichni v pořádku?"
"Jak vidět!" liboval si Petr.
"Byli jsme vymrštěni na dobrých padesát metrů," odhadl Arne. "A hleďte, jak se Astra rychle naklání. Pozor! Pavle, odraz! Sem, k nám! Proboha, rychle!"
Letoun se převalil a jedna z jeho věží švihla vzduchem, s třeskem dopadla jen několik metrů od nich a zmizela pod hladinou. Na několik vteřin čněla z moře polokoule s prolomeným temenem, z něhož náhle vyšlehl sloup zeleného ohně, hromová rána a Astra zmizela v hlubině. Vysoko vzedmutá zelená vlna je zvedla.

"Země! Ohromné horstvo, zubaté štíty jako bílé kly. Proč jsme je dosud neviděli?"
"Hleděli jsme na Astru, ktera byla na opačné straně."
"Štěstí, že je tu země!"
"Není daleko, jen asi kilometr."
"Optický klam, Petře. Je mnohém dál. Ale nevadí. Příboj nás žene, nemusíme plavat."
"Jen aby tam nebylo úskalí!"
"To by ovšem bylo zlé, ale nemyslím. Viděli jsme přece písečnou pláž."
Slunce stoupalo do výše, ale jeho žár nebyl příliš prudký. A voda byla chladná.
Už několik hodin byli hnáni k pobřeží, které se teprve nyní začínalo přibližovat. Ohromné, divoce rozeklané skalní štíty rostly k blankytnému nebi, marnivě vypínajíce své ostré hroty a čepice, opalizující a duhovými barvami svítící věčným ledem a sněhem.
Slunce plálo kolmo nad jejich hlavami, když se konečně blížili, štěstí jim přálo, k písečné plošině, na kterou je moře doslova vyplavilo.
"Rád bych věděl, kde jsme," mumlal Pavel. "Slunce je kolmo nad námi. Jsme tedy někde na rovníku. A určitě na západním pobřeží."
"V nejtemnější Africe?"
"Nesmysl. Nemáš představu o zeměpisu, strojaři," osopil se Pavel na Petra.
"Sumatra má na západě hory."
"Ano, Arne, ale ne takové. A pak ta chladná voda a poměrně nízká teplota vzduchu. Ne, na Sumatře bychom se pekli. A všude jinde, až na... tak, ukaž svou moudrost, Petře. Jsi v koncích, viď? Pomohu ti. Pe... nu? Per . . ."
"Persie."
"Fuj! Persie má do rovníku daleko, ale přesto je podnebí teplejší a moře také není tak studené. Ani hory tam nejsou tak vysoké. Vykoupali jsme se v moři, kde není Golfský proud. Peru, nevědomče! Jsme v Peru. To jsou Kordillery."

Kapitola čtrnáctá
CESTA

Co se stalo s Habakukem?
Ach, milý čtenáři, báli jsme se této otázky; doufali jsme, že v tom zmatku zapomeneš na tohoto věrného čtyřnohého spolucestovatele a chtěli jsme tvé citlivé srdce ušetřit... ne, nezapomněli jsme naň, aspoň Arne ne, jak by také mohl zapomenout na svého černého oblíbence? V poslední chvíli, kdy se Astra s prolomeným spodkem začínala naklánět, vběhl Arne do ložnice, aby Habakuka vzal s sebou. Avšak ubohý kocour kočky pudově vycítí nebezpečí a zejména mají hrůzu z vody zdivočel. Stál na nakloněné římse, oči mu plály hrůzou. Marné bylo lákání, vztekle hučel jako podrážděná šelma, a když k němu Arne vztáhl ruku, sekl po něm drápy a z hrdla vyrazil takový skřek, že Arne ulekaně uskočil. Nebylo kdy... Arne nesměl pro zvíře ohrozit život svých druhů. Vzpěněná vlna s dunivou ranou dopadla na podlahu ložnice. Arne se prodral k svým druhům. A pak všichni pádili vzhůru. Habakuk zůstal. Postihl ho krutý osud.

Pokud vystupovali průrvami horských hřebenů, vyplněnými kamennou sutí a drtí, vystřídanou častými roklemi a kotlinami, ještě to šlo. Taková místa dovolovala odpočinek i nocleh. O jídlo ani o nápoj neměli nouze, bylo tu hojně zvěře, ptactva i chutných plodů.
Ale jednoho dne poznali, jak lehkovážně se pustili na tuto cestu.
Pod nimi spadala příkře průrva se zelenou a svůdně pestrou oázou a nad nimi rozvíral temnou tlamu skalní komín, němý, tajemný a klikatý.
Šlo to dosti dobře vzhůru podle pravidla, že odvážným štěstí přeje. Komín měl dost výčnělků, za které se mohli zachycovat, a byl úzký, takže jim často prospěla síla paží. Občas si mohli dopřát odpočinku na výčnělcích, a pak zase čile vzhůru za neustálého střídání. Těžko říci, jak dlouho ta dřina trvala. Mohli měřit čas jen podle stavu svých sil, které byly u konce, když Pavel stanul na plošině. Na plošinu shora dopadal světelný paprsek, který umožnil alespoň na několik metrů kolem přehled a odhalil mělký výklenek ve skále.
Avšak za chvíli se ukázálo, že únava byla příliš velká. Usnuli všichni, přituleni k sobě, a když se probudili, byla kolem nich čirá tma. Prospali celý zbytek dne. Není radno, aby se vydali na další cestu. Mohli by se zřítit někam do průrvy nebo propasti. Vyčkají rána.

Konečně se otvor ve výši rozzářil v ranních červáncích a do hlubiny vnikl úsvit. Připoutáni k lanu lezli vzhůru. Cesta byla mnohem schůdnější a jen místy bylo třeba Žoliho a Gabriela vytáhnout na strmý skalní hřeben.
Pojednou se jim bolestně sevřely plíce a do nosu vnikl ostrý zápach síry.
"Proboha, vždyť my se šplháme sopečným kráterem!" zajektal Petr. "Pohleďte na ty kotouče žlutého dýmu."
"Navléknout masky!" velel Arne.
"Vybuchne-li ta sopka...?"
"Nevybuchne," chlácholil ho Pavel. "To už není sopka. Jsme v útrobách vyhaslého vulkánu. Je divné, že výpary nevycházejí otvorem nad námi, ale jsou odváděny kamsi stranou. Možná že je spojen s kráterem některé činné sopky, kterých je v Kordilerách mnoho."
Další postup byl usnadněn ještě více, neboť stráň, ačkoliv balvanovitá, měla dosti mírný svah. Mohli postupovat rychle, bylo jen třeba dbát, aby se nesmekli a nevyvrtli si nebo nezlomili nohu v některé z četných spár mezi balvany. Naštěstí sem vnikalo dost denního světla otvorem, který měl průměr několik metrů. Když konečně stanuli pod tímto

východem, byli trpce zklamáni. Otvor byl zřejmě propadlinou slabého skalního krytu, a ačkoliv čněl jen asi čtyři metry vysoko, nebyl zespod přístupný, neboť se pod ním šířila dutina.
"Jsme v pěkné bryndě," zabručel Petr. "Jak se dostanerne vzhůru?"
"Snadno. Žoli nás vysvobodí. Je lehký. Postav si ho na ramena a sám si stoupni na moje. Postavíme pyramidu! Gabrieli, postav se ke mně a pevně mne obejmi. Nyní na nás vyleze Arne a postaví se nám na ramena. Podržíme mu nohy. Petře, posadíš se Arnovi na šíji a nakonec se vyšplhá Žoli s lanem, vysouká se z díry a dobře nahoře zaklesne lano, po kterém se vyšplháme vzhůru."
Seskupení stačilo, aby se Žoli zachytil zaobleného okraje, ale ten se pouhým dotykem tak drobil, že jejich naděje na vyváznutí tímto otvorem zmizela. Pojednou se s dunivou ranou sesula velká část klenby od okraje a naši přátelé jen šťastnou náhodou nebyli zasypáni vrstvou zvětralé lávy, strusky a sklovitého obsidiánu.
"Sláva!" zvolali radostně a už se celá živá pyramida skácela na měkký násyp.
Několik těch škrábanců na rukou jim nijak nezkalilo radost, neboť suť dosahovala až k rozšířenému okraji a mohli tedy nyní snadno vyběhnout vzhůru. Jen nebude-li se s nimi bořit klenba dál.
Hrana ohnažovala tvrdou skálu, pokrytou lesklou vrstvou slídy, žíhané černou slitinou jakýchsi kovů nebo rud, ve které se jasně žlutě blyštěly drobné valounky.
"Co je to?" pokoušel se Petr vyrýpnput, ale okrajová vrstvička se jen poněkud odloupla a pod ní se objem žlutého oblázku zvětšil.
"Zlato!" třeskl Petrův výkřik. "Kdes to vzal?"
"Tuhle," ukázal Petr na balvan.
Žoli s Gabrielem hleděli udiveně na změnu, která se stala s jejich druhy. Oba neměli ani ponětí o hodnotě tohoto žlutého kovu.
"Zlato! Ryzí zlato!"
"K čemu máš paprsky, Arne? Pusť se do toho!"
"Tento kov," rozkopl Arne zlaté hrudky, "má na této planetě velkou cenu."
"Pro darebáky," doplnil Petr. "Nedotýkej se toho prokletého kovu!" vykřikl na Gabriela, který zatím tiše hovořil se Žolim a nyní se shýbl k třpytným hrudkám.
A tu se Žoli klidně tázal: "Má ten kov skutečně cenu?"
"Ovšem. A velikou."
"Je možné jej vyměnit za potřebné věci?"
"Zajisté. - Tenhle jediný kousek stačil by jako náhrada za naši dopravu do vlasti - všecko pohodlí bychom měli a ještě by zbylo."
"Pak by nebylo moudré, abychom ho nepoužili. Byl poctivě získán, a proč bychom si jej tedy nevzali?"
Kamarádská trojice si vyměnila pohled.
"Budiž," svolil Arne, "vezmi to zlato k sobě, Gabrieli."
Ačkoliv si dopřáli jen nejnutnějšího odpočinku, trvalo několik dnů, než prošli kaňonem, a před nimi se otevřelo široké údolí, jehož středem valil své hluboké vody Maraňon.
Skončili pěší pouť, nyní se pohodlně poplaví na voru. Tok je prudký a cesta jim bude rychle ubývat. Místy se sice objeví peřeje a katarakty, ale zrobí řádné plavidlo. Dříví, lián a rákosí je tu nadbytek. Arnovy paprsky kosily kmeny stromů jako stébla a už druhého dne byl vor hotov. Postavili ještě z bambusu a rákosí spletený stan, aby se na palubě mohli ukrýt před žhavými slunečními paprsky, vystlali usušenou trávou, do vidlice nasadili dlouhé, na konci zploštělé bidlo jako kormidlo.
Vor se pak hladce šinul po hladině, jen v peřejích se kmeny vlnily s ostrým skřípotem a voda stříkala až k rákosovému stanu.
Rozednívalo se, když Petr, který před chvílí vystřídal Arna u kormidla, spatřil za vorem podivný zjev: v dálce se vytvořil několik metrů vysoký vodopád, který se přes celou šířku řeky s úžasnou rychlostí hnal po proudu k voru.
Zpočátku myslil, že je to klam, přelud náhlého přechodu noční tmy do ranního šera, ale temný hukot, který každou vteřinu sílil v dunění a jekot, podobný řevu smrště, až příliš jasně potvrdil, že jsou to vodní spousty z jezera Llauricocha.
"Vstávejte!" zařval.
Avšak než se jeho druhové vyhrnuli ze stanu, byl zadek voru vyzvednut a předek se ponořil pod hladinu. Petrovi vyklouzlo kormidlové bidlo z rukou, nohy mu sjely po hladkých kmenech a hoch měl ještě jen tolik duchapřítomnosti, že se zachytil vidlice, kterou křečovitě sevřel.
Naštěstí nedošlo k přemetu; zadek opět sklesl, ale celá plocha voru se nyní vyhoupla o několik metrů výš. Zbaven kormidla, točil se vor v závratném víru mezi nabubřelými, zohavenými těly utonulých zvířat a urvanými kusy drnů a mechů, tříští stromových kmenů, haluzí a proutí i z kořenů vyvráceného křoví.
A tato změť byla tak hustá, že měli dojem, jako by plavidlo bylo v pralese zpustošeném a rozvráceném divokou smrští, jež se s nimi kymácí a točí nad bezednou propastí, vyplněnou hnědou břečkou a pěnou, která místy chroptivě tryská do výše a v chomáčích mlaskavě dopadá na vor.
V tom divokém kolotoči se nemohli udržet na nohou. Ale také nebylo možné, aby nečinně hleděli na příval zkázy. Pahýly kmenů, trsy křovin i nadmuté mrtvoly zvířat, všecka ta hrůza, spleť a změť, natlačena kolem nich a hnána vírem, tlačila se ze všech stran na vor, takže se pod touto tíží hned ta, hned jiná strana zvedala, nebo se naopak nořila do hnědé husté vody a pěny. S výkřiky smrtelného děsu, se sténáním i klením zápasili s rozběsněným živlem, rukama i nohama odstraňujíce hrozivou přítěž. Každý napínal všecky síly k vlastní záchraně. Pud sebezáchovy uchvátil stejně i Gabriela a Žoliho.

Všecky jejich smysly byly upjaty na těch několik čtverečních metrů, vlnících se, dmoucích a propadajících, co chvíli se měnících v kupu tříště a skládku mrtvých těl, rozdrcených a rozdrásaných do beztvárnosti.
Zápas se smrtí dodává každému tvoru neobyčeinou sílu. Slunce zapadlo za horské štíty, když se nápor na vor zmírnil a rachot, třesk a jekot kolem nich ztichl alespoň tak, že slyšeli své chraptivé skřeky. Také vířivé otáčení voru ustalo. Ztrhanýma očima hleděli vpřed.
Údolí se značně rozšířilo. Za nimi se celou šířkou valila ta změť, a vpředu, asi o pět metrů níž, stála mezi nízkými travnatými břehy čistá hladina řeky, klidně ochotná přijmout zběsilý proud. A tam, o několik set metrů dál... Bože milosrdný! Pokračuje hladina, ale mnohem níž. Strašlivá hráz unáší vor šílenou rychlostí do náruče smrti, neboť tam je... vodopád! Bariéra balvanů z obou stran zužuje tok a jen hrdlo uprostřed propouští... hukot vodopádu sílí... sto metrů... padesát...
Plavidlo stanulo, zabrzděno dřevitou tříští, která se vecpala do hrdla a s hromovým rachotem a třeskem narazila na balvanovou přehradu, lezla po ní vzhůru rachotíc a praskajíc... náhle se převalila přes ni dolů, zakoulela se v divokých hnědých vlnách a pěně a rozmetána hnala se dále. Kamenná přehrada zmizela, pohlcena přívalem vody, která zvedala také vor, uvázlý v hrdle nad vodopádem... ještě kousek a převalí se také, strhne jej sebou do hloubky, roztříští, rozmetá.
Jako z galerie hleděli na vítězný vpád rozběsněného živlu do klidného toku řeky, který se ve strži pod nimi změnil v obraz pekelné zkázy. Vodní příval skoro úplně vyrovnal několikametrový sráz a s divým řevem a jekotem rval nyní ucpané hrdlo. Brzo zbylo před vorem jen několik vzpříčených, prohýbajících se a praskajících kmenů. Povolí-li, zřítí se plavidlo do hloubky, kde se převrátí a divý proud z obou stran je rozdrtí na třísky.
Avšak za nimi letěla další spousta vod, tak mocná, že tok řeky měl šikmý svah. S dunivým hukotem se hnala tato vlna k nim. Pudově přiskočili ke kormidlové vidlici, kterou křečovitě sevřeli. A tu jako by se stal zázrak, vor byl náhle zdvižen do výše a jako pták přeletěl přes kamennou překážku. Když se vzpamatovali, hnal se už opět na klidné, špinavou pěnou pokryté hladině, která vyplňovala celou šířku údolí.
Ano, vyvázli - na chvíli, snad na nějaký den, dokud plavidlo nedospěje k osudnému ohbí na severu. Tam jim hrozí nové nebezpečí, prudký příval vody by mohl jejich vor roztříštit o srázný břeh.
Jako obvykle v tropickém pásmu ustoupil den noci téměř bez soumraku. Ačkoliv byli nesmírně unaveni, neměli na spánek ani pomyšlení. Seděli v hloučku uprostřed plavidla, odstrkovali trsy a haluze.
Zdálo se jim, že se na vor souká silný kmen.
"Jedeš mi!" kopl do něho Petr.
Ale vtom se domnělý kmen vztyčil, konec se rozštěpil a do tmy zasvitly dva zelené body. Z Petrova hrdla se vydral výkřik.
"Had! Vždyť je to..."
Had zaútočil a jako v kleštích sevřel Petrovu nohu. "Proboha! Táhne mě! Spolkne mě!"
Arnovy paprsky přeřízly šíj obludy. Petr ječel a vřískal víc hrůzou než bolestí. Konečně se jim podařilo nožem rozříznout svalstvo čelistí a celou šíji, ve které vězela Petrova noha až po koleno.
"Nejsi zraněn? Neprokously zuby skafandr?"
"Ne. Jen mě to svíralo."
"Zbytečně se lekáš, Arne," hovořil Pavel, skloněn nad rozpitvanou hadí tlamou. "Není jedovatý. Sice obr delší než hroznýš, ale nebezpečný jen svou silou. Vodní had, jakých je v Amazonce hodně. Vlastně druh úhoře. Podívejte se, jaké má zuby. Spíše ostré plástky, zahnuté dozadu, aby mu kořist nemohla vyklouznout z tlamy."
"Krásné," rozčiloval se Petr. "V Amazonce je jich hojně. A to chceš, abychom na této ploché kocábce pluli několik měsíců? Jak si to představuješ?"
"Na toto nebezpečí jsem nevzpomněl," přiznal se Pavel. "Nu, kdo ví, jak... Pozor, pozor! Držte se!"
Nový příval vody se prudce přelil přes vor. Zase jim byla kormidlová vidlice spásou, neboť je zachránila, aby nebyli smeteni do vody. Ale rákosový stan, před kterým seděli, vypadal jako kupa zmačkaných stébel, kterými prorážely zulámané ratolesti a haluze nějakého stromu.
"Čím dál, tím líp," bručel Petr. "Teď nám sem zase vlezl... co to tak skučí?"
Pro hustou stěnu z trosek rákosového stanu nemohli vidět, ale osud je nenechal dlouho v pochybnostech. Skučení a zlostné vrčení se ozvalo znovu a rákosové pletivo se prudce zmítalo. A pojednou - hup! Těsně před ně dopadlo zvířecí tělo.
"Tygr!" zavzlykl Petr.
Arne vytasil pistoli, ale Pavel ho zakřikl:
"Nestřílej! Je to jen puma. Nic nám neudělá, nebudeme-li ji dráždit. Trosečník jako my. Dostala se k nám asi z koruny urvaného stromu. Dopřejme jí dočasný útulek."
Dravec chvilku čenichal a pojednou přiskočil k rozpitvanému hadímu tělu, do něhož se hltavě pustil.
"Pěkný spolucestující," bručel Petr. "Naštěstí mu dnes můžeme nabídnout jídlo. Ale co zítra? Abychom se s ním dělili o nepatrné zásoby? A nakonec se pustí do nás. Vždyť je to klacek skoro jako lvice. Koukejte na ty tlapy a pařáty! Arne, odprav tu potvoru. Copak je náš vor archa Noemova?"
Zatím se rychle rozednilo. Puma se chovala podivně. Nasycena olizovala si pracky, pocuchaný a místy do krve rozdrásaný kožich, svých spolucestovatelů si zdánlivě ani nevšímala, ale přece chvílemi zachytili její zvědavé pohledy, a když se k ní chtěl Pavel přiblížit, naježila se a výstražně zahučela. Avšak to byl projev plachosti a bázně, ne dravé choutky. Hůře bylo k večeru, kdy zřejmě zneklidněla hladem.
Kromě nějakého ovoce neměli potraviny. Chyběla také pitná voda, neboť hasit žízeň špinavou vodou z Maraňonu, hustou a hnědou jako káva, bylo velmi nebezpečné. Ještě štěstí, že mohli opatřit dost jídla šelmě a byli zbavení obav, že donucena hladem se vrhne na ně. Arnovi se podařilo zachytit dlouhou a dosti silnou větev, kterou pak lovili utonulá

zvířata, na kterých si kuguár nevybíraně pochutnával.
Příští noci spali všichni, zdoláni námahou a rozrušením. I Pavel na stráži byl unaven.

Byl už jasný den, když procitli.
"Moře!" vykřikl Petr.
Vor se hnal po hladině, jejíž obzorová čára na sever a na východ splývala s oblohou, jen na západě v dálce několika mil vystupovalo nad obzor zubaté pohoří.
"Hoši," začal Pavel, "máme věru štěstí. Záplava nás minula, jsme už daleko za korytem Maraňonu. Proud nás žene po zatopené rovině.
"Jaké v tom vidíš štěstí?" bručel Petr. "Sta kilometrů bloudit na špinavé vodě, která není k pití, a o hladu, nechceme-li se dělit o zahnívající zdechliny s americkým lvem, který by si spíš zasloužil jména hyeny. Jak dlouho myslíš, že vydržíme?"
"Hoši, pozor!" vykřikl Arne. "Tamhle se k nám blíží opět nějaká haluz. Tu musíme vylovit."
"Ta nás spasí," ušklíbl se Petr.
"Pozor! Už je zde! Chop se bidla, Pavle, zachyť a přitáhni ji! A zde pluje druhá. Sedni mně na nohy, Petře, abych se nepřevážil do vody. Snad tam dosáhnu. Už ji mám! Panečku, to je skvělý úlovek... Ale vždyť je to naše původní kormidlo, jenže o kousek kratší a odřené. Sláva!"
"Já jsem také vylovil," hlásil se Pavel, "ale je to vlastně celý kmen, příliš těžký pro jednoho muže."
"Ale výborný pro dva. A nyní poslyšte: Necháme-li se nečinně unášet proudem, ženeme se do zkázy, neboť v nejlepším případě uvázneme po opadnutí vody v bahnité poušti zamořené zimnicí, ne-li morem. Slunce už nyní začíná pálit, sotva vyšlo. Proto se musíme dostat z tohoto prudkého proudu na západ k horám."
"A co bude s naší cestou po Amazonce?"
"Vzdej se jí, Pavle. Náš vor není způsobilý k takové plavbě. A zejména nyní, jen se podívej, jak je vazivo místy prodřené. Je div, že dosud drží pohromadě."
"Bodejť!" zvolal Petr. "Puma na palubě a obrovští hadi kolem. Copak jsem blázen? I kdybychom měli denně královské hostiny, postele s nebesy a místo špinavé břečky teklo šampaňské víno, nejedu! Vem čert Amazonku!"
"Hloubka je něco přes metr," zjistil Arne větví. "Opřeme-li se spojenými silami, podaří se nám vybočit. Dnes ještě vydržíme půst a do večera, doufám, přirazíme ke břehu."
"Hleďte," ukazoval Žoli k východu, kde se nad vodní čárou vynořoval hornatý hřeben.
"Výborně," zajásal Pavel. "Jsme hnáni do zaplavené roviny, která tvoří klín mezi Kordilerami. Na západě tam někde je město Cuenca a na východě je výběžek horského pásma. Nemusíme se tedy ani namáhat."
"Hm - no, možná. Ale v takovém klínu, kam se řítí tak prudký vodní příval, mohou být silné víry. Hoši, do práce! Všemi silami se snažit, abychom přemohli proud a pluli přímo na západ do Cuency."
Avšak všecko jejich úsilí bylo marné. Nepodařilo se jim ani zabrzdit. Arnova větev se zlomila a Pavla s Gabrielem by zlomený kmen strhl do vody, kdyby jej nebyli včas pustili. Zbylo jim jen kormidlo, kterým však dosáhli jen toho, že se vor přestal otáčet a letěl vpřed jako vystřelený šíp.
Brzy vystupovaly nad vodní čárou obrysy pevniny, zároveň se mírnila rychlost plavby. Slunce žhnulo jako výheň.
"Blížíme se k východnímu pohoří," upozornil Arne.
"Pozor! Voda se začíná točit. Jsme na okraji silného víru. Nesmíme dopustit, abychom se dostali do jeho středu. Petře, drž pevně kormidlo vlevo, abychom přirazili blízko břehu."
"Jen si poroučej, ale pojď zkusit, jaká je to dřina!"
Arne mu přiběhl na pomoc. Předek voru nyní směřoval k východu, ale plavidlo se hnalo na sever. Proud narážel na kormidlo s takovou silou, že chvílemi museli povolovat, aby si oddechli.
Ale přece bylo znát příznivý účinek: východní břeh se kvapem blížil. A pojednou nápor proudu ochabl.
"Jsme z toho venku!" volal Petr radostně. "Ted stačí jenom kormidlovat. Dej pozor, Arne!"
Voda tu byla čistší, protože se kal usazoval na dně. Nesen mírným proudem šinul se vor podél břehu a zvolna se mu přibližoval. Sluncem sežehlá step asi sto kroků širokým pruhem stoupala k hustému tropickému pralesu, nad nějž čněla holá zarudlá skaliska a na severu vysoká, nebetyčná hradba horských štítů.
Pojednou kormidlo narazilo na dno a vor se v setrvačnosti doplížil až na deset metrů ke břehu, kde uvázl.
"Budeme se muset přebrodit. Je tu jen po kolena vody." Byli asi v polovici, když přes jejich hlavy přeletěla puma a hladce dopadla na suchou zemi, ohlédla se po nich, zašvihala ohonem kolem boků a pak několika dlouhými skoky dostihla lesního houští, kde zmizela.
"Panečku, tohle je skokan," řekl Petr uznale. "Nevděčnice, ani nepoděkuje za pohostinství."
"Šťastně jsme přistáli," pochvaloval si Pavel, "ale na opačné straně, než jsem doufal. Odtud je daleko do Cuency. Museli bychom obejít celý záliv a to je táž vzdálenost jako odtud k železniční trati, která spojuje Quito, hlavní město Ecuadoru, s přístavním městem Guayaquilem."
"Jak daleko je k trati?"
"Jen asi tři sta kilometrů vzdušnou čarou, možná o něco méně."
"Maličkost."

Kapitola patnáctá
PO TŘECH STECH KILOMETRECH

Cesta do hor nebyla sice pohodlná, ale našim otužilým dobrodruhům nečinily všecky ty srázy a rokle, záludné

rozsedliny a hluboké díry, zakryté zrádnou vrstvou věkovitého mechu a plavuní, žádné zvláštní obtíže. Měli za sebou bohatou zkušenost a vždycky včas zpozorovali skryté nebezpečí.
Těch tři sta kilometrů zabralo jim čtrnáct dní, než se konečně před nimi otevřel průsmyk, na jehož dně se vinuly do dálky pražce s kolejnicemi. Kousek opodál spatřili strážní domek.
Jistě se nikdo nebude divit, že všecka ta divoká přírodní krása i s temenem přes šest tisíc metrů vysoké sopky Chimborazo, z jehož bílého zledovatělého hrotu, prožíhaného černými, rudými a žlutými brázdami, tryskaly až kamsi do stratosféry šedivé kotouče dýmu, ztratila pro ně půvab. Všecek jejich zájem se pojednou upjal na tento prostý dřevěný srub s malou zahrádkou. Po dlouhé době opět stopa člověka.
Nějaké děvčátko tu v červené sukénce a bílé košilce dovádělo se strakatým psíkem v zahrádce; výskot, smích a veselý psí štěkot nesly se k nim.
Běželi k ní. Ale pojednou radostný rej v zahrádce utichl, dolehl k nim zděšený dětský výkřik a děvče zmizelo v domku. A pak viděli, jak pes na několik vteřin znehybněl, a náhle zuřivě zaštěkal, přeskočil nízký plůtek a hnal se na ně. Vtom se na prahu srubu objevil statný prostovlasý muž s puškou v ruce. Okřikl psa, který cenil zuby a tlumeně vrčel.
"Ruce vzhůru!" vyrozuměli více z hlasu a namířené pušky než z nesrozumitelných slov.
"Neumíte anglicky?" napjal Arne hlasivky.
"Ale ano," zněla anglická odpověď, "byl jsem několik let v Kanadě. Co tu děláte? Jak jste sem přišli?" následovaly o něco vlídnější otázky.
"Poslyšte, příteli, skloňte tu pušku. Jak vidíte, jsme beze zbraně až na mou pistoli, ale dávám vám čestné slovo, že se jí nedotknu. Jsme vědečtí cestovatelé, a ne bandité, jak se snad domníváte. A zavolejte psa zpátky. Nerad bych, aby došlo k nedopatření."
Arnova klidná, ale rázná řeč měla účinek.
"Reku, ke mně!" řekl muž.
Rozkaz působil na naši trojici jako rána hromu z jasné oblohy. A jak by je také neohromil - český povel zde, na nejzazším západě tropické Ameriky v klínu Kordiller?
Konečně sklapl Petr úžasem otevřená ústa, zasmál se, až mu stráně radostnou ozvěnou vracely smích, a pak še rozhlaholil: "Reku! Sem pojď! Dej mi pac, ty kluku zubatá! No, vidíš, strakáči, už se známe! Jen si očichej! Neboj se, pytlíku! Seznam se také s ostatními!"
"Vy jste Češi?"
"Jen my tři. Tento dlouhán s bílými vlasy je z Merkuru."
"A ten je zase z jiné planety, až odkudsi za Marsem."
"Hm..." zamračil se muž, "mluvíte dobře česky, jste tedy krajané, a proto vás vítám. Ale mluvte moudře a nedělejte si ze mě blázny. Prošel jsem tvrdou životní školou a nemám rád, když si ze mne někdo utahuje. Odpočinete si a pak, budete-li chtít, svezete se vlakem. Kam máte namířeno?"
"Do Guayaquilu."
"Vlak pojede až zítra ráno. Host do domu, Bůh do domu," otevřel jim dveře do srubu.
Přivítala je žena, na jejíž tváři byly zřetelné rysy indiánského původu; byly patrné i na děvčátku. Obě znaly z češtiny jen několiv slov a hovořily nesrozumitelným indiánským nářečím, které hostitel dobře ovládal.
Po večeři jim hlídač vyprávěl své osudy. Pocházel z Moravy. Když dosáhl plnoletosti, přeplavil se do Ameriky v mezipalubí zaoceánské lodi a protloukl se až do Nevady, kde myslil, že objeví zlatý důl. Skoro čtyři roky trávil mezi zlatokopy, čtrnáct set dní beznaděje, zoufalství a hladu. S holýma rukama se proplahočil přes Sierru Nevadu do San Franciska. Pracoval v docích, těžce dřel jako mezek, ale měl svou poctivě zaslouženou mzdu. Pak byl přijat za topiče na lokomotivě vlaku, který jezdil mezi San Franciskem a San Jose. Jednoho dne strojvedoucí náhle onemocněl a jemu bylo svěřeno řízení lokomotivy. Neměl však štěstí ani zde. V serpentině, kde se trať vine podél mořskéhu zálivu, z druhé strany lemována kolmými skalami, zřítil se na koleje balvan, naštěstí dost daleko před vlakem, který včas zastavil. Věděl, že za chvili bude po sousední koleji projíždět osobní vlak, jehož strojvedoucí pro ostrý zákrut zpozoruje překážku pozdě, kdy už nebude moci ani zabrzdit. Popadl dva výstražné náboje, přelezl skalní úlomek a pádil serpentinou vzhůru. Už slyšel v dálce hukot vlaku... Položil náboj na kolejnice a bežel dál, aby tam položil druhý. Hukot rozbouřené krve v tepnách se smísil s rachotem vlaku. Z mlhy se vynořilo veliké těleso... Shýbl se ke kolejnici, ale vtom pocítil prudký náraz, letěl kamsi, strašná bolest mu drtila ruku a nohu... Dva měsíce si poležel v nemocnici s rukou a nohou v sádře. Naštěstí se noha zahojila, ruka je trochu zchromena. Následky mozkového otřesu ho potrápily déle, ale i to je už dávno v pořádku. Z nemocnice ho společnost poslala sem, kde žije v klidu už deset let. Samota mu nevadí, naopak je příjemná. Zvykl si na ni po tom zlatém pekle v Nevadě. Proto se také nevrátil do své rodné vsi, když obdržel zprávu o smrti otce, který mu v závěti odkázal hospodářství. Prodal všecko sousednímu sedlákovi a peníze uložil do banky jako věno pro svou dceru. Neodrodil se své vlasti, i když se oženil s Indiánkou. Kdyby mu byl Bůh dal syna, vrátil by se s ním do Čech, ale děvčeti bude lépe zde. Nesneslo by evropské podnebí, první zima by je zabila.
"V které bance jste uložil peníze pro své dítě?" zeptal se Arne.
"Proč se ptáte?" V hlídačových očích zasvitlo podezření.
"Nu, jen tak... slyšel jsem, že zdejší banky nejsou dosti spolehlivé," napadla Arna vhodná odpověď.

Spali jako dudci na měkkých bělostných kožišinách lam, až je probudil pronikavý hvizd lokomotivy a rachot vlaku. Nad východním hřebenem hor slabě svítalo.
"Budeme muset vlakvedoucímu něco dát, aby nás vzal do vlaku," řekl Arne. "Gabrieli, vyklop náš zlatý poklad! Tenhle kousek se hodí," vybral valounek asi jako lískový oříšek.
"Královská odměna," zabručel Petr. "A co tomu hlídači?"

"Nic... prozatím. Nepřijal by to, naopak, zanechali bychom špatný dojem. Řekli jsme mu, že jsme cestovatelé."
Vlakvedoucí si měřil nedůvěřivě pět cestujících. Nebylo divu.
Přes týden neholené tváře a ušpiněné, rozedrané overaly nesvědčily o ničem dobrém.
Přesto je vedl až k poslednímu vagónu a odsunul dvířka. "Vlezte si tam na žoky s bavlnou. Budete jako v peřinách. Před Guayaquilem pojedu zvolna a budete moci vyskočit."
Napřáhl dlaň.
"Co... cože? Tohle! Ách! To je jiná! Tak vy jste měli štěstí, že?"
Dvířka za nimi zapadla a pak slyšeli vzdalující se kroky. Za chvilku se rozlehl ostrý hvizd, vlak zacukal a rozjel se.
Vlak se plížil serpentinami vzhůru a opět rychle sjížděl do údolí, zastavoval se na malých stanicích, kde vykládal nebo přibíral zboží. Cesta nebyla příjemná. Slunce žhnulo a v uzavřeném voze bylo hrozné vedro a dusno.
Ale všecko má konec a skončilo také jejich utrpení, když konečně vlak vyjel z hornatých strání do otevřené nížiny a po levém boku se objevila mihotavá mořská hladina a před nimi v dálce obrysy města. Bylo třeba se připravit. Společným úsilím přetrhli drát s plombou a zbývalo už jen vyskočit. Ale vlak jel rychle, ba, zdálo se, že rychlost zvyšuje.
"Neoklamal nás ten chlap?" hučel Petr.
"Proč by?"
"Zlato. Zaveze nás až na nádraží a poštve na nás stráže. Zabaví nám zlato a on shrábne provizi a pochvalu."
Projeli kolem osamělého domku z bambusu. Nyní protínaly koleje rozsáhlé lány kávových plantáží.
"Tamhle se rozvětvují kolejnice," hlásil Petr.
"A odtud," volal Arne u protějších dvířek, "je vidět přístav. Nyní zahýbáme."
"Ano, po mé straně se vynořuje křoví... zalesněný lán... Brzdí! Už brzdí! Sláva! Křivdili jsme mu. Právě dojíždíme k tomu houští. Ven! Gabrieli, vyskoč ve směru jízdy! Žoli až naposled, zachytíme ho. Pozor! Hop!"
Šťastně dopadli a zmizeli v křoví. Za chvilku se vlak zase rozjel a jeho píšťala hlásila vjezd na nádraží.
Když se prodrali houštinami, měli k prvním domkům města jen několik kroků.

Slunce se nořilo do oceánu, když kráčeli po jedné z hlavních tříd, kde místo dřevěných srubů a domků z rákosového pletiva se vypínaly několikapatrové domy z kamene a výstavné paláce.
Překvapilo je, že byly ulice téměř liduprázdné a okna měla spuštěné žaluzie. Avšak jakmile se setmělo, rozzářila se pouliční elektrická světla, okna v domech, výkladní skříně obchodů, a město rázem ožilo. Zaslechli anglický hovor dvou mimojdoucích pánů.
"Dovolte, prosím," Arne k nim přistoupil, "kde je Železniční banka?"
"Nejbližší ulice vpravo."
"Úřaduje dnes ještě?"
"Teprve začne úřadovat. Vy jste cizinci?"
"Ano."
"Pak ovšem nevíte, že se zde pracuje v noci, poněvadž v denním vedru pracovat nelze."
V bance nevzbudili žádný rozruch. Úředník zlato odvážil a klidně se zeptal:
"Jaké peníze si přejete?"
"Jaká je úhrnná cena v dolarech?" opáčil chytře Arne. Úředník chvilku počítal:
"Kov je čistý a hutný, mohu vám tedy dát nejvyšší sazbu. Za drobná zrnka byste dostali mnohem méně. Po srážce státní daně, městských dávek, povinného příspěvku na chudinu a našich výloh vám vyplatíme osmatřicet tisíc."
"Dolarů?"
"Ovšem. Je to málo? Zlato v poslední, době značně kleslo. Můžete-li čekat, dostanete víc."
Málo? Proboha! Taková spousta peněz!
"Jsem spokojen," řekl Arne. "Ale nechci vyplatit hotovost, totiž ne celou. Můžeme u vás koupit lodní lístky prvé třídy do Hamburku?"
"Zajisté, včetně stravy a všeho pohodlí. Náhodou odjíždí zítra parník Santiago přes Panamský průplav. Dobrá loď, čisté kabiny."
"Dobře. Zakupte pět lístků, společnou kabinu. Vyplatíte nám celkem pět tisíc dolarů. A zbytek... má zde uloženy peníze hlídač na trati asi tři sta mil odtud?"
"Jméno?" Pohlédli na sebe v rozpacích. Neznali jeho jméno.
"Více železničních strážců má u nás uloženy vklady," pokrčil úředník rameny. "A vlastně... proč se ptáte? Vklady jsou naším úředním tajemstvím."
"I když chceme zvýšit kapitál některého vkladatele?"
"Hm, pak ovšem... ale jméno. Uznáte zajisté..."
"Snad vám stačí tato data: Peníze jsou uloženy na jméno jeho jediného dítěte, asi osmileté dcerky Vlasty. Otec je..."
"Čech," doplnil úředník. „Jméno Vlasta je jediné mezi našimi vkladateli a nemůže tedy dojít k omylu."
"Muž dříve sloužil na dráze v San Francisku, kde zachránil osobní vlak před katastrofou."
"Balvan na trati. Věc je jasná." .
"Kolik zbude z výtěžku zlata po zakoupení lodních lístků se společnou kabinou a po výplatě pěti tisíc dolarů?"
"Skoro třicet tisíc."
"Ty vložte na účet Vlasty!"
"Prosím, vyplňte příkaz!" pokladník jim podával tiskopis. Nemohli se vyhnout přesnému udání svých jmen a pražské adresy.
"Ach, vy jste krajané toho hlídače," chápal úředník. "A tito dva pánové?" pokynul na Žoliho a Gabriela.

"Cizinci."
"Mluví španělsky, německy, francouzsky? Máme zde tlumočníky."
"Což nestačí naše podpisy?"
"Lituji, ale musím žádat alespoň podpis těchto pánů na prohlášení, že schvalují váš příkaz," podal Arnovi jiný blanket.
Podpisy obou dopadly tak, že úředník chvíli váhal, než konečně s pokrčením ramen listinu přijal.
Po chvíli vyšli z banky s lodními lístky a pěti tisíci dolary, které Arne uschoval v kapse svého overalu.

Kapitola šestnáctá
MEZI LIDMI

O několik hodin později byli už ve společné kabině na parníku Santiago, obsluhováni až příliš uctivým a ochotným stevardem. Nikdo by nebyl v těchto pěti pánech, oblečených v nové cestovní obleky, poznal tytéž muže, kteří před několika hodinami měli vzhled vagabundů.
Arne moudře rozhodl, že Žoliho a Gabriela provedou po parníku, neboť se oba tvářili jako malí hošíci, kteří se poprvé octli na lodi. Jako cestující prvé třídy měli všude přístup a překvapeni hleděli na nádheru a pohodlí ve společné jídelně, v klubových místnostech, v divadelním hledišti, koncertní síni, hernách, se zájmem prošli strojovnou, která bavila zejména Žoliho.
Ale stejně moudře zakročil Pavel. Jako lékař poručil, aby si odpočali a uklidnili rozrušené nervy spánkem. Ruch a shon na palubě i v lodních útrobách již ustával a Slunce se vyhouplo nad obzor.
Spali až do večera. Probudil je řev sirény a mírné chvění lodi. Když vyšli na palubu, plula Santiago úzkou mořskou šíjí k jihu, proplula úžinou u ustrova Puna a zabočila k západu do širého oceánu.
Lodní zvon zval k večeři.
Ve veliké společné jídelně byly stoly většinou obsazeny a jen u větších bylo několik porůznu volných míst. Ale přece se jim podařilo najít potřebný počet volných míst v čele dlouhého stolu.
"Je zde volno?" zeptal se Pavel anglicky staršího pána na sousedním křesle.
"Všecka místa jsou volná," přikývl tázaný vlídně.
Vedle Pavla usedl Gabriel, v čele stolu Žoli a jemu po druhém boku Arne, který s úsměvem přenechal místo po své pravici Petrovi i se sousedstvím sličné mladé dívky.
Na každé lodi je pravidlem, že se společnost vzájemně představí, neboť všichni cestující jsou na kratší nebo delší dobu odkázáni na vzájemný styk. Bezděčně tu vzniká jakýsi přátelský poměr a dočasná srdečnost bez ohledu na to, že se dosud neznali a nebudou se znát, až cesta skončí. Tato společenská povinnost musela být splněna také nyní.
A tu si uvědomila naše trojice problém: jak představit Gabriela a Žoliho?
Nebylo lehké dostat je na loď, byli podezřelí už při zápisu do lodní knihy.
Nic naplat!
"Profesor Svak," uvedl starý pán své jméno i hodnost, "má dcera Milada," představil dívku.
"Jakže, prosím? Doktor Horák? Inženýr Brada? Pánové, mluvíte anglicky, ale to jsou přece česká jména?"
"Jsme Češi."
"Tá-á-k? Vida! Pak můžeme..."
"Vy jste také Čech, pane profesore?"
"Doufám, že má výslovnost stačí."
"Ovšem. Ale jaká to náhoda!"
"Nemyslím. Spíše setkání na této podivné výpravě."
"O jaké výpravě mluvíte?"
"Upřímně se přiznávám, že jsem se také dal svést jedním z mnoha amerických blufů, já, starý kozák, odborník v astronomii a meteorologii. Nejsme na této lodi sami. Věda všech evropských národů je tu zastoupena. Nebyl by se ten pustý podvod zdařil, kdyby nebyl vytryskl jako vždy z amerického severu. Jižní Amerika si dosud zachovávala seriózност a vážnost ve vědeckých reportážích a není tedy divu, že stará Evropa - nalítla. Ale věru, že naposled! Tímto klamem spáchala americká věda sebevraždu!" končil starý učenec a třásl se rozčilením.
"Ale, pane profesore, my skutečně nevíme..."
"Pánové," škubl sebou astronom, "chápu mladou ješitnost, avšak..."
"Pane profesore, křivdíte nám," přerušil ho Pavel s klidnou vážností. "Doufám, že uvěříte našemu čestnému slovu, že nemáme ani tušení o podvodu, na který si stěžujete."
"Čestné slovo? Hm... pohleďte, pánové, rozhlédněte se jen trochu, vyznáte-li se poněkud v lidských rasách, uvidíte nesporné typy slovanské, germánské, románské, a tam v rohu sedí čtyři Japonci. Dejte si předložit lodní knihu: samý profesor, doktor, inženýr. Ostatně napněte sluch. Slyšíte? Německy, anglicky, italsky, rusky... Dáváte čestné slovo, doktore, také za své přátele?"
"Dáváme je," řekli Arne s Petrem současně.
"Hm, pak bych... ano, mou povinností jako slušného člověka je vám uvěřit. Ale jak je to možné? Proč jste zde? Kde jste byli v posledních čtrnácti dnech? Jak by bylo možné, abyste nevěděli, o čem dnes mluví celý civilizovaný svět, abyste nečetli časopisy - promiňte, nechci dotírat..."
Jako lavina je zavalilo ticho.
Kde jste byli v posledních čtrnácti dnech?
Ach, nejde o tuto dobu! Běží o onen den před čtrnácti dny, kdy se s nimi zřítila Astra nedaleko pobřeží, nějakých sto mil jižněji... Profesoři, doktoři, inženýři z Evropy, Asie... a tento český astronom a mateorolog... Pád byl zpozorován, a

jak už to americké časopisy umějí, vylíčily sestup záhadného tělesa, podivného meteoru nebo snad vzducholodi, úžasného stroje či čeho, co se zvolna snášelo... Meteor by sjel jako blesk. Spory mezi astronomy, hvězdáři, znalci fyzikálních jevů a inženýry... rozpoutaná válka mezi vědou přírodní a technickou...
Jak vysvětlit tomuto starému teoretikovi pravý důvod jejich neinformovanosti? Mohou se odvážit vyprávět mu o své pouti vesmírem, o Měsíci, Marsu, Erósu, Venuši? O Enckově kometě, satelitu mikroorganismů, Vele, Helse a Oře, tajemné planetoidě, jejíž učený obyvatel sedí v čele stolu? O Merkuru a jeho lidských obyvatelích, kteří žijí v podzemí, rodí se z buněk jako hmyz, jsou živeni elektřinou, mají blanitá křídla a vzhled biblických andělů. Jejich králi, jenž tu sedí, zbyl z veškerého toho andělství jen něžný obličej, jakých je u Požemšťanů na tucty, bílé vlasy a červené oči - všední známka albinismu, vrozeného nedostatku podkožního barviva u lidí i zvířat a znetvořené lopatky, o kterých by bylo smělé tvrdit, že nosily křídla.
Lze se domnívat, že tento profesor astronomie a meteorologie, jehož "teorii dalo stáří zkušenosti", uvěří jejich bláznivým výkladům?
Ale něco odpovědět musí.
Arnovi bylo, jako by stál před trestním senátem, obviněn z podvodu, opuštěn a zrazen svými spoluviníky, Pavlem, který si zcela lhostejně pochutnává na humru s majonézou, a Petrem, jenž vrkavě odpovídá na otázky krásné slečny Milady, zřejmě hluchý i slepý pro své okolí. A starý astronom se tváří jako profesor, který labužnicky vychutnává úzkost zkoušeného kandidáta, marně hledajícího odpověď na otázku... jedno oko přimhouřeno, druhé, šedé jako ocel, proniká jako sonda až kamsi na dno Arnovy duše.
A nyní obě profesorovy oči vytřeštěně hledí na Žoliho a Gabriela, kteří... hrůza!... mačkají vidličkou krásně červeného humra, ladnou úpravu mísí s majonézou v hnusnou směs, kterou - jedí nožem. Břečka jim kape po bradě.
"Chrmmm!" zachrčel profesor, "jak je to... což je tohle možné u společné tabule... ve společnosti...?"
"Promiňte, pane profesore," vpadl Pavel, "nevzpomněli jsme na neznalost svých přátel."
"Vašich přátel, pane dok-to-re?" slabiky padaly z profesorových úst jako kusy zmrzlého vzduchu.
"Ano, pane profesore, našich milých přátel, pokračoval Pavel studeně, "kteří jedí poprvé tuto lahůdku, jež naštěstí nemůže uškodit králi merkurského národa."
"Krá-králi me-mer-?"
"Také našemu malému tělem," pokračoval Pavel klidně dále, "ale velikému duchem, doktoru, profesoru a inženýru Žolimu račte prominout!"
"Dokt-inž-pro-pro-fes-?"
"Neboť v jeho vlasti, na Oře, pokud víme, nejsou humři ani majonéza."
Tvář starého učence skýtala pohled nevídaný. S tělem napjatým jako luk, s neesteticky otevřenými ústy a vytřeštěnýma očima hleděl na Pavla, který se klidně usmíval. A tento úsměv, víc však úsměšek, profesora zřejmě rozčiloval. Jeho tvář, čelo, úctyhodně lysá lebka i krk zrudly do temna a na spáncích naskočily tepny jako provazy.
"Uklidněte se, pane profesore," polekal se lékař, "ujišťuji vás, že mám patřičnou úctu k vaší vědě. Ale musím prosit, abyste si také uvědomil, že jste ve společnosti vzdělaných lidí, kteří přes své mládí mají jisté praktické zkušenosti, jakými se nemůže pochlubit ani nejstarší a nejslavnější učenec kteréhokoliv národa na tomto kulatém světě. Jde o nedorozumění a doufám, že nám dáte příležitost všechno vám vysvětlit."
Brunátnost profesorova obličeje zvolna bledla, až se změnila v sinalost, napětí těla povolilo, oči zamžikaly a pak plaše, bázlivě zatěkaly z Pavla přes Žoliho a Gabriela na Arna, a utkvěly na Petrovi, který právě cosi zajímavého vyprávěl sličné sousedce. A tu z těch starých očí vytryskl neutajitelný - strach!
"Velmi lituji, že jsem nucen vzdát se vaší milé a vzácné společnosti, totiž jen pro dnešní večer, zajisté. Zítra se těším... pojď, Milado. Milado!" vykřikl.
"Co je, tati? Proč...?"
"Musíme, dítě! Dobrou noc, pánové."
"Dopovíte mi to zítra," podala s trpkým úsměvem ruku Petrovi.
"Nemůžete ještě chvilku...?"
"Ne!" vyrazil profesor úzkostlivě.
Když pobízel dceru, ohlédl se ještě po společnosti a pak se sklonil k jejímu uchu:
"Vždyť... Uprchlí blázni!" zaslechli ustrašená slova.
"Ale tati!"
"Jdi! Běž!" profesor hnal dceru před sebou, z jídelny. Chvíli bylo ticho.
Konečně se ozval Arne: "Chybili jsme. Měli jsme povečeřet ve své kabině. Dnes poprvé a naposled jíme ve společné jídelně. Bude to pohodlnější pro nás i pro naši vesmírnou dvojici. A vyhneme se zvědavým dotazům."

Kapitola sedmnáctá
PALBA OTÁZEK

Když došli do kabiny, přirazil profesor za sebou dveře, uzamkl a ještě zajistil zástrčkou.
"Teď jsme v bezpečí!" úlevně vydechl.
"Ale, tati, nechápu... co se vlastně stalo?"
"Co ti povídal ten blázen?"
"Jaký blázen? Docela slušný mladík, vzdělaný a..."
"Co blábolil?"
"Neblábolil. Poutavě líčil strašnou plavbu na voru po Maraňonu, příšerně rozvodněném přívalem z jezera."

"Hm, ano, četli jsme o tom v novinách, že se v jezeře Llauricocha protrhl břeh."
"Tak vidíš! Obrovský had by ho byl spolkl..."
"To jezero?"'
"Ne, Petra."
"Jakého Petra?"
"Pana inženýra."
"Jaký had? Kde?"
"Na tom voru. Vodní had, snad takový mořský, jak se o nich píše..."
"Aha!"
"Už ho měl v sobě po pás, když Arne..."
"Který Arne?"
"Ten druhý inženýr mu rázem přešmikl hrdlo pistolí."
"Pi-pistolí mu přešmikl hrdlo?!"
"Když mě stále přerušuješ, tati."
"Inu toť! Tomu říkáš souvislé líčení? A vůbec celý obsah je hrozný nesmysl. Za prvé, mořští hadí v Maraňonu nežijí. V Amazonce se sice vyskytují obrovští vodní hadi, ale teprve na středním a dolním toku. Leda že by se byl do řeky dostal s přívalem z jezera Llauricocha. Ale mořský had je vůbec pohádka, výmysl pověrčivých námořníků. Mořští hadi nejsou větší než naše užovka, a jsou jedovatí. Jediný regalecus dosahuje délky asi čtyř metrů, ale je plochý jako stuha a nespolkl by ani králíka, neřkuli člověka. A nejkrásnější je to přetnutí pistolí! Totéž, jako by řekl, že ho zastřelil šavlí! Copak tě to netrklo?"
"Netrklo. Neuvažovala jsem... ale nyní... skutečně se mi zdá..."
"Nu, vlastně je štěstí, žes neuvažovala. Je nebezpečné odpírat bláznu. Ještě něco blábolil?"
"Lev prý skočil na jejich vor."
"Lev! Lvi jsou jen v Africe. Dítě, my jsme byli oba ve smrtelném nebezpečí! Ti tři jsou šílenci, kteří uprchli z některého blázince a ti dva... hrůza! Ale je to docela možné. Ba, jisté. Jejich nezpůsobné jídlo... v jejich "vlasti" nejsou lahůdky... bodejť by byly v žalářních kobkách na Ďábelských ostrovech," mumlal profesor, stanul u stěny a zahleděl se na tlačítko zvonku.
Ano, tak bude nejlépe! Je tím povinen bezpečnosti vlastní i všech cestujících na lodi. Jen aby nebylo pozdě, neteče-li už nyní krev v jidelně. Vždyť těm šílencům byly dány do rukou vražedné zbraně, vidličky a nože.
Profesor Svak stiskl tlačítko. Za chvilku se ozvalo zaťukání na dveře.
"Kdo je?"
"Stevard. Zvonil jste, pane?"
"Ano," profesor vpustil lodního číšníka do kabiny. "Jste ozbrojen?"
"Naše loď zaručuje každému bezpečí, pane. Co se stalo? Ohrozil vás někdo, pane?"
"Není kdy na výklady. Chtěl jsem do lodní kanceláře, ale bez ozbrojeného průvodu nevyjdu."
"Uklidněte se, pane. Pošlu sem lodního kontrolora."
Za chvíli vpustil profesor do kabiny dva lodní důstojníky.
"Pánové," omlouval se profesor, "promiňte, že jsem nucen vám oznámit, že na této lodi je podezřelá společnost, ba, mohu tvrdit, že se sem vloudili tři šílenci, kteří asi uprchli z některého ústavu choromyslných, a dva uprchlí zločinci z Ďábelských ostrovů."
"Jaký máte důvod k tak závažnému tvrzení?"
Profesor vylíčil stručně, co ho potkalo, a dodal: "Bojím se, aby nedošlo k neštěstí."
"Nedělejte si zbytečné obavy," ozval se kontrolor klidně, "večeře už skončila a společnost, o které jste mluvil, se odebrala do své kabiny."
"Sledoval jste je?"
"Jen v mezích služební povinnosti. Kontrolor musí mít všude oči. Přiznávám, že je tu cosi nejasného. Páni nemají osobní průkazy. Byli přijati na doporučení Železniční banky v Guayaquilu, která nám ručí za nezávadnost svých komitentů. Dosud se nestalo, abychom měli příčinu k námitkám. Můžete klidně spát, pane profesore. Zařídím vše."
"Co o tom soudíš?" zeptal se důstojník kontrolora, když vyšli na palubu.
"Uvažuji. Ostatně, prohlédneme si lodní zápis."
Uvedl ho do své kanceláře.
"Arnošt Farin, inženýr elektrotechniky a chemie, strojní inženýr Petr Brada a doktor lékařství a přírodních věd Pavel Horák. Tři Češi, krajané profesora Svaka, který je jako velká většina našich cestujících členem výpravy za tím záhadným meteorem. Zapsali se jako badatelé, cestovatelé po Jižní Americe."
"Chytráci!"
"Ta trojice přišla odkudsi z vnitrozemí."
"Jak to víš?"
"Poněvadž nemají osobní doklady, opatřil jsem si zprávy z Železniční banky. Přijeli drahou od severu, tedy rozhodně nemají nic společného s výpravou, která po celou tu dobu křižovala na jihu, na lodi a na bárkách při peruánském pobřeží."
"Řekli tedy pravdu, že nic o meteoru nevědí?"
"Myslím, že ano. Tato okolnost podpírá profesorovo podezření. Podle Železniční banky vede stopa jen asi tři sta mil na sever od Guayaquilu, k domku traťového hlídače v pustých horách, nějakých sto mil jižně pod Chimborazem."
"Zavoláme je k výslechu. Ostatně je tu lodní lékař."

"Máš pravdu. Avšak jsou tu ještě ti dva. A pohleď na zápis v lodní knize. Jméno: Nula."
"Cože?"
"Ano, nula, totiž zřetelně nakreslená nula u obou. Oba tedy nemají jména. - Příjmení: Joli."
"To je totiž ten trpaslík. Podle tohoto jména by byl Francouz."
"Povolání a hodnost: filosof, lékař, právník, inženýr, státní organizátor, orolog, velolog, chemik."
"No tohle!"
"Počkej, nejlepší teprve uslyšíš! Šéforganizátor svazu planetoid a asteroid."
"Čiré bláznovství!"
"Ano, to by řekl každý, kdo to čte. Jenže to bláznovství nepadá na toho trpaslíka, poněvadž podle rukopisu provedl zápis jak za něho, tak i za toho druhého - český dvojitý doktor Pavel Horák. Ale poslyš dále: Státní příslušnost: Ora. Domovská obec: Ora. Rodiště: Ora.
Stáří: Šest oběhů."
"To všecko napsal doktor Horák?"
"Ano, stejně jako celý zápis za toho druhého, poněvadž ani jeden z nich neumí psát. Ten všestranný učenec Joli neumí vzít pero do ruky. Pohleď, toto má být podpis!"
"Není to turecké písmo?"
"Není. Přece víš, že se vyznám v škrábanicích orientálců. Tohle je hotový uzel muřích noh. A nyní ten druhý. Jméno: Gabriel."
"Křesťan."
"Může být. Příjmení: Nula. Hodnost: exkrál."
"Proboha!"
"Ano, milý brachu, exkrál! Ostatně, nic zvláštního. Exkrálů bloudí dnes světem celé tucty. Ale co řekneš tomuhle? Státní příslušnost, domovská obec a rodiště: Merkur. Počkej, zůstaň sedět a dobře se drž, abys nespadl ze židle. Stáří: Podle údajů přes sto třicet let."
"Člověče, ten král Gabriel má sice bílé vlasy a vypouklá záda, ale také červené oči, tvářičku jako dvacetiletá dívka, mrštný je jako úhoř... je to albín a vsadím na to krk, že mu není víc než pětadvacet let."
Poručík hleděl na kontrolora chvíli strnule, až pojednou vybuchl:
"Profesor má pravdu, ne-li docela, tedy alespoň částečně! Ten český doktor je blázen! A nebo drzý podvodník, který si z nás ztropil blázny. Tisíc mořských tygrů, vždyť tohle je úřední kniha! Taková drzost nesmí zůstat bez trestu. Stáří trpaslíka - šest oběhů. Jakých oběhů? Kolem čeho oběhl šestkrát ten skrček, než se stal profesorem, doktorem, urologem, velelogem..."
"Orologem a velologem."
"Co je to?"
"Nevím."
"A ten druhý, přihrblý kluk... Člověče, proč jsi dosud nic nehlásil?"
"Už jsem ti řekl, železniční banka..."
"Na mou duši, tohle je strašná pletenice! Přece se také nezbláznila banka?"
"Náš lékař si promluvil s tím českým doktorem, byl náhodou zde při zápisu, mluvili spolu latinsky."
"Nu?"
"Nakonec pokrčil rameny a řekl: Děkuji, pane kolego."
"Mám dozorčí službu v koridorech kajut. Pro jistotu postavím zvláštní stráž na chodbu - jaké mají číslo?"
"Šestnáct."
Poručík vstal ze židle, když vtom zabzučel domácí telefon.
"Haló, zde kancelář kontrol - ano, Sirg u telefonu, rozkaz, kapitáne! - Všech pět? Hned tam půjdu osobně! - Ralf? Je právě u mne - Vyřídím!"
Zavěsil sluchátko a vstal: "Už to běží!"
"Copak?"
"Kapitán telefonoval, abys šel ihned se mnou a předvedl ten pětilístek do nemocniční laboratoře."
"To bude legrace!"
Avšak poručíkova odvaha značně poklesla, když se blížili chodbou ke kabině s číslem 16.
"Ohlas se," šeptal kontrolorovi, "aby se nerozčilili, že pro ně přicházíme jako eskorta."
"Snad už budou spát. Kapitán mohl počkat do rána," bručel Sirg. "Nu, rozkaz je rozkaz," pokrčil rameny a zaklepal na dveře.
"Vstupte," ozvala se zevnitř klidná pobídka.
Překvapeně hleděli na skupinu u stolu, zřejmě vyrušenou z klidného rozhovoru.
"Pánově, promiňte," salutoval Sirg na prahu, "kapitán vás žádá o návštěvu."
"Koho?" zeptal se Arne.
"Všech pět pánů. Nezazlívejte, prosím, že tak pozdě..."
"Není pozdě. Vyspali jsme se ve dne. Těšíme se na rozmluvu s kapitánem. Bude ještě někdo přítomen?"
"Nevím. Snad náš lodní lékař."
"Už je to tady!" smál se Pavel. "Psychiatrická zkouška. Nevadí. Jen klidně, poručíku."
"Nechme řečí," řekl Arne chladně. "Jdeme s vámi, pánové."
V laboratoři je uvítal lékař.
A teprve teď začali rozeznávat ostré obrysy dvou mužů v důstojnickém stejnokroji a zařízení, jakým se může honosit

bohatě vybavená lékařská ordinace.
"Pane kolego," poznal Pavel lodního lékaře, "což vy ordinujete i v noci?" tázal se ironicky.
"Nejde o lékařskou ordinaci," řekl lodní lékař zdvořile, "představuji vám našeho velitele, který má zájem..."
"O naše duševní zdraví," vpadl Pavel jízlivě. "Těší nás, kapitáne, že vás poznáváme. Známost s velitelem lodi může každému cestujícímu jen prospět."
"Ale pánové... křivdíte mi. Skutečně chci jen vaše dobro. Posaďte se k nám. Pohovoříme si trochu. Je třeba vysvětlit některé podivnůstky... totiž, abych byl stručný a vysvětlil vám..."
"Výborně!" zvolal Pavel se strojeným uspokojením. "Myslil jsem, že budete chtít vysvětlení od nás a zatím je tomu naopak. Nu, nezdržujme se zbytečnými omluvami a výmluvami, eskorta nás dopravila do této pozorovací stanice, zalité oslnivým světlem, aby můj kolega mohl pozorovat rysy našich tváří, hru nervů, oční reflexy a vše to, co tvoří důležitou a nezbytnou pomůcku k zjištění choromyslnosti. Přeji vám úspěch. S radostí konstatuji na vašich tvářích, pánové, že jsem vám ušetřil rozpaky. Můžeme začít s vysvětlováním. Lituji, kapitáne, že musím porušit subordinaci a vaši osobnost velitele a pána na lodi prozatím odsunout. Je to nutné, máme-li snadněji dospět k žádoucímu výsledku. Také kolega se bude muset podřídit mému vedení. Předně necháme psychiatrickou stránku prozatím stranou a přikročíme k otázkám anatomie."
"Anatomie?" podivil se lékař.
"Ano, doktore, neboť jen ta odpoví na otázku, kdo je Gabriel. Nebude třeba operace. Bude to jen zevní prohlídka těla přítele Gabriela a pomocí rentgenových paprsků pohled na jeho vnitřní orgány a kostru trupu, zejména zad, ramen, horních končetin. Gabrieli, svlékni se po pás! Neboj se, pan doktor se jen podívá na tvá záda."
Zbytečně bychom čtenáře unavovali podrobnostmi. Povíme jen krátce, že lodní lékař se zabral s takovou vědeckou vášní do vyšetřování Gabriela i Žoliho, že když byl konečně hotov, sklesl vyčerpán do křesla.
"Nuže, milý kolego, čekám na vaše diagnózy," řekl Pavel.
Avšak lékař mlčel. Jeho oči hleděly kamsi do neurčita.
"Snad nejste na rozpacích nad tímto případem?" bodal do něho nelítostně Pavel. "Tuctová leukopatie, albínismus, zrůdné zažívací ústrojí, nadbytek leukocytů, bílých krvinek, a veliký nedostatek krvinek červených, erytrocytů, tedy vysoká anémie čili chudokrevnost; zrůdně vyvinuté lopatky, naproti tomu nadměrně silné svalstvo, vazivo a nervy pod nepoměrně mocnými klouby a ramenními kostmi, krátce náš ubohý přítel Gabriel je politováníhodný mrzák. A Žoli?"
"Přestaňte, doktore!" vyskočil lodní lékař ze židle a chvíli běhal po laboratoři jako tygr v kleci. Konečně stanul:
"Odkud jsou - tyto bytosti?" vyrazil ze sebe.
"Bytosti? Snad jim neupíráte lidství?" tvářil se Pavel udiveně.
"Upírám! Oběma! Tenhle případ," ukázal na Žoliho, "má sice převahu lidských znaků, ale i jeho vnitřní ústrojí jeví odchylky, které stačí, aby byl vyřazen. Zejména srdce. Jeho srdce je mnohem spletitější než lidské. Ale také dokonalejší ve své funkci. Je to uzel cév a komor. Ručím za to, že by bylo možné polovičku amputovat, aniž by v nejmenším utrpěl oběh krve, která je složením od krve lidské odlišná. Jak jste stár?" obrátil se na Žoliho.
"Šest oběhů," odpověděl zaň Pavel, neboť Žoli samozřejmě nerozuměl anglické otázce.
"Jakých oběhů? Táži se slušně a prosím o slušnou odpověď!"
"Nemáte nejmenší příčinu k rozčilování nad mou odpovědí, neboť byla vážná a pravdivá," usmál se Pavel.
"Ano," vmísil se Sirg, "totéž jste napsal do lodní knihy."
"Zcela správně," dotvrdil Pavel.
"Ale to nejde, pane doktore," namítl kapitán. "Takové rébusy nejsou v úředních knihách přípustné."
"Není mou vinou, že pozemské úřední knihy nemají rubriky k vyplnění osobních dat příslušníků jiných světů."
"Jakých světů?"
"Pánové," Pavel zvážněl, "vaše otázky se množí. Abychom předešli zmatku, musíme postupovat obezřetně. Přál jste si, pane kolego, zvědět Žoliho stáří, ale mou správnou a pravdivou odpověď prohlásil pan kapitán za rébus. Vy jste, pane doktore, projevil pochybnost o lidském původu našeho přítele."
"Nikoliv pochybnost, jistotu!"
"Gratuluji vám! Tato diagnóza je správná, neboť Žoli není člověkem z pozemského hlediska. Jeho domovinou je Ora, jedna z tisíců planetoid, které obíhají kolem Slunce v pásmu mezi Marsem a Jupiterem. Jméno Ora - doktore, zanechte té světelné hry s reflektorem, která je zbytečná a mohla by způsobit, že přestanu mluvit a odmítnu každou další výpověď! Nestačí-li váš rozum a vzdělání k vnímání mých vážných slov, nejsem ochoten ani já ani moji druhové k výpovědi, která by nakonec měla týž účinek jako učená astronomická přednáška divošského kmene. Tak je to správné. Sedněte si proti mně, pozorujte a zpytujte si nás podle libosti, ale zachovejte klid a nevyrušujte mne, dokud neskončím.
Jméno Ora je našim hvězdářům neznámé, neboť tato planetka neměla dosud příležitosi představit se Zemi. Můj zápis v lodní knize je v každé podrobnosti správný a pravdivý a obsahuje vše, co je nám o Žolim známo a co nám bylo potvrzeno na planetoidě Vele.
Odtud také specializace velolog, jasně a přesně podle označení odborníků a adeptů vědy o vzniku, stavbě, složení a postupném vývoji Země, geologů, neboť řecké slovo geo znamená Zemi. Na Marsu jsou tedy martologové, na Vele velologové a na Oře orologové.
O jeho všestranné učenosti jsme se dokonale přesvědčili za dlouhou dobu společné cesty vesmírem, k čemuž nám dopomohly výborné tlumočící přístroje, které se bohužel při ztroskotáni Astry, našeho meziplanetárního letounu, ztratily, ale budou nahrazeny jejich původním tvůrcem. Žoli žije tak dlouho, kolik potřebovala planetoida Ora k šestinásobnému oběhu kolem Slunce. Bohužel, nenavštívili jsme Oru, se Žolim jsme se setkali na satelitu Enckovy komety, o kterém vám, milý kolego, povím ještě mnoho, co vás jako lékaře bude velmi zajímat. Neznáme tedy Oru, její

poměry, rotaci a ekliptickou dráhu a nedospěli jsme dosud tak daleko, abychom vnikli do záhady Žoliho početní jednotky. Avšak počítáme-li, že podle teorie našich hvězdářů obíhá Mars kolem Slunce za 1,881 roku, čili přesně za 686 dní, 23 hodiny, 30 minut a 41,4 vteřin, což je správné, jak jsme se za svého pobytu na Marsu přesvědčili, a Jupiter za 11,86 let, čili za 11 roků a 315 dní, což lze připustit, vychází při srovnání tohoto rozdílu Žoliho stáří mezi dvanácti a sedmdesáti lety. Uznávám, že tento rozdíl je značný. Volme obvyklou zlatou střední cestu, při čemž nám vyjde stáří našeho malého učence přibližně na pětatřicet, řekněme čtyřicet let, což je pro náš pozemský mozek přijatelné.
To je vše, co vám mohu o Žolim říci. Chcete-li, pohovoříme nyní o Gabrielovi. Také tomu jste, pane kolego, upřel lidství, a nemýlím-li se, ještě rozhodněji než Žolimu. Prosím, abyste nám řekl důvody."
"Tento případ," začal lodní lékař, "se vůbec vymyká základním pravidlům somatické antropologie, nauky o člověku po stránce tělesné. Pominu-li jeho albinismus, ačkoliv i ten má podstatu docela jinde než ve všedním nedostatku kožního barviva, jsou tu skutečnosti, které nevysvětlí ani nejslavnější antropolog. Tato bytost má ústrojí docela odlišné od člověka."
"Zrůda," zahučel kapitán.
"Naprosto ne, kapitáne!" lékař téměř vykřikl. "Jde o zcela odlišnou nervovou soustavu, síť tkání a cév, žil a tepen, krve, která jako by se teprve začínala tvořit a přizpůsobovat podstatě a jakosti lidské krve."
"Promiňte," přerušil ho Pavel, "abych kapitánovi vysvětlil: Pan kolega zjistil mladičké zárodky bílých a zejména červených krvinek, v nichž se teprve začíná vyvíjet život krevních mikroorganismů, které dávají naději na pozvolnou změnu v obvyklou sloučeninu, jaká koluje v žilách průměrného, zdravého člověka, avšak přísného vegetariána. Je tomu tak, doktore?"
"Ano. Ale jak jste na to přišel?"
"Tyto nálezy, pane kolego, které jste dosud uvedl, jsou mně dobře známy. Mohu vám povědět víc, poněvadž má výpověď je podepřena vaším správným zjištěním: Gabriel žil až do té doby, kdy jsme ho přijali do svého letounu, jen z elektřiny."
"Z elektřiny?"
"Ano. Byla to elektřinou nabitá bytost. Teprve po vysátí tohoto životního zdroje jsem učinil jediný možný pokus, zachovat Gabrielovi život, přizpůsobit ho alespoň poněkud pozemskému způsobu života. Začal jsem s kašičkou jako u nemluvněte a skončil rostlinnou stravou. Dnes večer snědl poprvé živočicha, ale humr s majonézou mu nemůže škodit."
"Vytvořila krvinky," vpadl lékař. "Výborně, pane kolego, vaše vysvětlení je úplně jasné. Ale jsou ještě jiné nálezy, mnohem závažnější a záhadnější: kosti jsou duté a prázdné jako u ptáka. Po morku není ani stopy. Zrůdné lopatky? Ne! Jsou zcela správně vyvinuty. Paže jsou slabé i celé ramenní klouby, ale zato je celé brachium docela jinak vytvořeno. Kromě obvyklých částí je tu kostní konstrukce, kterou lze bezpečně přirovnat k - ornitosaurům, ptakoještěrům z druhohorní doby."
"Příliš fantastické," zabručel kapitán.
"Prohlašuji a stavím se za své tvrzení celou svou odbornou autoritou," vypjal se lékař v celé své dvoumetrové výšce, "že tato bytost měla křídla! Je to bývalý letoun, ať už to byly perutě nebo blány."
"Blány, pane kolego," přikývl Arne.
"Jak jich pozbyl?"
"Provedl jsem amputaci."
"Proč jste to učinil? Vždyť jste spáchal zločin! Oloupil jste vědu o vzácný unikát, ojedinělý exemplář a provedl jste hloupost! Neslýchanou hloupost na sobě samém! Což nechápete, že jste se připravil..."
"O nesmrtelnou slávu objevitele," vpadl Pavel do lékařova běsnění.
Usmál se a dodal:
"Nestojím o ni. Oloupil jsem vědu o jedinečný unikát; ano, nerad. S těžkým srdcem. Ale zachránil jsem Gabrielovi život. Něco za něco se důsledně projevilo také v tomto případě. Změnou životního zdroje, kterou způsobilo vysátí tělesné elektřiny, a jeho náhrada alespoň částečně lidskou stravou, utrpěla jeho soustava; projevilo se to odumíráním křídel, byl jsem nakonec nucen je odstranit chirurgicky."
"Hm, máte pravdu... ačkoliv... nevím... dosud jsem nezažil takový případ."
"Zachoval byste se stejně. Člověk nakonec zvítězí nad vědcem."
Po těchto Pavlových slovech zavládlo ticho. Lékař i kapitán hleděli do Pavlovy tváře. Jejich dosud přísné a tvrdé rysy jihly. Pojednou oba lodní hodnostáři vztáhli k němu pravice a z jejich úst vyšlo pevně a mužně: "Odpusťte nám!"
"Nemáme co odpouštět. Konali jste svou povinnost."
"Nemluvme o tom," přerušil ho kapitán. "Pokračujte ve svém výkladu dále."
"Gabrielův zápis," přikývl Pavel ochotně. "Také ten je správný a pravdivý. Gabriel byl vládcem na planetě Merkuru. Všichni jeho poddaní mají netopýří blanitá křídla, jenže jejich pleť, paže a ruce jsou poněkud odlišné, přizpůsobené k těžké nebo lehčí práci. Žijí v podzemí, poněvadž sluneční žár na povrchu všecko rostlinstvo sežehne. Není tam jiného živočišstva. Délka dne se rovná době oběhu kolem Slunce. Jeho stáří jsem udal na sto třicet let, myslím, že střízlivě, a ve skutečnosti bude asi mnohem starší. Život na Zemi je vlastně spalovací proces těla. Na dobu jeho trvání má vliv strava, vzduch a všecky přírodní jevy. Obyvatelé Merkuru nemají s Pozemšťany téměř nic společného. Už jejich zrození je jiné. Ale o tom jindy. Prozatím bychom chtěli slyšet, co nyní o nás soudíte."
"Věřím každému vašemu slovu," řekl lékař bez rozmýšlení.
"A já," ozval se kapitan zamyšleně, "jsem dosud v rozpacích. Totiž je ještě nutné mnoho doplnit. Jen celkový dojem se změnil, podezření o vaší duševní i mravní hodnotě samozřejmě zmizelo. Avšak jsem starý mořský vlk, v astronomii a přírodních vědách se vyznám, jak vyžaduje mé povolání. Přesto je vaše vyprávění tak úžasné... Řekl jste, doktore, že

jste se vrátili z vesmíru? Byli jste na Marsu, Merkuru, několika planetoidách, dokonce na nějakém satelitu Enckovy komety - snad máte pravdu, ale jak to chcete světu dokázat?"
"Nezáleží nám na mínění světa," odpověděl Arne. "Nemáme v úmyslu dát své zkušenosti na trh. Ale budeme-li donuceni, podáme důkazy."
"Kdybyste neztroskotali s letounem, byla by tu možnost, ale takto? Ani já, velitel lodi, se nesmím odvážit ven se zprávou o našem rozhovoru, nechci-li znovu rozvířit neklidný svět... vždyť to byl hotový uragán!"
"Také my si nepřejeme, aby se o naší rozmluvě hovořilo, ale opakuji, že bychom o důkazy neměli nouzi."
"Promiňte, budu-li upřímný..."
"Prosím, kapitáne!"
"Přes všecku úctu k vašim vědomostem se obávám, že se na vás vrhne celý vědecký svět, učení zástupci všech národů. Uštvou vás, ukřičí a prohlásí za šarlatány, tlachaly, dryáčníky a podvodníky. Snad by se dal vrak vašeho letounu vylovit. Můžete aspoň udat místo, kde jste se zřítili do moře?"
"Doufám, že aspoň přibližně," přistoupil Pavel k nástěnné mapě Jižní Ameriky. "Asi zde to bylo."
"Hm, skoro na desátém stupni jižní šířky, sice dosti blízko pobřeží, ale v tom místě je vyznačena veliká hloubka, nepřístupná pro potápěče. Jedině s gondolou slavného zemřelého českého vynálezce..."
"Holana," doplnil Petr.
"Znali jste ho? Ach, vždyť to byl váš krajan!"
"Můj i Petrův strýc," pochlubil se Pavel.
"Tá-á-k?" protáhl kapitán udiveně. "Pak snad víte, co se stalo s jeho vynálezem, s nímž prozkoumal největší mořské hlubiny? Dokonce byste ho mohli použít?"
"Naopak, nepřejeme si, aby vrak byl vyloven."
"Ale, pánové, to nechápu! Takový důkaz! A jediná možnost dát světu letoun, který ovládá vesmír."
"Zapomínáte, kapitáne, že tento "vládce vesmíru" skončil na dně oceánu, což dokazuje, že nebyl dokonalý. Musíme přiznat, že to nebyl výrobek našeho, pozemského technického důmyslu. Snad proto havaroval. Jeho stroje patřičně nevnímaly pozemskou elektřinu. My jsme odstartovali v letounu jiném, který se stal obětí útoku obyvatelů z planetoidy Helsa, a havarovaný letoun nám byl darován vládcem Vely. Proto by neměl pro tento svět praktickou cenu, leda jako muzeální kousek."
"Hm, pak ale opravdu nevím," mumlal kapitán. "Jako synovci slavného Holana... avšak i to je málo..."
Mezitím seděl lodní lékař strnule v křesle, zřejmě zavalen myšlenkami. Pojednou si promnul čelo:
"Pane inženýre," upřel na Arna oči, "vy se jmenujete?"
"Arnošt."
"Farin!" vyrazil lékař.
"Ano."
"Jste snad příbuzný inženýra Farina, který daroval světu zázračné paprsky hojící lupus, rakovinu, malomocenství?"
"To byl můj děd."
Lékař vyskočil z křesla a několikrát přeběhl laboratoří, než se konečně jeho rozčilení zmírnilo tak, že byl schopen slova:
"Do dna duše se stydím, že jsem nalítl tomu potřeštěnému profesorovi," bědoval.
"Nedorozumění, doktore," pokrčil kapitán rameny. "Jen když je vše vysvětleno."
"Vzbouří celou loď!"
"Postarám se, aby nemluvil."
"Ale prosím," ozval se Arne vážně, "abyste mu prozatím neřekli obsah naší rozmluvy, snad jen byste mohli uvést jméno Holana a mého děda. Profesor Svak je známý odborník, jistě mu obě jména budou známa."
Svítalo, když se náš pětilístek vrátil do kajuty ujištěn, že jejich tajemství bude zachováno.

Kapitola osmnáctá
DŮKAZY! DŮKAZY!

Petr se chechtal odkládaje kosti a kůstky z krocana tak ohlodané a obrané, že by nad nimi s pohrdáním kroutil hlavou i vesnický hafan. Utíraje si umaštěné prsty, bradu i nos do ubrousku, pronesl:
"Ten profesor nám vlastně znamenitě posloužil. Tohle je pohodlí! Sedíme si tu v pyžamu, s trepkami na nohou. Pěkně cvičíš, doktore, naše dva vrahy z Ďábelských ostrovů! Ještě zdivočíme i my!"
"Máš pravdu. Tak to dál nepůjde. Tento oběd, budiž, spali jsme až do poledne. K večeři oblékneme smokingy. Musíme jít dobrým příkladem."
"A nebylo by lépe nechat Žoliho i Gabriela tak, jak jsou? Civilizace zničí jejich svéráz, jediné, čím se vyznačují..."
Pavel chvíli hleděl na Arna, jehož důvody musil uznat. A co je jim po etiketě, společenském chování a všech těch šněrovačkách a svěracích kazajkách? Kdo bude mít zájem o jejich společnost, ať se přizpůsobí jim. A vždyť ani o žádnou společnost nestojí, nejedou do vlasti, aby tam pořádali přednášky, hostiny; nečekají slavobrány, nechtějí se dát vystavovat v nějakém panoptiku, v cirkusech, tím méně na banketech. Touží po klidném návratu, potěšit se s rodiči a příbuznými, chvilku si odpočinout a pak k Nemovi do nové práce.
Zcela správně označil kapitán jejich líčení za pohádku. Vidí, jak působilo jen několik Pavlových slov na profesora Svaka. Lze se domnívat, že jiný mozek bude přístupnější?
"Máš pravdu, Arne," řekl Pavel rozhodnut, "zachováme Žolimu i Gabrielovi jejich zvyky."
Po obědě se všichni převalili na lože - bylo jim po dlouhé době vzácné - jen Petr se pečlivě oblékl do nových šatů z nažloutlého surového hedvábí, bílých střevíců...

"Kampak?"
"Projdu se po palubě," uvazoval si nachově rudou kravatu.
"Mám ho pustit, Arne?"
"Hm, zabručel Arne v polospánku.
"Poslyš, ty žvanile, vím, že jdeš za dcerou profesora Svaka."
"Nu a? Jsem přece dospělý muž," šklebil se Petr.
"Dej si aspoň pozor na řeč!"
"Musím napravit, cos pokazil ty!"
Pavlova trepka se odrazila od zavřených dveří.

Na dolní palubě bylo sice živo, ale společnost nebyla lákavá. Zřejmě cestující druhé a třetí třídy, pestrá směs orientálců, Japonci, Mexičané v pestrých oděvech s ohromnými sombrery na hlavách, Indiáni, míšenci a členové lodní posádky, bezohledně si razící cestu hloučky na úzkých ochozech.
Zcela jiný obraz byl na horní palubě, kryté plachtami proti žhavým slunečním paprskům. Ale bylo zde skoro prázdno. Petr prošel téměř celou palubu. Tamhle, docela na zádi...
Poznává ji podle těch černých kadeří. Nyní k němu obrátila obličej.
Což ho nepoznává! Hledí naň cize a strnule.
Přihladil si vlasy a s úsměvem se blížil. Ano, teď ho poznala; postřehl záblesk v jejích očích, jež se však v příštím okamžiku vytřeštily, ruce se vztáhly vpřed, ne s gestem přátelského uvítání, nýbrž jako by chtěly zastavit blížící se strašidlo... a pak se drobné pěsti přitiskly na ústa:
"Je... je-jé!" slyšel násilím dušený výkřik.
"Copak?" stanul na dva kroky před ní.
"Já... já jsem my-slila, že je to otec."
Petr měl pocit ledové sprchy. Takový nesmysl! Čirá výmluva!
"Nepovídejte!" řekl ostře. "Váš otec není přece strašák. A vy se třesete strachem."
"Pro- prosím vás, ne- nezlobte se!" koktala. "Tatínek seděl se mnou zde, na tomto prázdném křesle vedle, přišel pro něho důstojník s pozváním, aby navštívil kapitána. Hned se vrátí."
"Vysvobodí vás z drápů blázna."
"A-ano! Blázna! Co to mluvíte?"
"Ale ano," Petr klidně usedl na profesorovo místo, "vy už také, slečno Milado, věříte, že jsme uprchlíci z blázince. Felčar sice včera přiznal jen jednoho, a ještě to popletl s tím bělovlasým galejníkem, ale prosím vás, copak může blázen mluvit souvisle? Tak vidíte! Nu, já mám právě klidnou chvilku, tedy se mne nemusíte bát. Před chvílí jsem roztrhal těmahle rukama a těmito zuby..." zacvakal zdravým chrupem.
"Koho jste roz... tr...?"
"Krocana! Také vám tak chutnal?"
Dívčiny oči zjasněly, strachem stažené rysy ve tváři povolily a kolem rtů zahrál úsměv:
"Pane inženýre, vy byste opravdu z člověka duši vytřásl. Proč tak mluvíte?"
"Je to pravda. Měla jste vidět, jak jsme si všichni v kajutě pochutnávali. Ovšem, kromě krále Gabriela. Ten se musel spokojit s kaší a ovocnou zavařeninou. Trochu nádivky jsem mu nechal, já ji totiž nerad."
Dívka hleděla kamsi do prázdna a chvílemi kroutila hlavou. Kam se to tak upřeně dívá? Petr sledoval směr jejího pohledu.
"Slečno Milado, vyprávěl jsem vám o našich cestách, mám pokračovat?"
Její oči zamžikaly. Petrovi bylo, jako by z jeho nitra vytáhli jízlivého skřítka, který teď v nich tancuje, směje se a chechtá... Ale vždyť se směje Milada! A jak se směje! Celým tělem i srdcem...
"Dobře se bavíte?" ozvalo se za nimi. Její smích rázem ustal.
"Ta-tati... já jsem... to je pan inženýr..."
"Inženýr Holan?" podával profesor Petrovi ruku.
"Nikoliv, Petr Brada," opravil mladý muž. "Holan byl můj strýc, bratr mé matky."
"Ano, ovšem, ovšem! Slavný muž! Kdepak jsou vaší druhové?"
"Spí, pane profesore. Odpočívají v kajutě. Jen já jsem si dovolil... promiňte!"
"Snad byste nás neopustil? Jen zůstaňte, příteli. Tam je skládací křeslo. Přineste si je! Je zde příjemně, nezdá se vám?"
Jak by se mu nezdálo!
"Pane inženýre," kousal profesor do kyselého jablka, když se usadili, "omlouvám se vám za včerejšek."
"Ale pane profesore!"
"Ne, prosím! Mé jednání bylo nevhodné. Přicházím právě od kapitána, který mi vyprávěl o vás v přítomnosti lodního lékaře."
"O naší noční prohlídce," nemohl si Petr odepřít škodolibou poznámku.
"Hm," polkl profesor hořkou pilulku, "také. Jsou to úžasné věci! Tak úžasné, že věru nevím...!"
Na chvíli zavládlo ticho.
"Kdybyste aspoň mohli podat nějaký důkaz."
"Toužíte po důkazech?"
"Ovšem!"
"Promluvím s kamarády. Záleží nám na vašem úsudku, pane profesore," ukončil Petr, ale jeho oči, upřené na Miladu, která dosud sledovala rozhovor s netajeným zájmem, ho usvědčovaly ze lži. Jemu nezáleželo na profesorovi, ani na tom,

co si myslil.

Ještě téhož dne byli pozváni do kapitánovy kabiny, kde se sešli s lodním lékařem a s profesorem Svakem. Hovořili dlouho do noci; lavina otázek a také mnoho návrhů, rad a úvah, ale ještě více námitek a argumentů. Nebylo však možné najít nitku, která by vyvedla zaujatého profesora z tohoto labyrintu, začarovaného kruhu, v němž se stále točili dokola.
"Tak co je vlastně s vámi?" vyjel profesor náhle, rozjitřen usměvavým klidem trojice. "Řekli jste, že máte možnost pádných důkazů. Myslím, že by bylo vhodné, kdybyste nám některý podali."
"Pánové," ozval se doktor Helder teple, "také já vás prosím."
"Já též," připojil se kapitán.
Hoši mezi sebou vyměnili tázavý pohled. Takovému spojenému náporu bylo těžko odolat. Měli plán, hovořili o něm. Spojil by dobré s užitečným.
"Budiž!" Arne vstal z křesla. "Kapitáne, v kabině radiotelegrafisty je televizní zařízení?"
"Ano."
"Dovolíte mně, abych užil lodního vysílacího přístroje?"
"Hm," zaváhal kapitán, "v tom jsou jisté potíže. Každý radiotelegrafický signál musí být totiž protokolován."
"Pak se nedá nic dělat," Arne pokrčil rameny.
"Počkejte, přemýšlejme, jak věc obejít. Radiotelegrafista je ve své kabině jediným pánem a je to pedant, až příliš přesný ve službě. Ale vždyť už minula půlnoc. Burnett byl vyměněn druhým telegrafistou Andym, to je můj synovec. Půjde to. Pojďme k němu! Koho chcete volat?"
"Nema."
"Nema? Kdo je to?"
"Můj děd."
Kapitán se zarazil:
"Váš děd? Řekl jste přece, že inženýr Farin...?"
"Ovšem, mým vlastním dědem byl Farin. Nemo se po jeho smrti ujal mého otce a nyní také mne."
"Kde bydlí Nemo? Je to jistě krycí jméno."
"Ano, pseudonym. Víc vám nemohu říci. Pane kapitáne, musí vám stačit, co jsem řekl. Chtěl jste důkaz. Dostanete jej, ale za to si musíme vyhradit - ať se stane cokoliv - přísnou mlčenlivost."
"Well. Provedete spojení sám?"
"Ovšem."
Avšak v kabině zastihli nejen Andyho, sympatického mladíka, ale také Burnetta, na kterého se kapitán obrátil s mrzutou otázkou:
"Což jste dosud neodevzdal službu?"
"Dopisuji protokol," odpovídal Burnett, aniž zvedl hlavu od stolu.
"Chtěl jsem vám právě hlásit, kapitáne, že jsem dnes už potřetí zachytil záhadné signály. První zápis je přesně o 21. hodině, druhý v 22,48 a poslední v 0,05, tedy před osmi minutami. Signály jsou velmi silné a jasné, ale nemohu dosáhnout spojení, ačkoliv jsem použil fázi s nejvyšším napětím."
"Morseovy značky?"
"Ano."
"Jak znějí?"
"Astra."
"Náš..."
Arnův pohled nedovolil Petrovi domluvit. Ale neušel bystrozrakému kapitánovi, který vytušil, že náhoda jim sama vychází vstříc.
"Milý Burnette," poklepal kapitán telegrafistovi na rameno, "vaše služební doba uplynula. Zasloužíte si odpočinku. Andy, dopiš protokol. Zůstaneme zde chvíli. Pokusím se s Andym o spojení se signály. Dobrou noc, Burnette!"
Když telegrafistovy kroky dozněly na chodbě, obrátil se kapitán s němou otázkou na Arna.
"Ano, kapitáne," přikývl Arne, "přicházíme jako na zavolanou."
"Astra?"
"Byl náš letoun. Nemo nás volá."
"Jak chcete dosáhnout spojení?" zapochyboval kapitán. "Byl by ho dosáhl i Burnett, kdyby byl snížil napětí na minimum a usměrnil proud. Ovšem, musel by přesně znát směr a ještě některé podrobnosti. Výhoda právě je, že nikdo jiný je nemůže zachytit a vmísit se do našeho rozhovoru. Nuže, dovolíte, kapitáne?"
"Zajisté. Andy, pan inženýr Farin se pokusí rozluštit ty záhadné signály."
Arne si s Andym stiskli ruce a mladý telegrafista ochotně pokynul k vysílačce. Arne seřídil reostat, zručně vyměnil dvě pojistky, manipuloval na usměrňovači a pak stiskl páčku. Sotva vyklepal poprvé Nemovu značku, ozvala se odpověď a na televizní desce se objevila Nemová tvář.
"Chválabohu!" splynulo z, kmetových rtů. "Proč jste mne nechali tak dlouho v úzkostech? A kde jste? Jaká je to společnost?" hrnuly se otázky.
"Astra ztroskotala na západním pobřeží Jižní Ameriky pod Ecuadorem," podával Arne stručnou zprávu. "Představuji ti, dědečku, kapitána Hardinga, velitele parníku, na kterém plujeme z Guayaquilu na sever k Panamskému průplavu, doktora Heldera, lodního lékaře, profesora Svaka z Prahy a mladého telegrafistu Andyho, kapitánova synovce. Všichni jsou naši dobří přátelé, kteří se zavázali, že neprozradí nic, co vidí a slyší."
"Dobrá," přikývl Nemo. "Sledoval jsem pokles Astry od chvíle, kdy vnikla na okraj zemské atmosféry. Věděl jsem, že s

jejím ústrojím není něco v pořádku. Zřejmě nevnímala pozemskou statickou elektřinu. Poznal jsem to na svých marných pokusech přispět vám. Nemohl jsem vůbec dosáhnout spojení."
"A proč bylo možné spojení ve vesmíru?" zeptal se Petr.
"Poněvadž přístroje Astry vyhovovaly meziplanetárním podmínkám. Mé spojení bylo podporováno Marsem, který však pozbyl vlivu, jakmile se Astra dostala do přímého vlivu Země. Mohl jsem tedy pouze hledět na váš zápas s pozemskými živly, bezmocný a v úzkostech. Naštěstí jste správně manévrovali a snesli se dobře na mořskou hladinu. Sledoval jsem vás stále, až jste se dostali na pobřeží. Byli jste zachráněni. Uklidněn dopřál jsem si odpočinku, ale zato jsem byl potrestán. Ztratil jsem vaši stopu a má úzkost a obavy vzrostly, když jsem po vás pak marně pátral na pobřeží na sever až do Trujilla a na jih v Callau a Limě."
"Tam jste nás ovšem nemohl najít, Otče Nemo, poněvadž jsme prošli Kordillerami přímo na východ až k Maraňonu," vysvětloval Pavel.
"Příliš odvážné," vrhl naň Nemo káravý pohled. "Nu, jen když jste nyní v bezpečí. Odpočinete si, zotavíte se, potěšíte se s rodiči a pak se shledáme."
"K nové práci, dědečku?"
"Ano, děti, k nové práci."
"Máme k tobě prosbu," osmělil se Arne.
"Jakou?"
"Náš krajan profesor Svak by rád viděl nějaký důkaz."
Nemova tvář ztvrdla.
"Nepřesvědčuji malověrce. Jaké důkazy? Je toho mnoho, čím bych rázem mohl přesvědčit, ale zároveň bych znovu rozjitřil svět. Nezáleží mně na jeho mínění."
"Chtěli bychom vidět Astru," měl Petr chytrý nápad.
Nemovy oči utkvěly zpytavě na tváři mladé trojice a přísné rysy v jeho tváři pozvolna tály.
"Rozumím vám, hoši," řekl konečně. "Ukáži vám Astru. Ostatní ať se aspoň pobaví tímto biografem," dodal ironicky.
"Je hluboko?"
"Něco přes tisíc metrů. Tedy světu nedostupná. Na shledanou, děti!"
Televizní deska ztemněla. Ale zakrátko se rozzářila znova. Jako by se vznášeli v nesmírné výši nad oceánem, lemovaným po jedné straně hornatým pobřežím. V podivné žluté záplavě ostrého světla se řítili dolů, přímo na podlouhlé těleso, jehož obrys kvapně rostl.
"Je tam kapitán?" ozvala se v mluvítku otázka důstojníka na palubě.
"Zde jsem!" přihlásil se velitel.
"Úžasný zjev!" slyšeli vyděšené hlášení. "Žlutá koule klesá z výše přímo na palubu. Nyní utkvěla asi deset metrů nad komínem. Pohybuje se stejnou rychlostí s námi. Na palubě je světlo jako ve dne."
"Nemovo žluté světlo!" zvolal Arne. "Uklidněte se, poručíku," volal do mluvítka. "Neškodný jev. Vidíme odtud také jasně celou palubu i vás. Uklidněte cestující, aby nedošlo k panice. Ostatně světlo už se šine k lodní zádi."
"Zmizelo!" hlásil poručík. "Letí do dálky nad hladinou."
S utajeným dechem hleděla společnost na televizní plochu v domnění, že sami závratnou rychlostí letí nad zelenými vodními vlnami, ozářenými zlatožlutým světlem.
"Mys svaté Heleny - mys Pariňas - strašná rychlost..." vyrážel kapitán chraptivě.
Pojednou stanuli. Několik okamžiků jako by viseli nad mořskou hladinou nedaleko pobřeží.
"Zde jsme vystoupili z moře," poznával Petr místo. "Hle, naše šlépěje v písečném nánosu!"
"A tam, poznáváš, Arne?"
"Ano, nepromokavý obal svých paprsků, který jsem odhodil."
"Jakých paprsků?"
"Eh, nic, to... pistole jsem chtěl říci," omlouval Arne přeřeknutí.
"Zde máte důkaz, pánové! Ale pozor! Vzdalujeme se od pobřeží, klesáme k hladině a pod ni!"
Dojem byl tak mocný, že se kapitánovi, lékaři, profesorovi i Andymu vydral z hrdla dusivý vzlyk. Sípavý dech, chroptění a steny provázely neodolatelně živou představu klesání do mořské hlubiny, jejíž tmou proráželo ostré žluté světlo. Konečně se pod nimi narýsovalo oblé těleso, z něhož čněly mřížované dveře s hroty ztrácejícími se v hlubinném temnu. Prolnuli obalem... jako by se jejich duše procházela koridory, obkroužila strojovnu, viděli zmrtvělou turbinu, ústřední kabinu.
"Naše ložnice," vydechl Pavel. "Habakuk! Kde je náš ubohý kocour?"
"Ani nevzpomínej," zamumlal Arne lítostivě. A náhle vykřikl: "Hleďte, tam!"
Z ústí chodby se vynořila veliká, zploštělá hadí hlava, za ní fosforově světélkující tělo...
"Astra má nové obyvatele, pány mořských hlubin."
"Vyzvednout!" vykřikl profesor. "Tento důkaz musí..."
"Nikdo jej nedostane," ozval se hlas neviditelného Nema.
"Proč upíráte vědě právo nového poznání?"
Výkřik hrůzy se rozlehl, neboť v tom okamžiku vzplála televizní plotna v oslnivém fialovém blesku, po němž jako by se jejich duše prolínala beztvárnou spletí a změtí, která, drcena nesmírným vodním tlakem, klesala v rozmělněných troskách kamsi do temné hloubky.
Rázem se ocitli opět vysoko nad mořským povrchem, divoce rozmítaným v zelené hory a štíty, rokle a propasti, rozsoptěnou smršť vody a pěny, výtrysky horkých par.
Z rozběsněného uzlu bitvy ohně a vody letěli k pobřeží. Nová hrůza!

Vzduté moře se v divém vlnobití řítilo daleko na pobřeží. Ale příval náhle ustal a moře se vrátilo do svých původních mezí. Poznali sice místo, kde vyplavali po havárii, ale po otiscích jejich šlépějí nezbylo ani nejmenší známky.
"Nyní zmizel i tento malý důkaz," řekl Arne s ironickým pohledem na profesora Svaka.
Avšak ten vyskočil z křesla.
"Jsem váš!" podával jim ruku. "Budu se za vás bít s celým světem!"
"Já též!" připojil se kapitán.
"A já neméně," řekl pevně doktor Helder.
"Zničili byste své jméno," zchladil Arne jejich zápal.
"A nepřejeme si, pánové, boj. Naopak, opakujeme, že nesmí nikdo nic zvědět. Slíbili jste mlčet, pánové. Varuji vás před porušením tohoto slibu! Jste odpovědni nám i Nemovi za všecky důsledky, Nemo by vás potrestal."
"Kdo je to vlastně?"
"Jaký je to démon, že vládne nad živly?"
"Čím mohl způsobit rozmetání vraku v takové hlubině oceánu, rozbouřit moře?"
"A co to žluté světlo nad naší lodí?"
Avšak na všecky jejich otázky se jim dostalo od Arna klidné, ale vážně odpovědi:
"Každý máme své tajemství, jež nutno ctít. Jen jedno slovo pana kapitána Hardinga chci opravit: Nemo není démon, nýbrž génius. Nikdy nezneužije své moci."

Kapitola devatenáctá
LÁSKA A ZLOBA

Příštího dne se vřítil do jejich kajuty profesor Svak.
"Přečtěte si, to!" rozložil na stole čerstvý výtisk novin, jaké obvykle vycházejí na každé větší zaoceánské lodi.
Článek na titulní stránce měl místo nadpisu na palec veliký otazník a pod ním tento text:
Dnešní noci byli někteří naši spolucestující svědky záhadného, ojedinělého zjevu:
Za jasné oblohy se náhle objevil ve stratosférické výši kolmo nad lodí žlutě zářící bod, který klesal dolů tak rychle, že po několika vteřinách byl už v nepatrné výšce nad palubou. Pochopitelnou hrůzou strnulí hleděli cestující na řítící se žhavé těleso, které však pojednou utkvělo několik metrů nad komínem, svítíc jako roztavená zlatá koule téměř metr v průměru. Chvíli udržoval tento zlatý meteor přesně stejnou rychlost a směr s naší lodí, později zůstával pozadu a pak konečně jako žhavá střela letěl nad mořskou hladinou k jihu, kde zmizel.
Ačkoliv tento pád meteoru je podivuhodný, ba nevídaný (podle shodného úsudku přítomných vědeckých odborníků), nepřikládali bychom zjevu přílišnou váhu - nic nového pod sluncem - kdybychom neměli bezpečně zjištěno, že velitel lodi, když mu byla záhada a nebezpečí hlášeno, nejen neuznal ani za vhodné, aby alespoň vyšel z kabiny radiotelegrafisty, kde právě dlel, ale nechal za sebe promluvit jistého člena své společnosti, který rozčileného důstojníka uklidnil prohlášením, že zjev je zcela neškodný.
Naštěstí se tento výrok ukázal správným. Ale musíme se tázat:
Jednal správně kapitán, odpovědný za bezpečí všech cestujících, posádky a lodi vůbec?
Jakým právem dovolil velitel, aby na úřední raport dozorčího důstojníka o vážném ohrožení lodi odpovídal místo něho snad odborník, přece však za těchto okolností prostý cestující?
Jak mohl kapitán připustit, aby si zadal ve své velitelské důstojnosti a vědeckém věhlasu? Kdo je pánem na parníku Santiago?
Nemyslí lodní velitel, že tímto zdánlivě bezvýznamným případem otřásl vlastní autoritou, disciplínou své posádky a důvěrou cestujících?
Podepsaný zástupce a delegát Welt Union Presse, žádá důrazně o vysvětlení této nepřístojnosti.
Krag

"Co tomu říkáte?" zeptal se netrpělivě profesor.
"Drzost," usmál se Arne.
"Delegát WUP! Proboha! Vždyť je pánem tisku na zeměkouli!"
"Co říká kapitán?"
"Nemluvil jsem s ním dosud."
"Půjdeme k němu," rozhodl Arne.
V kapitánově kajutě zastihli ve vzrušeném rozhovoru lodního velitele s lékařem a mladým telegrafistou Andym.
"Trváš na své výpovědi?"
Každé kapitánovo slovo znělo jako šlehnutí bičem.
"Strýčku!"
"Kapitáne," třeskl kapitánův hlas. "Jsi vyslýchán a nestrpím strýčkování," rachotil tvrdě.
"Kapitáne, opakuji, že jsem nikomu neřekl ani slova."
Andyho oči hleděly do velitelovy tváře tak pevně, že nebylo pochybnosti o pravdivosti jeho odpovědi.
Velitelovy přimhouřené oči se ještě chvíli snažily proniknout až na dno hochovy duše a konečně se ozvalo do napjatého ticha značně mírněji:
"Dobře, Andy, můžeš jít. Ale pamatuj si: jazyk za zuby!"
Po Andyho odchodu vládlo v kajutě trapné ticho. Kapitán přecházel po místnosti zachmuřen a němý.
"Riley," osmělil se doktor Helder. Vyslovil jméno lodního poručíka.

"Ovšem," přikývl kapitán. "Vyslechl jsi ho už?"
"Ne, ačkoliv jsem již od prvé chvíle přesvědčen... Věc není tak jednoduchá. Je to sice jasný útok na mou autoritu, ale musím přiznat, že do jisté míry je výtka správná. Na jeho hlášení jsem měl odpovědět sám. Je to jen formální chyba, ale Riley ji chytře využil, jako už několikrát v jiných případech."
"Vím," přikývl lodní lékař s trpkým úsměvem, "stará nevraživost a šplhounství. Pletichář. Kuje pikle už od té chvíle, kdy byl povýšen na tvého zástupce."
"Brzy povýší na velitele."
"Jak to? Snad bys nechtěl..."
"Nechci se rvát o existenci. Není mi toho třeba. Velím Santiagu naposled. Ještě dnes ohlásím radiotelegraficky loďařské společnosti svou demisi. Alespoň budu mít ‚svobodu vlastních úsudků' a budu se moci plně věnovat vědecké práci."
Kapitán Harding usedl ke stolu, napsal svou demisi a stiskl tlačítko u lodního telefonu.
"Riley? Přijďte do mé kajuty, poručíku!" a položiv mikrofon řekl s úsměvem: "Ukončíme tu komedii rázem."
"Příliš lehké vítězství," zahučel doktor Helder.
"Budiž mu přáno," mávl Harding rukou.
"Nebude tak snadné," ozval se Arne, "najdeme už příležitost!"
Rileyův příchod znemožnil Arnovi dopovědět.
"Poručíku," ujal se Harding klidně slova, "nebylo třeba, abyste k svému povýšení užíval postranních stezek a cestiček, které kalí pověst přímého muže i vaši důstojnickou čest."
"Kapitáne, já jsem..."
"Mlčte! Dobře víte, že se to nestalo poprvé. Nevytýkám vám nic, jen přátelsky radím, neboť každý úklad je dvojsečná zbraň."
"Kapitáne!"
"Mlčte! Nenuťte mne, abych ke všemu nabyl přesvědčení, že jste zbabělec. Jak se to tváříte, k čertu? Bojíte se důsledků? Uklidněte se. Ani mne nenapadá, abych použil svého práva. Naopak, odevzdáte tohle telegrafistovi s mým rozkazem, aby ihned odeslal depeši loďařské společnosti," podal Rileyovi napsanou demisi.
Poručík zasalutoval a obrátil se ke dveřím.
"Počkejte!" zastavil ho kapitán. "Přečtěte si obsah!"
Snažil-li se Riley dosud hrát nevinného, teď se prozradil. Jeho zbledlá tvář zrudla a kolem rtů se kmitl vítězný úsměšek.
"Lituji," hovořil Harding klidně, "že musím kápnout hořkost do vašeho sladkého poháru. Zůstávám podle služebních předpisů velitelem na Santiagu, dokud společnost nepřijme mou demisi a nepotvrdí nového velitele. Do té doby musíte mít strpení," pokynul poručíkovi.

Téhož dne k večeru vyšlo z lodní tiskárny zvláštní vydání časopisu a na titulní stránce hlásala tučná písmena zprávu o kapitánově demisi, a nepokrytě - jako samozřejmý důsledek - byl jmenován jeho nástupcem "sympatický poručík Riley".
"Co o tom soudíte?" obrátil se profesor Svak na kapitána, sedícího ve společnosti našich přátel na horní palubě.
"Přiznávám, že jsem překvapen. Riley je schopný důstojník, ale mladý, zbrklý zajíc. Rozhodně chybil. Ba, je to vážné provinění, neboť věc je až do rozhodnutí Společnosti úředním tajemstvím. Riley má sice ve výboru jakéhosi strýčka, ale ten sotva bude moci napravit špatný dojem, který tato věc vyvolá. Upřímně lituji, že v tomto případě nemohu pro něho nic učinit. Musím ponechat Společnosti, aby posoudila, je-li ‚Riley s to zastávat odpovědnou hodnost kapitána na zaoceánské lodi."

Za noci plul parník Panamským průplavem a ráno přistál v Panamě, kde vstoupil na palubu lodivod, který měl parník převést šíjí. Avšak s obvyklým hlášením kapitánovi oznámil lodivod zároveň, že má příkaz vyčkat delegáta Společnosti, který s kapitánem projedná nějakou záležitost.
Za chvíli se přiblížil motorový člun a na palubu vystoupil starší muž v stejnokroji námořního důstojníka, jejž lodivod ihned uvedl do kapitánovy kajuty.
"Kde se tu bereš, Jime?" vyskočil kapitán z křesla, potřásaje pravicí předsedy Společnosti, loďařského krále Jima Bensona.
"Přilétl jsem z New Yorku, abych vyrazil toho brouka, který se ti nasadil do mozku," šklebil se Benson, usedaje do křesla.
"Mé rozhodnutí je pevné!"
"Nesmysl!" Harding podal Bensonovi lodní časopis.
"Hm," vrčel loďař jako podrážděný tygr, "reportér WUP je sice velké zvíře, ale na souši. Na naší lodi je pouhým cestujícím, poněvadž jsme ho nepověřili zpravodajstvím. Dal jsi k tomu souhlas?"
"Ne."
"Zavolej mi ho. Povím mu své mínění!"
Po chvilce uvedl stevard drobného, čilého mužíka.
"Vy jste...?"
"Krag, zástupce Welt Union Presse," vypjal se hrdě reportér. Avšak jeho pýcha rázem zmizela, když loďařský magnát vyřkl své jméno a po něm otázku, jejíž každé slovo dopadalo na zpravodaje jako rána bičem:
"Jak jste se mohl opovážit k takové drzosti?" přistrčil mu článek k nosu. A nedopřál mu ani, aby sebral myšlenky k omluvě, hrnul ze sebe: "Kdo vás pověřil zpravodajstvím na naší lodi? Co řekne váš šéf Duney, až mu odevzdám tuto čmáranici se žádostí o satisfakci za zlomyslné ohrožení kázně a pokus o zviklání autority velitele lodi, který je zde

neomezeným pánem a za své skutky odpovídá pouze a výhradně nám? Vy jste zde cestující jako každý jiný. Nemáte nejmenšího práva kritizovat jednání posádky, tím méně velitele. K čertu, jak je vůbec možné, že článek byl otisknut? Stevarde, přiveďte faktora z tiskárny!"
"Sir, lituji..."
"Ušetřte si slova!" okřikl Benson reportérovo koktání. "Vyšetřím všecko a pak se dozvíte mé rozhodnutí. Pojďte dál!" pokynul na prahu stojícímu faktorovi.
"Proč jste otiskl tento článek?"
"Na výslovný rozkaz a odpovědnost poručíka Rileye, tak jako ten druhý."
"Jaký druhý?" obrátil se Benson udiveně na kapitána, který se chvilku rozmýšlel, než konečně s trpkým pokrčením ramen podal loďaři druhý výtisk. Benson přečetl a chvíli zamyšleně kýval hlavou. V jeho bystrých očích se rozhořely plamínky.
"Tak je to? Není třeba dalšího vysvětlování. Můžete jít!" pokynul faktorovi.
"Kam cestujete?" obrátil se na Kraga.
"Do Londýna."
"Přeji vám šťastnou cestu. Jenže zde vystoupíte a obšťastníte svou vzácnou přítomností jinou loď!" zašklebil se Benson jízlivě Kragovi do tváře.
"Nemůžete mne vyhodit! Mám zaplacenou cestu až do Londýna!" rozčiloval se zpravodaj.
"Slabý důvod," řekl Benson suše. "Dávám vám patnáct minut času k uspořádání zavazadel. Do té doby vám vyplatí lodní kancelář plný obnos, takže jste se z Guayaquilu až do Panamy plavil zdarma. Jsme kavalíři, příteli. Ale za každou další minutu zpoždění počítáme deset dolarů."
"Protestuji!"
"Pospěšte si! Loď se nemůže déle zdržet a nerad bych byl přinucen odevzdat vás přístavní policii jako rušitele pořádku a kázně."
"Pane!"
"Už jen čtrnáct minut," pohlédl Benson na hodinky. Reportér vyběhl z kajuty, drtě mezi zuby nesrozumitelná slova.
"Teď si zavoláme Rileye."
"Jime, měj ohled!"
"Neznám ohledy. Vždyť ten mladík provedl zločin. To není jen ctižádostivost, nýbrž pletichářství, šplhounství a zlomyslné poškozování velitelské autority, rušení kázně a celý komplot piklů s novinářem, který nám ještě připraví horkou lázeň. Mstivost z něho zrovna čiší. Milý kamaráde, ty nemůžeš vědět, co se zatím děje v našem newyorském ústředí. Povím ti o tom, až i tam udělám čistku. Zavolej mi Rileye. Neboj se," dodal, když Harding splnil jeho příkaz, "potrestám ho mírně."
Riley stanul na prahu kajuty vzpřímen, ale s tváří zbledlou rozechvěním.
Benson ho chvíli pozoroval přimhouřenýma očima a pak začal mrazivě:
"Nuže, poručíku, zjistil jsem, že nejste spokojen s hodností prvého důstojníka na Santiagu."
"Kdo to řekl, pane?" vyrazil ze sebe násilně Riley.
"Mám zde důkazy. Je tedy zbytečné o tom dále hovořit. Naší Společnosti záleží na spokojenosti lodních důstojníků a mužstva posádek. Co jste provedl, to by stačilo, abyste se odpovídal před námořním soudem. Před tím vás chci uchránit, poněvadž jste mladý a nezkušený. Jen to vás omlouvá. Ale zároveň jste dokázal naprostou neschopnost samostatného řízení tak velké lodi, jakou je Santiago. Byl jste jmenován zástupcem kapitána jen na přímluvu svého strýce, který jako člen výboru bude jistě nepříjemně dojat, až se doví o vašem kousku. Uznávám vaše námořnické schopnosti, ale chybí vám organizační zkušenosti. Potřebujete průpravu, aby z vás byl zdatný lodní velitel. Připravte si ihned zavazadla. Vystoupíte v Colónu, na druhém pobřeží Panamského průplavu, kde se přihlásíte u filiálky naší Společnosti a ujmete se velení parníku Elida. Znáte tu loď?"
"Neznám."
"Ovšem, nejste v našich službách tak dlouho, abyste znal všecky naše lodi a zejména... Poznáte Elidu. Uvedou vás k ní. Hlavní věc, budete velitelem na lodi, sice trochu menší a jiné než Santiago, ale nikoliv bezvýznamné. Ukážete, co umíte, a podle toho pak rozhodneme o vaší další kariéře."
Benson pokynul Rileyovi k odchodu, a když se za ním zavřely dveře, loďař se řezavě zachechtal.
"Tomuhle říkáš mírný trest?"
Bensonův smích rázem ustal a jeho výrazná tvář ztuhla: "Vždycky lepší než námořní soud, který by znamenal konec jeho námořnické existence. Bude mu k prospěchu, bude-li sloužit na nákladní lodi."
"Dostanu za něho náhradu?"
"Tvůj druhý důstojník Stetson je schopný chlapík. Je také starší a jeho povýšním bude jen napravena křivda."
"Pravda, Stetson je zdatný a spolehlivý."
"V Colónu nastoupí mladý telegrafista jako náhrada za tvého synovce Andyho."
"A Andy?"
"Ujme se služby třetího důstojníka. Jmenovací dekret dostane, až se Santiago vrátí z Evropy. Neděkuj mi. Dělám vše jen v zájmu Společnosti. Lhůta minula. Podíváme se po tom novináři."
Avšak už na prahu kajuty jim hlásil lodní kontrolor, že reportér vystoupil.
"Na shledanou!" stiskl Benson kapitánovi ruku a záhy mizel v motorovém člunu na severním obzoru.
Když se pak Santiago, řízeno lodivodem, šinulo mezi hrázemi průplavu, zahlédl Harding žlutý jednoplošník, který zakroužil nad městem a pak rychle letěl k severu.

Po několika dnech vyplula loď z Karibského moře do Atlantského oceánu. Do Hamburku jim zbývaly ještě plné tři týdny. Na lodi vládl nyní klid a kázeň.
Aspoň se tak zdálo.
Ve skutečnosti to pod klidným povrchem vřelo, jak se brzy ukázalo.
Zavinil to profesor Svak, který se dostal do vědeckého sporu s dvěma anglickými kolegy. Přichvátal jednoho dne ke skupině hovící si pod plátěným krytem na horní palubě a plný zlosti spustil na doktora Heldera:
"Svůj obor nechávám stranou! Ale je na vás, abyste svému kolegovi doktoru Thompsonovi potvrdil lékařský nález na těchto dvou," ukázal na Gabriela a Žoliho.
Společnost byla překvapena tak, že v první chvíli zavládlo napjaté ticho. Konečně se ozval doktor Thompson:
"Pánové, jsem profesorem antropologie na universitě v Etonu a zde můj kolega Lewis vyučuje na tomtéž ústavu přírodní vědy a astronomii. Pan kolega," pokynul s lehkou úklonou na profesora Svaka, "nám vyprávěl věci, které vyžadují vysvětlení a důkazy, nemáme-li se domnívat, že pan kolega Svak využil posledních událostí způsobem naprosto nedůstojným své vědecké autority."
Angličanovo pánovité vystoupení a úsečná řeč, provázená úsměšky profesora Lewise, vyštvaly jinak rozvážného Arna k ostré odpovědi:
"Ať řekl pan profesor Svak cokoliv, stojíme všichni za jeho výpovědí."
Thompsonovy ocelově šedé oči změřily Arna tak, že měl pocit studené sprchy.
"Má slova platila zejména kolegovi Helderovi, jehož autorita je mi známa. Proto musím žádat jeho přímou odpověď."
"Už jste ji slyšel, doktore Thompsone," ozval se klidně lodní lékař, "a nemám, co bych dodal."
Úsměšná tvář profesora Lewise rázem zvážněla a oba Angličané spolu vyměnili pohled, který pravil: "Neslýchané!"
Toto gesto rozjitřilo doktora Heldera.
"Můj mladý přítel, ačkoliv není lékařem ani přírodovědcem, nýbrž technikem, měl plné právo odpovědět za mne," dodal.
Tvář doktora Thompsona se zkřivila v nervózní úsměšek a ze rtů vyšlo důtklivě: "Doktore Heldere, vy snad nevíte, že jsem..."
"Vím," vpadl do řeči lodní lékař, "jste předsedou Světového vědeckého svazu. Respektuji vás, ale nijak neměním své stanovisko."
"Odpíráte vysvětlení?"
"Odmítám."
"Důvod?"
"Nejsou to mé objevy a mé informace, které vám pan profesor Svak neprozřetelně a neoprávněně prozradil. Slíbil jsem mlčet a dostojím závazku."
"Vaše výtka," předstoupil Svak před lodního lékaře, "není zcela oprávněná. Oba pánové, zejména kolega Lewis, mne chytře vyprovokovali. Což jsem mohl strpět přímé naříknutí z dryáčnictví a šarlatánství?"
"Cože?"
"Ano, doktore Heldere, byl jsem přímo nařčen a současně se mnou celá naše společnost."
"Nuže, pánové," řekl doktor Helder s mrazivým klidem, "skončili jsme. Nemám chuť věc dále rozebírat."
"Pánové, nechtěli jsme nikterak... uvažte okolnosti..." koktal profesor Lewis.
"Vyvodím důsledky," zahučel Thompson nadutě.
"Jak je libo," usmál se doktor Helder.
Když angličtí učenci odešli, vládlo chvíli ticho.
Konečně promluvil kapitán: "Máte slabé nervy, milý profesore."
"Přiznávám," bručel Svak, "neměl jsem se dát vyprovokovat. Ale ještě víc lituji, že jsem se cítil dotčen ve své ješitnosti. Bojím se, že nám způsobí nějakou nepříjemnost."
"To je víc než jisté," přikývl doktor Helder. "Vzbouří celý Svaz. Jsem si jist, že už nyní letí rádiová depeše do Londýna."
"Je to přípustné?" zeptal se Pavel.
"Každý cestující na lodi má právo k soukromým telegramům, zaplatí-li příslušný poplatek," pokrčil kapitán rameny.
"Mohli bychom aspoň zvědět obsah?"
"Mám sice právo kontroly," odpovídal kapitán na Pavlovu otázku, "ale nemyslím, že by naše zvídavost byla vhodná."
"Ať dělají, co umějí!" zabručel Helder.

Kapitola dvacátá
NÁVRAT BEZ SLÁVY

Oba angličtí profesoři Thompson a Lewis vystoupili v Londýně a loď plula dále do Hamburku. Až dosud se neprojevily žádné důsledky, kterými hrozili, což naši společnost uklidnilo, a Arne zakončil vzpomínku na tuto epizodu slovy:
"Asi si páni rozmyslili vrtat do věcí, které jsou nad jejich teorie."
Když však loď za krásného májového odpoledne přistála v Hamburku, čekalo na ně překvapení.
Každá loď, která připluje z ciziny, je podrobena přísným prohlídkám a zdlouhavým procedurám celním, zdravotním, politickým i bezpečnostním, nežli se konečně cestujícím dovolí výstup na pevninu.
Jako obvykle vstoupili na palubu celní zřízenci, uniformovaní i civilní policisté a úředníci.
Zatím si naši přátelé připravovali zavazadla a chystali se již vystoupit na palubu, když na dveře jejich kabiny někdo zaklepal a na Arnovu pobídku vstoupil kapitán se čtyřmi civilisty.
"Milí přátelé," hovořil Harding sice usměvavě, ale znatelně rozechvěn, "uvádím k vám vaši krajanskou návštěvu."

"Pánové," spustil sladce jeden z těch Čechů, "jsme pověřeni, abychom vás doprovázeli na další cestě v letadle do Prahy."
"Kdo vás pověřil?" tázal se Arne udiveně.
"Slavnostní výbor," zněla pohotová odpověď.
"Jaký výbor? Jak se mohla Praha dovědět...?"
"Už téměř týden čeká celá Praha na váš slavný návrat," hovořil muž s přepjatým nadšením.
Avšak mezitím zachytil Pavel na tvářích ostatních tří mužů letmý úsměšek a Petr zpozoroval kapitánovu němou výstrahu, jako jakýsi záblesk v očích.
Napadlo ho:
"Je zde na lodi náš krajan, profesor Svak se svou dcerou. Ujednali jsme, že pojedeme odtud do Prahy společně vlakem."
Tváří mluvčího se kmitly rozpaky, avšak jen na okamžik.
"Ano, také o něm víme, ale... pánové, v letadle už není místo. A zajisté nezkazíte pořad."
"Jaké vítání?" odsekl jim rázně Petr. "Nepřejeme si žádné ovace. Pojedeme vlakem!"
Tváře čtyř mužů se rázem změnily. Arne pochopil...
"Petře," obrátil se s úsměvem na rozmrzelého kamaráda, "nemůžeme skutečně znesnadnit pánům jejich úkol a jistě ani ty nebudeš rozbíjet naši společnost."
Arnův výmluvný pohled Petrovi stačil.
"Budiž, poletíme!" ušklíbl se.
Rozloučili se krátce s kapitánem a vyšli na palubu. Doktor Helder odešel do přístavního úřadu, jak jim řekl kapitán, a mohli mu zanechat jenom přátelský vzkaz, stejně jako profesoru Svakovi a Miladě.
Na molu nasedli do dvou velkých automobilů, které se s nimi hnaly městskými ulicemi na letiště.
Když se odlepil třímotorový jednoplošník od země, řekl Arne s mrazivým klidem:
"Od kdy používá policie takových záludných metod?"
A nyní už policisté odložili masky:
"Je třeba mnohé vysvětlit. Policejní ředitelství obdrželo z lodi jiskrovou depeši o příjezdu pěti záhadných dobrodruhů, jejichž jednání způsobilo na lodi rozruch a ohrožení kázně. O případu psaly také cizí, zejména anglické časopisy. Případ je tak neobvyklý a výjimečný, že se policejni ředitelství rozhodlo vyslat mne do Hamburku. Musím přiznat, pánové, že udání dostalo pořádnou trhlinu výpovědí kapitána, jehož jméno má i v Praze dobrý zvuk. Myslím, že se vyšetřováním snadno zjistí osobní zaujetí. Tu se vám dostane náležité satisfakce. Prozatím mám zjištěno, že porušení kázně na lodi způsobil někdo jiný, a co se těch podezřelých zpráv týká, o tom rozhodnou příslušní odborníci."
"Jaké zprávy?"
"Ech, směšný tlach."
Téměř po celou cestu se bavili s detektivy docela přátelsky. Teprve když přelétli české hranice, napadlo Arna, aby si s panem přednostou zavtipkoval:
"Všecko je krásné. Zařídili jste naše zatčení taktně a ohleduplně. Ale obyčejní smrtelníci, kteří i v cizině jako čeští příslušníci podléhají vaší moci, jsme jen my tři. Nevím, jak ospravedlníte zatčení tohoto pána," ukázal na Žoliho, "který je generálním organizátorem a velvyslancem meziplanetárního svazu, a tedy diplomatickým reprezentantem patnácti set světů v pásmu mezi Marsem a Jupiterem, a našeho bělovlasého přítele, krále Gabriela, vládce planety Merkur."
Detektivové hleděli na ně vytřeštěně, strnulí úžasem. Do napjatého ticha neprodyšně uzavřené kabiny doléhalo jen tlumené vrnění vrtulí.
Pavlovi jako lékaři nebylo těžké vyčíst z jejich tváří domněnku: blázni!
A už se také velitel hlídky rozhovořil:
"Pánové, nedělejte si starosti. O zatčení nemůže být řeč. Spíše je to pozvání k přátelskému rozhovoru s panem policejním ředitelem, který se o vás velmi zajímá a rád by slyšel z vašich úst potvrzení těch neuvěřitelných a podivuhodných historek, které se ve všech světových časopisech v poslední době vyrojily. Ano, také v našich novinách jsme četli něco podobného."
"Je to všechno pravda!" vykřikl Petr.
"Hm... budiž, tedy pravda; jen se nerozčilujte, prosím! Všecko se vysvětlí. V tom právě budete mít velkou úlevu, když budete pod naší ochranou. Neboť vás musím varovat, abyste tuto pravdu otevřeně nikde neříkali."
"Víme," vpadl Petr. "Ale myslím, že naše jména v naší vlasti něco platí."
"Ó zajisté! Vaše jména! Vaše slavná jména a hodnosti! Velvyslanec patnácti set států..."
"Světů!"
"Ovšem, světů. A Jeho Veličenstvo král Gabriel, potomek nejstarší a nejmocnější dynastie. Na celém světě ho zná každé dítě."
"Odkudpak?" předstíral Arne údiv.
"Ze školních čítanek, samozřejmě."
"Nesmysl!" vykřikl Petr. "Teď už toho mám dost!" rozlítil se. "Proč žvaníš, Arne? Mají nás za blázny!"
"Vtom se letadlo naklonilo a hluboko pod nimi se objevilo panoráma Prahy.
"Chválabohu!" zaslechli povzdech policejního úředníka.
Letadlo hladce přistálo na letišti a naši přátelé se chystali vystoupit. A tu, nelze ani říci, jak k tomu došlo, pojednou vězely jejich trupy v pytlovitém obalu, který jim sevřel paže k tělu.
"Hrom do vás! Co si to dovolujete?" křičel Petr.
"Jen se nerozčiluj," chechtal se Pavel, "nechceš-li, aby tě v blázinci uvítali studenou sprchou."

"V blázinci?"
"Ovšem. Tušil jsem už od počátku, že to je všecko komedie. Všichni čtyři jsou zřízenci bohnického ústavu. A hleďte, kluci, už také na nás čeká bohnický antoušek. Tak jen mužně vpřed! Jsem zvědav, jak nás přivítá doktor Vlach."
"Vy znáte pana ředitele?" pohlédl na něho zřízenec.
"Trochu," odpověděl Pavel suše.
Slunce zapadalo, když auto stanulo před přijímací budovou ústavu choromyslných.
Pět "šílenců", obklopených čtyřčlennou eskortou, bylo uvedeno do ordinačního pokoje, kde seděl u stolu, odděleného mřížovanou stěnou, mladý lékař.
"Pane doktore, hlásím příchod nových pacientů."
"Nazdar, Míšo!"
Kdyby v tom okamžiku vybuchla bomba, nemělo by to na mladého lékaře větší účinek. Vyskočil od stolu a zíral na Pavla jako na přízrak. A jak by ne! Už několik let neslyšel tento hlas a pozdrav, který byl výsadou jeho jediného kamaráda ze studií na lékařské fakultě. Od nikoho jiného než od Pavla Horáka by nebyl vážný a nedůtklivý Michal Brouček strpěl zdrobnělinu svého křestního jména, která nyní třeskla do ticha v pracovně ponurého domu.
Krátkozraké oči lékařovy vystupovaly z důlků.
"Rozsviťte!" houkl na zřízence.
A sotva se místností rozlilo ostré světlo, vykřikl: "Na mou duši, je to Pavel! Člověče, kde se tu bereš?"
"Tvou zásluhou, kamaráde."
"Mou zásluhou? Neměl jsem ani tušení. Očekával jsem nové pacienty, poněvadž mám právě službu, ale nic bližšího nevím. Strohý rozkaz ředitele, který ale nemá také ani nejmenšího tušení. U všech čertů, tohle páchne pěknou komedií!"
Otevřel dvířka v zamřížované stěně a vřítil se k nim.
"Svlékněte jim ty kazajky!" velel rázně. "A teď mi podej ruku, Pavle! Můžete jít," pokynul zřízencům, "zavolám vás, až bude třeba. Vy pojďte dále. Pohovoříme si, snad se mnohé vysvětlí. Kdo jsou ti pánové?" obrátil se na Pavla.
"Copak ústav nezná jména?"
"Ne, Pavle. K nám se dopravují většinou případy bezejmenné, například náhlé záchvaty šílenství, tedy ambulantní případy. Byli jste sem dopraveni z Hamburku jako naši příslušníci, ačkoliv jsou tu okolnosti, které věc spojují s policejní mocí. Cítím v tom spiknutí, spleť léček utkaných bůhvíkde."
"A co ředitel?"
"Také si nebyl jist. Ale znáš ho! Přísný a důsledný, jak ani jinak nelze při veliké odpovědnosti."
"Jak zněla zpráva?"
"Až příliš kuse: Snaha o revoltu na lodi, vyvolávání zmatků a šarlatánské kejkle. Jde prý buďto o zločinné dobrodruhy nebo o šílence. Proto to spojení policie s naším ústavem."
"Anonymní udání?"
"Nikoli hochu, podepsané. A velmi závažným činitelem: Welt Union Presse. Je v tom zapleteno ústředí světového tisku. Ale dosud neznám tvé přátele."
"Můj bratranec inženýr Petr Brada, inženýr Farin..."
"Příbuzný slavného vynálezce léčivých paprsků?"
"Jeho vnuk, Míšo."
"Proboha!"
"Tito dva pánové jsou cizinci," vyhnul se Pavel chytře podrobnostem. "Ale teď nám řekni, co s námi zamýšlíš?"
Mladý psychiatr chvíli seděl zamyšlen. Konečně se ozval: "Ať tak či onak, musíte přijmout pohostinství v našem ústavu do zítřka, dokud nepřijde ředitel."
"To je ale omezování osobní svobody!" vybuchl Petr.
"Milý příteli," klidnil ho ústavní lékař, "máte sice pravdu, ale ať si to zodpoví, kdo vás sem dostal. Já musím plnit svou povinnost a doufám, že mně ji nebudete ztěžovat. Propustit vás nemohu. Vám bych neprospěl, spíše uškodil, a sebe bych připravil o existenci."
"Snad nás nedáš mezi blázny?"
"I tu vás musím předem prosit, abyste uznali mou těžkou situaci. Ústavní personál nesmí získat dojem nějaké protekce, neboť by byla ohrožena má autorita. Vrchní dozorce, který vás sem dopravil, vás musí někam umístit. A zde je až příliš jednoduchý výběr: pozorovací stanice. Tam bych vás měl dát, jako každý přírůstek, ale tu byste zažili trapnou noc. Co chvíli vyrušování špehýrkou a různými pokusy, kterých kontrolní orgán užívá, aby co nejdříve zjistil nervový a duševní stav pozorovaného. Je to nutné opatření zejména proti těm, kteří předstírají choromyslnost, aby se vyhnuli následkům trestného činu. Vrchní dozorce i ostatní personál o vás ví. Ví také, že jste sem byli dopraveni na rozkaz policie. Samozřejmě by podle toho s vámi jednali. Mimoto za chvíli končí moje služba a nastupuje noční dozor kolega Hron, který tě nezná, Pavle. Upozorňuji vás, abyste se vystříhali každého vzrušení. Neztrácejte klid, ničím se nedejte vyprovokovat a chovejte se ke každému a ke všemu netečně. I ty, Pavle, příliš nespoléhej na známost s ředitelem. Zde nemá tvůj lékařský diplom cenu, jakmile ses tu octl jako pacient. Náš ústav není přece nic jiného než nemocnice. Kdyby se některý z vás nechal vyprovokovat, uškodil by sobě i ostatním. Tedy, kam vás dát? Zbývají jen společné cely pro klidné chovance. Chcete přece zůstat pohromadě?"
"Ovšem."
"Máme v novém pavilónu většinu prázdných pokojů, slušně zařízených. Je to spíš sanatorium pro pacienty, kteří mohou zaplatit."
"Výborně!" zvolal Arne, "zbylo nám, pokud vím, dost peněz."
"Pak je vyhráno," usmál se Michal, "nebude třeba, abychom podávali zprávu tvým rodičům, Pavle. To bys jistě nerad.

Dám vás do přízemí. Okna jsou sice zamřížována, ale to vám snad nebude vadit. Nuže, zítra na shledanou, a pozor před ředitelem!"
Michal stiskl tlačítko zvonku.
"Uveďte pány do dvojky v pavilónu D," nařídil a důrazně dodal: "Pane Vodičko, tento přírůstek se sem dostal nedopatřením. Dbejte, aby se s nimi podle toho jednalo. Věc se brzy vysvětlí."
Vedeni dozorcem přešli rozlehlé nádvoří, kráčeli kolem rozsáhlé hlavní budovy, minuli menší pavilón, který svými zamřížovanými okénky budil dojem věznice, a vnořili se do parku, v jehož středu svítila do večerního šera bílá fasáda dvoupatrového domu podobného vile. Hned u vchodu je vlídně přivítal vrátný a z vestibulu jim vyšel vstříc ošetřovatel, který je uvedl na konci chodby do vykázaného pokoje, lépe řečeno sálu, jenž je překvapil přívětivým vzhledem a zařízením; podobal se spíš moderní hotelové ložnici. Chromované postele s nočními stolky, oválovitý stůl s křesly, bledě modré koberce na parketované podlaze, záclony na oknech, vše zářilo novotou. Mléčným sklem z pěti kulatých těles pod stropem linulo se příjemné, nevtíravé světlo a vzduch byl prosycen jemnou vůní, která osvěžovala a klidnila nervy.
Dozorce Vodička zmizel a nový ošetřovatel se jich tiše tázal, přejí-li si večeři.
"Ovšem," přikývl Pavel, "jenže pro krále Gabriela přineste pouze špenát a dvě vejce na měkko."
Ošetřovateli se kmitl kolem úst úsměv:
"Račte poroučet, Výsosti," hluboce se uklonil Pavlovi. "Nejsem Výsost, jsem lékař."
"Zajisté, pane doktore," ochotně souhlasil ošetřovatel a vyšel z pokoje. Můj bože, kolik takových králů, papežů, doktorů, vévodů, generálů a jiných hodnostářů, světců i bohů měl už za své praxe v práci!
"Máme štěstí, že jsme přišli na toho Broučka," pochvaloval si Arne, ukládaje zavazadlo do skříně.
"Ba, věru," souhlasil Pavel. "Ani naše věci nám neodňali. Doufám, že nás doktor Vlach zítra propustí."

Vyspali se znamenitě. Když však ráno Pavel žádal o rozmluvu s doktorem Vlachem, ošetřovatel pokrčil rameny. Pánové musí mít strpení, až pan ředitel zavolá. Má mnoho práce s inspekcemi.
Zatím však, ačkoliv byl krásný májový den, snesla se na hlavu doktora Vlacha divoká smršť.
Už časně ráno byl vyburcován ve svém bytě telefonem, kterým mu doktor Brouček hlásil návštěvu, jež naň čeká v jeho ústavní pracovně. Slovutný psychiatr znal dobře jméno doktora Heldera z odborné literatury i Joachima Hardinga, známého mořeplavce, a nejvíce profesora Svaka, s kterým byl osobně spřátelen.
"Čemu mám děkovat za čest a potěšení...?"
"Nevím," vpadl profesor Svak, "budeš-li mít potěšení z naší intervence."
"Intervence? To znamená zákrok?"
"Ano, doktore, v plném smyslu," pokračoval profesor anglicky. "Zákrok představitele přírodní a astronomické vědy, kapitána zaoceánského parníku Hardinga, tvého kolegy doktora Heldera a můj!"
Ředitel pokynul do křesel.
"Pane doktore," ujal se kapitán vážně slova, "včera byla z mé lodi odvedena zřízenci vašeho ústavu pětičlenná společnost, jež byla křivě obviněna ze štvavých rejdů. Je to podlý zločin, který byl zosnován spiknutím jednoho lodníka důstojníka a zástupce Welt Union Presse, pravých rušitelů kázně. Oba si už na mé lodi odpykali příslušný trest, avšak, jak vidím, pokračují ve mstě. Žádám vás, abyste toto mé písemné prohlášení ihned odevzdal na patřičná místa a přičinil se o nápravu a satisfakci. Zařídil jsem také už včera kabelogramem z Hamburku, aby president naší plavební společnosti v New Yorku učinil, co může, u WUP. Jsou mi však známy procedury. Doufám proto, že nařčení budou ihned propuštěni a nebudou déle bezdůvodně omezováni na svobodě v zajetí ústavu, který je pro ně nedůstojný a ponižující."
"Prohlášení," hovořil nyní doktor Helder, "je podepsáno také mnou a doplněno mými lékařskými posudky o tělesném i duševním stavu všech pěti osob."
"Také já jsem se připojil," doplnil profesor Svak. "Vyjde sice najevo všelicos, co snad znovu rozvíří vědecké kruhy, ale jsem odhodlán pustit se do boje za pravé vědecké poznání."
Chvíli vládlo ticho, až se konečně doktor Vlach odhodlal promluvit:
"Pánové, odevzdám samozřejmě listinu policejnímu ředitelství. Ale to je jediné, co mohu učinit. Prosím, abyste pochopili mou situaci: Dnes ráno mi hlásil do bytu dozorce v pavilónu D telefonicky, že mu jeden člen byl představen jako král Gabriel a druhý jako lékař. Jsem už od časného rána v kole. Neznal jsem jména, neboť ta jsou ústavu lhostejná. A tu mě kolega Brouček ohromil zprávou, že jde skutečně o mladého lékaře, mého bývalého žáka, dokonce syna věhlasného chirurga a mého kamaráda. Avšak tato okolnost mi může způsobit jen bolest.
Vzdělání nijak nechrání před chorobou ducha: naopak, učenec je choromyslnosti mnohem blíže než člověk prostoduchý. Nemohu pochopit, jak se mohl Pavel odvážit k tak nejasnému a přímo nebezpečnému žertu, aby představil cizince, jak mi řekl kolega Brouček, leukopata, člověka, trpícího nedostatkem kožního barviva, jako krále! V našem ústavu je několik takových králů. Tímto pošetilým kouskem značně zhoršil postavení sobě i svým druhům."
"Pavel si rád zažertuje," vmísil se doktor Brouček, "ale za těchto okolností byl tento vtip rozhodně nemístný."
"Považlivý! Nebezpečný!" stupňoval ředitel. "Učinil jste pro těch pět lidiček víc, než bylo vaším právem, když jste je umístil v sanatoriu místo na pozorovacím oddělení. Ale což, bude-li ošetřovatel žádat, aby Pavlův výrok byl zaznamenán v deníku? Náš ústav podléhá státní kontrole, a tu se může stát, že zde všichni uváznou na celé měsíce. Velikášství je po stihomamu nejtěžším druhem choromyslnosti a těžko se léčí."
"Ale kromě toho musím hlásit snad ještě považlivější žert: V letadle řekl inženýr Farin totéž našim čtyřem ošetřovatelům a kromě toho představil toho malého mužíka jako velvyslance patnácti set světů v pásmu mezi Marsem a Jupiterem. To mně hlásil ošetřovatel Vodička dnes ráno a dalo mi hodně práce, než jsem ho jakž takž uklidnil ujištěním, že jde o vtip."

"A což, je-li to pravda?"
Oči obou psychiatrů se vbodly do profesorovy tváře.
"A je to pravda!" zvolal profesor. "Po vylíčení událostí a po úvaze o důkazech, které nám byly podány na lodi, pevně tomu věřím! Ten trpaslík pochází z jakési planetoidy a albín je bývalým králem planety Merkur."
Ředitel chvíli bubnoval prsty na stole a pak řekl sice klidně, ale s důrazem na každém slově:
"Kamaráde, v obvinění je také: šarlatánské kejkle, což je skoro totéž jako podvody většího stylu. Ať se dálo cokoliv, radím ti, abys v zájmu těch hochů i svém vlastním o tom nikde nemluvil. Dosáhl bys jen zhoršení jejich postavení na policii a sobě bys zničil kariéru. Není vyloučeno, že bys svou vzácnou osobností rozmnožil počet našich chovanců."
"Cože? Kapitán i doktor Helder mohou dosvědčit..."
"Nech toho! Nezaplétejme to zbytečně ještě víc."
"Máte pravdu, pane doktore," souhlasil kapitán. "Raději pojednejme o našem zákroku. Myslím, že by bylo účelné, abychom všichni společně intervenovali u policejního ředitele."
Doktor Vlach chvilku přemýšlel.
"Jak dlouho se můžete zdržet v Praze?" zeptal se posléze.
"Dva dni."
"Pak bych doporučoval vyčkat, nebude-li do té doby kapitulovat WUP a neodvolá-li nařčení v tisku. Také váš president v New Yorku bude snad moci dosáhnout toho, aby bylo obvinění odvoláno. Tím by nám byla ušetřena práce. Hochům není zle, jsou v klidu a v zátiší, ušetřeni dotěrnosti reportérů a zvědavé veřejnosti."
Na ředitelově psacím stole zabzučel domácí telefon.
Doktor Vlach vyslechl telefonické hlášení a pak řekl do mikrofonu rázně:
"Přiveďte k telefonu doktora Pavla Horáka!" Po chvilce se ozval:
"Pavel? Ano, zde Vlach... Počkej, hochu! Divím se, že ani ty, medik, nechápeš situaci! Ne! Nechci vidět nikoho z vás, dokud se věc nevyřeší u policie. Jak dlouho? To není v mé moci. Snad den, snad měsíc. Záleží na okolnostech. A nejvíc na vás, na vašem chování. Bude-li se opakovat výstup, jaký mi líčí váš ošetřovatel, budu nucen nařídit příslušné opatření... Jaké? Přemístím vás na pozorovací oddělení a rozdělím jednotlivě do cel!"
Ředitel zavěsil mikrofon a obrátil se k návštěvníkům: "Nejtrapnější případ, jaký jsem kdy měl. Už vidím, že intervenci nemůžeme odkládat. Ta mládež ztrácí rozvahu a mohla by těžce pykat. Zajedu s vámi k policejnímu řediteli. Sám jsem zvědav na výsledek."

Kapitolo dvacátá první
KAZAJKA A SVOBODA

Zákrok nebyl nic platný.
"Dokud Welt Union Presse neodvolá, nelze nic měnit. Výpověď kapitána, doktora Heldera i profesora Svaka může posloužit jen jako důležité svědectví, ale nemůže zrušit obvinění."
Tak jim to řekli na policii.
Když vyšli z úřadovny policejního ředitele, měli pocit bezradnosti, která se vystupňovala, když vrátný v hotelu Alcron předložil kapitánovi právě došlý kabelogram z New Yorku, kterým mu osobní tajemník presidenta plavební společnosti oznamoval, že jeho depeši poslal do Buenos Aires, kde president Benson právě dlí. To byla další těžká rána, neboť kapitán věděl, že jeho telegram může Bensona honit po světě i s jeho žlutým letadlem bůhví jak dlouho. Není vyloučeno, že Benson v této chvíli není už zase tisíce mil od Buenos Aires, v Rio de Janeiru, ne-li v San Francisku...
Kapitán s doktorem Helderem se téhož dne vrátíli do Hamburku.
Profesor Svak zuřil.
Jeho článek o neslýchaném násilí, jaké bylo spácháno na třech mladých českých učencích, mu vrátily všecky redakce s poznámkou, že jej nelze uveřejnit, a naopak, třeštil druhého dne ubohý profesor nad několikařádkovou reportérskou zprávou v novinách, která čtenářům oznamovala - a uvedla přitom plná jména internovaných - že se naši tři přátelé, kteří před dvěma lety zmizeli z pražské společnosti, nyní vrátili s dvěma záhadnými dobrodruhy a po zákroku bdělé policie jsou v ústavu choromyslných.
"Bídáctví! Takhle zkomolit můj článek!" běsnil, běhaje po Vlachově pracovně.
"Proč jednáš tak pošetile?" usmíval se doktor Vlach trpce.
"Pošetile? Kdybys věděl, co vím já... Ručím za ně celým svým jménem!"
"Budiž. Ale biješ hlavou do zdí. Chceš se rvát se světovým tiskem, spojeným s policejní mocí."
"Která nalétla na podvod!"
"Snad. Jsem o tom skoro přesvědčen. Ale to není vina policie. Podvod může spáchat každý, kdo má trochu důvtipu, ale pak také odpyká následky. Svým článkem jsi jim neprospěl, naopak uškodil, neboť jejich jména přišla na veřejnost. Také jsem si dnes vypil trpký pohár od Pavlova i Petrova otce, kteří mi hned po ránu telefonovali do bytu. Uklidnil jsem je sice, oba jsou rozvážní, ale příjemné to nebylo."
"Co mám dělat?"
"Ještě není vše ztraceno. Milý kamaráde, snad nikdo se nenaučí trpělivosti tak jako lékař choromyslných. Mohu ti radit jen trpělivost. Ti dva Američané nenechají věc v klidu. Hochům zde není zle. Myslíš snad, že by jim bylo lépe, kdyby byli na svobodě, bombardováni reportéry a zvědavci? Pravíš, že znáš jakési podrobnosti jejich dobrodružství. Mne nezajímají. Jsem příliš přetížen svými povinnostmi a nemám času na jiné. Ale dobře bys učinil, kdybys navštívil Pavlovy a Petrovy rodiče. Potěšil bys je a uklidnil. Já musím až do vyjasnění zachovat naprostou nestrannost a odstup."

"Tohle je moudrá rada!" zvolal profesor nadšeně, neboť ho napadlo, že se od rodičů doví alespoň něco určitějšího o Nemovi a o úžasných cestách mladého trojlístku.
Avšak jeho naděje byly zklamány. Oba otcové odpověděli stejně: Jejich synové s kamarádem Fariném zmizeli před několika lety z Prahy. Kam? K Nemovi, ovšem. Ale dál...?
"Promiňte, pane profesore, nesmíme říci víc. O osud svých synů a jejich druhů nemáme starost. Věc se brzy vysvětlí a pak uvidíme, co bude."

Uplynul týden bez jakékoliv příhody.
Noviny přestaly o případu psát a rozvířená hladina vědeckých i společenských kruhů se uklidnila. Američtí ochránci nedávali o sobě zpráv a také profesor Svak zklidněl. Navštěvoval sice doktora Vlacha denně a několikrát se pokusil o dovolení, aby směl navštívit své mladé přátele, ale Vlach vždy rázně odmítl s odůvodněním, že návštěvy internovaných na příkaz policie nejsou nikomu dovoleny a nemůže se vydat v nebezpečí, aby byl stíhán.
Do té doby také doktor Vlach hochy ani nespatřil. Byl přesvědčen o jejich úplném duševním zdraví a po důrazném varování policie se vystříhal jakéhokoliv styku s nimi, obávaje se, aby vyšetřovatelům nezavdal podnět k podezření z protekce, a vznětlivým hochům, zejména Petrovi, příležitost k porušení kázně.
Jejich výtky, které mu ošetřovatel často tlumočil, ho nevyrušily z klidu; stejně tak přijímal s trpkým úsměvem výčitky profesora Svaka, den ze dne nervóznějšího.
Osmého dne, když na profesorovu otázku, došla-li od kapitána nějaká zpráva, odpověděl doktor Vlach opět záporně, profesor ztratil trpělivost: "Nesnesu to déle!" vyjel.
"Milý příteli," vpadl ředitel, "buďme rádi, že věci se tak vyvíjejí."
"Nu, a...?"
"Dneškem uplyne osmidenní lhůta, kterou mi policie dala k stanovení diagnózy. Jak víš, byli sem dopraveni, abych zjistil jejich duševní stav. Oznámím-li policii, že jsou zdrávi, odveze si je zelený antoušek na Pankrác do vyšetřovací vazby. Odpovím-li opačně, zůstanou zde, jenže se pak stanou definitivními pacienty."
"To je strašné!" klesl profesor zdrceně do křesla. "Nedá se nic dělat?"
Ředitel pokrčil rameny. Vtom zazvonil telefon.
",Haló, zde ústav... ano, u telefonu. V dnešní poště váš dotaz nebyl. Ovšem, ihned vyřídím. To se mne netýká."
Doktor Vlach zavěsil mikrofon a upřel na profesora oči: "Už je to zde!"
"Policie?"
"Ano. Táže se, dostal-li jsem dotazník. Asi se zdržel v expedici. Zítra to praskne!"
"Co odpovíš?"
"Samozřejmě pravdu: že jsou zdrávi."
"A necháš je zavřít?"
"Myslíš, že by bylo výhodnější internování v ústavu?"
"Bože chraň! Ale snad bys to mohl o několik dnů oddálit... vymluvit se na některé pochybnosti..."
"Osm dní je až příliš dlouhá doba, aby i průměrný psychiatr stanovil diagnózu. Další průtah je nemožný."
Dlouhou chvíli vládlo ticho.
"Příteli," zvedl konečně ředitel pohled na profesora, "dovoluji ti, abys hochy navštívil. Pověz jim, jak věc vypadá a připrav je na zítřek. Sám s nimi nechci mluvit. Snad se mi ještě naskytne nějaká příležitost."

Toho dne večer se obloha zatáhla šedivými mraky, které se sklenuly nad širý obzor jako těžký příkrov.
"Samo nebe nám přispívá," řekl Arne, hledě oknem do ztemnělého parku, kde se zmítaly ve větru koruny stromů, matně ozářené jedinou žárovkou ze vzdáleného stožáru na nádvoří.
Jinak tonul celý park v čiré tmě, která pohltila také vysokou zeď za ním, ohraničující celý rozsáhlý komplex budov.
Ošetřovatel odklidil po večeři příbory. Podle dosavadních zkušeností věděli, že nyní už budou mít klid až do rána.
"Nevím, je-li správné, co chceme provést," bručel Pavel. "Bojím se, že se špatně odvděčíme doktoru Vlachovi, který rozhodně bude mít nepříjemnosti."
"Brzy se vše vysvětlí. Pevně věřím, že zvítězí pravda a spravedlnost," mínil Arne.
A Petr vybuchl:
"Čekali jsme dost dlouho! Máme také svá práva a spravedlnost nám může být jen vděčna, uděláme-li konec této komedii a zamezíme dalším nehoráznostem, za které se brzy bude stydět celý vzdělaný svět."
"Nemyslím, kamaráde," usmál se trpce Arne, "a také nestojím o žádnou mravní satisfakci."
Proud vlhkého vzduchu k nim zanesl údery hodin na kostelní věži.
"Je čas, máme-li se do půlnoci dostat domů," přistoupil Arne k okenní mříži s pistolí v ruce.
Pod účinkem paprsků se krájely příčky, jako kdyby byly z másla, a za chvilku složil Pavel těžkou mříž ke stěně. Vyskočili z okna, proběhli parkem, přešplhali zídku a byli na svobodě.
Chvilku běželi do polí k severu a pak zahnuli na východ k silnici.
Po čtvrthodině stanuli na silnici.
Od Zdibů se k nim hnalo auto. Arne odvážně zvedl ruku a vůz zastavil několik kroků za nimi.
"Jste volný?"
"Jak vidíte," pokynul šofér na prázdná sedadla.
"Zavezete nás na Letnou."
"Třicet korun," napřáhl šofér ruku.
Arne mu dal žádanou bankovku a slíbil mu druhou, pospíší-li si.

Na náměstí vystoupili a jeli kousek tramvají. Bylo právě půl jedenácté, když je vyjevená stará služka Magda vpouštěla brankou do vily Petrových rodičů.
"Páni spí," koktala rozpačitě.
"Výborně, Magdo, nechte je spát! Překvapíme je až ráno," poklepal jí Petr na rameno. "Půjdeme přímo do Arnova pokoje. Naštěstí jeho pracovna a ložnice sousedí s mou a vede k nim zvenčí zvláštní vchod. Pro dnešek se tam všichni směstnáme. Přineste nám klíče!"
Nerušeně se dostali do Arnovy pracovny, kde mezi mnoha různými stroji a přístroji stála také vysílačka.
"Po několika letech se zase rozhovoří," vydechl Arne dojatě a stiskl páčku. Spojení s Nemem bylo téměř v okamžiku dosaženo.
Arne Nemovi stručně vypověděl poslední události a končil žádostí, aby Nemo pro ně vyslal ihned letoun.
"Doletí sem ještě za tmy?" končil otázku.
"Vyloučeno. Noci jsou nyní krátké. Nechci vzbudit rozruch a vyšlu letadlo, aby u vás přistálo zítra před půlnocí."
"Budeme se tedy musit do té doby někam ukrýt," zamumlal Arne starostlivě.
"Nebojte se, děti, naopak, jsem si jist, že se vám nebude chtít z Prahy. Letoun však přesto přistane, rozhodnete-li se, že pobudete u rodičů, vrátíte jej."
"Jak tomu mám rozumět, dědečku?"
"Vím mnoho, hochu! Můžeme klidně spát."
Další otázky byly bezúčelné, neboť Nemo přerušil spojení.

Zbytečně bychom líčili radost Petrových i Pavlových rodičů, s jakou příštího jitra vítali po několikaletém odloučení své syny. Ale také starost a obavu před následky jejich útěku, které nevyhnutelně postihnou doktora Vlacha.
Už po osmé hodině ráno se k brance vily přihnalo kryté auto.
"Policie!" zavzlykl zdrceně Petrův otec.
Avšak z auta vystoupil profesor Svak a za ním Milada.
A... co se to děje? Zbláznil se ten starý, vážený učenec? Objímá Magdu, točí se s ní a nad hlavou mává jakýmisi papíry... úprkem běží přes parčík k vile. Milada za ním.
"Už je to tu!" křičí udýchaně, plácaje dlaní do rozevřených novin.
Jako uragán vpadl do jídelny:
"Přečtěte si, kamaráde!" ukazoval na palcový titul: KULTURNÍ SKANDÁL! "Je to příliš dlouhé," hrnul ze sebe, "přečtete si to důkladně později. Krátce: Naši američtí přátelé rozťali tu věc pořádně! Zejména president Benson. WUP odvolává celé nařčení a oznamuje, že původci komplotu jsou za mřížemi!"
"A naši hoši...?"
"Nemusí se schovávat. Všecko je vyřízeno. Jen budou muset nahradit přepilovanou okenní mříž. Kde je máte? Zavolejte ty uprchlé blázny!"
Nebylo je však třeba volat. Vyslechli profesorovu zprávu ve vedlejším pokoji a nyní se vřítili s radostným jásotem do jídelny, přímo do profesorovy náruče.

Petr a Pavel se rozhodli, že nějaký čas zůstanou doma. Arne, Žoli i Gabriel se chtěli vrátit k Nemovi.
"Jsem sirotek. Můj domov je v Nemově říši. Také Žoli a Gabriel nejsou z tohoto světa. Vrátím se s nimi k Nemovi, kde na nás čeká mnoho nové práce."
Když se pak k půlnoci sneslo Nemovo magnetické letadlo na terasu vily, rozloučili se Arne, Žoli i Gabriel se svými věrnými kamarády a přáteli.
Slíbili si, že se brzy setkají.

KONEC